

T.C
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MALİYE ANABİLİM DALI
MALİ HUKUK BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

KARA PARA AKLAMA İLE MÜCADELEDE
UYGULANAN MALİ POLİTİKALAR

Mehmet Feyzi BİRGİLİ

Danışman
Prof. Dr. Yusuf KILDİŞ

İZMİR, 2020

YÜKSEK LİSANS
TEZ ONAY SAYFASI

Üniversite : Dokuz Eylül Üniversitesi
Enstitü : Sosyal Bilimler Enstitüsü
Adı ve Soyadı : Mehmet Feyzi BIRGILI
Öğrenci No : 2017800185
Tez Başlığı : Kara Para Aklama İle Mücadelede Uygulanan Mali Politikalar

Savunma Tarihi : 08.10.2020
Danışmanı : Prof.Dr. Yusuf KILDİŞ

JÜRİ ÜYELERİ

<u>Ünvanı, Adı, Soyadı</u>	<u>Üniversitesi</u>
Prof.Dr. Yusuf KILDİŞ	Dokuz Eylül Üniversitesi
Dr.Öğr.Üyesi Hakan BAY	Dokuz Eylül Üniversitesi
Doç.Dr. Doğan BAKIRTAŞ	Celal Bayar Üniversitesi

İmza

Mehmet Feyzi BIRGILI tarafından hazırlanmış ve sunulmuş olan bu tez savunmada başarılı bulunarak oy birliği / oy çokluğu () ile kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Erkan GÖKSU
Müdür V.

YEMİN METNİ

“Yüksek lisans tezi olarak sunduğum ‘Kara Para Aklama ile Mücadelede Uygulanan Mali Politikalar’ adlı çalışmanın, tarafımdan, akademik kurallara ve etik değerlere uygun olarak yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.”

...../...../.....

Mehmet Feyzi BİRGİLİ

İmza

ÖNSÖZ

Tez çalışmamda ilgi, sabır, öneri ve rehberliği ile yardımcı olan danışmanım Sayın Prof. Dr. Yusuf Kıldış Hocam'a, ders alma onuru yaşadığım Maliye bölümü Hocalarıma, yetişmemde ve kazanımlarımda rehberlik eden ve her zaman destek olan Babam Mehmet Aydın Birgili'ye teşekkür eder saygılarımı sunarım...

Mehmet Feyzi BİRGİLİ

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

Kara Para Aklama ile Mücadelede Uygulanan Mali Politikalar

Mehmet Feyzi BİRGİLİ

Dokuz Eylül Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Maliye Anabilim Dalı

Mali Hukuk Bilim Dalı

Kara para aklama kavramı, illegal ya da kaynağı açıklanamayan yöntemlerle elde edilen paranın, bir takım hilelerle kanunlardaki boşluklardan ve finansal tekniklerden yararlanarak mali sisteme sokulması ve yasal hale getirilmesi yani “aklanması” dır. Kara paranın aklanmasında kişi ya da kurumlar tarafından tarih boyunca çok sayıda yöntem ve teknikler kullanılmıştır. 1980’lerden sonra küreselleşmenin ortaya çıkması, finansal teknikler ve finansal teknolojilerdeki gelişmelere bağlı olarak kara para aklama yöntemlerindeki çeşitlilik de artmıştır. Kara para aklamanın amacı, suçun finansmanının sağlanması, yasadışı gelir elde edilmesi, vergi kaçırmak, manipülasyon, terörün finansmanı vb. gibi yasa dışı alanda işlemler yapabilmektir. Devletler ise kamu mali denetim ve yasal önlemler alarak kara para ile mücadele etmeye çalışmaktadır. Bu kapsamda yasa dışı parayı dolaşımını tespit etmek, izlemek ve engellemek cezai müeyyideler uygulanmaktadır. Kara para ile mücadelede devletler kendi içinde önlemler aldıkları gibi diğer devletlerle de işbirliği ve bilgi paylaşımı yapmaktadır. Zira sınır aşan örgütlü suç organizasyonlarıyla mücadele edebilmek için uluslararası işbirliği gerekmektedir. Bu kapsamda devletler, kendi iç hukuklarında yasal düzenlemeler yaparken aynı zamanda diğer devletlerle de bir takım konvansiyon, protokol, ortak faaliyet ve ilkesel kararlar önlemler almaktadır. Her ne kadar işbirliği yapılsa da ve önlemler alınsa da mali sistemin sunduğu çok geniş olanaklar, yasal boşluklar, yetersiz mücadele, rüşvet vb. gibi nedenlerden dolayı kara para ile tam olarak mücadele edilememektedir. Bu çalışmada kara para kavramı, kara para aklamada kullanılan yöntemler, yasal önlemler, devletler arası işbirlikleri ve bazı ülkelerin uygulamaları hakkında açıklamalar yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kara Para, Kara Para Aklama, Mali Sistem, Uluslararası İşbirliği.

ABSTRACT

Master's Thesis

Financial Policies Applied in Combating Money Laundering

Mehmet Feyzi BİRGİLİ

Dokuz Eylul University

Graduate School of Social Sciences

Department of

Public Finance Law Program

The concept of money laundering is the introduction and legalization of money obtained through illegal or unexplained methods, by making use of the gaps in the law and financial techniques through some frauds. Many methods and techniques have been used throughout the history by individuals or institutions in money laundering. Due to the emergence of globalization after 1980s, developments in financial techniques and financial technologies, diversity in money laundering methods has also increased. The purpose of money laundering is to finance crime, earn crime income, tax evasion, manipulation, terrorist financing, etc. to make transactions in an illegal area such as. States, on the other hand, try to fight against money by taking public financial control and legal measures. In this context, criminal sanctions are applied to detect, monitor and prevent illegal money circulation. States take some measures to combat money laundering. It also collaborates and shares information with other states. This is because international cooperation is required to combat cross-border crime organizations. In this context, while the states make legal regulations in their own domestic laws, at the same time, some conventions, protocols, joint activities and principled decisions are taken with other states. Although cooperation and precautions are taken, it is not possible to fight against money in full due to the vast opportunities, legal gaps, insufficient struggle and bribery offered by the financial system. In this study, explanations about methods used in money laundering, legal measures, cooperation between states and applications of some countries were made.

Keywords: Black money, Money Laundering, Financial System, International Cooperation.

KARA PARA AKLAMA İLE MÜCADELEDE UYGULANAN MALİ POLİTİKALAR

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAY SAYFASI.....	i
YEMİN METNİ	ii
ÖNSÖZ.....	iii
ÖZET.....	i
ABSTRACT	ii
TABLolar LİSTESİ.....	vii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	vii
GRAFİKLER LİSTESİ.....	vii
KISALTMALAR LİSTESİ.....	viii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

KARA PARA, KARA PARA AKLAMA VE KARA PARA AKLAMA YÖNTEMLERİ

1.1. Kara Para Tanımı.....	5
1.2. Kara Para Aklama Tanımı	6
1.3. Para Aklama Aşamaları	8
1.3.1. Yerleştirme Aşaması	9
1.3.2. Ayırıştırma Aşaması.....	10
1.3.3. Bütünleştirme Aşaması	11
1.4. Kara Para Aklama Yöntemleri.....	11
1.4.1. Vergi Cennetleri	14
1.4.2. Şirinler (Smurfing) Yöntemi	17
1.4.3. Parçalama (Structuring) Yöntemi.....	18

1.4.4. Fonların Fiziken Yurt Dışına Çıkarılması.....	19
1.4.5. Oto Finans Borç Yöntemi (Loan-Back).....	20
1.4.6. Paravan Şirketler Aracılığı ile Aklama	21
1.4.7. Gayrimenkul Alımı veya Sanat Aracılığı İle Aklama Yöntemi.....	22
1.4.8. Alternatif Havale Sistemleri İle Para Aklama.....	27
1.4.9. Kripto Paraların Kullanılması Yoluyla Para Aklama.....	30
1.4.10. Şans ve Talih Oyunları İkramiyeleriyle Para Aklama	34
1.4.11. Sigorta Poliçelerini Vasıtasıyla Para Aklama	35
1.4.12. Kumarhaneler ve Online Kumar Siteleri Vasıtasıyla Para Aklama	36
1.4.13. Bankalar Aracılığıyla Para Aklama.....	41
1.4.14. Offshore (Kıyı) Bankacılığı Aracılığıyla Para Aklama.....	42
1.4.15. Muhabir Bankalar Aracılığıyla Para Aklama.....	43
1.4.16. Özel Bankacılık Yoluyla Para Aklama	45
1.4.17. Döviz Büroları Vasıtasıyla Para Aklama Yöntemi	46
1.4.18. Bağış Toplama Yoluyla Para Aklama.....	47
1.4.19. Futbol Kulüpleri Aracılığıyla Para Aklama	47
1.4.20. Hayali İhracat Yoluyla Para Aklama	51
1.4.21. İşçileri Kullanma Suretiyle Para Aklama.....	52
1.4.22. Özel Okullar Aracılığıyla Para Aklama	53
1.4.23. Faktoring Şirketler Aracılığıyla Para Aklama.....	53
1.4.24. Antika ve Koleksiyon Ürünler Aracılığıyla Para Aklama	55
1.4.25. Kiralama (Leasing) Şirketler Aracılığıyla Para Aklama.....	56
1.4.26. Sahte (Naylon) Fatura Kullanımı Vasıtasıyla Para Aklama.....	56
1.4.27. Fiktif veya Yanlış İsimle Hesap Açma Yöntemiyle Para Aklama.....	58
1.4.28. Profesyonel Yardımcılar Aracılığıyla Para Aklama.....	59
1.4.29. Nakit Yoğun İşyerleri Vasıtasıyla Para Aklama	60
1.4.30. E-Ticaret Siteleri Aracılığıyla Para Aklama	61
1.4.31. Japon Karıncalar Yöntemiyle Para Aklama	62
1.4.32. Siber-Aklama	63
1.4.33. Sermaye Piyasası Araçlarına Yatırım	63

İKİNCİ BÖLÜM

KARA PARANIN AKLANMASININ ENGELLENMESİ İÇİN ULUSLARARASI VE ULUSAL MÜCADELE

2.1. Uluslar Arası Metinler	65
2.1.1. Viyana Konvansiyonu	65
2.1.2. Palermo Konvansiyonu (Sınır Aşan Organize Suçlara Karşı BM Sözleşmesi)	68
2.1.3. Strazburg Sözleşmesi (Suç Gelirlerinin Aklanması, Aranması, Zapt Edilmesi ve Müsadere Edilmesi Hakkında Avrupa Konseyi Sözleşmesi- AK Sözleşmesi 141)	69
2.1.4. Avrupa Konseyi'nin R(80)10 Sayılı Yasadışı Kaynaklı Fonların Saklanması ve Transferine İlişkin Önlemler Tavsiye Kararı	71
2.1.5. Basel Komitesi İlkeler Bildirisi	72
2.1.6. Kara Para Aklamayla Mücadelede Avrupa Toplulukları Konsey Direktifleri	73
2.1.7. Terör Finansmanına Mali Desteğin Önlenmesi Sözleşmesi (New York Sözleşmesi)	79
2.2. Uluslararası ve FATF Benzeri Organizasyonlar	80
2.2.1. Mali Eylem Görev Gücü (Financial Action Task Force-FATF)	80
2.2.2. IMOLIN (Uluslararası Para Aklama Bilgi Ağı)	84
2.2.3. Yolsuzluğa Karşı Parlamenterler Küresel Örgütü	85
2.2.4. Egmont Grubu	86
2.2.5. Wolfsberg Grubu	91
2.2.6. Uluslararası Menkul Kıymetler Komisyonları Örgütü (IOSCO)	92
2.2.7. Uluslararası Sigorta Denetçileri Birliği (IAIS)	93
2.2.8. INTERPOL	94
2.2.9. MONEYVAL	96
2.2.10. Kara Para Aklama İle Mücadelede Asya Pasifik Grubu (Asia Pacific Group)	97
2.2.11. Karayipler Mali Eylem Görev Gücü	98
2.2.12. Kıyı Bankacılığı Denetim Grubu	98
2.2.13. Doğu ve Güney Afrika Suç Gelirlerini Aklama İle Mücadele Grubu	99
2.2.14. Suç Gelirlerini Aklamaya Karşı Hükümetler Arası Afrika Eylem Grubu (Inter governmental Group on Anti Money Laundering in Africa-GIABA)	100
2.2.15. Güney Amerika Mali Eylem Görev Gücü (Financial Action Task Force On Money Laundering in South America- GAFISUD)	100
2.2.16. Ortadoğu Kuzey Afrika Mali Eylem Görev Gücü (Middle East & North Africa Financial Action Task Force-MENAFATF)	101
2.2.17. EURASIAN Grubu (EAG)	101

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
KARA PARA AKLAMA İLE MÜCADELEDE MALİ POLİTİKALARIN
ROLÜ VE ÖNEMİ

3.1. Türkiye’de Kara Para Aklama İle Mücadelede Mali Politikalar	103
3.2. 5549 Sayılı Kanunun 4208 Sayılı Kanunundan Farkı	110
3.3. Amerika Birleşik Devletlerinde Kara Para Aklama İle Mücadelede Uygulanan Mali Politikalar	113
3.4. Fransa’da Kara Para Aklama İle Mücadelede Uygulanan Mali Politikalar ...	116
3.5. Kanada’da Kara Para Aklama İle Mücadelede Uygulanan Mali Politikalar ..	121
3.6. Almanya’da Kara Para Aklama İle Mücadelede Uygulanan Mali Politikalar	126
3.7. Birleşik Krallık’ta Kara Para Aklamaya Karşı Uygulanan Mali Politikalar ..	130
3.8. İtalya’da Kara Para Aklama İle Mücadelede Uygulanan Mali Politikalar	137
3.9. İsviçre’de Kara Para Aklama İle Mücadelede Uygulanan Mali Politikalar ...	143
3.10. Farklı Ülkelerde Kara Para Aklama İle Mücadelede Uygulanan Mali Politikalar	149
SONUÇ ve DEĞERLENDİRME.....	165
KAYNAKÇA	173

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1 ABD’de Vergi Suçları İle İlgili Düzenleme	115
---	-----

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1 Egmont Finansal Komitesi Yapısı ve Organizasyonu	88
--	----

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1 İngiltere’de Vergi Kaçakçılığı Vakası Rapor Sayısı (2016-2017)	135
Grafik 2 İngiltere Vergi Açığı İstatistikleri.....	136
Grafik 3 İngiltere’deki Vergi Kaçakçılığı Davası Sayısı (2015-2017).....	136

KISALTMALAR LİSTESİ

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
ACAMS	: Mali Suç Tespit ve Önleme Uzmanları Birliği
AUSTRAC	: Avustralya İşlem Raporları ve Analizleri Merkezi
BM	: Birleşmiş Milletler
CICAD	: Amerika Yasadışı Uyuşturucu Kontrol Komisyonu
CMK	: Ceza Muhakemesi Kanunu
DGCCRF	: Fransa Tüketici İşleri ve Kaçakçılık Kontrolü Genel Müdürlüğü
DRI	: Gelir İstihbarat Müdürlüğü
ECOFEL	: Egmont Finansal Haber Alma ve Liderlik Merkezi
FATF	: Mali Eylem Görev Gücü
FINMA	: İsviçre Finansal Pazar Denetliyi Otoritesi
FINTRAC	: Kanada Mali İstihbarat Birimi
FIU	: İtalyan Finansal Bilgi Birimi
FOPAC	: Suçtan Kaynaklanan Gelirleri İzleme Grubu
IAIS	: Uluslararası Sigorta Denetçileri Birliği
INTERPOL	: Uluslararası Suçla İlgili Polis Organizasyonu
IOSCO	: Uluslararası Menkul Kıymetler Örgütü
JAFIC	: Japon Finansal Haber Alma Merkezi
MASAK	: Mali Suçları Araştırma Kurulu
MROS	: İsviçre Para Aklama Raporlama Servisi
OECD	: Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
SOCTA	: Birleşik Krallık Organize Suçlar ve Polis Yasası
TAct-TA	: Terörizm Yasası
TRACFIN	: Fransa Mali İstihbarat Birimi
Unit-UKFIU	: Birleşik Krallık Finansal Bilgi Birimi
UNODC	: Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi
VUK	: Vergi Usul Kanunu

GİRİŞ

Kara para aklama ve kara para ile terörün finansmanı günümüzde ülkelerin karşılaştığı en büyük problemler arasında yer almaktadır. Yasadışı gelir elde eden kişi veya organizasyonlar eski yıllardan itibaren buldukları yöntemlerle ellerindeki yasadışı gelirini aklayarak finansal sisteme entegre etmeyi amaçlamaktadır ve bunu yaparken de zaman zaman kanun boşluklarından veya bilgi akışının hızlı bir şekilde sağlanamamasından dolayı başarılı olmuşlardır. Ayrıca bu kişi ve organizasyonlar gelişen teknolojiyi de kullanarak ellerindeki yasadışı gelirlerini aklamak için yeni yöntemler veya finansal enstrümanlar bulmaktadır. Ülkelerin iç mevzuatlarında ve kanunlarında konuyla ilgili bir ceza veya yaptırım bulunmamaktadır. Bu durum ise ülkeler açısından olumsuz bir durum ortaya çıkarırken kara para aklayıcıları açısından bir avantaj oluşturmaktadır. Günümüzde para aklamanın birçok yöntemi bulunmaktadır. Bazı yöntemler eski yıllardan beri para aklayıcılar tarafından kullanılmakla beraber gelişen teknoloji ve finansal enstrümanların yaygınlaşması nedeniyle yeni para aklama yöntemleri de ortaya çıkmıştır.

Devletler açısından hem suçların önüne geçilmesi hem de vergi kaçakçılığına neden olmasından dolayı ülkeler kurdukları uluslararası ve bölgesel kuruluşlarla kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele etmektedir. Özellikle banka ve finansal kuruluşlar başta olmak üzere birçok meslek grubuna yüklenen yükümlülükler günümüzde kara para aklama ve terörün finansmanının rahat bir şekilde gerçekleşmesini önlemeyi hedeflemektedir ve bu konuda ciddi başarılar elde edilmiştir. Yine de finansal enstrümanların çokluğu ve bazı vergi cenneti olarak kabul edilen ülkelerdeki kanunlardaki ciddi boşluklar para aklayıcıları ve terörist grupları fonlarını bu ülkelere göndermede cezbedici kılmaktadır. Ülkelerin gerek birbirleriyle dayanışma içerisinde oluşturdukları uluslararası ve bölgesel kuruluşlar ve uluslararası sözleşmeler gerekse devletlerin kendi içlerindeki mevzuatlarında yapmış olduğu düzenlemeler sayesinde verilen cezaların ağırlaştırılması ve yükümlü

meslek gruplarının arttırılması sayesinde para aklama işine yardımcı olabilecek kişi ve kuruluşları engellemektedir. Bu durum ise para aklayıcıları ve terör finansmanından kaynaklanan fonların ülke içerisinde rahat bir şekilde aklanmasını önlemektedir.

Ülkeler kendi içlerinde kurmuş oldukları finansal haber alma teşkilatları sayesinde finansal suç işleyen ve vergi kaçakçılığı gibi yasadışı faaliyetlerde bulunan kişileri veya kuruluşları çok daha hızlı bir şekilde tespit etme imkanına sahip olmaktadır. Elbette bu hızlı tespitite gelişen teknolojinin payı oldukça yüksektir. Her ne kadar teknolojinin gelişmesi para aklayıcıların ve terörist organizasyonların sahip oldukları fonları aklamak ve finansal sisteme entegre etmek için yeni yöntemler bulmasına neden olsa da diğer taraftan bu durumla mücadelede gelişen teknoloji ülkelere de yardım etmektedir. Özellikle internet kullanımının yaygınlaşması sayesinde ülkelerin birbirleri ile haberleşme imkanı daha fazlalaşmıştır ve bu sayede oluşabilecek riskler veya ülkede bulunan para aklayıcıların tespiti, yakalanması ve iadesi konusunda sürekli birbirleri arasında bir dayanışma içerisinde çalışmalarına vesile olmaktadır.

Devletler kendi mevzuatlarında yapmış oldukları ve uluslararası standartlara uygun bir takım düzenlemeler sayesinde para aklamanın ve terörün finansmanının önüne geçmeyi amaçlamıştır. Özellikle bu konuda Mali Eylem Görev Gücü (FATF) para aklama ile mücadele de tavsiye kararlarında bulunmuştur. Tavsiye kararlarına ilerleyen yıllarda terörün finansmanını da dahil ederek bu iki konu ile mücadelede devletlere uluslararası açıdan öncü olmuştur. Mali Eylem Görev Gücünün getirmiş olduğu uluslararası standartlar ve özellikle bankalar ve finansal kuruluşlardan talep ettiği başta “Müşterini Tanı (Know Your Customer)” prensibi ülkelerin özellikle o ülkede mukim olmayan kişiler adına hesap açmasını oldukça zorlaştırmıştır. Bunun temel sebebi ise para aklama ve terörün finansmanı ile mücadeledir. Önceki dönemlerde gerek gelişmiş gerekse gelişmekte olan ülkelerde vekaletname verilerek hesap açma imkanına bir yabancı sahip olabiliyorken bu ilke ile birlikte dünyadaki hemen bütün bankalar artık müşterinin hesap açmadan önce hesap açmak istediği ülkeye çağırmakta ve müşterinin kimlik tespiti yapıp söz konusu kişi adına hesap açma hakkı tanımaktadır. Bunun dışında bankalara ve finansal kuruluşlara yüklenen birçok sorumluluk ve misyonda bankaların ve finansal kuruluşların oldukça hassas

davranmasına ve detaylı incelemeler sonucunda müşterilerin finansal işlemlerini gerçekleştirmeyi veya müşteriler adına bankada hesap açma olanağını sağlamıştır. Bu konu ile ilgili verilebilecek örneklerden bir tanesi Kanada’da bankacılık sisteminde bulunmaktadır. Kanada’da bankalar banka hesabı açmak isteyen yabancı kişilerden onlara referans olabilecek kişiler talep etmektedir. Öte yandan Fransa’da ise noterlerin ve emlak işlerine aracılık eden kişi ve kurumların para veya terörün finansmanını aklama maksadıyla yaptıkları gayrimenkul alımlarında sorumlulukları bulunmaktadır. Bu durumda olduklarından gerek noterler gerekse emlak işlerine aracılık edenler müşterilerini seçerken ve işlemlerini yaparken oldukça titiz davranmaktadır. Her ne kadar para aklama ve terörün finansmanı ile yapılan mücadelede devletler kendi iç kanunlarında veya uluslararası sözleşmeler veya standartların getirmiş olduğu yükümlülüklerle uyup söz konusu durum ile mücadele etmeye çalışsa da özellikle ekonomik durgunluk ve ekonomik kriz dönemlerinde başta gelişmemiş veya gelişmekte olan ülkeler ülkeye gerek sıcak para çekmek için gerekse doğrudan yabancı yatırımları arttırmak için bir takım avantajlar sağlamaktadır. Bu duruma örnek olarak mevduat faizlerinin yükseltilmesi, yeni finansal enstrümanların oluşturulması, vergi kanunlarında yabancı yatırımcılar için bir takım istisna ve muafiyetler konulması verilebilir. Böyle bir durumda, para aklayıcılar ellerinde bulundurdıkları suç gelirlerini rahat bir şekilde finansal sisteme entegre edip paralarını aklayabilme imkanına sahip olmaktadır.

Öte yandan para aklamanın ve terörün finansmanı ile mücadelede riskli olabilecek meslek grupları ise uluslararası dernekleri aracılığıyla bu mesleği icra eden kişi ve kurumlara bir takım uluslararası yükümlülükler yüklemişlerdir. Bunun yapılmasının amacı ise mesleği icra eden kişi ve kurumların işlerini yaparken daha hassas ve gereken özeni göstererek yapmasını sağlamaktır. Bu sayede söz konusu meslek grupları risk bulundurmaları açısından eskiye nazaran daha düşük bir risk potansiyeline sahip olmaktadır.

Öte yandan özellikle para aklama nedeniyle ülkeler yüksek miktarlarda vergi kayıplarına uğramaktadır. Bu durumun nedeni ise para aklayıcıların çeşitli yöntemler kullanarak paralarını aklamaları neticesinde vergi ödemediği veya çok düşük miktarlarda vergi ödeyerek akladıkları paraları finansal sisteme dahil etmeleridir. Özellikle gelişmiş ülkelerde bu rakamlar milyarlarca dolar ve euro veya

Pound olmaktadır. Ülkeler bu konu ile mücadele amacıyla vergi kaçakçılığını hem kendi ceza kanunlarında hem de vergi kanunlarında düzenlemiştir. Bunun amacı ise vergi kaçakçılığı suçunu işleyen kişi veya kurumların hem büyük miktarlarda para cezasına çarptırılması hem de uzun süreli hapis cezası ile sonuçlanabilecek cezalar ile karşılaşmasını ve söz konusu sebepten mütevellit bu işleri yapan kişilerin veya kurumların işleri önlemesini amaçlamaktadır.

Vergi cenneti olarak adlandırılan kanunların çok iyi bir şekilde hazırlanmadığı veya olmadığı ülkeler başta olmak üzere birçok çeşitli şekilde para aklayıcılar veya mükellefler vergi kaçakçılığına sebep olabilmekte ve bu durumun sonucunda devletler ciddi vergi kayıplarına uğramaktadır. Bazen devletler de kendi harcamalarını karşılayabilmek adına yeni vergileri yürürlüğe koymakta veya yürürlükte olan vergilerin oranlarını yükseltmektedir. Bu durum ise vergilerini düzenli ödeyen mükelleflerin vergi yükünü arttırmakta ve yeni yatırımlar yapmasının önüne geçmektedir.

Ayrıca hükümetler ciddi ekonomik kriz zamanlarında ‘varlık barışı’ olarak nitelendirilen ve mükelleflerin yurtdışında veya yurtiçinde bulundurdıkları menkul sermaye iratlarını finansal sisteme dahil edebilmek adına nereden geldiğini sorgulamaksızın ve bir ceza kesmeksizin sadece küçük bir vergi oranı karşılığında finansal sisteme girmesine izin vermektedir. Bu durum ise para aklayıcılar için çok büyük bir avantaj olmaktadır. Herhangi bir para aklama yöntemine başvurmaksızın paralarını, krizden istifade ederek, finansal sisteme entegre etme imkanına sahip olmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

KARA PARA, KARA PARA AKLAMA VE KARA PARA AKLAMA YÖNTEMLERİ

1.1. Kara Para Tanımı

Kara para İngilizce “dirty money” (kirli para), Fransızca ise l’argent sale (kirli para) olarak isimlendirilmektedir. Böyle bir isimle adlandırılmasındaki temel faktör, elde edilen gelirin tamamen yasadışı yollardan elde edilmiş olmasıdır. Uyuşturucu ticareti, beyaz kadın ticareti, silah kaçakçılığı, organ ticareti gibi faaliyetler bu yasadışı faaliyetlerden birkaç tanesini oluşturmaktadır. Dünya her ne kadar kara para deyimiyle 1980’li yıllarda da tanışsa bile kavramın varoluşu 2000 yıldan daha eskiye dayanmaktadır. İlk kara para işlemleri bir diğer illegal faaliyet sayılabilecek rüşvetten meydana gelmiştir. Bu dönemde Çinli tüccarlar elde ettikleri karları akıyorlardı sebebi ise bölgesel devletler birçok ticaret biçimini yasaklamışlardı. Devlet ticari faaliyetleri çok büyük bir miktarını şüpheyle gözlüyordu sebebi ise tüccarların gaddar, açgözlü olarak görülmesiydi. Ayrıca tüccarların çok ciddi bir miktarı kara borsadan, rüşvet ve fahiş fiyatlar gibi illegal gelir, kara para, olarak tanımlanabilecek gelirlerden meydana gelmekteydi. Tüccarlar ise elde ettikleri bu serveti tutmak için çeşitli yöntemlere başvurmuştur. Örneğin, parayı kolaylıkla taşınabilir varlıklar vasıtasıyla taşıma ve parayı işe yatırmak için parayı yetki alanından çıkarmaktadır. Bu yöntemler günümüzde hala kara para aklayanlar tarafından kullanılmaktadır¹.

Türkiye’de kara para kavramı ise 1960’lı yıllara dayanmaktadır. Özellikle o dönemde yurt dışına çalışmaya giden vatandaşların çeşitli sebeplerden dolayı legal işlerde çalışamamasından mütevellit yaşadıkları ülkelerdeki yasadışı işlere yönelmesinden ve bu işlerden kazanç sağlayıp elde ettikleri bu kazancı da piyasaya

¹ Law Teacher, **The Early History of Money Laundering**, <https://www.lawteacher.net/free-law-essays/commercial-law/the-early-history-of-money-laundering-commercial-law-essay.php>, (10.05.2019).

entegre ederek ekonomide dengesizlikler oluşturmuşlardır². Dünya literatüründe ilk defa aklama terimi 1973 yılında “Watergate” skandalı ile kullanılmıştır.

Kara para kavramı aslında kayıt dışı ekonomi ile ilk bakışta aşırı derece benzerlik gösterse de, kara para sadece bir bölümünü oluşturmaktadır. Sebebi ise kayıt dışı ekonominin son derece geniş bir kavram olması ve mükelleflere tanınan bazı avantajların, istisna, muafiyet, indirimlerin, bile kayıt dışı gelire dahil olmasıdır. Ancak bu nokta da, yukarıda belirtilen avantajlar mükelleflerin kendilerine sağladıkları bir imkan olmayıp devletin mükelleflere sağlamış olduğu ayrıcalıklar olduğundan dolayı bu noktada kayıt dışılıktan söz edilse bile biçim olarak tamamen kanunlara uygun ve legal olmaktadır.

1.2. Kara Para Aklama Tanımı

Kara para aklama ise elde edilen paranın çeşitli yollarla illegal halinden legal hale dönüşümüdür. Kara para aklanmasının en önemli sebebi ise ülkelerin kanunlarına göre izah edilemeyecek bir kazancın izah edilebilecek bir biçime dönüştürülmesidir. Para aklama teriminin esas kökeni İtalyan mafya ve çeşitli suçlar işleyen Al Capone’dan kaynaklanmaktadır. İddia edildiğine göre Al Capone çamaşırhaneler satın alarak kendisinin illegal gelirlerini de, beyaz kadın ticareti ve kaçak yollarla ülkeye sokulan likör satışından, çamaşırhanelerin alımına karıştırmış ve bu sayede bu iki illegal gelirini yasal bir biçime dönüştürmüştür³. Fransızcada ise, kara para aklama blanchiment d’argent (parayı beyazlatma) olarak isimlendirilmektedir.

Çoğu suç eyleminin amacı bireysel veya bir gruba, yaptıkları eylem nedeniyle bir fayda meydana getirmesidir. Kara para aklama da bu illegal kaynağının şekil değiştirerek legal bir hale gelme sürecidir. Bu sürecin kritik bir önemi olmaktadır. Şöyle ki, bu kara para aklayıcı kişiye kaynağını riske etmeksizin bu karlara sahip olma imkanı vermektedir. Kara paranın tanımında belirtilen illegal faaliyetlerden yüksek miktarlarda gelir elde edilebilmektedir. Bununla birlikte zimmete para geçirme, içeriden bilgi ticareti, rüşvetçilik ve bilgisayar sahtekarlığı planları ile de

² Kerem Kaptangil, **Kayıtdışı Ekonomi ve Karapara**, Siyasal Yayınevi, Ankara, 2017, s.28

³ About Business Crime Solutions Inc. **What Is Money Laundering**, https://www.moneylaundering.ca/public/law/what_is_ML.php, (10.05.2019)

büyük miktarlarda gelir elde edilmekte ve kara para aklama yoluyla elde edilen bu gelirlere de yasal kazanç olanağı imkanını vermektedir.

Yasadışı faaliyetlerinden ortaya çıkan kazançlar azımsanmayacak bir noktaya geldiğinde, bu faaliyeti yapan kişi veya grup, temel faaliyete veya ilgili kişilere dikkat çekmeden paraları kontrol etmenin bir yolunu bulmak zorundadır. Para aklayıcılar bunu genelde kaynağın görünüşünü değiştirerek, biçimini değiştirerek veya parayı daha az dikkat çeken ülkelere aktararak yapabilmektedir.

Doğası gereği, kara para aklama para yasadışı gelir elde eden kişi veya örgütler tarafından yapılmış, normal ve ekonomik ve finansal istatistik aralıklarının dışında kalan illegal aktivitelerden meydana gelmektedir. Diğer yönleriyle beraber kayıt dışı ekonomik faaliyetler, sorunun ölçeğini bir anlam ifade etmesi için bazı tahminler ortaya sürmüştür. United Nations Office On Drugs And Crime (UNODC), Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi, yaptığı çalışma ile uyuşturucu trafiği ve organize suçlardan meydana gelen illegal paraların büyüklüğünü belirlemek amacıyla yaptığı incelemede bu paraların hangi boyutlarda aklandığını belirlemiştir. 2009 yılı raporuna göre, suçtan kaynaklı elde edilen kazancın miktarı global gayri safi hasılanın %3.6 olmakta iken bu oranın %2.7 (1.6 milyar ABD doları) aklanmıştır⁴. Para aklama sürecinde en önemli iki kriter “öncül suç” ve “yasadışı gelir” olmaktadır. Bir aklamadan söz edebilmek için;

- Bir suç işlenmiş olmalı (Öncül suç),
- İşlenen suçtan mütevellit herhangi para veya başka bir şekilde bir gelir elde edilmeli (yasadışı gelir),
- Elde edilen illegal gelirin (yasadışı gelirinin) yasal bir görünüme dönüştürülmesi ile,

aklama işlemi gerçekleşmektedir⁵. Bu süreçte işlenen suç sebebiyle elde edilen gelir “kara para” olmakta iken kara paranın legal bir forma dönüştürülmesi ve piyasaya sokulmasına “kara para aklama” denilmektedir.

⁴ FATF, **What Is Money Laundering**, <https://www.fatf-gafi.org/faq/moneylaundering/>, (10.05.2019).

⁵ MASAK, **Aklama Suçu**, Mali Suçları Araştırma Kurulu, <http://www.masak.gov.tr/tr/content/aklama-sucu/57>, (10.05.2019).

1980'lerden sonra özellikle teknolojinin ilerlemesi ve ülkeler arası gerek iletişimin gerek ulaşımın kolaylaşmasından dolayı aklama işlemleri uluslararası bir boyut kazanmıştır. Bu dönemde başta vergi cenneti ülkeler olmak üzere aklama yöntemleri ülkelerin sınırlarını tanımaksızın yapılan bir işlem olmuştur. Bu sebeplerden dolayı ülkeler kendi sınırları içinde ve birbirinden habersiz ve iletişimsiz mücadele edemeyeceği için uluslararası işbirlikleri ve antlaşmalar neticesinde aklama suçu ile ilgili ülkelerin birlikte hareket ettiği bir mücadele gerçekleştirmeye başlamıştır. Birleşmiş Milletler (BM) aklama ile ilgili en önemli iki adımı Viyana ve Palermo Konvansiyonları olmuştur. Bunun dışında Birleşmiş Milletler konvansiyonlar dışında Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Departmanının bir bölümü olan ve kara para aklama ile ilgili olan ve bizzat Birleşmiş Milletlerin aktif bir rol üstlendiği “Kara Para Aklamaya Karşı Küresel Program” oluşturulmuştur⁶.

26 Nisan 2016 tarihli Resmi Gazetede yer alan madde ile Mali Suçları Araştırma Kurulu başkanlığın görev ve yetkileri yeniden belirlenmiş ve başkanlığa aklama veya terörün finansmanı suçu ile ilgili olduğuna dair ciddi emareler bulması durumunda bir mahkeme kararı olmaksızın yasadışı yollardan gelir elde eden kişilerin malvarlığını 7 gün için dondurma yetkisi tanınmıştır⁷.

1.3. Para Aklama Aşamaları

Para aklamanın bir amacı vardır. Suçtan elde edilen geliri nakit veya bir mülke dönüştürmek ve yasal bir görünüm kazandırmaktır. Bu işlemi yaparken hiçbir şüphe uyandırmadan yapılabilir. Aklamanın genellikle iki veya üç aşaması bulunmaktadır. Bu aşamalar;

- Yerleştirme (Placement),
- Ayırıştırma (Layering),

⁶ Hasan Aykın, **Karaparanın Aklanmasıyla Mücadele Konusundaki Temel Uluslararası Metinler ve Oluşumlar**, <http://www.mfa.gov.tr/karaparanin-akalanmasiyla-mucadele-konusundaki-temel-uluslararasi-metinler-ve-olusumlar-.tr.mfa>, (10.05.2019).

⁷ ProCompliance, **MASAK'A Şüpheli Durumlarda Mahkeme Kararı Olmaksızın Geçici Süreli Malvarlığı Dondurma Yetkisi Verildi**, (09.05.2016), <https://www.procompliance.net/masaka-supheli-durumlarda-mahkeme-karari-olmaksizin-gecici-sureli-mal-varligi-dondurma-yetkisi-verildi/>, (10.05.2019).

- Bütünleştirme (Integration)⁸

1.3.1. Yerleştirme Aşaması

Yerleştirme aşaması para aklama sürecinin ilk evresini oluşturur. Bu aşamaya süzme aşaması da denmektedir. Bu aşama kirli nakdin veya yasadışı gelirlerden elde edilen kazancın finansal sisteme ilk girişini tanımlamaktadır. Bu aşamada, para aklayıcılar kendisini elindeki büyük miktardaki parayı yasal finansal sisteme yerleştirip onu orada bekletip ve muhafaza edebildiği için rahatlamaktadır. Ancak para aklayıcıların en savunmasız oldukları aşama yerleştirme aşamasıdır bunun sebebi ise büyük paraları finansal sisteme entegre etmeye çalıştıklarından dolayı yetkililerin şüpheleri artabilmekte ve yetkililer yaptıkları araştırmalar sonucunda para aklayıcıları yakalayabilmektedir⁹. Para aklayıcılar parayı finansal sisteme yerleştirme sayesinde suç kaynaklı paradan da kurtulmuş olmaktadır¹⁰.

Yerleştirme aşamasında paralar banka hesabına entegre edildiği andan itibaren daha kolay bir şekilde transfer veya hareket ettirilebilmektedir. Genellikle para aklayıcılar para aklama sürecine başlamak için banka hesabı aracılığıyla parayı finansal sisteme yerleştirmeye ihtiyaç duyar¹¹.

Kredi kartı, çek uygulamasının ve nakit olmayan araçların sıklıkla kullanılmadığı veya yaygınlaşmadığı yerlerde, kayıt dışı ekonominin ve nakit kullanımının yaygın olduğu ve denetimin az olduğu veya hiç olmadığı yerlerde yerleştirme aşaması çok daha rahat bir şekilde gerçekleşmektedir. Para aklayıcılar için bu yerler oldukça değerli olmaktadır. Para aklayıcıların yerleştirme yapmalarında iki faktör bulunmaktadır. Öncelikle nakit halindeki paranın gerek taşınması gerek saklanması oldukça zordur. Fakat bu para bir banka hesabına

⁸ ICAS Practice Support, **AML Awareness: Three Stages Of Money Laundering**, <https://www.icas.com/professional-resources/anti-money-laundering-resources/latest-developments/aml-awareness-three-stages-of-money-laundering>, (05.06.2019).

⁹ V Skills Certified, **Process of Money Laundering**, <https://www.vskills.in/certification/tutorial/aml-kyc-2/process-of-money-laundering-placement-layering-integration/>, (05.06.2019).

¹⁰ HG.org, Legal Resources, **Stages of Money Laundering**, <https://www.hg.org/legal-articles/stages-of-money-laundering-40408>, (05.06.2019).

¹¹ George Papanicolaou, **Stages of Money Laundering**, Compliance Alert, <http://calert.info/details.php?id=1239>, (05.06.2019)

yatırılması halinde paranın hareketi çok daha kolaylaşacaktır. Diğer sebepte para aklayıcıların büyük bir meblağ ile gezmesi halinde bu paranın güvenlik güçleri tarafından bulunması, yakalanması ve el konulması riski oldukça yüksektir. Yerleştirme aşamasında kullanılacak çeşitli yöntemler mevcuttur¹². Yerleştirme aşamasında nakit para;

- Fiziksel olarak ülke dışına çıkarılarak, denetim olmadığı veya daha az olduğu diğer ülkelerdeki örneğin off-shore bankalara yatırılabilir,

- Para küçük tutarlara bölünerek, yasal bildirim seviyelerinin altında kalacak şekilde ülke içerisindeki çok sayıda bankaya ve çok sayıda kişi adına açılmış hesaplara dağıtılarak yatırılabilir,

- Gayrimenkul, mücevher, antika, lüks araba, sanat eserleri veya lüks koleksiyonlar alınabilir. Ayrıca para, finansal yatırım araçlarına dönüştürülerek (örneğin hisse senedi, tahvil bono, sigorta, faktöring vb.) mali sistem içerisinde dolaşıma alınabilir,

- Yasal bir engel bulunmaması durumunda kumar, turizm, seyahat gibi açıklanması esnek veya manipüle edilebilecek gelirlere bağlanabilir,

- Finansal ve mali aracı kurumların çalışanlarıyla işbirliği yapılarak, sistem içerisinde dolaştırılabilir, suç örgütleri, yasa dışı ikrazat yapanlar aracılığıyla nakit veya nakit karşılığı olarak mali sisteme dahil edilebilir¹³.

1.3.2. Ayırıştırma Aşaması

Bu aşamada, illegal kazanç çeşitli karmaşık işlemlerle kaynağından ayırıştırılır. Bunun sonucunda ise illegal para bir anonimlik kazanır ve resmi denetim takibine karşılık da gizlenir. Çoğu işlem ve dönüşüm sayesinde suçun kökeninin izine dönülmesini de bulandırır. Ayırıştırma birçok şekilde yapılmaktadır. Mal ve hizmet satın alımı, yatırımlar, bunlardan birkaç tanesidir¹⁴. Ayırıştırma aşamasında

¹² Ayla Yazıcı, “Yeni Karapara Aklama Yöntemleri Olarak Akıllı Kartlar ve İnternet”, **Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Cilt: 8, Sayı: 2, 2008, ss. 153-168, 163.

¹³ İbrahim Sırma ve Arif Saldanlı, “ Kara Para Aklamada Sermaye Piyasası Araçları’nın Kullanımı, **İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi**, Cilt:3, Sayı:3, 2015,ss.108-118,s.113.

¹⁴ European Institute of Management and Finance, **Understanding Money Laundering**, https://eimf.eu/understanding_money_laundering/, (05.06.2019).

para aklayıcıların elde ettiği yasadışı gelirin takibini yapabilmek, mali işlemlerin hareket ettiği sistemlerde kompleks bir yapıda olduğu için oldukça zordur. Para aklayıcılar veya terör örgütleri bu takibi daha müşkül bir hale getirmek için bir bankadan diğerine veya bir banka hesabından başka bir banka hesabına veya hesapların alt hesaplarına seri havale ve aktarmalar yaparak sistemi yetkililer açısından daha da karmaşık bir hale getirirler. İşbu sebepten yetkililerin yasadışı fonlara ulaşmaları zor bir hale gelir. Bu sebeple açılan banka hesaplarının sayısı önce çoğaltılmakta daha sonra da bu hesapları alt hesaplara ayırıp bu hesaplar arasında banka transferi gerçekleşir¹⁵.

1.3.3. Bütünleştirme Aşaması

Para aklamanın en son aşamasını bütünleştirme oluşturmaktadır. Paralar ayrıştırıldıktan ve kaynağından uzaklaştırıldıktan sonra, bu paralar görünüşte yasal paralar olarak, para aklayıcıların kullanımına ve kontrolüne hazır olmaktadır. Bu aklanan paralar legal veya illegal işletmelere yatırım olarak kullanılabilir veya para aklayan kişiler bu parayı hayat standartlarını yükseltmek için harcayabilirler. Bu aşamada kirli para yasal bir görünüm almayı başarmıştır. Bütünleştirme aşamasının sonunda artık suçtan elde edilen illegal gelir ile legal gelir artık ayırt edilemez bir duruma gelir. Para aklama işlemlerinin hepsi daima üç aşamadan oluşmamaktadır. Paraları aklamak için tasarlanmış işlemlerle bir veya iki aşamada para aklanabilmektedir. Bunun yapılabilmesi para aklama tekniğinin kullanılmasına bağlıdır¹⁶.

1.4. Kara Para Aklama Yöntemleri

Geçmişten bu yana yasadışı gelir elde eden kişiler veya kurumlar, paralarını aklayıp finansal sisteme yasadışı gelirlerini yasal bir biçimde entegre etmeye çalışmaktadır. Özellikle 1980'li yıllarda gerek ulaşım araçlarının artması ve gelişmesi gerekse bilişim aletlerin sayısının fazlaşması para aklayıcıları yeni

¹⁵ Çelik Kuntay, vd., **Kara Para Aklama, Tanımı, Aşamaları, Yöntemleri ve İlgili Uluslararası Çalışmalar**, 2. Baskı, MASAK Yayınları, Ankara, 2000, s. 86'dan Aktaran Harun Murat Çakın, **Türkiye ve Dünya Boyutlarıyla Kara Para Gerçeği ve Aklama Suçu**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya, 2019.

¹⁶ Australian Government, **Introduction to Money Laundering** Transaction Reports and Analysis Centre, <https://michaelsmithnews.typepad.com/files/money-laundering.pdf>, 2008, s.4

yöntemlerle dünya genelinde paralarını aklama yollarına itmiştir. Özellikle çok bilinen yöntemlerden vergi cennetleri, şirinler, parçalama gibi başlıca yöntemlerin yanı sıra gelişen teknoloji ile beraber kripto paralar üzerinden, elektronik fon transferleri aracılığıyla, futbol kulüpleri ve online bahis siteleri sayesinde paralarını aklama imkanına sahip olmuşlardır.

Öte yandan önceden sadece kara para aklama ile mücadele eden devletler özellikle 2000 yılından sonraki süreçte bu kapsama terörün finansmanını da dahil etmiştir. Terör gruplarının çeşitli yasadışı faaliyetlerden elde ettikleri gelirlerini finansal sisteme aktarmada bankalar başta olmak üzere çeşitli kurumları kullanmaları ülkelerin ve uluslararası organizasyonların yeni kararlar ve bu kararlara uymayan kurumlara yönelik yaptırımlar almalarına neden olmuştur. Gelişen teknoloji her ne kadar para aklama ve terörün finansmanı ile mücadelede gerek devlete gerekse mali istihbarat birimlerine avantaj sağlasa da bir o kadar avantajı da bu yasadışı gelir elde eden kişi ve organizasyonlara sağlamaktadır.

Özellikle iyi hazırlanmamış kanunların ve cezai yaptırımların bulunduğu ülkelere yönelen bu kişi ve organizasyonlar çeşitli kara para aklama yöntemleri ile ellerindeki suç gelirlerini gayet rahat bir şekilde aklama imkanına sahip olmakta ve hiçbir cezai yaptırım ile karşılaşmamaktadır. Söz konusu kara para aklama yöntemlerine gelişen teknoloji ile birlikte her geçen gün yeni yöntemler dahil edilmekte ve devletlerin yeni çıkan bu yöntemlere karşı ilk anda mevzuatlarında bu konuda bir cezai veya vergisel yaptırım bulunmadığından para aklayıcılar paralarını gayet rahat bir şekilde aklayabilmektedir. Bunun yakın zamandaki en çarpıcı ve belirgin örneğini ise kripto paralar oluşturmaktadır. Sanal para olarak da isimlendirilen bu paralar sisteme bir anda girdiğinden hiçbir ülkenin bu konuda işlenebilecek suçlarla ilgili bir yaptırımı bulunmamaktaydı. Bu süreçte ise para aklayıcılar ise bunu fırsata çevirmiş ve ellerindeki suç gelirlerini bu yöntem aracılığı ile aklama imkanına sahip olmuşlardır. Sonraki süreçte ise bazı ülkeler kripto paraları yasaklarken bazı ülkeler bu kripto paraların satışının denetimini sıkı bir şekilde incelemeye almış ve bu konuda alımlara aracılık eden kişilere şüpheli işlemlere karşılık olarak bildirim yapılması mecbur bırakılmıştır.

Aklama yöntemleri kendi içinde de sınıflandırılmıştır. Aklama yöntemleri söz konusu sınıflandırmaya göre üç gruba ayrılmaktadır. Bu yöntemler; basit aklama, gelişmiş aklama ve karmaşık aklama olmaktadır.

Basit aklama, adından anlaşılacağı üzere suç gelirlerini en kısa dolaşım ile aklayıp temiz paraya dönüştürmeyi amaçlayan aklayıcının yöntemidir. Aklayıcı, ihtiyaçlara göre, bilhassa, ivedi tüketim harcamalarında ya da düşük maliyetli yatırımlarda kullanmaya yönelik oldukça düşük miktarl, ikinci derecede (önemsiz) ve tek amaca dönük işlemler gerçekleştirecektir. Zorluklar açısından, bu aklama şekli zayıf yasal baskı bölgeleri ya da normal ekonominin marjinal sektörleri içinde kullanılmaktadır. Çok sayıda hileyi devreye geçirmek gerekmeceğinden kullanılan teknikler pek karmaşık olmayacaktır¹⁷.

Gelişmiş aklamada ise suç geliri açıkça önceki durumdan daha önemli faaliyetlere yatırma arzusuna uygun düşmektedir. Daha ziyade istikrarlı para aklama dolaşımları gerektiren oldukça yüksek, düzenli sürekli (dönemsellik), tutarlarla alakalı olmaktadır. Zorluğu açısından gelişmiş aklama yüksek yasal baskı bölgeleri ya da talep edenin güvenilirliği ile alakalı olmaktadır. Bu seviyede daha önce ilk basit aklamaya tabi tutulmuş çeşitli kaynaklardan gelen tutarlar birlikte işlem görmektedir. Örneğin, gelişmiş bir kaçakçılığa sahip bir uyuşturucu tacirinin gelirlerinin kaynağını tümünü tek bir yasal faaliyetle açıklaması oldukça zordur. İlk planda, gelirlerin bir kısmını sahte kumar kazancı sayesinde diğer bir kısmını ise yasal işletmelerin gelirleri ile karıştırarak, kalanını ise mahallesinde aile üye adlarına aldığı gayrimenkullerin kira gelirleri ile aklayacaktır¹⁸.

Karmaşık aklama ise belli bir seviyeden itibaren kara para aklayıcıların sermayelerini çoğunlukla çok kısa sürelerde topladığı için, geleneksel ekonominin araçlarıyla yasadışı faaliyetlerinden sağladıkları fonların kaynağını açıklayamayacaklardır. Kısa zamanda elde edilen önemli miktarlardaki servetlerin dürüst bir şekilde kazanılması oldukça ender durumdur. Şüphesiz önemli tutarlara

¹⁷ Yazıcı, a.g.e., s. 162-163.

¹⁸ Ergin Ergül, **Karapara Endüstrisi ve Aklama Suçu**, Yargı Yayınevi, Ankara, 2001, ss.17-18

sahip olunduğu zaman basit birkaç tedbir karşılığında, kimsenin paranın kaynağını sormadığı mali piyasalarda bunlara kar kazandırabilmektedir¹⁹.

1.4.1. Vergi Cennetleri

Vergi cenneti kavramı yeni bir kavram değildir. Vergi cenneti kavramı 1950’li yıllardan itibaren yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. Vergi cennetleri hakkında kabul edilmiş tek bir tanım bulunmamaktadır. Vergi cennetleri ile ilgili çeşitli tanımlar bulunmaktadır. Bu tanımlardan bir tanesi; vergi cennetleri yabancı yatırımcılara uygun vergi rejimleri veya düşük vergi oranları sunan ülkelerdir. Bir başka tanıma göre ise; vergi cennetleri bireylere kişisel gelir vergisi açısından veya şirketlere kurumlar vergisi açısından kendi ülkelerindeki yüksek vergi oranlarından korunması amacıyla vergisel teşvikler sunan ülkeler olarak açıklanmaktadır²⁰.

Vergi cennetleri ile ilgili yapılan bir başka tanımlama ise, yüksek vergi yükünden kurtulmak isteyen bireylerin veya kurumların kullanabileceği bir yoldur. Sebebi ise vergi cennetleri tamamen yasal bir zemine dayanmakta ve Amerikan, Avrupa Birliği ve uluslararası yasalara göre tamamen yasal olmaktadır. Vergi cennetinden faydalanacaklar;

- Uluslararası işletme kurmayla ilgili yatırımcılar,
- Varlığını korumak isteyen zengin bireyler,
- Vergi yükümlülüğünü minimize etmek isteyen gerçek veya tüzel kişiler,
- Şirket kurmak isteyen veya direkt kendini belli etmeden, anonim şekilde, varlık edinen bireyler,
- Karlarını maksimize etmek isteyen şirket acenteleri,

vergi cenneti ülkelere yatırım yapmayı tercih etmektedir.

Vergi cennetlerinin belki de en büyük avantajı banka hesabı açmanın ve şirket kurmanın oldukça kolay olmasıdır. Bir offshore şirket kurmak oldukça kolaydır. Birçok vergi cenneti ülkede süreç iki ile dört iş gününde tamamlanmaktadır. Kayıt

¹⁹ Ergül, a.g.e., s. 17-18.

²⁰ Abdannur Yıldız ve Murat Demir, **Vergi Cennetleri ve Küresel Gelir Eşitsizliği**, Maliye Dergisi, Ocak-Haziran, 2019, Sayı.176, s.333

maliyeti ise oldukça düşüktür bu rakam genellikle 500 dolar olmakta hatta bazı ülkelerde daha bile az olabilmektedir. Hatta birçok vergi cenneti ülke şirket kurulurken insanlara ülkeye gitmeksizin şirket kurma imkanı sağlamaktadır²¹.

Vergi cennetlerinin tam kesin ve net bir tanımı yoktur. OECD tarafından 1998 yılında hazırlanan “Zararlı Vergi Rekabeti: Yükselen Bir Sorun” adlı raporunda dört temel faktör göz önüne alınarak, vergi cennetleri belirlenmiştir²². Bu kilit faktörler ise;

- Sadece nakdi vergilerinin olması veya olmaması,
- Şeffaf olmama,
- Etkin bir bilgi değişiminin olmaması,
- Önemli ekonomik aktivitelerin olmaması,

Sadece nakdi vergilerin çok düşük olması veya hiç olmaması bile vergi cennetlerinin tanımında gerekli şartlardan biridir. Ayrıca, bir mükellef mukimi olmadığı bir yere vergisini kaçırıyorsa kendisinin mukimi olduğu ülkeden, bu durumda vergi cennetini tanımlamaya yeterlidir²³. Öte yandan yakın zamanda Avrupa Birliği vergi cennetleri ile ilgili ilk kara listesini yayımlamıştır. Bu listede 47 ülke gözaltı listesinde (watchlist) bulunmaktadır. Bu ülkeler vergi kanunlarını değiştireceklerine ve Avrupa Birliği standartlarında çıkartılacağını belirtmiştir. Gri listede (grey list) içinde olan ülkeler ise İngiltere bağlantılı ülkeler, Hong Kong, Jersey, Bermuda ve Cayman adaları olmakta ve bununla birlikte İsviçre ve Türkiye’de gri listede yer almaktadır. Kara listede (black list) yer alan ülkeler ise American Samoa, Bahreyn, Barbados, Grenada, Guam, Macau, Marshall adaları,

²¹ Worldwide Incorporation Services, **Offshore Tax Havens Benefits of Forming A Company In Offshore Tax Havens**, <https://www.wis-international.com/offshore-tax-havens.html>, (21.02.2018)

²² Serdar Öztürk ve Özlem Ülger, “Vergi Cennetlerinin Küresel Finansal Kriz Üzerine Ekonomik Etkileri: Vergi Kaçırma, Vergiden Kaçınma ve Kara Para Aklamadaki Rolü”, **Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi**, 2016, ss.237-254.

²³ OECD, **Tax Transparency 2014 Report on Progress**, <https://www.oecd.org/tax/transparency/44430243.pdf>, (10.02.2018)

Mongolia, Namibiya, Palau, Panama, Saint Lucia, Samoa, Trinidad ve Tobago, Tunus ve Birleşik Arap Emirlikleri olmaktadır²⁴.

Vergi cennetleri ve offshore finans merkezlerini listelemek ve tanımlamak için çeşitli girişimler yapılmıştır. Bununla beraber, pek çok ülke vergi cenneti tanımına girmemesine karşılık, vergi cenneti ve offshore finans merkezleri ile oldukça yakın ilişkileri bulunmaktadır. OECD 1998 yılında hazırladığı raporda vergi cenneti olarak kabul edilen ülkelerin listesini oluşturmuştur²⁵.

Vergi cennetlerinin çok kötü bir imajının olmasının en önemli sebebi onları çevreleyen gizemidir. Vergi cennetlerinin bütün karmaşıklığının sebebi legal ve illegal işlemler ile bağlantılı olması, başka bir deyişle gelen temiz kaynaklar ile kirli kaynakların ilişkili olmasıdır. Dünya ekonomisine bu kadar zarar vermesine ve birçok finansal suçu barındıran offshore merkezlerine karşı mücadele edilmesine rağmen ve birçok engelleme uygulanmasına karşın bugün hala vergi cennetleri para aklayıcılar tarafından para aklamada kullanılmaktadır²⁶.

Öte yandan Vergi cennetlerinin bir diğer problemi de kambiyo kontrollerinin olmamasıdır. Kambiyo kontrolü, ülkeye giren ve ülkeden çıkan döviz miktarının devlet tarafından denetim altına alınmasıdır. Bu uygulamaya göre, döviz fiyatları devlet tarafından belirlenir²⁷. Kambiyo kontrollerinin yapılmaması nedeniyle para aklayıcıların vergi cenneti ülkelere paralarının olduğu ülkelere aktarılması sonucunda paraların çıkışı olduğu ülkelerin para birimlerinde, özellikle de gelişmekte olan ülkelere, ciddi volatilite yaşanabilmektedir. Vergi cenneti ülkelerin para birimleri ise diğer para birimleri karşısında değer kazanmaktadır.

Günümüzde vergi cennetlerine gidenler özellikle spekülasyon fonları, büyük işletmeler ve zengin gerçek kişiler olmaktadır. Vergi cennetlerinde elde edecekleri kar ne kadar yüksek olursa olsun ödeyecekleri vergi miktarı çok düşük olur veya hiç

²⁴ Jamie Robertson, **First Tax Havens Blacklist Published By EU**, (05.12.2017), <http://www.bbc.com/news/business-42237315>, (21.02.2018).

²⁵ Öztürk ve Özlem, s. 237-254,

²⁶ Sylvain Hermon and Florent Benaych-Georgess, **Les Paradis Fiscaux**, <https://www.eleves.ens.fr/pollens/seminaire/seances/paradis/paradisfisc.html>, (11.02.2018)

²⁷ Muhasebe Türk, **Kambiyo Kontrolü Nedir**, <https://www.muhasibeturk.org/nedir/kambiyo-kontrolu-nedir-ne-demek-anlami-tanimi>, (11.02.2018)

olmaz. Buna karşılık eğer işletmeler veya zengin gerçek kişiler kendi mukim oldukları ülkelerde yüksek miktarda kar etmeleri halinde ödemekle yükümlü oldukları vergi miktarı da karları ile bağlantılı yüksek olur.

1.4.2. Şirinler (Smurfing) Yöntemi

Sıklıkla para aklama yöntemi olarak kullanılan şirinler çeşitli bireyleri ve/veya işlemleri para yatırma, parasal enstrümanlar alma veya belli bir miktar altındaki para transferini kullanımını içermektedir. Bu işlemleri yürütmesi için tutulan bireyler ise “şirinler” olarak isimlendirilmektedir²⁸. Şirinler yöntemi ilk defa Amerika’nın Florida şehrinde ortaya çıkmıştır²⁹. Şirinler yönteminin amacı büyük bir miktardaki parayı farklı bireylere verip her birinden verilen miktarı aynı bankaya veya farklı bankalara yerleştirip illegal yollardan elde edilen bu geliri legal bir biçime dönüştürülmesi amaçlanır.

Para aklayıcıların bu tekniği kullanmalarındaki amaçlar ise, aktivitelerinin; şüphesini saptırmak, kara para aklama önlemede ülkelerin bankalardan talep ettikleri parasal işlem raporlarının kayıtlara geçmesini engellemektir. Bazı ülkeler -Amerika ve Kanada gibi- 10.000 doları aşan nakdi işlemlerde finansal kurumlardan bu parasal işlemlerin raporlarının kayda geçirilmesini talep etmektedir. Bu sayede şirinler yöntemi kullanılarak para aklamayı engellenmektedir³⁰. Bazı ülkelerde ise bu rakam ülkenin mevzuatına göre daha yüksek olabilmektedir. Öte yandan şirinler yöntemini seçen aklayıcı kişiler eğer güçlü bir organizasyona sahip ise ellerindeki suç gelirlerini farklı kişilerin açacakları hesaplar vasıtasıyla küçük rakamlar halinde bankalara yatırıp bu sayede söz konusu işlemlerin raporlarının kayda geçirilmesini engelleyebilmektedir³¹.

²⁸ ACAMS, <https://www.acams.org/aml-glossary/index-s/>, (11.05.2019)

²⁹ Hürriyet Gazetesi, **Kara Parayı Böyle Akıyorlar**, (14.07.1998), <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/kara-parayi-boyle-akliyorlar-39028757>, (13.05.2019)

³⁰ XEND PAY, <https://www.xendpay.com/smurfing>, (11.05.2017)

³¹ ECORYS, CEPS, **Study on an EU Initiative for a Restriction on Payments in Cash**, https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/economyfinance/final_report_study_on_an_eu_initiative_ecorys_180206.pdf, Brüksel, 15 Aralık 2017, (09.01.2020)

1.4.3. Parçalama (Structuring) Yöntemi

Parçalama yöntemi para aklayıcılar tarafından geçmişten beri kullanılan ve en iyi bilinen yöntemlerden bir tanesidir. Şirinler yöntemine oldukça benzeyen bu yöntemi şirinlerden ayıran temel fark ise şirinler yönteminde kişi sayısının fazlalığı iken parçalama yönteminde ise adından da anlaşılacağı üzere işlem sayısı fazla olmaktadır. Parçalama yönteminde yasadışı gelir edenler işlem sayısını çoğaltarak ellerindeki suç gelirlerini bölerek bankaya veya finansal kuruluşlar aracılığıyla finansal sisteme aktarmaktadır. Bir başka deyişle bir seferde büyük miktarda para yatırmak yerine aynı miktardaki parayı birkaç seferde yatırma imkanı ile para aklayıcılar parasını aklamaktadır³².

Parçalama yöntemi sayesinde büyük miktardaki paralar finansal sistemde para aklama ile mücadelede raporlama gereksinimine girmeksizin finansal sisteme aktarılmaktadır. Parçalama yönteminde de bankaların işlemleri raporlama miktar eşiğinin altında miktarlarda paralar yatırıp bu sayede para aklayıcılar veya organizasyonlar bu işlem raporlamasından kurtulmaktadır.

Öte yandan parçalama yöntemi para aklama hususunda bütün ulusal kanunlarda bilinen bir yöntem olmaktadır. Suçlular suçtan elde ettikleri gelirleri genellikle parçalama yöntemiyle bankaya yatırdıktan sonra bir ülkeden başka bir ülkeye gitmesini istemektedir böylece yerleştirme yapıldıktan sonra rutin bir biçimde uluslararası havale transferi meydana gelmiş olur³³.

Günümüzde ise parçalama yönteminin kullanılması oldukça dikkat çekici olabilmekte ve şüpheli işlem bildirimine her ne kadar belli bir eşiğin altında da para yatırırsa bile dikkat çekebilmektedir. Şöyle ki, herhangi şekilde ticari, zirai, serbest meslek kazancı veya gayrimenkul veya menkul sermaye iradı elde etmeyen bir kişinin veya kurumun sürekli olarak bankaya küçük miktarlarda para yatırması dikkat çekebilecek bir durum oluşturmaktadır. İlerleyen süreçte bankadaki para

³² TBB, s.19-20'den aktaran Ufuk Ünlü, **Kara Para Aklamada Yeni Yöntemler ve Kara Paranın Ekonomi Üzerindeki Etkileri**, Sayıştay Dergisi, Sayı.113, Nisan-Haziran 2019, s.163

³³ Christine Duhaime, **Structuring- How Moving Funds from China to Vancouver Often Mirrors How Colombian Drug Lords Move Their Money**, <http://www.antimoneylaunderinglaw.com/2015/08/structuring-how-moving-funds-from-china-to-vancouver-is-exactly-how-columbian-drug-lords-move-their-money.html>, 31.08.2015, (07.01.2020)

miktarının kaynağı belli olmaksızın artması, ülkedeki mali birimlerin dikkatini çekebilecek bir durum oluşturacaktır. Paranın ülke dışına çıkarılmasında ise gelen paranın kaynağının neresi olduğuna dair detaylı bir araştırma yapılması parçalama yöntemini olumsuz bir şekilde etkileyecektir. Bu noktada gelişen teknolojinde yöntemin olumsuz etkilenmesindeki rolü oldukça büyüktür.

1.4.4. Fonların Fiziken Yurt Dışına Çıkarılması

Kara para aklama yöntemlerinden bir diğeri olan fonların fiziken ülke dışına çıkarılması belki de tarihte kullanılan en eski kara para aklama yöntemlerinden bir tanesi olmaktadır. Bu yöntem çeşitli isimlerle adlandırılmaktadır. Fonların fiziken yurt dışına çıkarılması, nakit kaçakçılığı, fonların yasadışı ithali, döviz kaçakçılığı, para kaçakçılığı bu isimlerinden bazıları olmaktadır. Adından da anlaşılacağı üzere bu yol ile para ülkeden illegal bir yol ile çıkartılıp başka bir ülkeye geçirilir. Genelde bu paranın geçirildiği ülkeler, vergi cennetleri, banka gizliliğinin haiz olduğu ve para üzerinde herhangi denetimin olmadığı ülkelerdir. Bu parayı ülkelere taşıyan kişilere ise “kurye” denilmektedir. Bunun yapılmasındaki yegane amaç yasadışı gelirin aktarıldığı ülkede bankaya konulup legal bir hale dönüştürülmesidir³⁴.

Fonların yurt dışına çıkarılması çeşitli şekillerde yapılabilmektedir. Kurye olan kişiler, illegal faaliyetlerden kazanılan gelirlerini bavulların içine koyarak bu paraları gemi, uçak veya herhangi ulaşım aracı vasıtasıyla veya uluslararası nakliye şirketlerini kullanarak bu suç gelirlerini vergi cennetlerine, banka gizliliğinin haiz olduğu ve para üzerinde herhangi denetimin olmadığı ülkelere aktarmaktadır³⁵.

Fonların fiziken yurtdışına çıkarılması ile ilgili olarak, 3 Aralık 2018 günü Hindistan’ın Kalküta havaalanından 80.000 doları Bangkok’a aktarmak isteyen üç kurye yakalanmıştır. Hindistan Gelir İstihbarat Müdürlüğünden, Directorate of Revenue Intelligence (DRI), yapılan açıklamaya göre kuryelerden iki tanesi paraları ayakkabılarına saklayıp bu sayede temiz bir şekilde güvenlik kontrolünden geçtiklerini açıklamıştır. Bu arada üçüncü kurye ise Bangkok’a gitmek üzere

³⁴ İbrahim Korkmaz, **Kara Para Aklama Suçu**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır, 2002, ss.35,36

³⁵ Kayhan Çelik, **Kara Para Aklama Suçuyla Ulusal ve Uluslararası Düzeyde Mücadele ve Türkiye Örneği**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum, 2011 s.15

havaalanına girmiştir. DRI görüşünce bu üç kurye yerli yolcuların bulunduğu noktada buluşacak ve para Bangkok'a gidecek üçüncü kuryeye bu noktada aktarılacaktı. Yapılan sorgulamalar neticesinde ise, bu kuryelerin bu yöntemi daha önce de uyguladıklarını açıklamışlardır³⁶.

1.4.5. Oto Finans Borç Yöntemi (Loan-Back)

Kara para aklama yöntemlerinden bir diğeri olan oto-finance borç yönteminin birinci aşamasında para aklayıcılar yasadışı gelirlerini önce ülke dışındaki bir bankaya veya şirkete aktarmaktadır. İkinci aşamada ise, bu kirli parayı aktaran para aklayıcılar gönderdiği bu parayı bir sebeple, yeni bir işletme açmak için veya yatırım yapmak için, kendi ülkesindeki bir bankadan yurtdışına aktardığı ve bankaya koyduğu yasadışı geliri teminat olarak gösterip mukimi olduğu ülkedeki bankadan kredi çeker. Üçüncü ve son aşama da ise kişi ülkesinde kredi olarak çektiği borcu geri ödemez ve bunun sonucunda banka mükellefin yurtdışında teminat olarak verdiği yasadışı yollarla elde ettiği kazançlara el koyar. Para aklayıcılar ise bu sayede teminat olarak gösterdiği illegal gelirinden kurtulmuş olur. Oto finans borç yöntemi özellikle bankacılık sektöründe uygulanmaktadır.

Bu kara para aklama yönteminin arkasındaki temel faktör kendi yasadışı geliri direkt veya dolaylı şekilde bizzat kendisi borç olarak almaktadır ve bu işlemi yaparken başka insanları bu sisteme dahil etmemektedir. Bu durum ise, para aklayan kişiyi hem yetkilileri kandırmasına ve parayı aklamasına neden olmaktadır. İlegal yollarla elde edilen bu para yurtdışındaki ülkelerdeki şirketlerin banka hesaplarına küçük miktarlar halinde yatırılmaktadır. Ancak bankacılık konusunda bilgi vermeyen ve bireylerin bilgilerini paylaşmayan ülkelerde direkt olarak bankaya da para konulmaktadır. Yurt dışında seçilen şirketler ise genellikle bankacılık konusunda gizlilik prensibinin olduğu ve geçmişe doğru izinin sürülmesinin veya işlemlerin fark edilmesinin şansının daha az olduğu ülkeler olmaktadır³⁷.

³⁶ NDTV, **Three Arrested For Trying To Smuggle 80000 Dollar From Kolkata Airport**, (03.12.2018), <https://www.ndtv.com/kolkata-news/three-arrested-for-trying-to-smuggle-80-000-from-kolkata-airport-1957294>, (13.05.2019)

³⁷ CAPGEMINI, **The Growing Threat of Money Laundering**, https://www.capgemini.com/wp-content/uploads/2017/07/The_Growing_Threat_of_Money_Laundering.pdf, (13.05.2019), s. 6,

1.4.6. Paravan Şirketler Aracılığı ile Aklama

Tanım olarak paravan şirket sözde bağımsız, legal ticari işletmelerdir. Paravan şirketler genelde gerçek sahibinin kimliğini gizlemek için kullanılmaktadır. Paravan şirketlerin kullanımı ancak karmaşık ticari işlemlerin teknik araçlarını kolaylaştırması olarak kullanılması halinde yasal olmaktadır. Ancak genellikle illegal bir amaç ile kullanılır³⁸. Paravan şirketlerde genelde sadece bir adres olmasına karşılık fiziksel bir mekan bulunmamaktadır. Çalışan istihdam etmez ve ekonomiye doğrudan veya dolaylı olarak katkı da bulunmaz. Ancak bu durum onların yasa dışı işler yapan illegal şirketler olduğunu göstermemektedir³⁹.

İngilizce olarak “shell companies” olarak isimlendirilen özellikle son yıllarda oldukça sık bir şekilde kullanılmaktadır. Paravan şirketlerdeki en kilit nokta anonimlik. Bu şirketler gerçek sahiplerine bir anonimlik sağlamakta aynı zamanda bu şirketler ve kaynaklarının kontrolünü de güvence altına almaktadır. Bu şirketler aynı zamanda posta kutusu veya mektup kutusu şirket veya özel amaç işletmeleri olarak da isimlendirilmektedir. Ancak uygulamada bu şirketler farklılık göstermektedir. Mektup veya posta kutusu şirketler aslında paravan şirketlerin bir türü olmaktadır. Bu şirketler genellikle bir ülkede kayıt olurken esas önemli faaliyetler bir başka ülkede olmaktadır. Bu şirketlerin amacı, önemli ekonomik aktivitenin meydana geldiği, kullanım amaçları iş yasalarından ve sosyal katkılardan kaçmaktır.

Bir diğer tür olan özel amaç işletmelerinde ise, amaç grup finansmanı veya aktiviteleri elde tutma olmaktadır. Bu işletmelerin ya hiç çalışanı yoktur veya oldukça az bir çalışanı bulunmaktadır. Bu işletmeler ekonomi içindeki fiziksel varlığı da ya hiç yoktur ya da çok azdır ki bu işletmelerin aktifleri ve pasifleri yatırımların olduğunu yansıtmaktadır⁴⁰. Bununla birlikte günümüzde tam aksine bazı şirketler

³⁸ David Jancsics, **Shell Companies And Government Corruption**, San Diego State University, California, 2018, s.1

³⁹ Fikret Sebilcioğlu, **Paravan Şirketlerin Karanlık Yüzü**, <http://www.cerebra.com.tr/files/images/content/Associations/TEID/InMagazine-2016-FS-Panama.pdf>, Nisan-Haziran, 2016, (14.05.2019)

⁴⁰ Ivanda Kiendl Kristo and Elodie Thirion, **An Overview of Shell Companies In The European Union**, http://www.europarl.europa.eu/cmsdata/155724/EPRS_STUD_627129_Shell%20companies%20in%20the%20EU.pdf, Ekim-2018 (14.05.2019).

fazla işçi çalıştırmasına rağmen esasında para aklama için kullanılan bir şirket olabilmekte veya mükelleflere yaptırdıkları işler neticesinde fazla fatura kesip bu sayede giderlerini arttırıp düşük vergi ödemelerine neden olmaktadır.

Paravan şirketler parayı aklamak için ise paravan şirketle bir hizmet veriyormuş gibi görünerek akla yatkın bir gerekçe ile müşterilerinden nakit bir ödeme talep etmektedir. Nakit olmasının sebebi ise nakit ödemelerin müşterilerin anonimliğini arttırması ve böylece devletin kara parayı ilk alıcısının izini sürmesinin ehliyetini düşürmektedir. Para aklayıcılar genellikle güzellik salonlarını veya tesisatçılık hizmetlerini paravan şirket olarak seçmektedir. Bu sayede işlemler temiz ve yasal para görünümü kazanmaktadır. Sonrasında paravan şirket parayı para aklyacılar veya parayı başka bir paravan şirkete aktarır. Bu durumun sonucunda parayı ilk yatıranın kim olduğunu kararır ve paranın ilk kaynağına erişilemez⁴¹.

Paravan şirketler aracılığı ile para aklama ile verilebilecek yakın zamandaki en iyi örnek Japonya'nın araba firması Nissan Motor'un eski başkanı Carlos Ghosn'un gelirlerini düşük göstermek ve maddi usulsüzlük yapmasıdır. Ghosn paravan şirket aracılığıyla, kendi oğlunun sahibi olduğu ABD merkezli bir şirkete 27 milyon dolar, yaklaşık olarak, eşi Carole Ghosn'un başkanlığını yaptığı bir başka paravan şirkete ise en az 8 milyon dolar gönderdiğinden şüphelenilmektedir⁴².

1.4.7. Gayrimenkul Alımı veya Sanat Aracılığı İle Aklama Yöntemi

Gayrimenkul alınarak yasadışı olan fonun aklanması metodu son yıllarda ortaya çıkmıştır. Para aklayıcılar bu yöntemi kullanılmasındaki amaçlar göreceli olarak daha az karmaşık olması ve az uzmanlık bilgisi gerektirmesidir. Ayrıca gayrimenkulün alımı büyük nakit para ile olabileceğinden mütevellit para aklayıcılar mülkü ellerindeki yasadışı gelirleri mülk alımında kullanabilmektedir. Para aklayıcılar aldıkları mülkleri ilerleyen dönemde daha yüksek meblağlar karşılığında satarak bu yoldan kar elde edebilirler. Avustralya mali istihbarat birimi (AUSTRAC) gayrimenkul alımı aracılığı ile para aklama raporundaki belirlemelerine göre para

⁴¹ Legal Information Institute, **Money Laundering**, (https://www.law.cornell.edu/wex/money_laundering, (14.05.2019)

⁴² Hürriyet Gazetesi, **Dev Şirketin Ceo'su Hakkında Yeni İddia**, (22.04.2019), <http://www.hurriyet.com.tr/ekonomi/dev-sirketin-ceosu-hakkinda-yeni-iddia-41190255>, (15.05.2019)

aklayıcıların gayrimenkul yolu ile paralarını aklamaları en yaygın yöntemlerden biridir. Bu yöntem çeşitli şekillerde yapılabilmektedir.

1.Üçüncü Kişileri Kullanarak: Para aklayıcılar gayrimenkul alımlarını bir aile üyesini veya üçüncü bir kişiyi devreye dahil ederek yapmaktadır. Bu kişilerin genelde bir suç kaydı olmamaktadır. Bu kişiler gayrimenkulün resmi sahibi olarak gözükmürler. Gayrimenkul ya kendi adlarına satın alınır veya suçtan doğan kazançlar alım yapmak için üçüncü kişilerin banka hesaplarına konur. Bu yöntem para aklayıcılara para aklama sürecinden direkt olarak temas etmemesine olanak sağlar.

2. Kredi veya Mortgage Kullanarak: Para aklayıcıların çektikleri krediyi veya mortgage geri öderlerken bu illegal fonları kullanıp suçtan doğan gelirlerini aklamış olur.

3. Mülkün Değerinde Manipülasyon: Para aklayıcılar üçüncü kişilerle, emlak danışmanları, emlak danışmanlık şirketleri, vb..., mülkün hakiki değerinin altında veya üstünde gösterilmesinde olur. Şöyle ki; bir mülkün değerinin altında gösterilmesi halinde bu mülkün değeri satış kayıtlarında evin hakiki değerinden daha düşük bir alım fiyatı ödenecektir. Mülkün satış sözleşmesinde yazan düşük değerli evin gerçek değeri arasındaki fark ise alıcı tarafından satıcıya illegal fonu kullanarak gizlice ödenir. Bu durumda malı alan (para aklayan kişi) kontrata gösterilen bedelin ödendiğini ve her şeyin yasal bir temeli olduğunu iddia edebilir. Bu mülk yüksek bir fiyatta veya piyasadaki rayiç fiyatlardan satılması durumunda, belirgin olan bu kar kara paranın yasallaştığının bir kanıtı olarak gösterilebilecektir. Bu yöntem daha az damga vergisi ödemek için kullanılmaktadır.

Öte yandan bir diğer yol ise, mülkün değerini olduğundan daha yüksek göstermektir. Bu sayede para aklayıcılar bankadan çok daha yüksek miktarlarda kredi çekme imkanına sahip olabileceklerdir. Çektiği yüksek miktardaki kredi miktarı da borcun ödenmesinde kara paranın aklanmasındaki miktarın artmasını sağlayacaktır. Para aklayıcılar ayrıca yüksek değerlerde art arda satışlar yaparak da aklama yapabilmektedir. Para aklayıcılar denetim yollarını şaşırtmak için hızlı bir şekilde birbirini izleyen aldıkları mülklerin satışlarını yapabilmektedir. Mülkün satışını yaptıkları şirketler, üçüncü kişiler para aklayıcıların kendi sahip oldukları

şirketler veya tanıdıkları kişiler olabilmektedir. Görünürde yasal bir kar görünüşü verirken diğer taraftan suçlular mülk üstündeki nihai kontrolü sürdürürler.

4. Kira Geliri İle İlegal Fonları Yasallaştırma: Suçlular bir mülkü üçüncü bir kişi adına alıp ve bu üçüncü kişiden mülkü kiralayarak ellerindeki yasal olmayan kazançları kira olarak ödeyip bu gelirleri yasallaştırabilirler. Ayrıca yasadışı gelir elde edenler satın aldıkları mülkleri kiraya vererek de parayı yasallaştırma imkanına sahip olurlar. Şöyle ki yasadışı fonları kiracılara aktarıp sonra kira bedeli olarak tekrardan bu gelirleri alarak illegal gelirleri legal bir forma dönüştürürler.

5. Yasadışı Aktivitelerine Olanak Sağlaması İçin Gayrimenkul Alımı: Para aklayanlar yasadışı aktivitelerinin, uyuşturucu üretimi, kumar oynatma, vb., devamını sağlaması için de gayrimenkulü daha önceden elde etmiş oldukları suç gelirleri ile satın alırlar. Dahası, bu suçlardan ortaya çıkan yasadışı kazançlar ile fonun esas kaynağını saklayarak ilave gayrimenkul alımlarını da meydana getirmektedir.

6. Mülkün Yenilenmesi veya Geliştirilmesi: Bu yöntem ile de, suçlular sahip oldukları suç gelirlerini mülklerini yenilemek için kullanırlar. Bu sayede mülkün değeri de artacak ve mülk daha yüksek bir bedelle satılabilecektir.

7. Ön şirketler, Paravan şirketler, Güvenilir Şirket Bünyelerinin Kullanımı: Avustralya veya deniz aşırı ülkelerde kurulan ön şirketler, paravan şirketler aracılığı ile gayrimenkul alımı yapıp kara para aklama yapılabilmektedir. Şirketin adına alınan bu mülkler sayesinde suçlulara bizzat kendilerinin uzak durmalarını sağlamaktadır.

8. Profesyonel Yardımcıların Kullanımı: Profesyonel hizmet sağlayanların, avukatlar, muhasebeciler, emlakçılar, mali müşavirler, sayesinde gayrimenkul alımı yapıp kara para aklama transferi yapılmaktadır. Bu işlemler şu şekilde yapılmaktadır;

- Yerel veya offshore tüzel kişilikleri kurarak veya ellerinde bulundurarak. Buna örnek olarak vergi cenneti ülkelerde kurulan şirketler verilebilir,
- Büyük miktarlarda nakit parayı alıp transferini yaparak,
- Para aklayıcı namına işlemlere olanak sağlanıp ve yürütülmesi,

- Karmaşık borçlar ve kredi düzenlemeleri yaratarak,
- Para aklayıcıları finansal kurumların içine dahil ederek,
- Üçüncü kişilere mülk sahipliğinin olanağının verilmesi ile,

Suçlular denetimden sakınmak için çeşitli profesyonelleri kullanıp para aklama işlemini daha karmaşık bir hale getirirler. Aynı zamanda bir profesyoneli kullanması suç aktivitesini yasallıkla kaplayacak ve suçluları ve finansal aktivitelerini ve mal varlıklarını korumasını sağlayacaktır⁴³.

Yasadışı gelir elde edenlerin elde edilen bu kara parayı aklama yöntemlerinden bir diğeri ise sanat aracılığı ile meydana gelmektedir. Sanat; para aklayıcılara, illegal aktivitelerinden doğan kazançlarını para aklamak için kullanılan en cezbedici sektörlerden birisi olmaktadır. Sanat hırsızlığı geçmişten beri gelen ve bir sırrı olmasa da sanat çalışmaları aracılığı ile kara para aklama yirminci yüzyılın sonlarına doğru ortaya çıkan bir fenomen olmuştur. Böyle bir suçun tesadüfen meydana gelmesi tesadüf ile açıklanamaz.

Birçok iş gibi, sanat da para aklayıcıların parayı aklaması ve illegal geliri ellerinden çıkarmak için kullanılmaktadır. Spor dünyasında olduğu gibi suçlular ve sanat dünyası arasında yalnızca para kaynaklı olmayan bir bağlantı oluşturmaktadır. Sosyal prestij, ünlülerle bir arada olma, nüfuzlu kişiler ile ilişki beklentisi de bireysel yatırımcılara cazip gelmektedir. Bu yatırımı yapanların mutlaka yasadışı gelir elde etmiş olduğunu göstermez elbette yasal yollardan gelir elde edenler içinde bu durumlar cezbedici olmaktadır.

Geoffrey Lewis, dünyadaki on dokuz müzenin yöneticisinin, 2004 yılındaki açıklamasına göre, “evrensel müzelerin önemi ve değeri daha detaylı dikkati hak ediyor” olmaktadır. Bu deklarasyonun verilmesinin amacı ise evrensel müzelerin suça karşılık olarak çok daha yakın itinanın gereğinin olmasıdır. Sanatın kara para aklama açısından cezbedici sektör olmasında büyük miktardaki para transferlerini

⁴³ Nyman Gibson Miralis, **How Is Money Laundered Through Real Estate**, <https://ngm.com.au/money-laundering-real-estate/>, (16.05.2019)

içermesi, genel yabancılık, sanat dünyası çevresinde gizlilik ve yerel hukuksuz aktiviteleri (hırsızlık, sahtecilik, soygunculuk) içermesidir⁴⁴.

Günümüzde sanat çalışmalarının çoğu çok kıymetlidir. Belirlenmiş bir piyasa fiyatları yoktur. Bu bedel ise sanat alıcısının ödemeyi göze aldığı herhangi bedel olmaktadır. Fiyat esnekliğinden mütevellit sanat çalışmaları para aklayıcıların para aklamalarındaki en büyük avantajlarından biri olmaktadır. Gayrimenkul yoluyla para aklamalarının aksine, sanat çalışmaları minimal evrak işleriyle alınıp satılmaktadır. Sanat çalışmaları altın veya nakit para ile karşılaştırıldığında daha çok tercih edilmektedir. Kurlsızlık, taşınabilirlik, resmi kayıta geçmemesi ve anonimlik ise bu tercihte en önemli faktörlerdir.

Bilinen kara para aklama yöntemlerinin aksine, gayrimenkul vasıtasıyla, para hizmet işletmeleri, para akış yoğunluğu olan işletmeler, sanat çalışmaları uluslararası finans sektörleri tarafından çok yüksek seviyede regüle edilmemiştir. Para aklama aracı olarak kullanılmasının yanında sanat eserleri aynı zamanda uzun vadede ciddi değer artışı sebebi nedeniyle bir yatırım aracı olarak da kullanılmaktadır. Bu duruma örnek verecek olursak, 2000’li yılların başında, Brezilyalı finansçı Edmar Cid Ferreira kendi işinden zimmetine para geçirmişti ve bu parayı saklamamanın bir yolunu bulması gerekiyordu. Ferreira Amerikalı ressam Jean-Michel Basquiat’ın “Hannibal” isimli eserine 8 milyon dolarlık bir değer biçilmesine karşılık, Ferreira New York Kennedy havaalında elinde ressamın söz konusu tablosu ve 100 dolarlık kayıtlı yükleme senedi ile görünmüştür. Ancak tablo 2004 yılında 1 milyon dolar karşılığında Panamalı bir şirkete satılmıştır. Resim iki ülkede dört deniz nakliyecisi aracılığıyla Amerika’ya kayıtsız bir şekilde girmiştir. Bunun sebebi ise tablonun değerinin sadece 100 dolar olarak gösterilmesiydi.

Fiyat değişkenliği belki de para aklayanlar için para aklamada ki en önemli avantaj olmaktadır. Sanat eserlerinin değerlerini belirleyen yetkili düzenleyici kuruluşların eksikliği, sanat eserlerinin fiyatlandırılmasının herkese açık olmasına neden olmaktadır⁴⁵.

⁴⁴ Fausto Martin De Sanctis, **Money Laundering Through Art**, Springer International Publishing, 2013, ss.1,2,3

⁴⁵ Edward Ellis, **The Art of Money Laundering: How to Fight to Perfect Crime**, (26.12.2018), <https://amlrightsourc.com/posts/money-laundering-artwork/>, (16.05.2019)

1.4.8. Alternatif Havale Sistemleri İle Para Aklama

Hawala, Arapça kökenli olup transfer anlamına gelmektedir. Hawala kökeni Orta Doğu ve Güney Asya olan ve sonradan dünyaya yayılan eski bir bankacılık sistemidir. Bu sistemi kullanan etnik toplumlar dışında kalan çoğu insan için bilinmezliğini korumaktadır. Hızlı, ucuz, güvenilir, elverişli ve en önemlisi, göze çarpmayan bir sistem olmaktadır. Bu imkanları Hawala sistemine birçok müşteri kazandırmıştır ki, bu müşterilerin teröristlerin finansçısı veya para aklayıcılar olduklarından bahsedilemez. Hawala sisteminin çok az iz bırakması veya hiçbir iz bırakmaması nedeniyle, mali denetimlere araştırma imkanı vermemekte ve emniyet görevlilerinin kafasını karıştırmaktadır.

Hawala aslında alternatif bir para havale sistemidir. Bu sistem geleneksel olarak kullanılan finansal hizmetlerin dışında işletilen bir finansal sistemdir. Fonlar veya menkul kıymetler bir ülkeden başka bir ülkeye taşınmaktadır. Ancak Hawala sisteminde gerçekte para transferi, para hareket etmeksizin yapılmaktadır. Bu sisteme benzeyen diğer para havale sistemleri; “Hundi, Fai Chen ve Black Market Peso Exchange” olmaktadır⁴⁶.

Hawala Hindistan’da geliştirilmiştir, batıdaki bankacılık sisteminde uygulanmadan önce ve şu anda dünyada kullanılan başlıca para havale sistemidir. Bu sistemle beraber Çin’e özgü bir sistem olan ve Hawala gibi iyi bilinen “chop, chit” veya uçan para” sistemi de dünyada kullanılmaktadır. Her zaman için doğru olmasa da bu sistemler genellikle yeraltı bankacılığında kullanılmaktadır. Hawala sistemini meydana getiren ve onu diğer sistemlerden ayıran faktörler ise, aile ilişkileri, bölgesel bağlantılar, güvenilirlik ve yaygın şekilde iletişimlerdir. Geleneksel bankacılık sisteminin hatta “Chop” sisteminin aksine, Hawala sistemi herhangi çeşit kıymetli evrakları ya minimal kullanmakta veya hiç kullanmamaktadır. Para transferleri ise iletişim temel alınarak “Hawaladars veya Hawala komisyoncu” üyelerinin ağıları arasında meydana gelmektedir⁴⁷.

⁴⁶ Joseph Wheatley, “Ancient Banking Modern Crimes:How Hawala Secretly Transfers The Finances of Criminals and Thwarts Existing Laws”, **26 U. PA. J. INT’L ECON. L.**, 2005, s.347-349.

⁴⁷ Harjit Singh Sandhu ve Patrick M. Jost, **Hawala Alternative Remittance System And Its Role In Money Laundering**, <https://www.treasury.gov/resource-center/terrorist-illicit-finance/Documents/FinCEN-Hawala-rpt.pdf>, (16.05.2019), s.5

Hawala sisteminin işleyişine gelince, en temel şekilde, para bir ağı aracılığıyla Hawaladar veya Hawala komisyoncusuna yapılır. Bu transfer anında para gerçekte hareket etmez ancak para transferi gerçekleşir⁴⁸.

Bu işlemde ki en kilit faktör güven olmaktadır. Ayrıca Hawala sisteminde iletişimin de oldukça önem taşımaktadır. Özellikle paranın bir yerden bir yere, bir kişiden bir başka kişiye veya bir kişiden bankaya aktarılmasında hawaladar olan kişiler arasındaki iletişim sayesinde bu havale sistemi çalışmaktadır. İletişim araçları olarak telefon ve faks olmaktadır. Fakat mail yoluyla da işlemler yaygın bir şekilde gerçekleşmektedir.

Hawaladamlar arasında yapılan işlemler farklı şekillerde oluşturulmaktadır. Olasılıklardan ilki, iki hawala komisyoncusunun aralarında bir iş ortaklığı olmasıdır veya bu iki kişi düzenli aralıklarla iş yapmaktadır. Bu durumda onlar için para transferi ayrı bir değildir fakat birbirleri ile yaptıkları bir anlaşmasının parçasıdır. Bu anlaşma parçasının en bilinen ve uygulanmakta olanı ithalat-ihracat işidir. Hawaladamlardan biri parayı göndereceği ülkeden mal veya hizmet satın almakta bunun karşılığında paranın göndereceği ülkeye mal veya hizmet ihraç eder. Bunun amacı ise faturaların manipüle edilip para hareketini gizlemektir. Faturaları gerek “düşük faturalandırma” gerek “aşırı faturalandırma” yaparak bu sayede para transferini gerçekleştirmektedir. Bir diğer olasılık ise, bir hawala komisyoncusunun diğerine borçlanması ve borcu ödeme şeklinde söz konusu havale işleminin gerçekleşmesidir. Hawala sisteminde para transferini gerçekleştirmek amacıyla yapılan Bunlar dışında da uygulanan başka yöntemler bulunmaktadır.

Hawala sistemi bir para havale işlemi olup bu yol ile kara para aklanmaktadır. Hawala sisteminin ortaya ilk çıktığı Güney Asya ülkeleri Pakistan ve Hindistan’da iki kullanım bulunmaktadır. Bu terimlerden “Beyaz Hawala” yasal işlemleri, “Siyah Hawala” ise yasal olmayan, özellikle para aklama işlemlerini ifade etmektedir. Kara para aklama işlemi bilindiği üzere üç aşamadan oluşmaktadır.

⁴⁸ Send That Cash, **What Is Hawala**, <https://www.sendthatcash.com/moneytransfer/what-is-hawala.php>, (16.05.2019).

Hawala ise bir para havale sistemi olduğu için yerleştirme, ayrıştırma veya bütünleştirme aşamalarından herhangi birinde kullanılabilir⁴⁹.

Suçtan Elde Edilen Kazancın Yerleştirilmesi: Sürecin bu aşamasında, illegal kazançlar yasal finansal sisteme yerleştirilmektedir. Müşteri Hawaladar olan kişiye parayı nakit olarak verir. Daha sonra Hawaladar olan kişi teslim aldığı parayı bankaya koyar bu sayede yerleştirme aşaması gerçekleşmiş olur. Hawaladar bankadaki paranın kaynağının kendisinin yürütmüş olduğu işlerden elde ettiği kazançlar olduğunu iddia eder. Öte yandan Hawaladar aldığı nakit paranın tamamını banka hesabına yatırmaz fakat kalan paraları işletim maliyetleri veya işletme masrafları adı altında kullanır. Çoğu durumda, bu işletmeler mali hizmetlere karşı kendilerini savunmak için oluşturulmuşlardır. Hawaladar olan kişinin aldığı para işletmesinin elde ettiği gelirle karıştırılmaktadır. Bu aşamadan sonra ikinci aşamaya geçilir⁵⁰.

- **Suçtan Elde Edilen Kazancın Ayrıştırılması:** Bu aşama bir seri finansal işlemi kapsamaktadır. Paranın elektronik veya havale transferi aracılığıyla finansal sisteme taşınır ki bu durumun sonucunda paranın kaynağının izini bulmak imkansızlaşır. Hawala gibi alternatif para havale işlemleri para aklama planında nispeten daha güvenli bir ayrıştırma oluşturmaktadır. İşlemlerde kayıta geçen belge veya kayıt tutmanın eksikliğinden, Hawala transferlerinin izinin sürülmesi ve paranın orijinal kaynağı ile ilişkilendirilmesi oldukça zordur. Ayrıştırma Hawala komisyoncuları tarafından birçok ülkede yapılmakta ve transferlerin dağıtımı gerçekleşmektedir.

- **Suçtan Elde Edilen Kazancın Bütünleştirilmesi:** Bu aşamada ise para artık para aklayan kişiye yasal bir formda geri dönmekte ve kişinin kullanımına uygun olmaktadır. Hawala sisteminde ise bütünleştirme, Hawala borç yerleştirme

⁴⁹ Sandhu ve Jost, ss.5,6,7,8,12

⁵⁰ Genesis J. Martis, **A Guidance To Understand Hawala And To Establish The Nexus With Terrorist Financing**, (18.03.2018), <https://www.acams.org/aml-white-paper-understand-hawala-nexus-terrorist-financing/>, (20.05.2019), s. 21.

sistemiyle ortak özellikleri paylaşmakta ve bu yasal bir şirkete yatırım aracılığıyla, bono veya mülk satın alımı, veya ithalat/ihracat faturası ile başarılabilmektedir⁵¹.

Özellikle 11 Eylül saldırısından sonra, Hawala yöntemi terör grupları tarafından oldukça sık bir şekilde kullanılmaktadır⁵².

1.4.9. Kripto Paraların Kullanılması Yoluyla Para Aklama

Kripto paralar özellikle son yıllarda oldukça tartışılan bir konudur. Para gibi, Kripto para bir değişim aracı olmaktadır. Öte yandan, kripto para sanal veya dijital olmaktadır, bir başka deyişle kripto paranın bir bozuk para veya kağıt para gibi sahibinin tutacağı fiziksel varlığı yoktur. Kripto ismi kriptografiden (şifreli yazı) gelmektedir. Korumak ve işlemi onaylamak anlamlarında kullanılmaktadır. İlaveten, birçok kripto paranın ortak özelliklerinden biri merkezi olmayan doğasıdır. Normal para birimleri merkez bankası tarafından basılmaktayken, kripto paralar eşler arası sistem olduğundan aracıyı gölgede bırakmaktadır. Birçok kripto para oldukça yaygın olarak kullanılmaktadır. İçlerinde en bilinenleri ise, Ripple, Litecoin ve Ethererum olmaktadır. Öte yandan en çok konuşulan ve en geniş kalan kripto para Bitcoin olmaktadır⁵³.

Avrupa Merkez Bankası kripto paraları, sanal paraların bir alt kümesi olarak sınıflandırmıştır. 2012 yılında raporlanan “Sanal Para Planlarında” sanal paralar düzensiz dijital para, genellikle geliştirenleri tarafından basılmakta ve kontrol edilmekte, ve spesifik sanal topluluk üyeleri tarafından kabul edilip kullanılmaktadır diye tanımlanmaktadır. Bu sanal paralar gerek geleneksel para ile alınıp satılabilir, kripto paralar ile gerek dijital gerek gerçek mal ve hizmet satın alınabilmektedir.

⁵¹ Marie Chene, **Hawala Remittance System and Money Laundering**, (23.08.2008) <https://www.u4.no/publications/hawala-remittance-system-and-money-laundering.pdf>, s.6, (19.05.2019)

⁵²Council of The European Union, **The Role Of Criminal ‘Hawala’ And Other Similar Service Providers (HOSSPS) In Illegal Immigration, Money Laundering And Terrorism Financing-Recommendations For Changes And Other Initiatives**, <https://www.statewatch.org/news/2017/sep/eu-council-austria-europol-hawala-money-transfer-crime-12005-17.pdf>, Brussel, (20.05.2019), s. 9.

⁵³ Credit Resource Center, **What Is Cryptocurrency**, <https://www.discover.com/credit-cards/resources/what-is-cryptocurrency/>, (21.05.2019).

Çoğu karar alıcılar gibi, FATF da sanal kripto paraların bir alt kümesi olarak tanımlamıştır. FATF için sanal paralar, değerinin dijital temsilleri dijital olarak borsada işlem gören ve değişim aracı olarak ve/veya hesap birimi olarak ve/veya tasarruf aracı olarak fakat herhangi yasal kabul haddine sahip olmayan şeyler olarak tanımlamıştır. Kripto para piyasası yeni farklı oyuncuların her birinin farklı bir rol oynadığı bir oyun sahasıdır. Kripto para kullanıcısı ise bir birey veya tüzel kişilik olabilir ki bunlar kripto paraları, gerçek veya sanal mal ve hizmet satın alınmasında kullanıldığında, kişiden kişiye (P2P) ödemelerin yapılmasında veya yatırım amacıyla elde tutulmaktadır.

Alıcılar bu kripto paraları gayet kolay bir şekilde birçok yoldan elde edebilmektedir.

- İlk olarak, alıcı kripto parasını yasal bir para veya başka bir kripto para kullanarak bir dijital para bürosundan satın alabilir,
- İkinci olarak, alıcı bir başka kripto para sahibinden satın alabilir. Özellikle kişiden kişiye (P2P) değiştirmelerde olmaktadır,
- Üçüncü olarak, Alıcı mallarını veya hizmet satarak bunun karşılığında kripto paralar alabilir, ayrıca sanal paraları yaptığı hizmet veya sattığı mala karşılığında ödeme olarak alabilir,
- Dördüncü olarak, bağış veya hediye olarak bir başka kripto para kullanıcısından satın alabilir.

Kripto paralarda ikinci oyuncular ise “madenciler” olarak isimlendirilmektedir. Madenciler ise şifrelemeyle ilgili bulmacayı çözerek blok zincirdeki geçerli işleme katılırlar. Madenciler kripto para kullanıcıları olabilirler veya bu parayı çıkarmak dışında yeni bir işleri olan ve onlara yasal para karşılığında (euro veya dolar) veya başka kripto paralar için bu kripto parayı satan taraflardır. Kripto parayı çeviricileri ise üçüncü grup kilit kişiler olmaktadır. Bu çeviriciler kişiler veya işletmeler olup, belli bir ücret karşılığı, komisyon gibi, kripto para kullanıcılarına çevirme hizmeti sunmaktadır. Alıcılara yasal para karşılığında kripto parayı aldırırlar veya sanal paraları satıp karşılığında yasal parayı verirler. Kripto para çeviricilerinin hem borsa hem de döviz bürosu fonksiyonu bulunmaktadır. En

bilinin kripto para çeviricileri ise, BitFinex, HitBTC, Kraken ve Coinbase GDXA'dır.

Bazı kripto para çevirenleri ödeme olarak, kripto para karşılığında sadece kripto para almakta iken bazı çeviriciler kripto para karşılığında yasal para almaktadır. Dahası, bazı çeviriciler müşterilerine özel seçim paraları almasına müsaade etmektedir. Kripto paraların alımında ödemeler farklı şekilde yapılabilmektedir. Ödeme yollarından bazıları, para havalesi ile, kredi kartı ile, PayPal aracılığıyla, veya diğer kripto paralar ile ödeme yapılır. Bazı kripto para çeviricileri kripto para piyasasındaki istatistiklerini (ticaret hacmi ve işlem görmüş paraların volatilitesi) sağlamaktadır ve kripto paraların ödenmesinde müşterilerine dönüştürme hizmeti sağlamaktadır.

Kripto paralar ile ilgili bir başka önemli oyuncu ise "cüzdan sağlayıcıları" olarak isimlendirilir. Cüzdan sağlayıcıları kripto para kullanıcılarına dijital cüzdan veya e-cüzdan temin ederler ki cüzdanlar tutma, saklama ve akçelerin (kripto paraların) transferinde kullanılır. Ayrıca cüzdan sağlayıcıları kripto para alıcılarının işlem geçmişlerini okunabilir bir formata çevirir. Bu format düzenli bir banka hesabına benzerdir. Bir başka oyuncu grubu da "akçe icatçıları" olarak adlandırılmaktadır. Akçe icatçıları bireysel kişiler veya organizasyonlar olabilirler. Bu kişi veya organizasyonlar kripto paraların teknik temelini geliştirmiş ve ilk kuralları koymuşlardır. Bu paraları oluşturanların kimlikleri bazılarında, Ripple, Litecoin, Cardano gibi, bilinmektedir fakat bazılarında, Bitcoin, Moreno gibi, kimlik bilinmemektedir.

Kripto paralar için son kilit grubu "akçe sunanlar" oluşturmaktadır. Akçe sunanlar bireysel kişiler veya organizasyonlar olabilirler. Bu kişi veya organizasyonlar kripto parayı akçeyi ilk çıktığında alıcıya sunmaktadır, gerek bir ödeme karşılığında gerek bir bedel almadan. Akçeyi sunanlar kripto para alıcılarına farklı şekillerde sunmaktadır. Kripto para hazır olduğunda veya henüz daha hazırlanma aşamasında olup resmi olarak piyasaya sürülmeden önce alıcılara teklif edilmektedir. Akçeyi icat eden ve sunan aynı kişi veya organizasyon olduğu gibi icat eden ve sunan farklı da olabilir.

Kripto çeviricilerinin yanında takas platformları da kripto paranın değiştirilmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Kripto para kullanıcılarına nakit para karşılığında akçe aldırılmaktadır. Bu platformlar kripto para kullanıcılarını gerek kendi aralarında değişim yapmalarını gerekse akçe alım satımlarına bakmalarını sağlamak için bir araya getirmektedir. Takas platformları kişiden kişiye çeviri (P2P) veya merkezi olmayan değişimler olarak isimlendirilirler. Kripto para çeviricilerinden farklı olarak takas platformları bizzat kendisi alım ve satım yapmaz. Takas platformları sadece yazılımlar tarafından işletilmektedir.

Takas platformları sadece online üzerinden veya yüz yüze alıcı ve satıcıyı bir araya getirir ve onların bir anlaşmayı sürdürmesi imkanı tanır. Takas platformuna verilebilecek en iyi örnek “Bitcoins is LocalBitcoins”dir.⁵⁴ Son dönemlerde para aklayıcıların başvurdukları yöntemlerden bir tanesi de kripto para aracılığıyla paraları aklamadır. Bunun başlıca sebebi ise nakit para takibinin kripto paraların aracılığıyla çok zor ve kafa karıştırıcı bir hale gelmesidir. Bunun sebepleri ise;

- Gerçek kişiler ve sanal paranın hesapları arasında iletişim boşluğu,
- Takip için engel araçlar (karıştırıcılar, IP numarasını gizleyen yazılımlar),
- Sınırsız sayıda hesap açma imkanı,
- İşlem hacmi ve sıklığının nakit ile olması,
- Sanal para işlemlerinde minimum veya hiçbir yüzyüze görüşmenin olmaması,

bu durumlar suçluları kara para aklamasını teşvik etmektedir.

Sanal para hesapları ve gerçekler kişiler arasındaki iletişim eksikliği ile istenildiği sayıda hesap açma imkanı olması zorlu bir şema ortaya çıkarıp illegal kaynağın gizlenmesini sağlamaktadır. Böylece sanal paralar, para aklamada yeni yöntemler ortaya çıkarmaktadır. Bu sebeplerden dolayı yasadışı gelir elde edenlerin bu paralarını aklamak için sanal paralar aracılığıyla yeni yollar bulmaktadır. Sanal paralar vasıtasıyla para aklamaya bir örnek verilirse;

⁵⁴ Robby Houben ve Alexander Snyers, **Cryptocurrency and Blockchain**, <http://www.europarl.europa.eu/cmsdata/150761/TAX3%20Study%20on%20cryptocurrencies%20and%20blockchain.pdf>, 2018, ss. 24,26,27,28

Yürütülen soruşturma sonucunda uluslararası bir suç grubunun finansal hizmet verenlerden birini kullanıp illegal paralarını Doğu Avrupa ülkelerine transfer ettikleri ve bu ülkelerde bulunan örgüt üyelerinin aldıkları nakit parayı elektronik para bürolarında elektronik paraya dönüştürdükleri ortaya çıkmıştır. Elektronik para ise grubun finans şirketinde çalışan üyesinin açtığı hesaplara transfer edilmiştir. Bu kişinin belirlenmiş ülkelerde sanal para işlerinin içinde bulunmaktadır. Söz konusu finansal hizmet sağlayıcısı bu sanal parayı bir offshore bankasına çıkmasına izin verip hazır kartını almıştır. Bu kart ise anonim bir şekilde alınabilmekte ve elektronik para tutarları bu karta koyulmuştur. Bu kartlar herhangi bir ülkenin ATM'lerinde kullanılabildiği için ve terminaller aracılığıyla alımların ödemesi yapıldığı için Cirrus kartları kabul edilmektedir. Bu şema bize suçluların illegal parayı efektif bir biçimde sakladığını ve çeşitli araçlarla hızlı ve anonim girişler sağladığını göstermektedir.⁵⁵

Fransa mali istihbarat birimi (TRACFIN) müdürü Bruno Dalles, aktif kriptoların sayesinde terörizm finansman riskinin var olduğunu fakat henüz pratikte gözlemlenemediğini açıklamıştır. 2017 yılında alınan 70.000 şüpheli beyannameden sadece 250 tanesi aktif olarak kripto paraların aklama, kaçakçılık ve dolandırıcılık ile ilgili olmaktadır. Bu rakam ise 2016 yılına göre %44 yükselmişken, 2018 yılında iki katına çıkmıştır⁵⁶.

1.4.10. Şans ve Talih Oyunları İkramiyeleriyle Para Aklama

Para aklamak isteyen kişilerin eskiden beri başvurduğu yöntemlerden birisi de talih ve şans oyunları aracılığıyla parayı legal bir forma dönüştürmektir. Talih oyunlarından kast edilenler, milli piyango, yılbaşı bileti, on numara, şans topu süper loto sayısal loto ve hemen kazan olmaktadır. Ayrıca, at yarışı, iddaa, vb., oyunlardan da bir kişi para kazanabilmekte ve bu kazançlar tamamen legal olmaktadır. Para aklayıcılar, bu şans ve talih oyunlarından kazanç elde eden kişi ile anlaşıp kendisine oyunda kazandığından daha yüksek bir meblağ verip, verdikleri elde etmiş oldukları

⁵⁵ Diana Mergenovna Sat, vd. Investigation of Money Laundering Methods Through Cryptocurrency, **Journal of Theoretical and Applied Information Technology**, Vol: 83, No: 2, 2016, pp. 248,249.

⁵⁶ cBanque Avec AFP, **Lutte Anti-Blanchiment : Tracfin Pointe Du Doigt Le Bitcoin**, (28.11.2018), <https://www.cbanque.com/actu/71066/lutte-anti-blanchiment-tracfin-pointe-du-doigt-le-bitcoin>, (22.05.2019)

genellikle kara para olur, karşılığında kazanılan bileti kişiden satın alırlar. Bu sayede kazançlarını yasal bir zemine oturturlar⁵⁷.

1.4.11. Sigorta Poliçelerini Vasıtasıyla Para Aklama

Türk Dil Kurumu (TDK) tanımına göre poliçe, belirli bir sürenin sonunda belirli bir parayı kendi adına veya başkasının emrine ödenmesi için alacaklının borçluya yazdığı bildiridir⁵⁸. Hayat sigorta poliçeleri özellikleri nedeniyle kara para aklama da kullanılmaktadır. Poliçeye sahip olan kişilerin ellerindeki poliçeleri yasadışı gelir elde edenlere çeşitli sebeplerden dolayı satmaktadır⁵⁹. Poliçe sahipleri ölümcül bir hastalık dolayısıyla (AIDS, ilerlemiş bir kanser, vb...) veya paraya ihtiyaç duyduğu için satabilmektedir. Özellikle ölümcül bir hastalığa yakalanan birey son günlerini arzu ettiği biçimde geçirmek için paraya ihtiyaç duyabileceği için poliçesini satmak ister.

Para aklayıcıların bu poliçeleri almalarında avantajlar bulunmaktadır. Öncelikle poliçe sahibinin gerek hastalık gerek ihtiyaç nedeniyle acil para ihtiyacı duymasından mütevellit üzerinde yazılı değerinden, nominal değerinden, daha ucuza satması kuvvetle muhtemeldir. Bu durumda para aklayıcılar poliçenin vadesi geldiğinde poliçeyi alım bedelinden daha yüksek bir gelir elde edecektirler. İkinci olarak, elde ettiği yasadışı gelirini poliçeyi satın alarak kullanıp poliçenin vadesi geldiğinde parayı alması durumunda gelen paranın yasal bir dayanağı olduğunu kanıtlama şansı olacaktır⁶⁰. Para aklamının sigorta aracılığıyla yapıldığını gösteren bazı yöntemler vardır. Bu yöntemlerden bir tanesi, tek primli poliçeler (yatırım tipi) satın alımıdır. Kara para aklamada büyük bir potansiyel risk taşımaktadır. Bunun

⁵⁷ Geylani Gözcü, **Karapara ve Karapara Aklama Mekanizması**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2015, s.137

⁵⁸ Türk Dil Kurumu, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5ce6a4679b6f88.07747989, (22.05.2019)

⁵⁹ Zeki Doğan ve Mustafa Er, “Karapara Aklamada Kullanılan Yöntemler”, *Vergi Dünyası Dergisi*, Mayıs-2016, s.145

⁶⁰ Gözcü, s.136,137

sebebi ise para aklayıcılara tek seferde yatırım poliçelerine büyük miktarlarda para ödeyerek ellerindeki yasadışı gelirlerini aklama imkanına sahip olmalarıdır⁶¹.

1.4.12. Kumarhaneler ve Online Kumar Siteleri Vasıtasıyla Para Aklama

Türk Dil Kurumu kumarı; “ortaya para koyarak oynanan talih oyunu” olarak tanımlamıştır⁶². Kumarhane ise bu oyunun oynatıldığı yer olmaktadır. Türk Dil Kurumu talih oyununu ise; “önceden ödeme yapıp daha sonra şansa dayalı olarak para kazanılan piyango, loto, spor toto, at yarışı gibi oyunlar” olarak tanımlamıştır. Her iki oyunda da kazanan önceden belli değildir. Bu tanımlardan yola çıkılacak olursa söz konusu oyunlarda önceden bir para ortaya sürülmekte, kazanan belli olmamaktadır. Yapılan işlem ve eylemde belirsizlik ve şans faktörü ile kazanma faktörü vardır. Ancak Türkiye’de talih oyunları devlet tarafından veya devletin verdiği kurumlar tarafından oynatılmakta ve bu sebepten dolayı yasal bir eylem olmaktadır. Diğer yandan ülkemizde kumar oynatılması ve kumarhane açılması ise illegal bir faaliyettir. Sonuç olarak, kumar oynayan ve oynatanlara bir yaptırım uygulanırken talih oyunlarında böyle bir yaptırım yoktur⁶³.

Dünyada başta Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC), Monako, Las Vegas başta olmak üzere belli ülkelerde kumarhanelerin kurulması yasal olmaktadır. Kumarhanelerin açılması sadece kumar oynamak isteyenler için değil, aynı zamanda yasadışı gelir elde eden kişilerin bu kazançlarını aklamak için kumarhaneleri kullanmaktadır.

Para aklayıcılar parasını aklamak için öncelikle elindeki nakit parayla kumarhaneden fişler satın alırlar, belli bir süre sonra kumar oynasın veya oynamasın,

⁶¹ACAMSTODAY, What Is The Real Money Laundering Risk In Life Insurance? High-Risk, Low-Risk or No Risk-Yhat Is The Question (29.02.2012), <https://www.acamstoday.org/what-is-real-money-laundering-risk-in-life-insurance/>, (23.05.2019)

⁶²Türk Dil Kurumu, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5ce6faf9145fe1.20044053, (23.05.2019)

⁶³Emir Şahin, **Hukukumuzda Kumar/Şans Oyunları**, <http://www.muhammedbalci.com/hukukdunyasi/alintilar/174.pdf>, (23.05.2019), s.1,2

fişler kumarhaneden bir çek ile değiştirilir, muhtemelen bu çek üçüncü bir kişinin adına olmaktadır⁶⁴.

Kumarhaneler kumar oynatmanın yanında kredi açma, açılan kredinin vadesinin uzatılması, kiralık kasa hizmeti, çeklerin ciro edilmesi, fonları havale etme gibi finansal hizmetlerde sağlamaktadır. Para aklayanlar ise, elde ettikleri yasadışı gelirleri kumarhanelerin kasalarında tutabilir sonrasında bu paraları çekebilirler veya istedikleri yere transfer edebilirler. Ayrıca kumarhane sahibi ile bir anlaşma yapıp elde ettikleri yasadışı gelirleri kumar kazancı gibi gösterme imkanına da sahiptirler⁶⁵.

Kumarhanelerin yanı sıra yakın zamanda internet üzerinden de kumar oynanmaya başlanmıştır. Sanal kumar piyasası son yıllarda oldukça hızlı bir şekilde gelişmiştir. Sanal kumar internet üzerinden oynanmaktadır. Sanal kumar çeşitli kumar oynanan siteler ve dağıtım kanalları; dijital etkileşimli televizyonlar, cep telefonu teknolojisi, telefon aracılığıyla oynanmaktadır. Online olarak sunulan kumar oyunları ise;

- Bahis siteleri (at ve köpek yarışı, futbol, basketbol, tenis, vb. spor müsabakaları)
- Poker ve casino siteleri,
- Amerika’da oynatılan bingo siteleri,
- Hayır kuruluşu veya kar amacı gütmeyen kurumların yararına işletilen kumar siteleri,
- Piyango siteleri,
- Satış özendirme hizmetlerinde ise ödüllü tanıtıcı oyunlara katılım bir satın alma ile bağlı olduğundan, önce istenilen mal veya hizmet alınıp sonra ödüllü oyun oynatılmaktadır.

⁶⁴ Kasiswer Reddy Gayam, **Money Laundering: Methods and Markets**, https://www.academia.edu/38998458/Money_Laundering_Methods_and_Markets, (23.05.2019) s. 28,29

⁶⁵ Dilşat Şahinler, **Dünyada ve Türkiye’de Kara Para Sorunu: Karşı Önlemler**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli, 2006, s.109

- Sosyal medya veya uygulamalar aracılığıyla internet üzerinden kumar oynatılmaktadır⁶⁶.

Bilişim cihazlarının özellikle 1990'lı yıllardan sonra çok hızlı bir şekilde yaygınlaştı. Günümüzde bilişim cihazları hemen hemen her kişi de bulunmaktadır. Bilgisayar ve internetin bu denli hızlı gelişimi bilgiye hızlı erişim açısından her ne kadar iyi olsa da bazen olumsuz yanları da bulunmaktadır. Yasadışı gelir elde eden kişilerin bu gelirlerini aklamak için internet üzerinden oynanan bahis oyunları ve kumar siteleri son yıllarda oldukça yaygınlaşmıştır. Sanal kumarın para aklamak için oynanmasında ise sekiz tane faktör etkili olmaktadır. Bu faktörler;

- Ürünlerin sanal olması,
- Nakit akımlarının sanal olması,
- Para akımının uluslararası bir şekilde gerçekleşmesi,
- Ödeme sürecinin karmaşıklığı,
- Oyunda bulunan legal ve illegal oyuncuların büyük çoğunluğu,
- Bir çok yasaya göre vergilendirilemeyen bir kazançlar olması,
- Yasal belirsizlik ve kanunlarla uyumsuzluk,
- Çok yüksek ödeme oranları,

Bu faktörler hem çok az bir denetleme riski taşımakta hem de para aklama da çok düşük bir maliyeti olmaktadır. Bu faktörler nedeniyle sanal kumara para aklayanlar yönelmektedir. Konuyla ilgilenen araştırmacıların yapmış oldukları analizlerde, küçük, orta ve büyük uyuşturucu tacirlerinin elde ettikleri suç gelirlerini sanal kumar oyunları aracılığıyla aklamış oldukları tespit edilmiştir. Küçük ve orta miktardaki suç gelirleri düzenlenmemiş kumar siteleri kullanılarak aklanıp, yasal sisteme bu paralar transfer edilmiştir. Büyük miktardaki suç gelirleri ise, düzenleyici sığınağı bulunabilen bir sanal kumarhane ile aklanmaktadır ve sahte gelirler oluşturulup bu paralar sahiplerine yasal bir işletmenin karı olarak ödenmektedir. 2011 yılında çoğunluğu illegal veya kaçak sanal kumar sitelerinde kumar oynayanlar

⁶⁶ Fransızca Zibold, **Online Gambling In The EU**, [http://www.europarl.europa.eu/RegData/bibliotheque/briefing/2013/130509/LDM_BRI\(2013\)130509_REV1_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/bibliotheque/briefing/2013/130509/LDM_BRI(2013)130509_REV1_EN.pdf), (26.05.2019), s.1,2

24 milyar dolar oyun kazancı sağlamıştır. Aktif olarak şu anda 8922 web sitesi üzerinden, kumar oyunları, at yarışı, köpek yarışı, spor bahisleri, poker, bingo, ve buna benzer oyunlar oynanmaktadır⁶⁷. Yurtdışı sanal bahis siteleri üzerinden ise Türkiye’de sadece at yarışları ile sanal bahis oynatılmaktadır⁶⁸.

Bahis sitelerinde ödeme yöntemleri çok farklı yollarla yapılmaktadır. Bu ödemelerin en yaygın olanları, kredi kartı, banka kartı, hazır kart, banka havalesi, çek, kişiden kişiye transfer (P2P), cep telefonu veya sabit telefon faturası ve nakit ödemedir. Para aklayanlar, internet üzerinden kumar oynayarak paralarını iki şekilde aklayabilmektedir. İlk senaryoda, illegal işlem sanal kumardan önce gerçekleşmektedir. İlk etapta para küçük bir miktar olarak yasal bir banka hesabından kumar sitesindeki oyuncunun hesabına transfer edilir. Bu kimlik saptama ve doğrulama amaçlarından gereklidir ve ayrıca bu paranın kumarda konan para olduğu iddia edilir. İlk etap finansal istihbarat için görünebilir. Görünür olmayan ikinci etapta, suçlu illegal parasını bilinmeyen bir yöntem aracılığıyla, hazır kart gibi, oyuncunun hesabına koyar. Üçüncü etapta bu paralar vergiden muaf kumar kazancı olarak yasal bir banka hesabına çekilir. Elbette, bütün ülkelerde kumar kazancı vergiden muaf değildir bazı ülkelerde kumar kazançları da vergilendirilmektedir.

İkinci senaryoda ise, sanal kumarhane illegal işlemlerde bir ödeme aracı olarak kullanılabilir. İlk etapta, para yasal bir banka hesabına yatırılır. Öte yandan, illegal malın alıcısı da parasını yasal banka hesabından kendi A hesabına aktarır. Sonrasında bu kişi eşten eşe transferi (P2P) kullanıp diğer bir sanal kumar hesabı olan hesap B’ye transfer eder. B ise illegal malın satıcısının sanal kumar hesabıdır. Sonrasında satıcı bu miktarı vergiden muaf kumar kazancı adı altında alır. Sanal oyunlarda ödeme işlemi oyuncu parayı yatırırken veya parayı sanal kumarhaneden çekerken meydana gelmektedir. Oyuncu öncelikle parayı yatırma seçeneklerinden birini seçmektedir. Oyuncu parayı kredi kartına yatırdığını varsayarsak, ödeme

⁶⁷Ingo Fiedler, **Online Gambling as a Game Changer to Money Laundering?**, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2261266, University of Hamburg, Institute of Commercial Law, 30.04.2013, ss.1,3

⁶⁸Casino City, <http://www.casinocity.com/turkey/>, (27.05.2019)

işlemcisi parayı oyuncunun kredi kartından kumar sitesinin hesabına parayı transfer eder ve sonrasında kumar sitesi bu paraları oyuncunun hesabındaki bakiyesini verir.

Bu işlemler bazen çok daha kompleks bir halde olabilmektedir. İlk yöntemde paranın geçidi oyuncu kredi kartı ile emanet hesabı arasında bağlantılı bir yöntem seçer. Para geçitleri kumar sitesi ve işlem süreci arasında bir aracı olmaktadır. Bu geçitlere verilebilecek örnekler ise; “authorize.net, Servebase veya Shift4” olmaktadır. Para aklayanlar özellikle mali denetimlerin kendilerini bulmalarını zorlaştırmak için veya yaptıkları işlemlerin takibini oldukça azaltmak için sanal kumar oyunlarında karmaşık bir yöntem seçerler. Bu yöntemde ise, ilk etapta oyuncu kredi kartı bilgilerini sanal kumar sitesine girer. İkinci etapta yetkili bu bilgileri oyuncunun namına ödeme geçidine sunar. Üçüncü etapta ödeme geçidi bu bilgileri alır ve onları ödeme sürecine geçirir. Dördüncü aşamada, ödeme işlemcisi kredi kartı kullanıcısına ulaşır. Bunun sebebi kredi kartı bilgilerini doğrulamak ve yeterli bakiyenin olup olmadığını denetlemektir. Diğer aşamada, uygun miktardaki para ödeme işlemcisine temin edilmektedir. Altıncı aşamada ise, Ödeme işlemcisi ödeme geçidini bilgilendirir. Ödeme geçidi de işletmeye bir bilgilendirme gönderir. Son olarak da, ödeme işletmecisi parayı işletmenin, sanal kumar sitesinin, hesabına geçirir.

Aklamamanın denetimini zorlaştıran ise ödeme işlemcisidir. Ayrıca çevrimiçi ve çevrimdışı piyasalarda faaliyette bulunan bazı büyük işlemcilerin internet ödemeleri için üretilmiş binlerce küçük işlemcileri vardır. Bu durumun esas şüphe çeken tarafı işlemciler sıklıkla offshore ülkelerin yasalarına göre şirketleşmişlerdir. Bu durumda da gerek nakit akışının izlenmesi ve kara para aklamamanın tespit edilmesi ve kanıtlanmasını oldukça güç bir hale getirmektedir. Bu sayede ödeme işlemcileri hızlı ve zahmetsiz bir şekilde yeniden birleşiyorlar sonuçta da mali makamlardan para aklamayı gizlenmesini kolaylaştırıyor. Çevrimiçi kumar oyunları genellikle büyük miktarlardaki paraları aklamada kullanılmaktadır⁶⁹.

Türkiye’de bazı sanal bahis sitelerine kayıt olmadan önce kişiden Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası, isim, soy isim, doğum tarihleri bilgileri istenmektedir. Eğer kişilerin verdiği kimlik bilgileri yanlış ise kayıt olma imkanı bulunmamaktadır.

⁶⁹ Fiedler, ss.4,5,6

Türkiye bu bilgiler sayesinde Türkiye’de bahis siteleri üzerinden oynanan oyunları aracılığıyla para aklanmasını engellemektedir.

1.4.13. Bankalar Aracılığıyla Para Aklama

Kara para aklayan kişiler bankalar vasıtasıyla birçok şekilde paralarını aklamaktadır. Bu yöntemlerin en başında, bildirim yükümlülüğünden kurtulmak ve maliyenin dikkatini çekmemek için parçalama yöntemini kullanıp parayı küçük miktarlarda birkaç defa da yatırıp sonrasında bu parayı istenilen ülkeye transfer etmektir gelir. Bankalar kara para aklanmasının önüne geçilmesi ve bankaların kara paranın aklanmasında önemli bir mekanizma olmaması için özellikle son yıllarda çok sayıda önlem almıştır⁷⁰. Bu önlemlerden belki de en önemlisi vekalet aracılığıyla veya bir kişinin hesap açmak istediği ülkeye gitmeksizin hesap açmanın dünyada sadece birkaç banka dışında imkansız hale gelmiştir. Hatta bazı bankalar ülkelerinde ikamet etmeyen kişilere hesap açmamaktadır. Bunun en başlıca sebepleri ise, kara para aklama ile mücadele etmek ve terör finansmanın önüne geçmektir. Bu uygulama sadece gelişmiş ülkelerde, Amerika, Fransa, Almanya, Kanada, vb, uygulandığı gibi birçok vergi cenneti olan ülkede de benzer prosedürler geçerli olmaktadır. En azından gelişmiş bir ülke veya vergi cenneti bir ülkede hesap açmak isteyen bir kişinin mutlak surette hesap açmak istediği ülkeye gitmesi şart koşulmuştur. Fakat bu hesap açma işlemi bazı ülkelerde kişi gittiğinde açılması gayet kolay bir şekilde yapılabilirken, bazı ülkeler ise gelen kişiye paranın kaynağı ve hesabı neden açmak istediği ile ilgili detaylı bir soruşturmada geçirmektedir.

Son yıllarda internetin yaygınlaşması ve özellikle de finans sektöründe yeni enstrümanların bulunmasıyla kişiler bu yollar aracılığıyla paralarını aklamaktadır. Elbette mali denetimleri yapan kişiler bu yeni yöntemleri fark edip bu yöntem ve yöntemin yapıldığı enstrümana karşı tedbirler olsa da finans sektörünün hızlı bir şekilde yeni finans türleri bulmasıyla para aklayanlar da yeni aklama yöntemleri geliştirmektedir. Bir diğer hususta, para aklayan kişiler aklama yaparken bazı meslek grubunda olan kişilerden (bankacılar, muhasebeciler, finans danışmanları, avukatlar, mali müşavirler) destek almaktadır ve bu sayede aklama işlemini profesyonel bir

⁷⁰ Hasan Dursun, Bankacılık Yoluyla Kara Para Aklanılması Ve Alınması Gereken Karşı Önlemler, **Kamu İş Dergisi**, Cilt: 10, Sayı: 2, 2008, ss. 97-135, s.101

biçimde gerçekleştirmektedir. Ayrıca bankacılık yoluyla para aklama yapan bir kişi aslında bankayı dolaylı olarak kullanmış olmaktadır. Bu durumda banka aracı işlevi görmektedir ve bankanın bir kusuru bulunmamaktadır. Örneğin, yasadışı gelirini bankada tutan bir kişi bu parasını çekip onu bir başka ülkeye transfer etmesi durumunda bankaya herhangi kusur yüklenilemez. Bu durumda “nakit kaçakçılığı” ile para aklanmaktadır ve bankaları aracı kullanıp illegal bir işlem yapılmamaktadır. Başlıca bankalar/bankacılık vasıtasıyla kara para aklama yöntemleri ise; banka hesapları yoluyla, bankayı ele geçirme yoluyla, oto finans borç yoluyla, banka kiralık kasaları vasıtasıyla, muhabir veya özel bankacılık aracılığıyla, internet bankacılığı ile, offshore (kıyı) bankacılığı ile, yeni ödeme teknolojileri vasıtasıyla, seyahat çekleri, banka çek ve poliçeleri ile yasadışı gelir elde edenler paralarını bu şekilde aklamaktadır⁷¹.

Yöntemlerin bazıları özellikle de banka hesapları yoluyla para aklama gerek hükümetlerin gerekse bankaların aldığı bir takım tedbirlerle kara para aklanmasını imkansız hale getirmiştir. Ancak yine de para aklayanlar gelişen teknoloji ile yeni yöntemler bulmaktadır.

1.4.14. Offshore (Kıyı) Bankacılığı Aracılığıyla Para Aklama

En genel tanımıyla offshore banka, parayı yatıran kişinin ikamet ettiği ülkenin dışında genellikle de vergi yasalarının çok iyi hazırlanmadığı vergi cennetlerinde kurulmuş bankalar olmaktadır ki bu durumda finansal ve yasal avantajlar sağlamaktadır. Offshore bankalar genellikle yeraltı ekonomisi, organize suçlar, matrah aşındırma ve kara para aklama ile ilişkilidir⁷². Offshore bankacılığı yöntemi en çok yerleştirme aşamasında kullanılmaktadır. Kıyı bankacılığı, bankacılık sektörünün tabi olduğu kanun ve yönetmeliklere dahil olmayan bankacılıktır. Normalde bankaların uyması gereken bir takım yükümlülükler vardır. Bu yükümlülükler; yatırılan mevduatlar üzerinden yasal karşılık ayırma, kredi verme ve kredi faizlerinde uyulması gereken belli kriterler, belli bir miktarda döviz bulundurma zorunluluğu, yapılan bankacılık faaliyetleri sonucunda vergi ve harç

⁷¹ Dursun, ss. 102-119

⁷² IEDUNOTE, **Offshore Banking-Definition, Advantages, Disadvantages**, <https://iedunote.com/offshore-banking>, (29.05.2019).

alma mecburiyetleri, vb. düzenlemeler offshore bankacılık sisteminde oldukça zayıf bir şekilde uygulanmakta hatta bazılarında hiç uygulanmamaktadır. Kıyı bankaları gerek tahvil çıkarılması gerekse kredi verme işlemlerine kadar birçok faaliyette bulunmaktadır. Kıyı bankaları yapısı gereği ve kurallarının normal bankalara göre oldukça gevşetilmiş olmasından dolayı müşterilerine daha kolay ve ucuz bir şekilde kredi olanağı sağlamaktadır. Bu bankalara para aklamak isteyen kişiler tarafından aktarılan para rahatça sisteme girip aklanmaktadır. Ayrıca, bu bankalar diğer ülkelerin mali birimleriyle bilgi paylaşmadığından dolayı para aklayan kişinin yakalanması imkansız bir hale gelmektedir⁷³.

Kıyı bankacılığı tabela bankacılığı veya posta bankacılığı olarak da isimlendirilmektedir. Kıyı bankacılığı işlemleri kağıt merkezlerde yürütülmektedir. İşlemler sadece kağıt merkezlerin kişilere sağladığı mali ve ekonomik avantajlardan oluşmaktadır. Bu sayede kişiler elde ettikleri yasal gelirlerini para aklayanlar ise elde ettikleri yasadışı gelirlerini bu offshore bankalara aktarıp bu gelirleri muhasebeleştirip gerek vergi avantajlarından gerekse illegal gelirleri legal hale getirip sisteme dahil etmektedir⁷⁴.

1.4.15. Muhabir Bankalar Aracılığıyla Para Aklama

En genel tanımıyla muhabir banka, esas bankanın şubesinin bulunmadığı bir yerde esas banka adına işlemler yapmaya yetkilendirilmiş bankadır. Söz konusu banka eğer yurt içinde ise “muhabir banka” olarak isimlendirilmekte, eğer yurt dışında işlemleri gerçekleştiriyorsa “yabancı muhabir banka” olarak adlandırılmaktadır⁷⁵. Muhabir bankacılık için bir başka tanım ise, iki banka arasındaki ikili anlaşmadır. Bu anlaşmaya göre bankalardan diğer bankaya hizmet sağlamakta, hesaplar açmakta (muhabir banka tarafından açılmakta ama esas bankanın defteri adına) bunun sebebi hizmetlerin kaydı ve ödeme hizmetlerinin önemindendir. Bu iki hizmet muhabir bankacılığın esas vazifesidir.

⁷³ Özgüven Uygur, **Vergi Cennetleri İle Karapara Aklamanın Mali Piyasalara Etkisi**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2010, ss.46,47

⁷⁴ Esen Aydınşakir, **Karapara Aklamayla Mücadele**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın, 2008, s.25

⁷⁵ Fatma Gülyüz, **Muhabir Banka Nedir**, <https://www.dunyapara.com/muhabir-banka-nedir/>, (31.05.2019)

Muhabir bankacılık global ödeme sisteminde önemli bir tamamlayıcıdır. Özellikle de sınır ötesi işlemlerin gerçekleşmesinde önemli rol oynamaktadır. Muhabir bankacılık ilişkileri aracılığıyla, bankalar farklı yasalarda olan finansal hizmetlere erişebilmekte ve müşterilerine sınır ötesi ödeme hizmeti sağlamaktadır. Bu ödemelere ilave olarak, uluslararası ticaret ve finansal katılımı da desteklemektedir. İlaveten, müşteri düzeyinde bir banka hesabı içermeyen bir çok ödeme çözümünde, havale, vb., fiili fon transferi için muhabir bankacılığa dayanır. Şu ana kadar, bankalar muhabir bankalar ile ilişkileriyle geniş bir iletişim ağını sürdürmektedir. Ancak bu durum, son dönemlerde büyüyen belirtilerle değişmektedir. Bankalar, genelde muhabir bankalarla ilişkilerinin çoğunu kesip oldukça az sayıda muhabir banka ile işlemleri devam ettirmektedir⁷⁶.

Para aklayanlar muhabir bankacılığı kullanıp bu yolla paralarını aklayabilir. Ayrıca muhabir bankalar finansal dolandırıcılık ve uyuşturucu trafiğinin de dahil olduğu kanun dışı girişimlere olanak sağlayabilir. Yabancı bankalar, Amerika'da herhangi bankanın bir muhabir hesabı olarak kurulmaktadır. Bu hesaplar müşterilerine veya sahiplerine zayıf düzenlenmiş, zayıf bir şekilde gözetimli ve rüşvet veren yapıda olabilmektedir. Muhabir bankalarda genellikle çok zayıf kontrol vardır veya hiçbir şekilde kara para aklama kontrolü yoktur ve Amerikan finans sistemine direkt girip sistem içinde özgür bir şekilde para hareketi Amerika'da ve dünyada hareket edebilmektedir. Amerika'da çoğu banka yüksek riskli yurt dışı bankalarla muhabir banka ilişkisi kurmaktadır. Bu yurt dışındaki bankalar ise;

- Herhangi bir ülkede fiziksel varlığı bulunmayan sadece müşterilerinin işlerini yürüten tabela bankaları olabilmektedir,
- Ruhsatlandırma yetkisi olmayan kişilerle ticaret yapmakla ruhsatları sınırlandırılmış offshore bankalar olabilmektedir,

⁷⁶ Banks For International Settlements, **Corresponding Banking**, <https://www.bis.org/cpmi/publ/d147.pdf>, (31.05.2019), s.6,9

- Bankacılık suistimallerini ve cezai suistimalleri davet eden kara para aklama önleme kontrollerinin zayıf olduğu yetki bölgelerinde ruhsatlandırılmış ve düzenlenmiş bankalar olabilmektedir⁷⁷.

Muhabir banka diğer bir bankanın (esas bankanın) müşterileri adına işlem yapmakta olduğundan bu işlemler dolaylı bir şekilde gerçekleşmektedir. Muhabir bankalar işlemleri yaptığı kişileri veya şirketleri doğrudan tanımamakta sadece işlemlerini yapmaktadır. Muhabir banka kişi veya şirketlerin kimlik bilgilerine erişememektedir ve bu nedenle bir araştırma yapamamaktadır. Kara para aklayan kişiler bu sayede muhabir bankalarda gayet rahat bir biçimde işlemlerini gerçekleştirme olanağına haiz olmaktadır⁷⁸.

1.4.16. Özel Bankacılık Yoluyla Para Aklama

Özel bankacılık, bireysel bankacılığın aksine, öncelikle zengin müşterilerine odaklanır ve onlara yoğunluk verir. Özel bankalar varlıklı bireylere kişisel ve şahsa özel bankacılık ve yatırım hizmetleri vermektedir. Bireysel bankacılık ise tüm herkese, gerçek veya tüzel kişilere, hizmet vermektedir. Bireysel bankacılıkta kişiler banka hesabı açabilir, bu hesaba maaşını, kira gelirini, vb., elde ettiği kazanç ve iratları bankaya yatırabilir. Ticari bankalar ise, şirketlere kredi sağlamak ve ücretlerin ödendiği veya ücret kazancının alındığı hesapları takip etmektedir. Öte yandan, özel bankacılık ise, çok yönlü bankacılık ve yatırım hizmetlerinde, çok zengin müşterileri için, uzmanlaşmıştır⁷⁹. Özel bankacılık finansal piyasalardaki zorluğu bilmekte ve bu sayede müşterilerine en iyi tavsiyeleri sunmaktadır. Özel bankacılığın merkezi İsviçre'dir⁸⁰. İsviçre'de çoğu özel banka müşterilerini birkaç kategoriye ayırmaktadır;

- Zengin müşteriler,
- Özel bankacılık müşterileri,

⁷⁷ Linda Gustitus, Elise Bean and Robert Roach, **Correspondent Banking: A Gateway for Money Laundering**, <https://www.hsdl.org/?view&did=3558>, 2001, s.26

⁷⁸ Dursun, ss.107,108

⁷⁹ Swiss Private Bank, **What Is Private Bank**, <https://www.private-banking-dot.com/what-is-a-private-bank.html>, (31.05.2019)

⁸⁰ BBVA, **What Is Private Banking**, <https://www.bbva.com/en/what-is-private-banking/>, (31.05.2019)

- Varlık yönetim müşterileri,

olmak üzere müşteriler üç kategoriye ayrılmaktadır. Her bankanın kendine ait bir sınıflandırması olmasına rağmen, genellikle varlıklı müşterilerin yatırılabilir varlığı 250.000 Amerikan doları ile 1.000.000 Amerikan doları arasında olmaktadır. Genellikle özel bankacılık müşteri hizmetleri 1.000.000 dolar ile başlamaktadır. Varlık yönetim hizmetleri ise genellikle yatırılabilir varlık değer olarak 20.000.000 Amerikan doları ve üstünü istemektedir. Yine de özel bankacılık ve varlık yönetimi birbirinin yerine geçebilecek şekilde kullanılmaktadır⁸¹. Bu bankalar her türlü kişisel servisi sunmaktadır. Özel bankalarda hesap açanlar sadece bireyler değildir onlarla birlikte ticari işletmeler, hukuk firmaları (Türkiye’de yasal değil), yatırım danışmanları ve kişisel yatırım şirketleri de hesap açabilmektedir⁸².

1.4.17. Döviz Büroları Vasıtasıyla Para Aklama Yöntemi

Döviz bürolarının tanımı Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar’da yer almaktadır. Döviz büroları şu şekilde tanımlanmıştır: “Bakanlıkça tesbit edilen usul ve esaslar çerçevesinde dövizle ilişkin işlemler yapmasına izin verilen ve kıymetli maden, taş ve eşyalara ilişkin işlemler de yapabilen anonim şirketler”⁸³. Tanımda döviz büroları, yetkili müessese olarak adlandırılmıştır.

Kara para aklayan kişiler işledikleri suçlardan dolayı sahip oldukları kazançları döviz bürolarında yabancı para cinsine çevirebilmekte veya değerli taşlar alma imkanına sahip olmaktadır. Kara para aklayan kişiler döviz büroları vasıtasıyla paralarını aklamasından dolayı bir takım avantajlara sahip olmaktadır. Öncelikle, para aklayanlar ellerindeki suç gelirlerini döviz bürosundaki herhangi yabancı para ile değiştirdiğinde paranın esas kaynağına ulaşılması daha güç bir hale gelecektir. İkinci olarak, bazı ülkelerdeki döviz büroları müşterilerin verdiği nakit karşılığında bazı para olmayan ama parasal araç olan, seyahat çekleri, euro-çek, kişisel çek vb...,

⁸¹ Swiss Private Bank, **What Is Private Banking**, <https://www.private-banking-dot.com/what-is-a-private-bank.html>, (31.05.2019)

⁸² Office of The Comptroller of The Currency, **Money Laundering: A Banker’s Guide to Avoiding Problems**, <https://www.occ.treas.gov/topics/bank-operations/financial-crime/money-laundering/pub-money-laundering-bankers-guide-avoiding-probs.pdf>, Aralık,2002, Washington DC

⁸³ Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar, <https://www.darphane.gov.tr/upload/files/mevzuat/kambiyo/2008Tebliğ32karar%5B1%5D.pdf>, (31.05.2019)

vermektedir⁸⁴. Ayrıca, döviz büfeleri bankalar kadar sıkı bir şekilde denetlenmektedir ve döviz bürosu açabilmek banka açmaya nazaran çok daha az maliyetli ve kolay olmasından dolayı suçlular birçok ülkede döviz bürosu kurmakta veya hazır kurulmuş döviz bürolarını satın almaktadır⁸⁵.

1.4.18. Bağış Toplama Yoluyla Para Aklama

Yasadışı geliri elde eden kişiler bu yöntem ile sosyal amaçlı dernekler, vakıflar, vb. kuruluşlar açmakta veya var olanları kullanmaktadır. Bunun amacı ise, para aklamak isteyen kişilerin ellerinde bulundurdıkları yasadışı gelirlerini bağış adı altında söz konusu sosyal amaçlı kuruluşların banka hesaplarına aktarıp paralarını aklamaktır. Bağış olarak toplanan paraların hem mali bir denetime tabi tutulmasının daha az olacağından hem de aktarılan paralar veya toplanan paralar “bağış” adı altında toplandığından dolayı daha az dikkat çekeceğinden kara para aklayıcıları tarafından rahat bir şekilde uygulanabilmektedir⁸⁶.

1.4.19. Futbol Kulüpleri Aracılığıyla Para Aklama

Kaynak taramaları ve FATF soruşturmaları temel alınmış, birçok sporda kara para aklamadan yararlanabildiği tanımlanabilmektedir. Suç gelirlerine karşı zayıflık gösteren sporlar; futbol, kriket, rugby, at yarışı, motor yarışı, araba yarışı, buz hokeyi ve basketbol olmaktadır. Birçok diğer iş faaliyetinde olduğu gibi, spor da kara para aklayanlar tarafından suç gelirlerini aklamada veya finansal kazanç için yasa dışı faaliyetler işlemekte kullanılmaktadır. Diğer iş faaliyetlerinin aksine, sadece kar etmek suçluları cezbedici yapmaz. Sosyal prestij de önemli bir faktör olmaktadır. Popüler sporlar suçlulara “ünlü” olmada bir yol olabilmektedir. Sporlar para aklamaya karşı zayıflığı uluslararası spor müsabakalarıyla, futbol, basketbol gibi, veya yerel kökenli sporlarla, kriket, beyzbol veya buz hokeyi gibi, olabilmektedir. Yüksek değerli

⁸⁴ Korkmaz, s.49

⁸⁵ Sedat Güner, **Organize Suç Örgütleri Kara Para ve Aklanması**, Bilgi Yayınevi, Ankara, 2003, s.109’dan aktaran Harun Murat Çakın, **Türkiye ve Dünya Boyutlarıyla Kara Para Gerçeği ve Aklama Suçu**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya, 2019

⁸⁶ Çelik, s.19

sporlarda, at ve araba yarışında büyük miktarlarda para aklamak için geniş olanaklar olmaktadır.

Spor aktiviteleri üzerinde dikkat çekilmesi gereken bir diğer konuda bahis olmaktadır. Bahis çok çeşitli spor müsabakalarında oynanmaktadır. Legal ve illegal bahisler, özellikle internet üzerinden oynatılan, kara para aklamada büyük ve artan bir problem olmaya başlamıştır.

Futbol kara para aklama için en büyük aday olmaktadır. Futbol diğer spor dallarından daha fazla bilinen bir spor dalı olmaktadır. Dünyada kayıtlı 38 milyon kayıtlı sporcu ve 5 milyon hakem ve görevli vardır. Ayrıca futbol dünyanın her yerinde oynanmakta ve birçok ülkede en popüler spor dalı olmaktadır. Futbol her hafta düzenli bir şekilde desteklediği kulübün maçlarına giden aktif veya maçı televizyondan izleyen pasif taraftarlarıyla geniş bir tabanı kapsamaktadır.

1990'lı yılların başından itibaren profesyonel futbol piyasası ticarileşme süreci nedeniyle önemli bir büyümeye uğramıştır. Futbola yatırılan para yükselen televizyon hakları ve şirket sponsorlukları sonucunda artmıştır. Aynı zamanda futbolcuların ülkesinin dışındaki spor kulüpleriyle kontrat yapmaları nedeniyle transfer ödemeleri çok yüksek meblağlara yükselmektedir. Transferler bütün dünyada gerçekleşmektedir. Bu sınır ötesi para akışları ulusal ve uluslar üstü futbol organizasyonlarının geniş ölçüde yetkisini aştığından parayı hareket ettirmeye ve para aklama fırsatlarını vermektedir. Aynı zamanda şahsi yatırımcılar parayı futbol kulüplerine aktararak ve kulüpleri işleterek uzun vadede medya haklarından, bilet satışlarından, oyuncuların satışından ve ticari satışlardan gelir sağlamaktadır. Araştırmalar sonucunda futbol sektörünün para aklamada muhtemel zayıflıklarıyla ilgili uzun bir liste derlenebilir. Bu zayıflıklar sadece futbolda değil genel bütün sporlarda olmaktadır. Sektör yapısındaki zayıflıklar ise;

- Piyasaya girişin kolay olması,
- Paydaşların komplike ağı,
- Yönetimin profesyonellik eksikliği,
- Hukuki yapıların çeşitliliği,
- Hatırı sayılır miktarları kapsamı,

- Futbol kulüplerinin finansal ihtiyacı,
- Futbolun toplumsal rolü,
- Bazı oyuncuların yararlanılabilirliği,
- Gayri maddi ödüller,

futbol sektöründeki zafiyetlerdir. Öte yandan futbol sektörü suç faaliyetinden elde edilen kazançların aklanmasında bir araç olarak kullanılmaktadır. Çeşitli para akışları çeşitli finansal işlemleri de kapsayarak para aklama riskini arttırmaktadır. Bu aklama yöntemleri şu şekilde gerçekleşmektedir;

Futbol Kulüplerinin Satın Alınması: Futbol kulüplerine yatırım yapılması ve illegal kaynaklı paranın finansal sistemle bütünleşmesi, suç gelirleriyle gayrimenkullerin alınmasına benzemektedir. Futbol kulüpleri para aklayıcılar tarafından paranın aklanması için en iyi araç olarak görülmektedir. Futbol kulüplerine yapılan yatırım parasının kaynağının şeffaflık eksikliği nedeniyle risk oluşturmaktadır. Hatta, yatırımlar karanlık ve belirsiz olabilmektedir ki bu sayede yatırılan fonun kaynağının doğrulanmasını zorlaştırmaktadır. Bu durumun ticaret veya endüstri sektöründe özel bir şirket ediniminden bir farkı yoktur.

Öte yandan kirli paranın futbol yatırımlarına akışı “tatlı baba” olarak isimlendirilmektedir. Tatlı baba yatırımlarının kanıtlanması oldukça zordur. Kişisel yatırımlar futbolda en düşük amatör seviyedeki takımlardan dünyanın en büyük kulüplerine kadar meydana gelmektedir. Genellikle finansal açıdan zor durumda görünen kulüpler hedeflenmekte ve bu kulüplere “hayat kurtarıcı” sponsorluklar yapılmaktadır. Futbolun geçmişinde birçok bireysel kişi futbol kulüplerine yatırım yapmaktadır. Bireyler veya gruplar tarafından yapılan bu yatırımlar, bireylerin veya grupların diğer işlerinden elde ettikleri karlarından olmaktadır. Bu kişiler ise siyasi nüfuzu olan kişiler, şüphelenilen bireyler veya suç geçmişi bilinen kişiler olabilmektedir. Futbol kulüplerine yatırım sadece ekonomik sebeplerle yapılmamaktadır. Futbol kulüplerine yapılan yatırım para aklayıcılara iltimaslı bir statü sağlamaktadır. Futbol kulüplerine yatırımları sayesinde, para aklayıcılar yerel ve hatta ulusal kurumlara girmektedir.

Birçok ülkede bazı kulüp sahipleri veya yatırımcıları kamu çalışmaları için ödül aldıkları gözlenmiştir. Futbol maçlarında bilet satışlarından alınan nakit para bile manipülasyona açık olabilmektedir. Kişiler fonları futbol kulübünün kayıtlarının üzerinde oynayarak aklama yapabilirler. Özellikle bu durum nakit oluşturabilen alt liglerde büyük liglere nazaran daha yüksek olmaktadır. Bunlardan en bir tanesi stadyuma giren kişilerin sayısının makineler aracılığıyla sıkı kontrolünün yapılmasıdır. Bazı ülkelerde ise yerel federasyonlar çok büyük sayıda bilet arzını onaylamaktadır. Kulüpler bütün biletlerin satıldığını bile belirtse, federasyon bu durumu kontrol etmemektedir. Ancak gerçekte tam kapasiteden 500 seyirci daha az olmaktadır ve para kalan biletleri satın alarak gerçekleştirilmektedir⁸⁷.

Transfer Piyasası ve Oyuncuların Zilyetliği: Futbol dünyasında özellikle son yıllarda oyuncuların bir kulüpten başka bir kulübe transferinde son derece yüksek bonservis bedelleri ödenmektedir. Ayrıca sporculara da haftalık, aylık veya yıllık çok yüksek maaşlar ödenmektedir. Bu durum zengin yatırımcılar tarafından alınan kulüplerde çok daha sık ve açık bir şekilde meydana gelmektedir. Uluslararası oyuncu transfer piyasası da para aklama için bir araç olmaktadır. Oyuncuların değerinin olduğundan fazla değer biçmek ile mal ve hizmetlerin faturalarının şişirilmesi arasında kara para aklamada benzerlik bulunmaktadır⁸⁸. Öte yandan futbol oyuncularıyla bağlantısı olmayan kişiler oyuncuların haklarını offshore hesaplar kullanarak edinebilmektedir. Bu offshore hesaplar karmaşık ve çözilemeyen finansal yapıdadır. Böylece oyuncuların transfer işlemlerini yürüterek önemli miktarda paralar elde edilmektedir.

Yatırımcılar bazen de genç ve yetenekli sporculara yatırım yapmaktadır ve gelecekte bu oyuncuların başka bir kulübe satışından kar elde etmeyi planlamaktadır. Para aklama da bu izlenen yol boyunca birbiri ardından meydana gelebilmektedir. Örneğin, bir kulüp bir oyuncuyu 10 milyon Türk Lirası karşılığında almıştır ve yatırımcıların sadece ödenen miktarın yarısını ödediklerini, 5 milyon Türk Lirasını,

⁸⁷FATF, **Money Laundering Through The Football Sector**, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/ML%20through%20the%20Football%20Sector.pdf>, 2009, ss. 7,8,9,14,15,16,17,18,19,20

⁸⁸Arjun Medhi, **Unfit, Improper Ownership In Uk Football Clubs**, Transparency International, https://www.transparency.org/files/content/feature/1.14_ImproperOwnersUKFootball_Medhi_GCRSp ort.pdf, (01.06.2019)

açıklamıştır. Bu aradaki 5 milyon Türk Lirası fark kirli paradan gelmektedir ve bu sayede kişinin kirli parası aklanmaktadır. Sonrasında, oyuncu bir başka kulübe 15 milyon Türk Lirası karşılığında satılmıştır ve bu satıştan herkesi içeren bir kar doğmuştur. Kulüp bu transfer sonucunda sadece transferden kar ederken para aklayan yatırımcılar hem kar elde ederler hem de ellerinde bulunan kara parayı da finansal sisteme entegre edip aklamış olurlar⁸⁹.

Transfer yoluyla para aklama yöntemine bir örnek verilecek olursa; Belçika’da bir takımda oynayan Sırp bir sporcu 2015 yılının yaz ayında 13 milyon Sterlin karşılığında bir İngiliz takımına transfer olmuştur. 2019 yılında Belçika polisi, Belçika kulübünün bürolarına ve ulusal futbol takımına baskın yapmıştır. Bu baskının sebebi ise, menajer ve oyuncu transferlerinin dahil olduğu para aklama soruşturmasıdır. Bu soruşturmaya Sırp futbolcunun da transferi de dahil edilmiştir. Federal savcının sözcüsü bu konuyla ilgili olarak şu demeci vermiştir: “Bizim transferlerle ilgilenen menajerler ile ilgili bir soruşturmamız vardı. Bu kara para aklama soruşturmasıdır”⁹⁰.

1.4.20. Hayali İhracat Yoluyla Para Aklama

Hayali ihracat kavramı, Türkiye’de özellikle 1980 yılından sonra oldukça sık bir şekilde yayılmıştır. Hayali ihracat tanım olarak, gerçekte olmayan bir malı veya gerçekte mevcut olan ancak yurtdışına satılmamış bir malı satmış gibi gösterip devletin ihracatçıya sağladığı avantajlardan faydalanmaktır. Hayali ihracatın amacı, devletin ihracata tanınan teşviklerden faydalanmaktır. Bu yöntemlerden bazıları ise, değeri daha düşük bir malı ihracat teşvikine tabi mal gibi göstermek, satış fiyatlarını suni şekilde yükseltmek, ihraç edilen miktarı olduğundan çok daha fazla göstermek, hiç ihracat yapılmasa bile ihracatı yapılmış gibi gösterilerek meydana gelmektedir.

Hayali ihracat konusuna bir örnek verilecek olunursa; 1 TL’lik mal 25 TL’ye ihraç edilmiş gibi gösterilebilir. Bu işlemten sonra %20 oranında vergi iadesi

⁸⁹Fausto Martin De Sanctis, **Football, Gambling And Money Laundering, Aglobal Criminal Justice Perspective**, Springer Pres., 2014, ss.34,35

⁹⁰REUTERS, **Belgian Police Raid Anderlecht Offices in Money Laundering Probe Involving 2015 Transfer of Aleksander Mitrovic to Newcastle for 13m**, (24.04.2019), <https://www.dailymail.co.uk/sport/football/article-6955499/Newcastles-Aleksandar-Mitrovic-Belgian-police-investigation.html>, (03.06.2019)

varsayımıyla, hem 5 TL vergi iadesi alınır, hem de 24 TL'lık kara para ihracat geliri olarak gösterilebilir. Ancak olası incelemelerde açık vermemek için ve kara paranın bir şekilde finansal sisteme entegre edilmesi gerekliliği nedeniyle, kara paranın; sözde ihracatın yapıldığı şirket tarafından gönderilmesi gibi bir işleme tabi tutulması da gerekmektedir. Bu şirket faaliyeti olan bir şirket veya göstermelik paravan bir şirket olabilir. Benzer bir işlem ithalat için de yapılabilir. Bu durumda yurt dışından 1 TL'ye alınan mallar yurt içinde, aklama için kullanılan şirketlere 25 TL'ye satılır ve aradaki fark aklamada kullanılır⁹¹.

1.4.21. İşçileri Kullanma Suretiyle Para Aklama

Gelişmiş ülkelere, gelişmekte olan ülkelere veya az gelişmiş olan ülkelere çok sayıda insan göç etmektedir. Göç eden insanlar gelişmiş ülkelere genelde çalışmak için gelmektedir ve elde ettikleri gelirlerinin bir bölümünü de ülkelerinde kalan ailelerine göndermektedir⁹². Elbette para aklayan kişiler bu durumu kendileri için fırsata çevirmektedir. Para aklayıcıları göçmen işçilerle anlaşır onların aracılığıyla ellerinde bulundurdıkları kara parayı istedikleri yerlere göndermektedir. Burada gönderen kişiler işçiler olacağı için bu gönderilen para dikkati çekmeyeceği gibi hem de doğal olarak daha düşük miktarlar gönderileceği için bildirim zorunluluğu da ortadan kalkacaktır⁹³.

Yeni Zelanda hükümeti bu durumla başa çıkabilmek için işçilerin gönderdiği paradan kesilen miktarı azaltma ve parayı daha güvenli yollarla gönderme adına çalışmalar yapmaktadır. Ancak bu konuda en büyük engel offshore bankalardan kaynaklanmaktadır. Özellikle bilgi paylaşımını kesen offshore bankalar, işçileri kullanma suretiyle para aklamada ciddi bir risk oluşturmaktadır⁹⁴.

⁹¹Ramazan Başak, **50 Soruda Karapara ve Karaparanın Aklanmasının Önlenmesi**, Türkiye Bankalar Birliği, 1998.

⁹²Doğan ve Er, s. 142

⁹³Uygur, s.50

⁹⁴Patrick Smellie, **How Anti Money Laundering Measures Can Hurt Migrant Workers**, <https://www.noted.co.nz/money/investment/how-anti-money-laundering-measures-can-hurt-migrant-workers/>, (04.06.2019)

1.4.22. Özel Okullar Aracılığıyla Para Aklama

Dünyada son yıllarda uygulanan para aklama yöntemlerinden bir tanesi de özel okullar vasıtasıyla meydana gelmektedir. Temel para toplama kaynağı okullar için, okul ücretleri ve diğer ücretlerdir ve hepsi özel okul fonunun bilinen resmi kaynaklarıdır. Ayrıca Nijerya’da sürekli bir şekilde özel eğitim kurumlarının sayısı artmaktadır. Nijerya’daki özel okulların hesaplarında tutabilecekleri maksimum miktar açısından da herhangi bir limit bulunmamaktadır. Aynı şekilde buradaki özel okullar diledikleri kadar banka hesabına sahip olabilmektedir. Bu durum da büyük para aklama fırsatlarına ve illegal faaliyetler neticesinde edinilen varlıkların saklanması imkan sağlamaktadır⁹⁵.

Amerika’da ise bu yöntem daha farklı bir şekilde meydana gelmektedir. Amerika’da kamu tarafından finanse edilmiş okullar aklamaya uygun bir biçimde olup suistimal edilmeye oldukça açıktır. Yığınla para çeşitli özel okullara aktarılmakta ancak bu okulların engelli öğrencilere hizmet vermesi gerekmektedir. Bu okulların finansmanı bir öğrencinin bir yıllık öğretim ücreti temel alınarak yapılmakta ve her yıl bağımsız bir hesap denetçisinin bulgularıyla düzenlenmektedir. Çoğu kurum bu öğretim ücreti bedellerini en pahalı özel kolejlerden bile yüksekte bulundurmaktadır. Ayrıca Amerikan vergi yasalarına göre bu kurumlar belli vergisel muafiyetlere hem federal hem de devlet düzeyinde sahiptir. Öte yandan yönetmeliklerde de okulun parayı nasıl harcayabileceği oldukça zayıf biçimde tanımlanmış ve çok kısıtlı şekilde düzenlenmiştir. Bunlardan bir tanesi bazı harcamaların kanunen kabul edilmediği ve bu sebepten dolayı kamu kaynaklı paraların kullanılamayacağıdır⁹⁶.

1.4.23. Faktoring Şirketler Aracılığıyla Para Aklama

Faktoring, firmaların mal ve hizmet satışlarından doğan yurt içi ve yurt dışı vadeli alacaklarının faktöring şirketi tarafından temlik alınarak garanti, alacak ve tahsilat yönetimi, finans hizmetlerinin bir arada sunulduğu komple bir finansman

⁹⁵Kato G. Kingston, **Churches And Orivate Educational Institutions As Facilitator of Money Laundering in Nigera**, African Journal Of Education And Technology, Vol: 1, No: 1, 2011, s.33

⁹⁶ACAMS TODAY, **Private Schools and Money Laundering**, <https://www.acamstoday.org/private-schools-and-money-laundering/>, 9 Aralık 2016, (05.06.2020)

yöntemidir. Garanti hizmetinde açık hesap (mal mukabili) çalışılan işlemlerde alıcı firmanın acze veya ödeme güçlüğüne düşmesi durumunda alıcı firmaya tanınan limitler dahilinde sağlanan garanti işlemidir. Bu hizmet ancak gayrikabili rücu işlemlerde uygulanmaktadır. Tahsilat ve alacak yönteminde alacaklar, temlik yoluyla faktöring şirketine geçtiği için tahsilat işlemleri faktöring şirket aracılığı ile yapılır. Böylece faktöring şirket alacak yönetimini de üstlenir. Finansman da ise, vadesinden önce limit dahilindeki alacakların belli bir ön ödeme üzerinden satıcı firmaya faktöring şirketi tarafından ödenmesidir⁹⁷. Bir başka tanıma göre ise şirketler satışlarından ortaya çıkan alacaklarını faktoring ismindeki finansal kurumlara satmaktadır. Bu satış akabinde faktoring şirket, satıcı ve alıcı arasında üçlü bir bağlantı meydana gelir.

“Faktoring şirket genellikle kısa vadeli alacakları almaktadır. Bu borçlar genelde 60 ile 180 gün arasındadır. Faktoring satışla ilgili olarak ticari riskin üstlenilmesi, alacağın tahsil edilmesi, ilgili muhasebe kayıtlarının tutulması, borçlu olan kişi veya kurumun kredi değerliliği hakkında bilgi toplama gibi hizmetler de veren bir kredileme yöntemi olarak izah edilebilir”⁹⁸.

Faktoring şirketler birçok açıdan para aklayıcılara cazip gelmektedir. Öncelikle aklayıcılar yasadışı yollardan elde ettikleri gelirlerini şirketlerin vadesi gelmeyen alacaklarını alarak elden çıkarırlar. Bu sayede hem yasadışı gelirinden kurtulmakta hem de alacağı tahsil ettiği anda elde edeceği gelir tamamen yasal olmaktadır. İlaveten aklayıcı bu alacağı değerinden daha düşük bir bedelle alıp vadesinde alacağın tamamını tahsil edeceğinden aynı kara parayı akladığı gibi aynı zamanda kar da elde etmiş olur. İkinci olarak, faktoring şirkete sahip olan aklayıcı, vadesi gelmeyen alacakları almak dışında, bu şirketlerin kredi verme özelliğinden faydalanıp ihtiyacı olanlara kredi verip paralarını aklamış olacaktırlar. İlaveten kredinin doğal olarak bir faizi olacağı için kredinin vadesi geldiğinde hem parasını geri almış olacak hem de verdiği kredinin faizini de almış olacaktır.

⁹⁷FİBA Faktoring, **Faktoring Nedir**, <http://www.fibafaktoring.com.tr/faktoring-nedir>, (06.06.2019)

⁹⁸ A. Fuat Azdural, **Faktoring İşlemleri ve Türkiye’deki Durumu**, Vergi Raporu Dergisi, Sayı: 28, s.52’den aktaran Dilşat Şahinler, **Dünyada ve Türkiye’de Kara Para Sorunu: Karşı Önlemler**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli, 2006, s.117

1.4.24. Antika ve Koleksiyon Ürünler Aracılığıyla Para Aklama

İllegal faaliyetlerden doğan yasadışı geliri, antika eşyaların alımında da kullanılabilmektedir. Tıpkı sanat eserlerinde olduğu gibi bu eserlerinde çok fazla ağırlığı olmadığı için taşınması oldukça kolaydır ve dikkat çekmemektedir ilaveten nitelikleri itibariyle fiyatları oldukça yüksektir⁹⁹. Antika eşyaların satımı açık arttırmalar, müzayedeler gibi legal biçimlerde yapılabildiği gibi tarihi eser kaçakçılığı gibi illegal yollardan da yapılabilmektedir. Antikaların para aklayıcılar tarafından aklanması sanat aracılığıyla para aklama yöntemine oldukça benzemektedir.

Koleksiyon ürünler ise, geniş ürün yelpazesinden oluşmaktadır. Bu ürün yelpazesine değerli sporcu kartları, imzalı veya limitli sayıda üretilen çizgi romanlar veya figürler, imzalı formalar, pullar, kitaplar söz konusu ürünlerden sadece birkaç tanesidir. Bu ürünleri değerli kılan az sayıda olmaları ve yüksek bir talebin olmasıdır. Para aklayıcılar, bu sınırlı sayıdaki ürünlere oldukça yüksek meblağlar ödeyip satın alabilirler ve bu sayede ellerindeki kirli parayı aklamış olurlar. Ayrıca bu ürünler ileri de daha da değerlendirileceğinden veya ürünlerin tutkunlarına daha yüksek bir bedelle satabileceğinden para aklamanın yanında kar da elde etmiş olacaklardır.

Ayrıca bu ürünler müzayedeler veya açık arttırmanın yanı sıra internet üzerinden de bazı siteler aracılığıyla satılmaktadır. Örneğin bir beyzbol oyuncusunun kartı internet üzerinde 758.000 dolara satışa sunulmuştur. Bir oyuncu kartına bu denli yüksek bedeli verecek kişi oldukça zengin olması gerekmektedir veya illegal gelirini aklama nedeniyle bir alım yapmaktadır¹⁰⁰. Yine bir başka internet sitesinde bir çizgi romanın değeri yaklaşık olarak 250.000 dolar olmaktadır.

⁹⁹ Sedat Güner, **Organize Suç Örgütleri Kara Para ve Aklanması**, Bilgi Yayınları, Ankara, 2003, sayfa 116'dan aktaran Harun Murat Çakın, **Türkiye ve Dünya Boyutlarıyla Kara Para Gerçeği ve Aklama Suçu**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya, 2019.

¹⁰⁰ Roger Sollenberger, **Are People Laundering Money Through A 758.000 Dollar Jose Uribe Baseball Card ?**, (09.07.2018), <https://www.golfdigest.com/story/are-people-laundering-money-through-a-dollar758000-jose-uribe-baseball-card>, (07.06.2019)

1.4.25. Kiralama (Leasing) Şirketler Aracılığıyla Para Aklama

Leasing İngilizce bir kelime olup Türkçe karşılığı kiralama veya finansal kiralama anlamına gelmektedir. Leasing hukuk dilinde farklı anlamlara gelmektedir. Bu anlamlardan bazıları; makine kirası, kredili kira, fabrika kirası, kira finansmanı, finansman kirası olmaktadır. Leasing bunun dışında da birçok kiralama çeşidini içinde barındırmaktadır. Ülkemizde ve dünyada leasing sözcüğü yaygın bir kullanıma sahiptir. Leasing sözcüğü köken itibarıyla Anglo-Amerikan hukukunun bir kelimesi olmakta ve leasing kelimesi ile kullanılmaktadır¹⁰¹.

Para aklayan kişiler ise ana faaliyeti leasing olan kiralama şirketlerin verdikleri hizmetler vasıtasıyla veya direkt şirket üzerinden ellerindeki parayı aklayabilirler. Bununla birlikte, para aklayıcılar bir leasing şirket kurarak veya kurulu bir leasing şirketi satın alarak da aklama işlemini gerçekleştirmektedir¹⁰². Örneğin, para aklayıcılar araba kiralama şirketi kurup ellerindeki kara parayı da gerek araba alımında kullanabilir veya bir anda çok sayıda alıp dikkat çekmemek için bankadan araba kredisi çekip şirket için arabaları satın aldıktan sonra elindeki yasadışı gelirini bankaya borç ödemesi olarak kullanabilme imkanına sahip olur. Öte yandan bazı kiralama şirketleri özellikle Fransa'da lüks malları (villalar, arabalar, yatlar, vb.) kiralama hizmeti sunmaktadır ve bu şirketler nakit para karşılığında söz konusu malları kiralamaktadır. Bu şirketler çok nadir olmakla birlikte gerçekten var olmaktadır¹⁰³.

1.4.26. Sahte (Naylon) Fatura Kullanımı Vasıtasıyla Para Aklama

Naylon fatura terimi halk dilinde kullanılmaktadır. Aslında naylon fatura olarak bilinen sahte faturadır ve bu faturaların düzenlenmesi ve kullanılması Katma Değer

¹⁰¹ Aydın Zevkliler ve K. Emre Gökyayla, **Borçlar Hukuku, Özel Borçlar Hukuku İlişkileri**, 13.Bası, Ankara, 2013, s.401'den aktaran Türkan Kırmızıtaş, **6361 Sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu'na Göre Finansal Kiralama Sözleşmesi**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2016, s.4

¹⁰² Sedat Yetim, **Karaparanın Aklaması, Boyutları ve Mafyokrasi**, Nesil Basımevi, İstanbul, 2000, s.92,93'den aktaran Kayahan Çelik, **Kara Para Aklama Suçuyla Ulusal ve Uluslararası Düzeyde Mücadele ve Türkiye Örneği**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum, 2011

¹⁰³ Le Collectif des LutTins, **Comment Blanchir L'argent Sale?**, http://www.preavis.org/formation-mr/LutTins/brochure_blanchiment_1-0.a5.pdf, s.7,

Vergisi (KDV) uygulaması ile başlayıp KDV iadesi ve ihracat işlemleri sonrasında daha da artmıştır¹⁰⁴. Naylon fatura olarak bilinen muhteviyatı itibariyle yanıltıcı belge; gerçek bir muamele veya duruma dayanmakla birlikte, bu muamele veya durumu mahiyet veya miktar itibariyle gerçeğe aykırı yansıtan belgedir¹⁰⁵. Sahte fatura hazırlanmasında faturayı kesen gerçekte olmayan bir mal veya hizmeti varmış gibi gösterir. Sahte faturayı kullanan kişi ise giderlerini yükseltmek suretiyle daha düşük bir vergi öder. Sahte faturaların bazı teknikleri ise;

- Yüksek/ düşük miktarda faturalama ve mal gönderme,
- Çeşitli faturalama,
- Malları yanlış tanıtmak veya malları yanlış bir şekilde açıklama,¹⁰⁶

sahte faturalandırmada uygulanan yöntemlerden birkaç tanesidir. Yüksek/düşük faturalandırma yöntemi para aklamada en çok kullanılan yöntemdir. Bir mal veya hizmet piyasa fiyatının altında faturalanarak, ihracatçı parayı ithalatçıya kaydırabilmektedir. Çünkü ithalatçıya yapılan ödeme ithalatçının aldığı değerinden daha azdır söz konusu mallar ise piyasa fiyatına satılmaktadır. Yüksek faturalandırma yönteminde de benzeri olarak malların fiyatı piyasa rayiç değerinin üzerinde düzenlenmektedir. İhracatçı ithalatçıdan kestiği fatura bedelini tahsil etmekte böylece ihracatçıya yapılan ödeme mallar satıldığı zaman piyasa fiyatının üzerinde bir ödeme teşkil etmektedir. Bu tarz işlemler her iki tarafında birbirine tamamen güvenini gerektirir ve ayrıca önemli vergi sonuçlarına neden olmaktadır. Bileşik ürünlerde ve tedarik zinciri aracılığıyla dolaşan mallar yüksek veya düşük faturalandırmaya daha fazla eğilimli olmaktadır. Çünkü bu malların veya hizmetlerin gümrükçüler tarafından gerçek piyasa fiyatlarının belirlenmesi oldukça zorlaştırmaktadır¹⁰⁷.

¹⁰⁴Talha Apak, **Naylon Fatura Nedir? Nasıl Önlenir?** <http://www.alomaliye.com/2017/10/23/naylon-fatura-nedir-nasil-onlenir/>, (08.06.2019)

¹⁰⁵ Mehmet Tosuner ve Zeynep Arıkan, **Vergi Usul Hukuku**, Kanyılmaz Matbaası, İzmir, 2016, s.278

¹⁰⁶Simmons&Simmons, **Trade Based Money Laundering**, <http://www.elexica.com/-/media/files/microsites/structures%20solutions%20in%20trade%20finance/chapters/07%20tbml.pdf>, (11.06.2019)

¹⁰⁷ Fernando Herrera, **Trade Base Money Laundering**, https://cdn.ymaws.com/www.ictfworld.org/resource/resmgr/2016chicagofl/Trade_Base_Money_Laundring_.pdf, (12.06.2019)

Çoklu faturalandırma tekniğinde, aynı işlem için birden fazla fatura kesilmektedir. Böylece birçok ödemeyi çoklu faturalandırmayla meşrulaştırılmaktadır. Farklı finansal kuruluşları kullanıp bu ilave ödemeleri yaparak bu işlemlerin ortaya çıkmasını daha da güçleştirmektedir. Yüksek/düşük faturalandırmanın aksine, mal ve hizmetler için belirlenmiş fiyatta bir manipölasyon yoktur¹⁰⁸.

Malların yüksek/düşük nakliye yöntemi yüksek/düşük faturalandırma yöntemine oldukça benzemektedir. Aralarındaki tek fark ise, faturalandırma da mal veya hizmetin fiyatının yanlış tasviri söz konusu iken, nakliye de mal miktarının yalan beyanı söz konusu olmaktadır¹⁰⁹.

Bir başka yöntem ise sahte faturaların vergi cenneti ölkelerden getirilmesidir. Vergi cenneti ölkelerde şirket açma prosedürü oldukça kolay, zahmetsiz ve maliyeti oldukça düşük olduğundan dolayı kişi veya kurum bu ölkelerde bir şirket açıp gerek kendisi veya şirketi için gerekse başka gerçek veya tüzel kişiler için sahte fatura kesmektedir. Bu sayede bu faturayı kullanan kişi veya kurumlar giderlerini şişirip vergi matrahını aşındırmakta ve sonuçta düşük bir vergi ödemektedir.

1.4.27. Fiktif veya Yanlış İsimle Hesap Açma Yöntemiyle Para Aklama

Söz konusu yöntemin amacı dikkat çekmemek ve sağlıklı ve dikkatli bir inceleme yapılmasını engellemektir. Bu işlemde fiktif yani kurmaca veya bir başka kişinin ismi kullanılmaktadır. Hesap açılma anında, finansal kuruluşla işbirliğine ihtiyaç duyulabileceği gibi işlem esnasında bilgileri gizlemede gereken minimum özenin gösterilmesi veya ilgili kurumun aldatılması ihtimali de muhtemeldir. Finansal kuruluşların kara paranın aklandığına dair emareleri bulabilmeleri için, sadece gördükleri müşteriye ait olan bilgiler dışında müşteriyi bu yöntem için kullanan asıl faili de bilmeleri gerekmektedir¹¹⁰.

¹⁰⁸ AML 101, Trade Based Money Laundering, <http://www.robakconsulting.com/blog/2017/8/28/trade-based-money-laundering/>, 28.08.2017, (12.06.2019)

¹⁰⁹ David M. Rosenfield, Two Key Current Money Laundering Issues for Banks, <http://www.herrick.com/publications/two-key-current-money-laundering-issues-for-banks/>, (12.06.2019)

¹¹⁰ Halim İpek, Bir Sorun Kara Para ve Karaparanın Aklanması, Beta Yayınevi, İstanbul, 2000, s.21'den aktaran Kayahan Çelik, Kara Para Aklama Suçuyla Ulusal ve Uluslararası Düzeyde

1.4.28. Profesyonel Yardımcılar Aracılığıyla Para Aklama

Profesyonel yardımcılarından kast edilen avukat, noter, mali müşavir, muhasebeci, bankacı, emlakçı ve diğer bağımsız profesyonel kişiler olmaktadır. Bu kişiler müşterilerinin namına için bazı aktiviteleri yürütebilmekte veya hazırlamaktadır. Bu aktivitelerden bazıları,

- Gayrimenkulün alımı ve satımı,
- Müşterinin parasını, diğer varlıklarını ve menkul değerlerinin yönetimi,
- Şirketlerin kurulması, işletilmesi ve yönetiminde,
- Ticari işletmelerin alımı ve satımı ve düzenlenmesinde,

söz konusu kişiler aktif rol oynamaktadır. Bu kişiler para aklama konusunda para aklayıcılara bilerek veya bilmeden yardım ederler. Bu kişilerin uyguladıkları para aklama yöntemleri:

Müşterinin Hesabını Suistimal Etmek: Yasal profesyoneller müşterilerinin hesaplarında yasal işlemler yapabilme hakkını üstlenebilirler. Bu suçlulara cazip gelebilmektedir. Suçlular ilk aşamada ellerindeki yasadışı gelirlerinden doğan nakit parayı daha az şüphe çekecek varlıklara çevirirler. Bu onlara finansal sisteme girişi finansal kurumun müşterisi olduğu için imkan verecektir. Ancak suçlular finansal kuruluşa direkt nakit para ile gitseler kurum tarafından şüpheli veya arzu edilmeyen bir müşteri olarak kabul görecektirler. Bu da suçtan türeyen para ve diğer varlıkların gizlenmesine yardım edecektir.

Şirket Kurma: Şirketler para aklayıcılar açısından en kullanışlı ve başarılı netice alınan araç olarak görülmektedir. İşlemdaki gerçek sahipleri ve tarafları gizleme paranın aklanmasının başarılı olmasında gereken zorunluluktur. Bu sahipliğin gizlenmesinde yasal sebepler olabilmektedir.

Şirketlerin Yönetimi: Şirketlerin yönetimi profesyonel kişilerin para aklamada en zafiyet gösterdiği noktadır. Para aklayıcılar bunu bildiklerinden söz konusu kişileri bu şirketlerin yönetimine de dahil etmeye çabalamaktadır. Amacı ise

şirkete ve aktivitelerine daha büyük bir saygınlık, yasallık temin etmektir. Bazı ülkelerde kanunlar yasal profesyonellerin bir vekil veya şirket müdürü olarak hareket etmesini olanaksızlaştırmıştır. Bu duruma izin veren ülkelerde ise yasal profesyoneller için farklı kurallar vardır. Yasal profesyonellere bağımsız danışman imkanı sağlamaktadır. Para aklayıcılar şirkette bir müteveli üyesi olarak hareket ederek suçtan doğan kazancı şirkete aktarabilmektedir. Para aklayıcılarda profesyonel kişilerin unvanlarını şirkette kullanarak yasadışı gelirlerini aklanmasını kolaylaştıracaktır.

Müşterisinin İşlerini Yöneterek: Bu yöntem ile para aklamak isteyen bir kişi bunu çok çeşitli şekillerde yapabilmektedir. Bu tekniklerden bazıları, müşterisinin genel işlerini yönetme, başka profesyonel kişilerinde işlemlerin bir parçası olması sayesinde, müşterilerinin namına hesap açmak bu tekniklerden birkaç tanesini oluşturmaktadır.

Dava Etme: Dava etme gerek FATF tavsiyelerinde gerekse adalet önünde kişinin haklarının korunması açısından engellenemeyecek bir durumdur. Ancak bu sayede bazı profesyonel kişiler “yalandan dava açma” oluşturarak para aklayabilmektedir. Aklamanın bu yöntemde de çeşitli yolları vardır. Hayali anlaşmazlıklar üreterek ve bu sayede dava açarak profesyonel kişiler para aklamaktadır¹¹¹.

1.4.29. Nakit Yoğun İşyerleri Vasıtasıyla Para Aklama

Para aklayıcılar bu teknikte taksi durağı, benzin istasyonu, fast food restoranlar, çamaşırhaneler, kuru temizlemeler, araba yıkama ve tamir yerleri, araba galerileri, dükkan kiralama gibi nakit para akışının sıklıkla meydana geldiği işyerleri para aklama faaliyetlerine aracı edilmektedir. Bu tür iş yerlerinin muhasebe denetimi çok zor yapılmaktadır ve ayrıca bu işletmelerdeki malların hangi parayla alındığının bir anlamda yasadışı gelirin kaynağına ulaşılması oldukça güçtür. Bu yerlerde günlük, haftalık, aylık ve yıllık ne kadar gelir elde edildiğinin tespit edilmesi imkansıza yakın olmaktadır¹¹². Özellikle araba galerilerinde genelde nakit veya taşıt

¹¹¹ FATF, Money Laundering And Terrorist Financing Vulnerabilities Of Legal Professionals, **FATF Report**, Paris, 2013, ss.13,37, 38, 54, 59, 63, 65, 66, 69

¹¹² Sedat Güner, **Organize Suç Örgütleri Kara Para ve Aklanması**, Bilgi Yayınları, Ankara, 2003.

kredisi aracılığıyla araba alındığından bu yerlerde para aklama açısından aklayıcıya daha fazla seçenek sunmaktadır. Aklayıcı kişi yakınındaki kişi veya kişilere elindeki parayı vererek veya onlara taşıt kredisi çektirerek elindeki araçları satabilecektir. Bu sayede aklayıcı parasını aklayabilecektir. Ayrıca aklayıcı kişi galeri açtığı anda galeriye koymak için alacağı arabaları da elindeki kara para ile alıp parasını bu sayede aklayabilmektedir. Dükkân kiralama ise özellikle para aklayıcılar bar, restoran, kafeterya gibi işletmeler açarak ve bu yerlerin içine oldukça yüklü masraflar yaparak ellerindeki kirli parayı aklamış olurlar. Bununla birlikte bu işletmelerden gelirden elde ederler.

1.4.30. E-Ticaret Siteleri Aracılığıyla Para Aklama

E-ticaret gerek Türkiye’de gerek dünyada son yıllarda oldukça revaçtadır. Kişiler istedikleri ürünlerini bu siteler üzerinden satma imkanına sahip olmaktadır. Bu sitelerin bazıları uluslararası olduğundan dolayı ülkeler arası bir sınır da bulunmamaktadır. Kişiler istedikleri ürünü istedikleri ülkeden, o ülkeye gönderim yapması kaydıyla, alabilmektedir.

Para aklayıcılar ulusal veya uluslararası e-ticaret siteleri aracılığıyla paralarını aklama imkanına sahip olmaktadır. Kişiler sahip oldukları bir ürünü elektronik ticaret sitelerinde istedikleri fiyattan satışa sunma imkanına sahiptirler. Para aklayıcılar bir çalışanın bir ürününü alma bahanesiyle ellerindeki yasadışı gelirlerini kullanarak malı alırlar ve suç örgütü için çalışan kişi ise malının satılması karşılığında elde ettiği kazancı, aslında yasadışı gelirlerini, bankaya gidip yatırabilir bu sayede para aklayıcıların elindeki kirli para aklanarak finansal sisteme girmiş olur.

İngiliz Guardian gazetesinin haberine göre; değersiz kitapların fiyatları dünyaca tanınan bir e-ticaret sitesinde binlerce dolara yükselmektedir. Böylesine anlamsız derecede yüksek bir fiyat içermesi bu kitapların para aklama için muhtemel bir vasıta olabileceği şekilde tanımlanmıştır. Söz konusu kitap bilinmeyen bir kişiye 24.000 dolar karşılığında gönderildi. Her ne kadar söz konusu sitede anlamsız şekilde fiyat içeren kitaplar kaldırılrsa da hala daha bu tür kitapların satışı yapılmaktadır. Öte

yandan sadece yirmi dört sayfalık bir kitabın değerinin 2.999.99 dolar olarak belirlenmesi sadece hileli bir aktivitenin yapıldığına işaret etmektedir¹¹³.

Elbette kitapların değerinin belirlenmesi nispeten daha kolay olsa da bazı ürünlerin özellikle de limitli sayıda çıkarılan çizgi romanlar ve eşyalar, imzalı kitaplar ve çizgi romanlar, saatler, vb. ürünlerin hepsinin kesin bir fiyatının belirlenmesi oldukça zor olduğundan mütevellit para aklayıcılar bu yolla da ellerindeki yasadışı gelirlerini aklamaktadır.

Bir başka şekilde de illegal bir ürün, silah, uyuşturucu, çalınmış mal, almak isteyen kişi bunu satacak kişi ile iletişime geçer. Bu malın satıcısı kişi değersiz bir ürünü bu sitelere koyarak oldukça şişirilmiş bir fiyat yazar ve bunun linkini alıcı kişiye gönderir ve o da bu malı satın alır. Bu sayede diğer kişilerin bu ürünü almasının da önüne geçmiş olurlar. Bu da aslında “muvazaalı satış” olmaktadır. Satıcı kişi internete koyduğu malı veya onun muadilini para havale işlemi gerçekleştikten alıcıya gönderir. Ancak bu işlem sadece göstermelik olmakla birlikte bu alıcı ve satıcı buluşurlar ve alıcı istediği malı söz konusu kişiden temin eder. Bu durumda hem havale işlemi gerçekleşmiş olacaktır, para el değiştirmiş olacaktır ve illegal mal veya mallarda teslim edilecektir¹¹⁴.

1.4.31. Japon Karıncalar Yöntemiyle Para Aklama

Bu yöntem 1992 yılında Fransa’da ortaya çıkmıştır. Bu teknikte suçluların uyuşturucu trafiği, kumardan ve fuhuştan elde ettiği 400 milyon Fransız Frangının aklanması için bu yönteme başvurmuştur. Parayı aklayacak kişi parayı ve Paris için uçak biletleri alıp bunları “karınca” olarak isimlendirilen kişilere verir. Karınca olarak isimlendirilen bu kişiler öncelikle Paris’e varır ve burada mücevher, parfüm, çanta, vb. lüks ve pahalı ürünler satın alırlar. Bu malları alan karıncalar Japonya’ya giderler ve bu malları aklayıcı kişiye teslim eder ve bunun karşılığında belli bir

¹¹³ Alison Flood, **Fake Books Sold on Amazon Could Be Used for Money Laundering**, <https://www.theguardian.com/books/2018/apr/27/fake-books-sold-amazon-money-laundering>, (17.06.2019)

¹¹⁴ Suzanne Wells, **How Common Money Laundering Techniques Work on Ebay**, <https://www.thebalancesmb.com/how-money-laundering-works-on-ebay-4145387>, (17.06.2019)

miktar komisyon alırlar. Bu mallar ise aklayıcıya ait Japonya'daki lüks mağazalarda satışa sunulmuştur¹¹⁵.

1.4.32. Siber-Aklama

Siber suç, bilişim teknolojilerinin ilerlemesi sayesinde ortaya çıkan veya bilişim teknolojilerinin kullanılması ile işlenen suçlar olmaktadır. Siber suç ile kara para aklama arasında birkaç açıdan birbirleriyle yakın bir ilişki içindedir. Öncelikle, siber suçlar, bazı başka sebeplerin olmasına rağmen genelde ekonomik sonucu nedeniyle işlenen suçlardır. Bu sebepten siber suçların büyük bir bölümü aklama suçunun öncül suçu niteliğindedir. Diğer bir başka sebebi ise, siber alemin alama suçunun işlenmesi için müşterinin tanınmasını güçleştirmesini, finans sektörünün şüphesini çekmeden işlem yapabilmeyi sağlaması nedeniyle aklayıcılara önemli imkanlar sunmaktadır¹¹⁶.

1.4.33. Sermaye Piyasası Araçlarına Yatırım

Para aklayıcılar elindeki kara parayı hisse senedine, faize, kar zarar ortaklık belgelerine, devlet tahvillerine, banka bonolarına, gayrimenkul yatırım ortaklıklarına, katılma intifa senetlerine, gelir ortaklığı senetlerine, hisse senedi ile değiştirilebilir tahvillere, ipotekli borç ve irat senetlerine yatırım yaparak elindeki kara parayı aklama imkanına sahip olmaktadır. Ayrıca para aklayan kişi anonim şirketlere veya limited şirketlere de iştirak ederek bu sayede bu şirketlerin bir hissedarı olarak gözükep elindeki parayı aklama imkanına sahip olmaktadır.

¹¹⁵ Korkmaz, s.54

¹¹⁶ Hasan AYKIN, **Siber Suçlar ve Karapara Aklama Semineri**, http://www.masak.gov.tr/media/portals/masak2/files/Siber_suc_ve_money_laundering_aci_s_konusmasi.doc, (20/06/2012)'den aktaran Mustafa Miynat ve Selim Duramaz, "Karapara Aklama Aracı Olarak Yeni Bir Mali Suç: Siber-Aklama," **Celal Bayar Üniversitesi Yönetim ve Ekonomi Dergisi**, Cilt:20, Sayı:1, 2013, s.320

İKİNCİ BÖLÜM

KARA PARANIN AKLANMASININ ENGELLENMESİ İÇİN

ULUSLARARASI VE ULUSAL MÜCADELE

Suçlular ellerindeki kara parayı aklamak için yüzyıllardır çeşitli yöntemlere başvurmaktadır. Özellikle 1980’li yıllarda teknolojinin ve ulaşım araçlarının gelişmesi sayesinde aklayıcılar çok çeşitli yöntemlere başvurmuşlardır. Bunu önlemek için ülkeler gerek kendi içlerinde belli kurumlar kurmuşlardır. Türkiye’de MASAK, Fransa’da TRACFIN, Amerika’da IRS bu kuruluşlardan birkaç tanesidir. Öte yandan ülkeler birbirleriyle yaptıkları karşılıklı anlaşmalar, mütekabiliyet çerçevesinde, neticesinde daha etkin bir bilgi aktarımı sayesinde kara paranın aklanmasının önüne geçilmesi amaçlanması en önemli hedeflerden bir tanesi olmaktadır. Ayrıca bazı uluslararası kuruluşlar da bu amaca hizmet etmek için kurulmuştur. Bu uluslararası kuruluşların en önemlisi 1989 yılında kurulan Mali Eylem Görev Gücü (FATF) olmaktadır. Bununla birlikte mali suç tespit ve önleme uzmanları birliği (ACAMS) da bu alanda kurulan önemli uluslararası kuruluşlardan olmaktadır.

Ülkeler ise kendi içlerinde ceza kanunları, vergi kanunları, bankacılık kanunları başta olmak üzere çeşitli kanunlarda değişiklikler yaparak para aklayan kişilere karşı ciddi yaptırımlar uygulamaktadır. Türkiye’de Vergi Usul Kanunu’nun bazı maddeleri para aklayıcılar ve onlara para aklamada yardım edenler açısından yaptırımları ve müteselsil sorumluluklarını açıkça belirtmektedir. Bütün bu ulusal ve uluslararası kuruluşlara ve kanun maddelerine rağmen para aklayıcılar ellerindeki kara parayı aklamanın bir yolunu bulmaktadır. Kara paranın aklanmasıyla ilgili çeşitli uluslararası metinler ve kurumlar meydana gelmiştir. Ayrıca bazı uluslararası sözleşmeler dışında oluşturulan başta FATF olmak üzere Egmont Grubu, Wolfsberg Grubu, IAIS, IOSCO gibi kuruluşlarda kara para aklama ve terör finansmanı ile mücadele etmek için oluşturulmuştur. Ayrıca ülkeler bir araya gelerek kendi içlerinde FATF benzeri bölgesel kuruluşlar meydana getirmişlerdir.

2.1. Uluslar Arası Metinler

Kara paranın aklanması ve terörizmin finansmanı ile ilgili bir takım metinler özellikle 1980’lerin sonundan itibaren çeşitli ülkelerin katılımları ve destek göstermeleriyle artmıştır. Bu sayede ülkeler global ölçüde işbirliği yaparak illegal yollarla elde edilen gelirlerin önüne geçmeyi amaçlamaktadır. Çoğu ülkenin söz konusu durumla ilgili çalışmalarda bulunması ile kara para aklama ve terör finansmanı ile mücadelenin önüne geçilmiştir. Bu metinlerden bazıları; Viyana Konvansiyonu, Avrupa Konseyi’nin R(80)10 sayılı Yasadışı Kaynaklı Fonların Saklanması ve Transferine İlişkin Önlemler Tavsiye Kararı, Strazburg Konvansiyonu ve Palermo Konvansiyonu, olmaktadır.

2.1.1. Viyana Konvansiyonu

Viyana Konvansiyonu uluslararası düzeyde kara para aklama ile mücadelede yapılan ilk sözleşme olmaktadır. Kara para aklama ile mücadeledeki düzenleme “Uyuşturucu ve Psikotrop Maddeler Kaçakçılığına Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi” olmaktadır. Sözleşme Viyana Sözleşmesi olarak da literatürde kullanılmaktadır. Sözleşmenin adından da anlaşılacağı üzere aklama ile mücadele sadece uyuşturucu suçlarından elde edilen suç gelirlerinin aklanmasını kapsamaktadır. Viyana Sözleşmesi, 19 Aralık 1988 tarihinde imzaya açılmış ve

kasım 1990 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Türkiye Viyana Sözleşmesini 20.12.1988 tarihinde imzalamış ve alınan karar 22.11.1995 tarih ve 4136 sayılı Kanun ile onaylanarak 25.11.1995 tarih ve 22474 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır¹¹⁷.

Viyana Sözleşmesinin yapılma amacı ise 1980’li yıllarda iletişim ve ulaşım araçlarının gitgide yaygınlaşması neticesinde dünyanın çok daha global bir hal almasından mütevellit bir takım problemleri de beraberinde getirmiştir. En büyük problemlerden biri bu araçların genişlemesiyle bir yandan madde kullanımı ve bağımlılığı yaygınlaşarak global bir problem haline gelirken diğer taraftan psikotrop madde kaçakçılığı çok büyük boyutlara ulaştı. Ayrıca Meksika, Myanmar, Laos, Tayland, Afganistan ve Pakistan’da illegal afyon üretimi çok yüksek boyutlara ulaştı. Bu nedenle Viyana’da uluslararası bir konferans yapıldı ve psikotrop madde kaçakçılığına ilişkin kontrollü teslimat gibi önlemleri de kapsayan Birleşmiş Milletler, “Uyuşturucu ve Psikotrop Maddelerin Kaçakçılığı ile Mücadele Sözleşmesi” oluşturuldu¹¹⁸.

Günümüzde birçok ülke tarafından onaylanmış olan Viyana Sözleşmesi ile bankaların, bilerek veya bilmeden, yasa dışı uyuşturucu madde kaçakçılığıyla bağlantılı kara paranın sisteme dahil edilmesine aracılık etmeleri halinde, hükümetlerin ortak mücadele politikalarını belirleme hedefine yönelik uyuşturucu kaçakçılığı ile alakalı suçların tanımı yapılmış ve bunlara ilişkin müeyyideler gösterilmiş, yargılama ve cezalandırma yetkisi, müsadere, suçluların iadesi bilgi alışverişi ve karşılıklı adli yardım gibi konular ayrıntılı olarak hükme bağlanmıştır. Ayrıca yine uyuşturucu kaçakçılığı suçu veya bu suça iştirakten kaynaklandığı bilinen mal varlığının gerçek niteliğini, kaynağını, yerini, kullanma yetkisini, hareketini gizlemek veya görünümünü değiştirmek de suç sayılmıştır. Viyana Sözleşmesinde öncül suç veya kara para tanımı ise yapılmamıştır¹¹⁹.

¹¹⁷ Tuğba Ayıran Ekşioğulları, **Uluslararası Bankacılıkta Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi**, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2010, s.40

¹¹⁸ Mehmet Işık, **Madde Kullanımı Ve STRATEJİK İLETİŞİM**, Sage Yayıncılık, Ankara, 2013, s.22

¹¹⁹ William Schroeder, “**Money Laundering**” 2001, www.fbi.gov/publications/leb/2001/may01leb.pdf, (29.05.2009), s.6’dan aktaran İhsan Erdoğan, **Kara Paranın Makro Ekonomi Üzerine Etkileri Ve Türkiye İncelemesi**, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2009, s.72

Bankacılıkta sır saklama yükümlülüğü para aklayıcılar için önceden büyük bir avantaj sağlamaktayken bu yükümlülük uyuşturucu madde ile ilgili araştırmalar nedeniyle, bankalardan gerekli hallerde istenilen bilgilerin verilmesine engel oluşturmaktaydı. Bu husus önemle dikkate alınarak, sözleşmeye taraf devlet mahkemelerinin veya diğer yetkili makamların, bankalardan mali ve ticari raporları almaları için yetkili kılınmaları talep edilmiştir. Müsadere konusunda ise, devletlerin ikili veya çok taraflı anlaşmalar yapmalarının teşvik edilmesi, uyuşturucu maddelerin kaçakçılığının engellenmesinde müsadereenin oldukça etkili bir yöntem olarak görüldüğünü açıkça göstermiştir. İlaveten uyuşturucu madde kaçakçılığı sonucunda elde edilen kazançların veya kullanılan araçların şekillerinin değiştirilerek başka bir kıymet haline dönüştürülmelerinde dahi, iyi niyetli üçüncü kişilerin hakları korunmak kaydıyla, bunlara el konulması kabul edilmiştir¹²⁰.

Kara para aklanması ile mücadelede ilk kez Viyana Konvansiyonu ile çizilen çerçeve, finansal alanda oluşturulan uluslararası işbirlikleri ile daha da genişletilmiştir. G-7 ülkeleri (İngiltere, Kanada, Fransa, Almanya, İtalya, Japonya ve ABD) tarafından 1989 yılında oluşturulan Kara Paranın Aklanmasının Önlenmesine Yönelik Mali Eylem Grubu (FATF), bankacılık sektörü ve mali sistemin kara paranın aklanmasında aracı olarak kullanılmasının önlenmesi amacına yönelik uluslararası işbirliği ve yasal eşgüdümü destekleyici mahiyette “Ulusal Yasal Sistemler”, “Mali Sistemin Rolü”, ve “Uluslararası İşbirliği” ana başlıkları altında bir dizi öneri içeren bir tavsiye kararları almıştır. 1990 yılında kabul gören bu tavsiye kararları ile öncelikle Viyana Konvansiyonu’nun tamamen uygulanması yönünde gerekli yasal düzenlemelerin yapılmasını öngörmektedir. Bu tavsiye kararları ve bu kararları dikkate alarak ülkelerin kendi iç hukuklarında yapmış oldukları yeni yasal düzenlemeler ve özellikle de kara para aklanması ile mücadeleye yönelik ilk Avrupa Birliği düzenlemesi niteliğindeki 91/308/EEC sayılı Avrupa Birliği direktifinin çıkarılmış olması ülkemizde de kara para aklanmasının önlenmesine yönelik paralel düzenlemeler yapılması gereğini ortaya çıkarmıştır¹²¹.

¹²⁰ Abdurrahman Öztürk, **Bir Organize Suç Olarak Karapara Aklamayla Ulusal ve Uluslararası Planda Mücadele**, Avrasya Dosyası, s.161’den aktaran Erdoğan, **a.g.e**, s.72

¹²¹ Sipahi Arslanoğlu, “**5549 Sayılı Suç Gelirlerinin Önlenmesi Hakkında Kanunla Yapılan Değişiklikler**”, http://www.vergidegundem.com/files/makale3_0cak07.doc, (08.01.2020)

Vienna Sözleşmesi birçok açıdan para aklama ile mücadelede uluslararası işbirliğini destekleyen sözleşme olma ve uyuşturucu ve psikoaktif maddelerin kaçakçılığıyla elde edilen suç gelirlerinin finansal sisteme girişini engelleme açısından oldukça önem taşımaktadır. Söz konusu Vienna Sözleşmesi ilerleyen yıllarda yapılacak farklı anlaşmalar sayesinde kapsamını daha genişletecek yeni sözleşmelerin zeminini hazırlaması açısından da oldukça önem arz eden bir sözleşme niteliği taşımaktadır.

2.1.2. Palermo Konvansiyonu (Sınır Aşan Organize Suçlara Karşı BM Sözleşmesi)

Sınır aşan Organize Suçlara Karşı BM Sözleşmesi, diğer bir adıyla “Palermo Konvansiyonu”, 12-15 Aralık 2000’de İtalya’nın Palermo kentinde gerçekleştirilen kabul edilerek ve 29 Eylül 2001’de yürürlüğe girmiştir. Türkiye ise 13 Aralık 2000’de sözleşmeyi imzalayarak, 30.01.2003 tarih ve 4800 sayılı “Sınır aşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun” ile Kabul etmiştir. Kanunun amacı sınır aşan ve örgütlü suçlarla mücadele edilmesi ve önlenmesidir. Bu kapsamda sözleşmeye taraf devletlerle “Organize suç gruplarına katılma, Kara para aklama, Yolsuzluk ve Adaletin engellenmesi” gibi konularda işbirliği yapılması öngörülmüştür¹²². Söz konusu kanunun 6. Maddesinde şunlar yer almaktadır;

- “Yasadışı gelir olduğu bilinen malvarlığının, yasadışı kaynağını gizlemek veya olduğundan değişik göstermek veya öncül suçun işlenmesine karışmış olan herhangi bir kişiye işlediği suçun yasal sonuçlarından kaçınmasına yardım etmek amacıyla dönüştürülmesi veya devredilmesi,”
- “Bir malvarlığının suç geliri olduğunu bilerek, gerçek niteliğinin, kaynağının, yerinin kullanımının, hareketlerinin veya mülkiyetinin veya malvarlığına ilişkin hakların gizlenmesi veya olduğundan değişik gösterilmesi”,
- “Tesellüm anında bu tür bir malın suç geliri olduğunu bilerek edinilmesi, bulundurulması veya kullanılması”,

¹²² 30.01.2003 tarih ve 4800 sayılı “Sınır aşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun”, Md. 1-3.

- “Yukarıda belirtilen suçlardan herhangi birini işlemeye veya teşebbüse örgütlü olarak veya suç işleme konusunda anlaşarak yardım, yataklık, kolaylaştırma ve yol göstermek suretiyle katılma”,

Eylemlerinin bir ya da bir kaçının kasıtlı bilerek işlenmesi halinde taraf devletler kendi iç hukuklarına uygun olarak yasal ve idari önlem ve cezai yaptırımları uygulayacaktır¹²³. Diğer yandan Palermo sözleşmesinde, kara paranın aklanmasına ilişkin mücadele edilmesine dair önlemlerin açıklandığı 7. maddeye göre taraf devletlerin şu yükümlülüklerinden söz edilmektedir;

“Bankalar, bankalar dışındaki mali kuruluşlar ve mali olmayan diğer kuruluşlar için kapsamlı bir iç düzenleme ve denetleme sistemi oluşturulması, Kara para aklamaya ilişkin bilginin toplanması analizi ve iletilmesi için ulusal bir merkez olarak hizmet verecek bir mali istihbarat biriminin kurulması, Nakdin ve nakit yerine geçen değerlerin sınırları içindeki dolaşımının denetlenmesi ve izlenmesinin sağlanması, Düzenleyici ve denetleyici bir iç sistem kurarken bölgesel, bölgelerarası ve çok taraflı organizasyonların kara para aklamaya karşı girişimlerini kılavuz olarak kullanması, Kara para aklamayla mücadelede adli, operasyonel ve mali kapsamda düzenleyici merciler arasındaki uluslararası işbirliğinin geliştirilmesi konularında gereken tedbirlerin alınması” deklare edilmiştir¹²⁴.

2.1.3. Strazburg Sözleşmesi (Suç Gelirlerinin Aklanması, Aranması, Zapt Edilmesi ve Müsadere Edilmesi Hakkında Avrupa Konseyi Sözleşmesi-AK Sözleşmesi 141)

Strazburg Konvansiyonu 08.11.1990 tarihinde imzaya açılmış ve 01.09.1993 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Strazburg Konvansiyonu, Viyana Konvansiyonundaki kara para aklama tanımına ilave olarak suçluların yakalanması, ele geçen malların müsadere ve suç ile mücadelede ülkelerin karşılıklı yardımlaşmasına ilişkin hükümlerini de kabul etmiştir¹²⁵. Diğer taraftan Viyana konvansiyonundan farklı

¹²³ 4800 sayılı Kanun, Md. 6

¹²⁴ Oktay Üstün, “Karapara Aklama ve Terörün Finansmanı İle Mücadelede Uluslararası Girişimler ve Araçlara Toplu Bakış”, **Bankacılar Dergisi**, Sayı.65, 2008, ss.21,22

¹²⁵ Jean-François Thony, “Money Laundering And Terrorism Financing: An Overview” <http://www.imf.org/external/np/leg/sem/2002/cdmfl/eng/thony.pdf>, (01.12.2009) s.9’den aktaran Murat Görgün, **Karapara İle Mücadelede Bankaların Rolü ve Karapara Aklama Riskinin**

olarak Strazburg konvansiyonunda gelirin kaynağı olan öncül suçun niteliği yalnızca uyuşturucu kaçakçılığı ile sınırlandırılmayıp diğer başka suçları da dahil ederek daha geniş kapsamlı bir tanım kabul edilmiştir. Bu tanıma göre “Esas Suç (Öncül Suç)” işlenmesi sonucunda Strazburg Konvansiyonunun 6. Maddesinde tanımlanan, bir suçun konusu olabilecek gelirlerin meydana geldiği herhangi bir suç anlamına gelmektedir. Strazburg Konvansiyonunun “Para Aklama Suçları” başlıklı 6. Maddesinde; Sözleşmeye taraf ülkelerin,

- “Herhangi bir malın, bunun suçtan kaynaklanan gelir olduğunu bilerek, gerçek niteliğini, kaynağını, yerini, durumunu, hareketini, bu malla ilgili hakları ya da mülkiyetini gizlemek veya tebdil etmek; ve her Taraf Devletin anayasal ilkelerine ve hukuk düzenlerinin temel esaslarına bağlı olmak şartıyla”,
- “Teslim aldığı tarihte, suçtan hasıl olduğunu bilerek, bir malın iktisabı, zilyetliği veya kullanılması”,
- “Bu maddeye göre ihdas edilen suçların işlenmesine, işlenmesi için oluşturulan teşekküle veya anlaşmaya iştirak etmek, işlenmesine teşebbüs etmek, işlenmesine yardım etmek kolaylaştırmak, yol göstermek”,
- “Fiillerinin bilerek işlenmesi durumunda iç mevzuatlarına göre suç sayılması için gerekli olabilecek yasal ve diğer tedbirleri almaları gerektiği” belirtilmiştir¹²⁶.

Sözleşmede bu hususlara ilave olarak uluslararası bir işbirliği de hazırlanmıştır. Taraf ülkelerin banka ve mali kurumlarının kara paranın aklanmasının önlenmesi konusunda yapılan araştırmalarda, işlemlere ilişkin kayıtları vermeleri için gerekli düzenlemeleri yapmaları ve bu konuda bankaların sır saklama yükümlülüğüne istisna getirmeleri hedeflenmektedir. Hukuki düzenlemelerin mümkün olduğunca geniş kapsamlı tutulmasının, suçların ve kara paranın

Bankalarca Yönetimi, Marmara Üniversitesi Bankacılık Ve Sigortacılık Enstitüsü, İstanbul, 2011, s.37

¹²⁶ Council of Europe, **Convention On Laundering, Search, Seizure And Confiscation Of The Proceeds From Crime And On The Financing Of Terrorism Convention**, No.141, 8 Kasım 1990’dan aktaran Görgün,**a.g.e.**, ss.37,38

aklanması zihniyetinden yola çıkarak ulusal düzeyin haricinde uluslararası boyutta da işbirliği yapılmasının gerektiği üzerinde durulmaktadır¹²⁷.

Sözleşmenin yapılmasının temel nedenleri hem Viyana Konvansiyonunda sadece uyuşturucu kaçakçılığından elde edilen suçların kapsamının genişletilmesi ve daha farklı yollardan yasadışı gelir elde edenlerin de işbu sözleşmeye göre cezalandırılması hem de uluslararası bir sorun haline gelen ağır suçlarla mücadelenin en iyi çözümünün suçluların suçtan elde ettikleri gelirden mahrum bırakılarak işbu suçları yeniden işlemelerinin önlenmesi ve bu konuda uluslararası bir işbirliği içinde çalışmaktır¹²⁸.

Strazburg Konvansiyonunu, Türkiye Cumhuriyeti 27 Eylül 2001 tarihinde imzalanmış ve imzalanan sözleşmenin onaylanması ise 16 Haziran 2004 tarih ve 5191 sayılı Kanunla uygun görülmüştür¹²⁹.

2.1.4. Avrupa Konseyi'nin R(80)10 Sayılı Yasadışı Kaynaklı Fonların Saklanması ve Transferine İlişkin Önlemler Tavsiye Kararı

Suç gelirlerinin aklanması ile mücadele ile ilgili ilk uluslararası belge Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin 27 Haziran 1980 tarihli toplantısında kabul edilen R(89)10 Sayılı 'Yasa Dışı Kaynaklı Fonların Saklanması ve Transferine İlişkin Önlemler Tavsiye Kararı' olmaktadır¹³⁰. Söz konusu kararda, üye ülkelerin bankacılık sistemlerinin almaları gereken önlemler sıralanarak bankaların kara paranın aklanmasında kullanılmasını engellemek için gereken düzenlemelerin yapılması tavsiye edilmiş ve bankacılık sisteminin kara paranın aklanmasında önleyici bir rol oynayabileceği üzerinde durulmuştur¹³¹. Kararın üye devletler üzerinde bağlayıcı bir etkisi bulunmamaktadır, tavsiye niteliğindedir. AK Kuruluş Sözleşmesinin 15'inci maddesinin (b) fıkrası uyarınca, AK Bakanlar Komitesi tarafından kabul edilen

¹²⁷ Halim İpek, **Önemli Bir Sorun: Kara Para ve Kara Paranın Aklanması**, 1. Baskı, İstanbul, Eylül 2000, s.55'den aktaran Uğur Dönmez, **a.g.e.**, s.71

¹²⁸ Ayıran Ekşioğulları, **a.g.e.**, s.40

¹²⁹ Dönmez, **a.g.e.**, s.70

¹³⁰ Yıldırım Akar, **Kara Paranın Aklanması**, SPK Yayınları, 1997, s. 51'den aktaran Candan Sedefoğlu, **Suç Gelirlerinin Aklanmasında Önleyici ve Denetleyici Kurumlar, Mali Suçları Araştırma Kurulu Ve Mali Eylem Görev Gücü**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2009, s.27

¹³¹ Aydınşakir, s.43

tavsiye niteliğindeki kararlar üye devletler açısından bağlayıcı değildir. Yine de, kara paranın aklanmasının önlenmesine yönelik ilk girişim olarak kabul edilmesi bakımından önem arz etmektedir¹³².

2.1.5. Basel Komitesi İlkeler Bildirisi

İsviçre'nin Basel şehrinde 12 Aralık 1988 tarihinde yapılan toplantıya Belçika, Kanada, Fransa, Almanya, İtalya, Japonya, Hollanda, İsveç, İsviçre, İngiltere, ABD, ve Lüksemburg Merkez Bankası temsilcileri ve denetim otoritelerinden oluşan Basel Komitesi, yayınladığı “İlkeler Bildirisi” ile kara para aklayıcıları tarafından bankaların kullanılmalarının önlenmesi amacıyla, mali kurumların benimsemesi gereken temel politika ve uygulamaları belirlemiştir¹³³.

Basel Komitesi İlkeler Bildirisinin amacı, bankacılık sistemi vasıtasıyla suç gelirlerinin aklanmasını önlemek amacıyla mali kurumların benimseyip, uygulaması gereken temel politikalar belirtilmiştir. İlkeler Bildirisinin 1. Maddesinde; ilkelerin belirlenmesindeki esas niyet açıklanmıştır. Bu maddeye göre niyet; özellikle uyuşturucu madde kaçakçılığı olmak üzere, diğer yasadışı eylemlerden elde edilen gelirlerin aklanmasında veya gizlenmesinde, bankaların kullanılmaması için bankacılık sektöründe ortak ilkelerin kabul edilmesini sağlamaktır.

Basel Komitesi İlkeleri 2. Maddesinde; mali sistemin yasa dışı fonların aklanmasının önlenmesi için müşterilerinin gerçek kimliklerini tespit etmeye yönelik olarak tüm önlemleri almaları ve yasa dışı fonları aklama faaliyetleri ile bağlantılı olduğu şüphesine kapıldıkları işlemlere ait hizmetlerde bulunmamaları gerektiği bildirilmiştir. Söz konusu ilkelerin 3. Maddesinde ise bankalar ve diğer finansal kuruluşların, suç faaliyetinden kaynaklanan paranın mevduat olarak kabulünde veya transferinde araç kullanılmasının arkasındaki nedenin söz konusu fonlardan yararlanan sahibi gizlemek olduğundan, mali sistemin bu şekilde kullanılması doğrudan güvenlik ve diğer icra makamlarını ilgilendirmekle birlikte, böyle suçların

¹³²Olgun Değirmenci, **Mukayeseli Hukukta Ve Türk Hukukunda Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama Suçu (Kara Para Aklama Suçu)**, Turhan Kitabevi, Ankara, 2007, s.164'den aktaran Uğur Dönmez, **Karapara Ve Türkiye’de Karapanın Aklanması İle Mücadele**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2010, s.70

¹³³ Ergin Ergül, **Karapara Endüstrisi Ve Aklama Suçu**, Yargı Yayınevi, Ankara, 2001, s.104

oluşabileceği bankalarda kamu güvenliği sarsılacağından dolayı banka yönetici ve deneticilerini de ilgilendiren bir konu olmaktadır. Bu sebepten ötürü banka yönetimi, yapılan işlemin ahlaki standartlara uygunluğunun ve mali işlemlerle ilgili yasa ve yönetmeliklere bağlı olmasını sağlaması gerekmektedir¹³⁴.

2.1.6. Kara Para Aklamayla Mücadelede Avrupa Toplulukları Konsey Direktifleri

Kara para aklama ve terörizmin finansmanı Avrupa Birliği ülkeleri için ciddi bir sorun teşkil etmeye uzun zamandır başlamıştır. Bu sorunu çözmek için Avrupa Birliği ülkeleri 1991 yılında ilk kez para aklama ile mücadelede Birinci Direktifini Konsey Direktifini kanunlaştırmıştır. Birinci direktifin ismi ise Konsey Direktifi 91/308/EEC olarak isimlendirilmiştir. Bu kanun ilk çıkmasına rağmen son olmamıştır. Avrupa Birliği ilerleyen zaman içerisinde para aklama ve terörün finansmanı ile mücadelede iki tane daha konsey direktifi hazırlamıştır. Avrupa Birliğinin direktifleri hazırlamasındaki amacı ise, para aklama ve terör finansmanından finansal sistemi ve para aklama ve terörün finansmanında faydalanılabilecek veya kötüye kullanılabilecek yatkın meslek gruplarını, örneğin avukatlar, korumaktır¹³⁵.

- **91/308/EEC Sayılı Konsey Direktifi:** 91/308/EC sayılı direktif kara paranın aklanması ile mücadelede Avrupa Toplulukları arasındaki ilk bağlayıcı sözleşme olmaktadır. 10 Haziran 1991 yılında oluşturulan bu direktif “Mali Sistemin Kara Para Aklanması Amacıyla Kullanılmasının Önlenmesine Yönelik 91/308 sayılı Konsey Direktifi” olarak isimlendirilmiştir. Direktifin dayanak noktalarını ise Viyana Konvansiyonu ve Mali Eylem Görev Gücü’nün hazırlamış olduğu Tavsiye kararı olmaktadır. Direktifin yapılaş amacı ise mali sistemde sermaye akışını ve mali hizmetlerin herhangi bir sınırlama olmaksızın verilmesini sağlarken, mali sistemin kara para aklayıcıları tarafından bir vasıta olarak suistimal edilip kullanılmasını engellemeyi hedeflemiştir. Direktifte yapılan düzenlemeler, kara paranın aklanması suçu, kimlik tespiti, kayıtların saklanması ve şüpheli işlem bildirimleriyle alakalı

¹³⁴ Candan Sedefoğlu, Suç Gelirlerinin Aklanmasında Önleyici Ve Denetleyici Kurumlar; Mali Suçları Araştırma Kurulu Ve Mali Eylem Görev Gücü, İstanbul, 2009, s.28,29

¹³⁵ Anti-Money Laundering Forum, Europe, <https://www.anti-moneylaundering.org/Europe.aspx>, (04.12.2019)

olmaktadır. Direktifin ilk maddesinde Avrupa Toplulukları Konseyi'ne üye olan ülkelerin kara para aklamayı suç olarak kabul etmesini öngörmüş ve bununla birlikte kara para aklamanın bir suç olduğu tanımlanmıştır. 91/308/EC direktifine göre bilerek işlenen aşağıdaki fiiller kara para aklama suçu kapsamına dahil olmuştur:

- “Bir malvarlığının öncül suçtan ya da bu tür suça iştirakten kaynaklandığını bilerek, bu malvarlığının yasadışı kaynağını gizlemek veya öncül suçun işlenmesine karışan herhangi bir şahsın, eylemlerinin hukuki sonuçlarından kaçınmasına yardım etmek amacıyla malvarlığının niteliğinin değiştirilmesi ya da transfer edilmesi”,
- “Malvarlığının, öncül suçtan ya da bu suça iştirakten kaynaklandığını bilerek, gerçek niteliğini, kaynağını, yerini, durumunu, hareketini, malvarlığına ilişkin hakları veya sahipliğini gizlemek”,
- “Alındığı tarihte, bir malvarlığının öncül suçtan ya da bu suça iştirakten kaynaklandığını bilerek, iktisap edilmesi, zilyetliği veya kullanılması”,
- “Yukarıdaki paragraflarda sözü edilen eylemlerden herhangi birinin işlenmesine iştirak, işlenmesi amacıyla teşekkül oluşturmak, teşebbüs, yardım ya da teşvik etmek, kolaylaştırmak ve yol göstermek”¹³⁶.

Konsey direktifinin 8.Maddesinde ise yükümlü grupların kimler olduğu açıklanmıştır. Konseyin 11.Maddesinde ise yükümlü gruplarının yükümlülükleri açıklanmıştır. Buna göre yükümlü gruplar ve yükümlülükleri şu şekildedir;

Yükümlüler Grubu: Mali kurumlar, kredi kurumları ve sigorta şirketleri, Direktifte yer alan düzenlemelere uymakla yükümlü kılınmışlardır.

Yükümlülükler: Direktifler ile mali kurumlar ve kredi kurumlarına; kimlik tespiti ve kayıtların saklanması, şüpheli işlem bildirimi, iç denetim ve eğitim, dikkat ve özen gibi yükümlülükler getirmiştir. Amacı ise olası para aklama durumlarında

¹³⁶ T.C. Hazine Ve Maliye Bakanlığı, **Avrupa Birliği Direktifleri**, <https://www.hmb.gov.tr/avrupa-birligi-direktifleri>, (04.12.2019)

erken davranıp para aklamayı engellemektir. Ayrıca sigorta poliçeleri direktife uygun olarak hazırlanacaktır ve yıllık ödemeler de belli limitler dahilinde yapılacaktır¹³⁷.

- **2001/97 Sayılı Konsey Direktifi:** Konseyin hazırladığı ikinci direktif Avrupa Birliği Konseyi ve Avrupa Parlamentosu tarafından 4 Aralık 2001 tarihinde hazırlanmıştır. Direktifin ismi ise 2001/97/EC olarak adlandırılmıştır. İkinci direktif birinci direktifin güncellenmiş ve düzenlenmiş bir biçimdir. İkinci direktifin amacı birinci direktifte oluşturulan hükümleri geliştirmek ve birinci direktifte bulunan kanuni boşlukları Mali Eylem Görev Gücü'nün hazırlamış olduğu 40 Tavsiye kararlarına uygun olarak kapatmaktır.

İkinci direktifte para aklamanın tanımı daha geniş bir şekilde yapılmıştır. İkinci direktifte öncül suçlar genişletilmiştir ve rüşvet gibi yasadışı gelirlerde para aklama ile mücadele kapsamına dahil olmuştur. İkinci direktifte birinci direktifte belirtilen yükümlüler grubu da daha genişletilmiş ve yükümlülükleri arttırılmıştır¹³⁸.

Öneri 13 Kasım 2001 tarihinde Avrupa Parlamentosu tarafından onaylanmış, Ayrıca 19 Kasım 2001 tarihinde de Avrupa Birliği Bakanlar Konseyi de söz konusu öneriyi kabul etmiştir. Direktiflerde yapılacak yeniliklere uyum sağlaması için ülkelere 15 Haziran 2003 tarihine kadar süre verilmiştir. Bu süre zarfında üye ülkeler kendi mevzuatlarında gerekli yasal ve idari düzenlemeleri yapması gerekli kılınmıştır. 2001/97 sayılı Direktif ile getirilen yeni düzenlemeler özetle aşağıdaki gibidir;

Öncül Suçlar: 91/308/EEC sayılı Direktifin 1'inci Maddesinde yapılan değişiklikle öncül suçlar yeniden düzenlenmiştir. Buna göre ağır suçların tamamı öncül suçlar kapsamına alınmıştır. Aynı madde ile;

- Uyuşturucu suçları,
- Örgütlü suçlar,

¹³⁷ Eur-Lex, **Document 31991L0308**, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:31991L0308>, (04.12.2019)

¹³⁸ Anti-Money Laundering Forum, **Europe**, <https://www.anti-moneylaundering.org/Europe.aspx>, (04.12.2019)

- Sahtecilik,
- Yolsuzluk,
- Üye ülkelerce belirlenecek ağır hapis cezasını gerektiren suçların, ağır suçlar kapsamında olduğu ifade edilmiştir.

Öneri ile öncül suçlar kapsamının genişletilmesi sadece şüpheli işlem bildirimleri sayısının artması değil bunun da ötesinde farklı ülkelerin yargı ve polis yetkilileri arasında uluslararası işbirliğinin kolaylaştırılması da amaçlanmaktadır.

Yükümlü Grupları: 2001/97 sayılı Direktifin 2a maddesi ile Direktifte yer alan yükümlülüklerle konu olan faaliyetler ve meslek gruplarının kapsamı genişletilmiştir. Buna göre; mali kurumlar ve kredi kurumları dışında aşağıdaki tüzel ya da gerçek kişiler de kimlik tespiti yapmak, kayıtları saklamak ve şüpheli işlem bildiriminde bulunmakla yükümlü kılınmışlardır;

- Bağımsız denetçiler ve vergi danışmanları,
- Emlak alım-satımı ile uğraşanlar,
- Noterler ve müşterileri adına aşağıdaki işlemleri yapmaları durumunda avukatlar,
- Kıymetli taş ve maden gibi değerli eşya satıcıları ve müzayedeciler,
- Kumarhaneler.

a) Aşağıdaki işlemlerin hazırlanması veya gerçekleşmesinde müşterilerine yardım etmek;

- Gayrimenkul veya ticari işletmelerin alım-satımı,
- Müşteriye ait para, senet ve diğer aktiflerin yönetilmesi,
- Banka veya tasarruf ya da portföy hesabı açılması veya yönetilmesi,

- Trustların, şirketlerin veya benzer yapılanmaların oluşturulması, işletilmesi ve idaresi,

b) Her türlü mali veya gayrimenkul işlemlerinde müşterinin adına ve hesabına hareket etmek.

Diğer taraftan önerinin yine 3'üncü maddesi ile özel bir para limiti getirilerek kumarhaneler, değeri 1000 euro'yu aşan kumar fişlerinin satın alınması ya da değiştirilmesi sırasında bütün müşterilerine kimlik tespiti yapmakla yükümlü kılınmaktadır¹³⁹.

- **2005/60/EC Sayılı Avrupa Parlamentosu Ve Konseyi Direktifi:** Avrupa Konseyi Direktiflerinin üçüncü ve son olanı ise 2005/60/EC Sayılı Konsey Direktifi olmaktadır. Üçüncü direktifte Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Birliği Konseyi tarafından hazırlanmıştır. Üçüncü direktif 26 Ekim 2005 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Direktifte birinci ve ikinci direktifte olduğu gibi finansal sistemin para aklama ve terörün finansmanında kullanılmasını önlemeyi amaçlamaktadır¹⁴⁰. Söz konusu direktifin yürürlüğe girmesiyle birlikte ilk hazırlanan 91/308/EC Konsey Direktifi ise yürürlükten kaldırılmıştır. Son direktifin diğer iki direktife getirdiği en önemli yenilik ise ilk iki direktif sadece kara para aklamayı suç olarak kabul etmekte iken son direktifte terörün finansmanı ile mücadele de suç kapsamına dahil edilmiştir. 2005/60/EC sayılı direktifin getirdiği bir başka önemli yenilik ise, Avrupa Birliğine üye olan ülkelerin mevzuatlarında kara para aklama ile mücadele ile ilgili yapmaları gereken aranjmanları belirtmiştir.

Ayrıca üçüncü direktif ile beraber gelen bir başka yenilik de ‘‘Müşterini Tanı (Customer Due Diligence)’’ ilkesinin ilk defa düzenlenmesidir. Öncelikle bankacılık sektörünü etkileyen bu düzenleme bankacılık sektörü dışında kalan birçok sektörü de etkilemekte ve bu sektörlerde çalışan kişi ve kurumların işlerini yaparken daha özenle yapmasını sağlamayı amaçlamaktadır. Müşteri tanı ilkesi ile kast edilen,

¹³⁹ T.C. Hazine Ve Maliye Bakanlığı, **Avrupa Birliği Direktifleri**, <https://www.hmb.gov.tr/avrupa-birligi-direktifleri>, (04.12.2019)

¹⁴⁰ EU Monitor, **Directive 2005/60-Prevention of the Use of the Financial system for the Purpose of Money Laundering and Terrorist Financing**, <https://www.eumonitor.eu/9353000/1/j9vvik7m1c3gyxp/vitgbgija8zq>, (04.12.2020)

müşterinin kimlik tespiti ve kimlik teyidi, müşterinin iş bilgilerinin temini, müşterinin risk bakımından sürekli bir şekilde takip edilmesi hususlarını dahil etmektedir.

Direktifte 1991/308/EC ve 2001/97 Sayılı direktiflerde sayılan yükümlü gruplara yeniden genişletilmiştir. Son direktifle birlikte trust ve şirket hizmeti sağlayan kişilerde yükümlüler grubuna dahil edilmiştir. Son direktifin getirdiği yenilikler ve düzenlemelere göre direktifin tanımları düzenleyen maddesindeki ciddi suçların kapsamı genişletilerek, 2002/475/JHA Konsey Çerçeve Kararının 1 ile 4. madde arasında tanımlanan eylemler ile Ceza üst sınırı 1 yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçları veya yasal sistemlerinde asgari ceza miktarı usulünü bulunan ülkeler bakımından en az 6 aydan fazla cezayı gerektiren suçlar da kapsama alınmıştır. Yine aynı maddede, nihai faydalanıcı, trust ve şirket hizmet sağlayanlar, siyasi nüfuz sahibi kişiler, iş ilişkisi ve paravan banka kavramlarının tanımı yapılmıştır. Buna göre;

- Üçüncü kişilere güven ilkesi,
- Özel dikkat gerektiren işlemlere ilişkin düzenleme,
- Her üye ülkenin kara para aklama ve terörün finansmanı ile ilgili şüpheli işlem bildirimlerini alacak, analiz edecek ve bu bilgileri ilgili otoritelerle paylaşacak bir mali istihbarat birimi kurması gerekliliği,
- İfşa etme yasağı (tipping off),
- Kayıtların beş yıl süre ile saklanması hükmü,
- Mali kuruluşlar ve kredi kuruluşlarının mali istihbarat birimi ile hızlı bir şekilde veri değişimini gerçekleştirmelerinin sağlanmasına ilişkin düzenleme,
- Kara paranın aklanması ve terörün finansmanı ile ilgili istatistik verileri oluşturulmasına ilişkin düzenleme (şüpheli işlem bildirim sayısı, yürütülen soruşturma sayısı, mahkûmiyet sayıları ve müsadere miktarı),

- Risk belirlemesi, risk yönetimi, uyum yönetimi konularında politika ve prosedürlerin oluşturulması ve yükümlü kuruluşların bu konularda eğitimler düzenlenmesi,
- Döviz büroları, trustlar ve kumarhanelerin lisans altına alınması,
- Yükümlülerin denetlenmesi,
- Mali İstihbarat Birimleri arasında uluslar arası işbirliğine gidilmesi,
- Gerçek ve tüzel kişilere uygulanacak yaptırımlar¹⁴¹.

2.1.7. Terör Finansmanına Mali Desteğin Önlenmesi Sözleşmesi (New York Sözleşmesi)

Birleşmiş Milletler Terörizme Mali Desteğin Önlenmesi Sözleşmesi, 9 Aralık 1999 tarihinde Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından onaylanmış ve 10 Ocak 2000-31 Aralık 2001 tarihleri arasında imzaya açılmış ve 10 Nisan 2002 tarihinde ise yürürlüğe girmiş bulunmaktadır. Söz konusu sözleşmeyi Türkiye 27 Eylül 2001 tarihinde imzalamış ve 10 Ocak 2002 tarihli 4738 sayılı Yasa ile kabul etmiştir.

“Terörizmin finansmanına mali desteğin önlenmesi sözleşmesinde her taraf ülkenin; kendi iç hukukunda terörün finansmanını suç sayması (m.4), terörist amaçlar için tahsis edilen veya kullanılan fonların; tespitini, teşhisini, el konulmasını veya dondurulmasını sağlaması (m.8), terörün finansmanı işine karışan şüphelileri kendi iç hukukuna göre kovuşturmaya alması veya ilgili devlete iade etmesi (m.10), söz konusu suçu işlemiş suçluların soruşturmaları ve kovuşturmaları esnasında başka ülkelerle işbirliği yapması finansal kuruluşların terörist fon akışını tespit etmesini, engellemesini ve müdahale edip durdurmasını sağlayacak tedbirler alması” (m.18), öngörülmüştür. New York sözleşmesinde, belirtilen terörist eylemlere mali destek sağlamak suretiyle fon toplama suçunun farklı yargı bölgelerinde işlenmesi halinde yargı yetkisi sözleşmenin 7. Maddesinde detaylı bir şekilde düzenlenmiştir.

Söz konusu sözleşmenin 2. Maddesinde, sözleşme ekinde sayılan sözleşmelerden herhangi birisinin düzenlediği bir suçun veya ‘niteliği veya kapsamı

¹⁴¹ T.C. Hazine Ve Maliye Bakanlığı, Avrupa Birliği Direktifleri, <https://www.hmb.gov.tr/avrupa-birligi-direktifleri>, (04.12.2019)

itibariyle, bir halkı korkutmak, ya da bir hükümeti veya uluslararası örgütü herhangi bir eylemi gerçekleştirmeye veya gerçekleştirmekten kaçınmaya zorlamak nedenini oluşturması halinde, bir sivilin ya da bir silahlı çatışma durumunda muhasemata direkt katılmayan herhangi başka bir kişiyi öldürmeye veya ağır şekilde yaralamaya yönelik diğer tüm eylemlerin gerçekleştirilmesinde kullanılması maksadıyla veya bu türde eylemlerde kullanılacağını bilmesine rağmen bilerek yasa dışı ve kasten fon toplanması halinde sözleşmenin ihlaline sebep olacağı deklare edilmiştir¹⁴².

2.2. Uluslararası ve FATF Benzeri Organizasyonlar

Devletler yapmış oldukları uluslararası anlaşmaların yanı sıra kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele etmek için birbirleri ile işbirliği içerisinde de çalışmaktadır. Para aklama ve daha sonrasında kapsamına terör finansmanını da dahil eden en önemli organizasyon Mali Eylem Görev Gücü (FATF) olmaktadır. Mali Eylem Görev Gücü'nün getirmiş olduğu uluslararası standarttaki kurallar hemen hemen bütün ülkeler tarafından kabul edilmiştir. Ayrıca ülkeler bulundukları kıtada veya bölgelerde FATF benzeri organizasyonlar oluşturmuşlardır. Ayrıca ülkelerin mali istihbarat biriminin oluşturulmasında Egmont grubu temel oluşturmuştur. Ayrıca bazı riskli meslek grupları içinde oluşturulan veya var olan organizasyonlar bu meslek gruplarında çalışan kişi veya kurumlar için belli standartlar getirmiştir.

2.2.1. Mali Eylem Görev Gücü (Financial Action Task Force-FATF)

Mali Eylem Görev Gücü (Financial Action Task Force-FATF), 1989 tarihinde üye hükümetlerin Bakanları tarafından kurulan hükümetler arası bir organdır. Mali Eylem Görev Gücü'nün kuruluş amacı kara para aklama, terör finansmanı ve uluslararası finans sisteminin bütünlüğüne ilişkin diğer tehditlerle mücadele için yasal, düzenleyici ve operasyonel önlemlerin etkili bir şekilde uygulanmasını sağlamaktır. Bu sebeple Mali Eylem Görev Gücü bu alanlarda ulusal yasal ve düzenleyici reformları gerçekleştirmek için gerekli siyasi iradeyi üretmeye çalışan bir “politika yapma organı” olmaktadır.

¹⁴² Sedefoğlu, s.41,42

Mali Eylem Görev Gücü para aklama ile mücadele, terörizmin finansmanı ve kitle imha silahları ile mücadele etmek amacıyla uluslararası standartlarda birçok tavsiye kararında bulunmuştur. Mali Eylem Görev Gücü ilk tavsiye kararını 1990 yılında çıkardıktan sonra sırasıyla 1996, 2001, 2003 ve 2012 tarihlerinde tavsiyelerini revize etmiş ve bu sayede güncel ve ilgili kalmaları ve çok amaçlı uygulanmaları amaçlanmıştır. Mali Eylem Görev Gücü'nün karar alma organı yılda üç kez toplanmaktadır¹⁴³.

Mali Eylem Görev Gücü 1989 tarihinde Paris'te gerçekleşen G-7 toplantısında para aklama ile mücadeleyi incelemesi ve boyutlarını geliştirmesi maksadıyla oluşturulmuştur. Amerika Birleşik Devletlerinde 11 Eylül 2001 tarihinde yaşanan terör saldırısının akabinde Mali Eylem Görev Gücü, aynı yılın Ekim ayında para aklamayla mücadele olan himayesini geliştirip bu kapsama terörün finansmanını da dahil etmiştir. Nisan 2012 yılında ise Mali Eylem Görev Gücü para aklama ve terörün finansmanına kitle imha silahları ile mücadeleyi de dahil edecek şekilde alanını genişletmiştir¹⁴⁴.

Mali Eylem Görev Gücüne üye olan ülkeler ise, Almanya, Arjantin, Avrupa Komisyonu, Avustralya, Avusturya, Belçika, Birleşik Krallık, Birleşik Devletler, Brezilya, Çin, Danimarka, Finlandiya, Fransa, Güney Afrika, Hindistan, Hollanda, Hong Kong, İzlanda, İrlanda, İspanya, İsveç, İsviçre, İsrail, İtalya, Japonya, Kore Cumhuriyeti, Lüksemburg, Malezya, Meksika, Norveç, Portekiz, Rusya Federasyonu, Suudi Arabistan, Singapur, Türkiye'den oluşmaktadır. FATF gözlemcisi ülke ise Endonezya olmaktadır¹⁴⁵.

FATF kara para aklama, terör finansmanı ve nükleer silahların finansmanının sağlanmasını önüne geçilmesi ile ilgili mücadeleye yönelik uluslararası standartları tanımlamaktadır. FATF'ın kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadelenin standartlarını oluşturma hedefiyle yayınlamış olduğu ve ülke değerlendirmelerinde esas aldığı kırk Tavsiye Kararı'na ilave olarak terör finansmanı ile mücadele

¹⁴³ FATF, **Who We Are**, <https://www.fatf-gafi.org/about/>, (08.01.2020)

¹⁴⁴ FATF, **What We Do**, <https://www.fatf-gafi.org/about/whatwedo/>, (08.01.2020)

¹⁴⁵ FATF, **FATF MEMBERS AND OBSERVERS**, <https://www.fatf-gafi.org/about/membersandobservers>, (08.01.2020)

gayesiyle getirmiş olduğu dokuz Özel Tavsiye Kararı; 2012 yılında tekrar gözden geçirilerek şu andaki haliyle FATF kırk Tavsiye Kararı altında oluşmuştur.

2009 yılında başlayan tekrar gözden geçirme sürecinde, yeni ve ilerlemekte olan risklerde göz önünde bulundurulmuş olup tavsiyelerdeki gereken istikrar ve kesinlik korunurken mevcut yükümlölüklerin birçoğu netleştirilmiş ve güçlendirilmiştir. FATF ilave olarak kara para aklama ve terör finansmanı ile mücadele konusunda yüksek riskli alanlara ilişkin yükümlölükleri yoğunlaştırmış olup; söz konusu yükümlölükler nükleer silahların yayılmasının finansmanı, yolsuzluk ve vergi suçları (kaçakçılık) ile mücadeleyi de kapsayacak biçimde genişletilmiştir¹⁴⁶.

FATF'ın 40 Tavsiye Kararı günümüzde hemen hemen bütün ülkeler tarafından kabul görmüştür ve uygulanmaktadır. 40 Tavsiye Kararı ise kendi içinde bölümlere ayrılmaktadır. Bu bölümleri sırasıyla, kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele politikaları ve koordinasyonu, kara para aklama ve müsadere, terörün finansmanı ve kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanı, önleyici tedbirler, tüzel kişilerde ve yasal oluşumlarda şeffaflık ve gerçek faydalanıcılık, yetkili makamların yetki ve sorumlulukları ve diğerkurumsal tedbirler ve uluslararası işbirliğı olmaktadır. Bu bölümlerin sırasına göre FATF 40 Tavsiye Kararı şu şekildedir;

1. Risklerin değeriendirilmesi ve risk bazlı yaklaşımın uygulanması
2. Uluslararası işbirliğı ve koordinasyon
3. Kara para aklama suçu
4. Müsadere ve geçici tedbirler
5. Terörizmin finansmanı suçu
6. Terörün ve terörizmin finansmanıya ilgili olarak hedeflenen finansal yaptırımlar
7. Kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanına ilişkin hedeflenen finansal yaptırımlar

¹⁴⁶ Dış İlişkiler ve Avrupa Birliğı Genel Müdürlüğü, **Mali Eylem Görev Gücü, FATF'nın 40 Tavsiye Kararı**, <http://www.diabgm.adalet.gov.tr/arsiv/fatf/40tavsiye.html>, (16.12.2019)

8. Kar amacı gütmeyen kuruluşlar
9. Finansal kuruluşlara ilişkin gizlilik yasaları
10. Müşterinin tanınması
11. Kayıt tutma
12. Siyasi nüfuz sahibi kişiler
13. Muhabir bankacılık
14. Para veya değer transferi hizmetleri
15. Yeni teknolojiler
16. Elektronik transferler
17. Üçüncü taraflara güven
18. İç kontroller ve yurt dışı şube ve bağlı kuruluşlar
19. Yüksek riskli ülkeler
20. Şüpheli işlem bildirimi
21. Bilgi sızdırma ve gizlilik
22. Finansal olmayan belirli iş ve meslekler: Müşterinin tanınması
23. Finansal olmayan belirli iş ve meslekler: Diğer tedbirler
24. Tüzel kişilerde şeffaflık ve gerçek faydalanıcılık
25. Yasal oluşumlarda şeffaflık ve gerçek faydalanıcılık
26. Finansal kuruluşların düzenlenmesi ve denetlenmesi
27. Denetleyicilerin yetkileri
28. Finansal olmayan belirli iş ve mesleklerin düzenlenmesi ve denetlenmesi
29. Mali istihbarat birimleri
30. Yasa uygulama ve soruşturma makamlarının sorumlulukları
31. Yasa uygulama ve soruşturma makamlarının yetkileri
32. Nakit kuryeler

33. İstatistikler
34. Rehberlik ve geribildirim
35. Yaptırımlar
36. Uluslararası araçlar
37. Karşılıklı adli yardımlaşma
38. Karşılıklı adli yardımlaşma: dondurma ve müsadere
39. Suçluların iadesi
40. Diğer işbirliği şekilleri¹⁴⁷,

FATF 40 Tavsiyesini oluşturmaktadır.

2.2.2. IMOLIN (Uluslararası Para Aklama Bilgi Ağı)

Uluslararası para aklama bilgi ağı (IMoLIN) 1998 yılında para aklama ve terör finansmanına (AML/CFT) karşı mücadele etmek amacıyla 1998 yılında kurulmuştur. Bu kuruluşun amacı ise Birleşmiş Milletlerin kara para aklama ve terör finansmanı ile mücadelesi namına eşlik edip para aklama ve terör finansmanı ile mücadele etmektir. Bu çok yönlü web sitesi global anti para aklama birliğine uluslararası para aklama ve terör finansmanı hakkında bilgi akışı sağlayarak yardım etmektedir.

IMoLIN'in şu andaki yöneticisi ise Birleşmiş milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisinin "Law Enforcement, Organized Crime and Anti-Money Laundering (LEOCMLU) birimi olmaktadır ve bunu Asya Pasifik Grubu (APG), Karayip Mali Eylem Gücü (CFATF), İngiliz uluslar topluluğu sekreteryası, Avrupa konseyinin-MONEYVAL, Avrasya Grubu (EAG), Doğu ve Güney Afrika Anti Kara Para Aklama Grubu (ESAAMGL), Mali Eylem Görev Gücü (FATF), Güney Amerika Para Aklama Mali Eylem Görev Gücü (GAFISUD), Batı Afrika Hükümetler Arası

¹⁴⁷ Hazine ve Maliye Bakanlığı, **Mali Eylem Görev Gücü (FATF) 40 Tavsiye**, <https://ms.hmb.gov.tr/uploads/2019/01/FATF-Tavsiyeleri-2012.pdf>, (29.12.2019)

Para Aklama Ve Terör Finansmanı Mücadele Grubu (GIABA), INTERPOL ve Amerikan Eyaletlerinin kurumları (OAS/CICAD) adına sürdürmektedir¹⁴⁸.

2.2.3. Yolsuzluğa Karşı Parlamenterler Küresel Örgütü

Para aklamayı önlemede yolsuzluğa karşı parlamenterler küresel örgütü para aklamayı önleme uzmanları ve Mali Eylem Gücü Planı, Dünya Bankası, Uluslararası Para Fonu (IMF), Birleşmiş Milletler Uyuşturucu Ve Suç Ofisi, Interpol, Egmont Grup ve Uluslararası Şeffaflık Örgütü ile çalışmaktadır. Yolsuzluğa karşı parlamenterler küresel örgütü para aklamayı önlemede bütüncü bir yaklaşımla para aklamayla mücadelede, özellikle de yolsuzlukla elde edilen parayı aklamak için geliştirilmiştir ve pratik teknikleri kullanarak bu tarz eylemleri sınırlandırmayı ve engellemeyi teşvik etmektedir.

Para aklama yolsuzluğuyla mücadeleyle ilgili parlamentolara yardım etmek amacıyla, yolsuzluğa karşı parlamenterler küresel örgütü mücadele için, Milletvekilleri İçin Kara Para Aklama İle Mücadelede Eylem Kılavzu (ANTI-MONEY LAUNDERING ACTION GUIDE FOR PARLIAMENTARIANS) hazırlamıştır. Bu kaynak parlamentolara bilgi ile gerekli araçları sağlamakta ve bu sayede ülkelerin para aklamayla ilgili yasaları aktif bir şekilde bağlantılı hale getirmektedir. Bu kaynak sayesinde parlamentolar çok daha fazla gerekli bilgiye sahip olacak para aklamayı önleme yasasıyla ilgili olarak ve diğer parlamentoların koalisyonları ile işbirliği yaparak para aklama durumunda kendi ülkelerinde güvenliği sağlayabilecek ve kovuşturma açabilecektir. Yolsuzluğa karşı parlamenterler küresel örgütü iki alanda mücadelesini odaklamış durumdadır. Bunlar, kazançlı şeffaflık sahipliği ve terör finansmanından gelen paranın aklanmasıdır¹⁴⁹.

¹⁴⁸ UNODC, **International Money-Laundering Information Network (IMoLIN), Anti-Money-Laundering International Database (AMLID)**, <https://www.unodc.org/unodc/en/money-laundering/imolin-amlid.html?ref=menuaside>, (18.11.2019)

¹⁴⁹ GOPAC, Anti-Money Laundering, <http://gopacnetwork.org/programs/antimoney-laundering/>, (21.11.2019).

2.2.4. Egmont Grubu

Egmont grubu dünyadaki yüz altmış dört finansal haber alma biriminin birleşimiyle oluşturulmuş bir topluluktur. Egmont grubunun oluşturulmasının amacı ise kara para aklama ve terörizmin finansmanını ile mücadele etmek ve finansal haber alma birimlerinin uzmanlarının birbirleri arasında güvenli bir şekilde bilgi almasını temin etmek üzere yapılmış bir platform görevi üstlenmektir. Bu platform özellikle finansal haber alma birimlerinin terör finansmanına karşı ulusal ve uluslararası çabalarında işbirliği ve destekleme konusunda çok önemli bir konuma sahip olmaktadır. Ayrıca küresel kara para aklama ve terörle mücadelenin finansmanına karşı ulusal ve uluslararası finansal bilgi paylaşımında güvenilir yöntem standartları olmuştur.

Egmont grubu uluslararası partnerlerinin ve diğer ilgili tarafların çalışmalarını desteklemeye devam etmekte ve Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, G-20 Finans Bakanları ve Mali Eylem Görev Gücü tarafından alınmış resmi kararları ve tebliğleri yürürlüğe koymayı devam ettirmektedir. Egmont Grubu para aklama ve terör finansmanı risklerinin ilgili tarafların aralarında anlaşılmasının geliştirilmesinde finansal haber alma birimleri ile çalışarak değer kazandırmaktadır. Organizasyon, para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele reformları ve yürütmeleri dahil olmak üzere, politika hususlarını bildirmede operasyonel deneyimlerden yararlanabilmektedir. Egmont grubu uluslararası para aklama ve terörün finansmanı ile mücadelede operasyonel kol vasıtası olmaktadır.

Egmont grubu finansal haber istihbarat paylaşımının en önemli hususlardan biri olduğunu kabul etmektedir ve para aklama ve terör finansmanına karşı uluslararası çabalarda bir mihenk taşı olmuştur. Dünyadaki finansal haber alma birimleri ise bilgi alışverişinde bulunmak ve uluslararası işbirliğine girebilmek için uluslararası para aklama ve terör finansmanı ile mücadele standartlarına tabii olmak zorundadır. Uluslararası bir finansal haber alma forumu olan Egmont grubu, finansal haber alma birimleri arasında bunu kolaylaştırmakta ve teşvik etmektedir¹⁵⁰.

¹⁵⁰ Egmont Group, **ABOUT**, <https://egmontgroup.org/content/about>, (07.01.2020)

Egmont grubu 1995 yılında az sayıda ulusal teşkilatın toplanması ile başlamış ve o dönem adı “finansal ifşa birimi” olarak bilinen bugünkü ismiyle finansal haber alma birimlerinin kendi aralarında işbirliği yolları keşfetmesi arayışında oluşturulmuştur. Finansal haber alma birimlerinin konsepti yıllar içinde büyümüştür. Günümüzde ise para aklama ve terörizmin finansmanı ile mücadelede uluslararası bileşenlerden en önemlilerden bir tanesi olmuştur. Egmont üyeliği standartlarını karşılaması açısından finansal haber alma birimi, cezai mali faaliyeti tespit etmek ve terörist finansmanı ve kara para aklama da dahil olmak üzere mali suçlara karşı yasalara uyulmasını sağlaması açısından bir ülkede veya yargı bölgesinde mutlak surette bir merkezi birim olmalıdır.

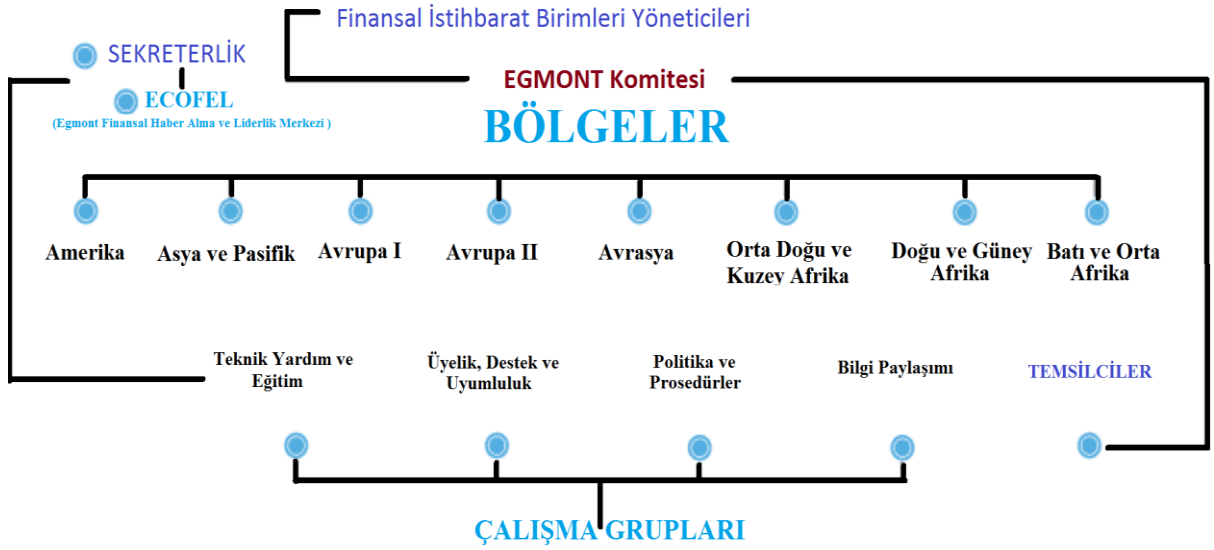
Finansal haber alma birimleri günümüzde hükümetlerin para aklama, terör finansmanı ve diğer finansal suçlara karşı mücadelesinde hükümetleri desteklemesini geliştirmektedir. Bu desteklemeler ise, finansal haber alma bilgisinin geliştirilmesi ve sistematikleşmesi, uzmanların ve her organizasyona alınan çalışanların yeteneklerinin geliştirilmesi ve teknolojik araçların vasıtasıyla finansal haber alma birimleri arasındaki iletişimin daha güvenli olmasını ve daha iyi olmasını teşvik etmektedir. Özellikle Egmont grubunun güvenli internet sistemi, Egmont Güvenli Web (the Egmont Secure Web), üyelerin birbirleri arasında bu ağ aracılığıyla güvenli e-mail göndermesini sağlamakta, olay bilgisini paylaşmakta veya talep etmekte önemli bir rol oynamaktadır¹⁵¹.

Egmont grubunun yapısını ise, finansal haber alma birimi başkanları, Egmont komitesi, çalışma grupları, Egmont Finansal Haber Alma Mükemmellik ve Liderlik Merkezi (ECOFEL) bölgesel gruplar ve Egmont Grubu Sekreteryası oluşturmaktadır. Bölgesel gruplar açısından ise Egmont grubu şu şekildedir; Asya ve Pasifik Bölgesi, Avrupa I Bölgesi, Avrupa II Bölgesi, Avrasya Bölgesi, Ortadoğu ve kuzey Afrika Bölgesi, Doğu ve Güney Afrika Bölgesi ve Batı ve Merkez Afrika Bölgesi olmaktadır. Öte yandan Egmont grubunun çalışma grupları ise; Teknik Yardım ve Eğitim Çalışma Grubu, Üyelik, Destek ve Uyum Çalışma Grubu, Politika ve Prosedürler Çalışma Grubu ve Para Aklama ve Terör Finansmanı ile ilgili Bilgi

¹⁵¹ Financial Crimes Enforcement Network, **The Egmont Group of Financial Intelligence Units**, <https://www.fincen.gov/resources/international/egmont-group-financial-intelligence-units>, (07.01.2020)

Değişimi Çalışma Grubu olarak ayrılmaktadır¹⁵². Egmont finansal komitesi yapısı ve organizasyonu şekilde sunulmuştur.

Şekil 1 Egmont Finansal Komitesi Yapısı ve Organizasyonu

Kaynak: Structure And Organization Of The Egmont Group Of Financial - Intelligence Organization Chart, <http://lomen.con-text.co/intelligence-organization-chart/structure-and-organization-of-the-egmont-group-of-financial.html>, (20.12.2019).

¹⁵² Egmont Group, **Structure And Organization of The Egmont Group of Financial Intelligence Units**, <https://egmontgroup.org/en/content/structure-and-organization-egmont-group-financial-intelligence-units>, (07.01.2020)

Egmont grubuna üye olan ülkeler; Almanya, Afganistan, Arnavutluk, Amerika Birleşik Devletleri, Andorra, Angola, Anguilla, Antigua ve Barbuda, Arjantin, Aruba, Avustralya, Avusturya, Azerbaycan, Bahamalar, Bahreyn, Bangladeş, Barbados, Belarus, Belçika, Belize Benin, Bermuda, Birleşik Arap Emirlikleri, Birleşik Krallık, Bolivya, Bosna Hersek, Brezilya, British Virgin Adaları, Burnei, Bulgaristan, Burkina Faso, Cebelitarık, Çad, Çek Cumhuriyeti, Cayman Adaları, Cezayir, Cook Adaları, Curaçao, Danimarka, Dominika, Dominik Cumhuriyeti, Ekvador, El Salvador, Endonezya, Ermenistan, Estonya, Etiyopya, Fas, Fiji, Fildişi Sahili, Filipinler, Finlandiya, Fransa, Gabon, Gürcistan, Gana, Grenada, Guatemala, Guernsey, Güney Afrika, Hırvatistan, Hindistan, Honduras, Hollanda, Hong Kong, İzlanda, İrlanda, Isle of Man, İspanya, İsrail, İsveç, İsviçre, İtalya, Jamaika, Japonya, Jersey, Kazakistan, Katar, Kamboçya, Kamerun, Kanada, Kape, Kıbrıs Rum Cumhuriyeti, Verde, Kırgızistan, Kore, Kosova, Kuveyt, Kuzey Makedonya, Liechtenstein, Litvanya, Lübnan, Lüksemburg, Macao, Malawi, Malezya, Mali, Malta, Marshall Adaları, Mauritius, Meksika, Moldova, Monako, Mongolya, Namibiya, Nepal, Nijer, Nijerya, Niue, Norveç, Özbekistan, Panama, Papua Yeni Gine, Paraguay, Peru, Portekiz, Polonya, Romanya, Rusya, Saint Kitts and Nevis, Saint Lucia, Saint Vincent ve Grenadines, Samoa, San Marino, Suudi Arabistan Senegal, Sırbistan, Seyşeller, Singapur, Sint Maarten, Slovakya, Slovenya, Solomon Adaları, Sri Lanka, Sudan, Suriye, Tayvan Tacikistan, Tanzanya, Tayland Togo, Trinidad ve Tobago, Tunus, Türkiye, Türkmenistan, Turks ve Caicos Adaları, Uganda, Ukrayna, Ukrayna, Vanuatu, Vatikan Venezuela, Zambiya'dan oluşmaktadır¹⁵³. Bu noktada en dikkat edilmesi gereken husus ise, birçok organizasyon tarafından vergi cenneti olarak kabul edilen ülkelerin bile Egmont grubuna dahil olarak kendi finansal haber alma birimlerini oluşturmalarıdır. Söz konusu ülkeler, özellikle Karayiplerde bulunan adalar, para aklayıcılar içi çok önemli bir para aklama merkezi olmaktadır ve bu ülkelere paraları gönderip finansal sisteme yasadışı suç gelirlerini legal bir şekilde entegre edebilmekteydi. Öte yandan bu ülkelerin birçoğunun kanunlarında ciddi boşlukların olması finansal haber alma birimlerini oldukça olumsuz etkilemektedir. Türkiye'de ise Mali Suçları Araştırma Kurulu 2001 yılında Egmont Grubuna dahil olmuştur.

¹⁵³ Egmont Group, **List of Members**, <https://egmontgroup.org/en/membership/list>, (07.01.2020)

Egmont grubunun para aklama ve terörizmin finansmanı ile mücadelede işbirliği içerisinde olduğu ortakları da bulunmaktadır. Egmont grubunun şart koşmasında, prensiplerinde ve hedeflerinin ilerlemesi doğrultusunda kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele eden uluslararası partnerleri ile birlikte hareket etmesinin önemi oldukça büyüktür. Egmont Grubunun işbirliği içerisinde hareket ettiği uluslararası partnerleri;

- Basel Bankacılık Denetim Komitesi,
- Uluslararası Varlık Kurtarma Merkezi,
- Camden Müsadere Ofisleri Ağı,
- İngiliz Milletler Topluluğu Sekreteryası,
- CICAD,
- Avrupa Konseyi,
- Avrupa Birliği,
- IAIS,
- Uluslararası Baro Birliği,
- Uluslararası Ceza Mahkemesi,
- IMoLIN,
- IOSCO,
- INTOSAI,
- OECD,
- Birleşmiş Milletler 1267 Komitesi,
- Birleşmiş Milletler Terörle Mücadele Komitesi Baş Direktörlüğü,
- Wolfsberg Grup, olmaktadır¹⁵⁴.

¹⁵⁴ Egmont Group, **International Partners**, <https://egmontgroup.org/en/content/international-partners>, (07.01.2020)

2.2.5. Wolfsberg Grubu

Wolfsberg grubu on iki global bankanın birliğinde finansal suç riskleri, özellikle müşterini tanı, kara para aklama ile mücadele ve terörizmin finansmanı ile mücadele amacıyla bu sistemde geliştirilmiş ve yönlendirilen bir topluluktur. Bu topluluğu oluşturan bankalar; Banco Santander, Goldman Sachs, Deutsche Bank, Bank of America, Credit Suisse, Société Générale, Standard Chartered Bank Barclays, Citigroup, J.P. Morgan Chase, MUFG Bank, HSBC ve UBS olmaktadır. Wolfsberg grubu 2000 yılında İsviçre'nin kuzey doğusundaki Wolfsberg şatosunda toplanmıştır¹⁵⁵.

Suç gelirlerinin aklanması ve terörizmin finansmanında uluslararası finansmanında uluslararası finans sistemindeki boşluklardan faydalanılması sebebiyle, global düzeyde faaliyet gösteren on iki banka, Uluslararası Saydamlık Örgütü ile birlikte 2000 yılında Özel bankalar için Aklama ile Mücadele ilkeleri, diğer bir adıyla Wolfsberg İlkeleri olarak bilinen ilkeleri yayımlamışlardır. Bu ilkeler 2002 yılında revize edilmiştir. Organize suç örgütlerinin haricinde sıra terör örgütlerinin de, özellikle fon transferlerinde, bankacılık sektöründen faydalanmaları sebebiyle Wolfsberg Grubu Ocak 2002'de 'Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Açıklaması'nı deklare etmiştir. Bu açıklamada, terörizmle mücadelede bankaların, hükümetlere, terör örgütleriyle ilgili olduğunu tespit ettikleri işlemlerin bilgisini yetkili kurumlarla paylaşarak işbirliği yaparak yardımcı olabilecekleri belirtilmiştir. Bunun durumun haricinde, yetkili kurumlarca terör finansmanının yoğun olarak kullanıldığı tespit edilen sektörlerde faaliyet gösteren kişilere karşı 'müşterini tanı prensipleri'nin daha sıkı bir şekilde uygulanması ve finansal sistemin sıkı bir şekilde gözetim altında tutulması gerektiği belirtilmiştir. Son olarak, ilgili devlet kurumlarıyla iş birliğinin geliştirilmesinin altı çizilerek, bu kurumların hazırlayacakları terör gruplarıyla ilişkili veya bağlantılı olduğu bilinen veya şüphelenilen kişilerin listesinin bankalar ile paylaşılmasının ve bankalara terörizmin

¹⁵⁵ The Wolfsberg Group, **Global Banks: Global Standards**, <https://www.wolfsberg-principles.com/about/mission>, (07.12.2019)

finansmanına ilişkin teknikleri, mekanizmaları açıklayıcı rehberlerin sağlanmasının terör finansmanı ile mücadelede son derece faydalı olacağı belirtilmiştir¹⁵⁶.

Wolfsberg grubu kendi içinde gruplara bölünmüştür ve çalışmalarını bu şekilde ilerletmektedir. Bu çalışma grupları ise; servetin veya fonun kaynağı, modeller ve metodolojiler, vergi şeffaflığı, yaptırımlar, geleceğin gözetimi, etkililik, kredi kartları ve muhabir bankaları gerekli özenle soruşturmadır¹⁵⁷.

2.2.6. Uluslararası Menkul Kıymetler Komisyonları Örgütü (IOSCO)

Ülkelerin özellikle son otuz yılda globalleşmesinden sonra menkul kıymetlere olan talep gerek yurt içinden gerek yurtdışından olsun ciddi oranda artış göstermektedir. Uluslararası finansmanların ve yatırımların küresel sermaye piyasalarında hızlı ilerleyişi muhasebe standartlarının uyumlaştırılmasında son derece önem kazanmıştır. Sermaye piyasalarının küreselleşmesi bu alanda yatırım yapmak isteyenlerin dünyadaki yatırım olanaklarına kolay ve hızlı uyumlanmalarını gerektirmektedir ve bu sebepten mütevellit finansal bilgilerin de karşılaştırılabilir olması gerekmektedir.

Uluslararası ve uluslar üstü finansal raporlamadan kast edilen ülke sınırları dışında finansal raporlar yayınlamaktır. Bir başka deyişle, finansal sonuçların işletmenin merkezi dışındaki ülkelerde yerleşik olan kullanıcı kişi veya gruplara göre raporlanmasıdır. Uluslararası finansal raporlamayı kilit duruma getiren iki nokta olmaktadır. Bunlar uluslar üstü finansman ve uluslar üstü yatırımlardır.

Uluslararası Menkul kıymetler Komisyonları Örgütü muhasebenin uluslararası olmasında çok kilit bir faktör olmuştur. Örgüt uluslararası bir yetkiye sahip olmamasına rağmen temsilcilerinin sermaye piyasalarının düzenlenmesinde üye ülkeler üzerinde önemli etkileri gözükmemektedir. Uluslararası Menkul Kıymetler Komisyonları Örgütü 1987 yılında yapmış olduğu yıllık konferansında muhasebe ve denetimde ortak standartların kullanılmasını teşvik etmiştir. Ayrıca 2000 yılında sınır ötesi piyasalarda sermaye şirketlerin Uluslararası Muhasebe Standartlarını kullanma

¹⁵⁶ Sedefoğlu, ss.77,78

¹⁵⁷ Wolfsberg Group, **Working Groups**, <https://www.wolfsberg-principles.com/publications/working-groups>, (11.12.2019)

koşuluyla üyelerinin söz konusu kurumdan hazırlamış oldukları finansal raporları kabul etmelerini tavsiye etmiştir¹⁵⁸.

Uluslararası Menkul Kıymetler Komisyonları Örgütü temel olarak menkul kıymet piyasalarının düzenlenmesinde küresel ölçekte yüksek standartlara ulaşması ve düzenleyici kuruluşlar arasında işbirliğinin güçlendirilmesi amacıyla ilke, politika ve tavsiyeler oluşturmaktadır. Halihazırda yüz yirminin üzerinde menkul kıymet düzenleyici otoritesinin üyesi olduğu örgüte Türkiye’de faaliyet gösteren Sermaye Piyasası Kurulu 1988 yılında üye olmuştur¹⁵⁹.

2.2.7. Uluslararası Sigorta Denetçileri Birliği (IAIS)

Uluslararası Sigorta Denetçileri Birliği (Association of Insurance Supervisors-IAIS) 1994 yılında oluşturulmuştur. Birlik iki yüzden fazla ülkede sigortacılık sektöründe düzenleyici ve denetleyici olarak görev yapan kurum ve kuruluşun temsil edildiği gönüllü olarak yapılan uluslararası bir organizasyondur. Uluslararası Sigorta Denetçileri Birliği 1999 yılından beri sigortacılık üzerinde çalışan uzmanlarla “Gözlemci” olarak kabul etmektedir. Uluslararası Sigorta Denetçileri Birliği sigortacılık sektöründe ilkeler, standartlar ve rehberler hazırlamakta, sigortacılık denetim alanında eğitim ve destek vermekte, sigorta denetimi ile ilgili görevlendirilmiş kuruluşlar içinde toplantı ve seminerler organize etmektedir. Finansal istikrarı sağlama gayesiyle finansal sektörde standart getiren uluslararası kuruluşlarla sağlam bir işbirliği içinde çalışmalarını sürdürmektedir. Birliğin temel hedefleri ise;

- Sigortacılık sektörü düzenleyicileri içinde işbirliğini geliştirmek,
- Sigortacılık denetimi için uluslararası standartlar sağlamak,
- Birliğin üyelerine eğitimler sağlayıp bunları vermek,
- Diğer finansal sektör ve uluslararası kuruluşlar ile koordineli çalışmalarını yürütmek.

¹⁵⁸ Saime Önce ve Diğerleri, **Uluslararası İşletmecilik**, Anadolu Üniversitesi Yayını 2004, Eskişehir, s.203

¹⁵⁹ Sermaye Piyasası Kurulu, **Uluslararası Menkul Kıymetler Komisyonları Örgütü (IOSCO)**, <https://www.spk.gov.tr/Sayfa/AltSayfa/771>, (13.12.2019)

Kara para aklama açısından sigortacılık sektörü en riskli ve suiistimale açık sektörlerden bir tanesidir. Birçok farklı yoldan sigortacılık sektörü kullanarak elde edilen suç gelirleri aklanabilmektedir. Bu sebepten dolayı, Uluslararası Sigorta Denetçileri Birliği, 2003 yılında yayımlamış olduğu ‘Sigortacılık Temel İlkeler Ve Metodoloji’ de kara para aklama ile mücadele konusunu da dahil etmiştir. Yayımlanan ilkelerin 28. Aklama üzerine olup ilke metni şu şekildedir;

“Sigortacılık Temel İlke 28- Aklama ve Terörün Finansmanı İle Mücadele: Denetim otoriteleri, en az hayat sigortası ürünleri ile sigorta ile ilgili diğer yatırımlar sunan sigorta ve araçların aklama ve terörün finansmanı ile mücadele kapsamında caydırıcılık, tespit ve raporlama ilgili olarak FATF’ın ilgili tavsiyeleri ile uyumlu olarak etkili önlemler almalıdır.”

Bunun yanı sıra söz konusu ilkenin uygulanması ile alakalı bir belirtici nota ve beş adet temel kritere de yer verilmiştir. Uluslararası Sigorta Denetçileri Birliği, kara para aklama ve terör finansmanı ile mücadele etmek için gerek denetmenleri gerekse sigortacılık faaliyetinde bulunan kişi ve kurumları bilgilendirmek için rehberler yayımlamaktadır. Söz konusu durumla ilgili yayımlanan ilk rehber Ocak 2002 tarihli Sigorta Denetçileri ve Sigorta Kurumları İçin Kara Para Aklama Rehber Notalarıdır. İlk çıkan rehberin yerini ise 2004 tarihinde yayımlanan Aklama ve Terörün Finansmanı ile Mücadeleye Yönelik Rehber almıştır. Rehberde sigortacılık sektörlerinin kara para aklama ve terör finansmanı açısından zaaflarının altı çizilerek, durum örneklerle izah edilmiştir. İlgili durumla ilgili zaaflara ve risklere karşı önlemler, süreçler, risklerin kontrolü ve müşterinin tanınması konuları belirtilmektedir. Uluslararası Sigorta Denetçileri Birliği eş güdümlü olarak diğer alanlarda yayımladığı rehberlerde de sigortacılık sektörünün para aklayıcıları ve terör finansmanından gelir elde eden kişilerce suiistimal edilmesinin önlenmesine yönelik öğütlerde bulunmaktadır¹⁶⁰.

2.2.8. INTERPOL

INTERPOL 1914 yılında kurulmuş olan bir uluslararası polis teşkilatıdır. 1914 yılında kaçakları yakalamak amacıyla yirmi dört ülkeden gelen polis ve

¹⁶⁰ Hasan Aykın, **Aklama ve Terörün Finansmanı İle Mücadelenin Küresel Boyutu**, Ümit Ofset Matbaacılık, Ankara, 2010, ss.139,140

avukatların bir araya gelmesiyle topluluk meydana gelmiştir. 1923 yılına gelindiğinde ise kurum “Uluslararası Suçla İlgili polis Komisyonu” (International Criminal Police Comssion) oluşturmuştur. Bu topluluk 1956 yılında ise günümüzde hala devam eden “Uluslararası Suçla İlgili Polis Organizasyonu” (INTERPOL) haline dönüşmüştür¹⁶¹.

Interpol’ün kuruluş amacı, dünyada farklı ülkelerdeki polis teşkilatları arasında işbirliğini arttırmak ve bu sayede uluslararası suçluların daha hızlı bir şekilde yakalanmasını sağlamaktır. Interpol kendi bünyesi içerisinde Suçtan Kaynaklanan Gelirleri İzleme Grubu (FOPAC)’ı oluşturmuştur. Bu grubun amacı elde edilecek illegal yollarla elde edilecek gelirlerin ve terörizmin finansmanına karşı çalışmalar yapıp durumla ilgili kolluk kuvvetleri arasında uluslararası bilgi akışı sağlamaktır.

Interpol’ün Genel kurul toplantılarında, gruba üye olan ülkelerin suç örgütlerinin sahip oldukları malvarlıklarını tespit edip, bu malvarlıkların takibini sürdürüp ve sonunda yakalanması üstünde çeşitli kararlar alınmaktadır. Kara para aklama ve terörizmin finansmanı ile ilgili olarak 55. Genel Kurul toplantısında alınan karar ekonomik ve mali suçlara yönelik olmaktadır. 60. Genel Kurul Toplantısında alınan karar ise, yer altı bankacılık sistemleri ve yasa dışı mali işlemler sistemine yönelik olmaktadır. 66. Genel Kurul’da alınan karar ise kara paranın aklanmasına ilişkin olmaktadır¹⁶².

Günümüzde INTERPOL’e üye olan ülkeler ise, Afganistan, Almanya, Amerika Birleşik Devletleri, Andorra, Angola, Antigua & Barbuda, Arjantin, Arnavutluk, Aruba, Azerbaycan, Avustralya, Avusturya, Bahamalar, Bahreyn, Bangladeş, Barbados, Belarus, Belçika, Belize, Benin, Bolivya, Birleşik Arap Emirlikleri, Birleşik Krallık, Bosna-Hersek, Botsvana, Brezilya, Bulgaristan, Burkina-Fas, Brunei, Burundi, Butan, Cape Verde, Cezayir, Cibuti, Comoros, Curaçao, Çad, Çekya, Çin, Danimarka, Doğu Timor, Dominik, Dominik Cumhuriyeti, Ekvador, Ekvador Ginesi, El Salvador, Endonezya, Eritre, Estonya, Etiyopya, Ermenistan, Fas, Fiji, Fildişi Sahiller, Filipinler, Finlandiya, Fransa, Gabon,

¹⁶¹ INTERPOL, **Our History**, <https://www.interpol.int/Who-we-are/Our-history>, (14.12.2019)

¹⁶² Uğur Dönmez, **Karapara ve Türkiye’de Karapanın Aklanması İle Mücadele**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2010, s.76

Gambiya, Gana, Gine, Gine Bissau, Grenada, Guatemala, Guyana, Gürcistan, Güney Kıbrıs Rum Kesimi, Güney Sudan, Güney Afrika Cumhuriyeti, Haiti, Hırvatistan, Hindistan, Hollanda, Honduras, Irak, İran, İrlanda, İspanya, İsrail, İtalya, İsveç, İsviçre, İzlanda, Jamaika, Japonya, Kamboçya, Kamerun, Kanada, Karadağ, Katar, Kazakistan, Kenya, Kırgızistan, Kolombiya, Kongo, Kongo Demokratik Cumhuriyeti, Kore Cumhuriyeti, Kosta Rika, Kuveyt, Küba, Laos, Letonya, Lesotho, Libya, Liberya, Litvanya, Lişteştayn, Lübnan, Lüksemburg, Macaristan, Madagaskar, Makedonya, Malavi, Maldivler, Malezya, Mali, Malta, Mauritius, Marshall Adaları, Meksika, Mısır, Moldova, Monako, Moğolistan, Moritanya, Mozambik, Myanmar, Orta Afrika Cumhuriyeti, Özbekistan, Pakistan, Panama, Papua Yeni Gine, Paraguay, Peru, Polonya, Portekiz, Romanya, Ruanda, Rusya, Samoa, San Marino, Sao Tome & Principe, Senegal, Seyşeller, Sırbistan, Sierra Leone, Singapur, Sint Maarten, Slovakya, Slovenya, Sri Lanka, St Kitts & Nevia, St. Lucia, Sudan, St Vincent & the Grenadines, Surinam, Suriye,, Suudi Arabistan, Svaziland, Şili, Tacikistan, Tanzanya, Tayland, Togo, Tonga, Trinidad & Tobago, Tunus, Türkiye, Türkmenistan, Uganda, Ukrayna, Umman, Uruguay Ürdün, Vatikan, Venezuela, Vietnam, Yemen, Yunanistan, Yeni Zelenda, Zambiya ve Zimbabve olmaktadır¹⁶³.

Günümüzde gelişmiş ülkelerin yanı sıra vergi cenneti olarak kabul edilen ve çokça para aklayan kişiler tarafından tercih edilen ülkelerde INTERPOL üye olmuşlardır. Her ne kadar INTERPOL kriminal suçlar için oluşturulmuş bir teşkilat olsa da yasadışı gelirin doğduğu kaynak genelde suç olduğundan dolayı bu suç gelirlerinin aklanması ile mücadelede bütün ülkeler INTERPOL'e üye olarak dayanışma içerisinde hareket etmektedir. Ayrıca, günümüzde birçok ülkede INTERPOL üyesi olmaya devam etmektedir.

2.2.9. MONEYVAL

Moneyval kırk yedi üyeli bir pan-Avrupa örgütü olan ve doğrudan ana organı Bakanlar Komitesi'ne rapor veren pan-Avrupa örgütü olan Avrupa Konseyi'nin daimi bir izleme mekanizmasıdır. Moneyval, kara para aklama ve terörizmin finanse

¹⁶³ Emniyet Genel Müdürlüğü, Interpol'e Üye Ülkeler, <https://www.egm.gov.tr/interpol/uyeulkeler>, 30.01.2013 (23.01.2020)

edilmesine karşı temel uluslararası standartlara uyumu ve bunların uygulanmasının etkinliğini değerlendirme görevini ve aynı zamanda sistemlerinde gerekli iyileştirmeler konusunda ulusal makamlara önerilerde bulunmakla görevlendirilmiştir. Moneyval ayrıca kara para aklama ve terör finansman yöntemleri, eğilimleri ve teknikleri konusunda tematik tipolojiler araştırması yürütmektedir. Moneyval ilk kurulduğunda FATF gözlemcisi iken Haziran 2006'dan itibaren FATF'a ortak üye oldu¹⁶⁴.

Sekreteryası Fransa'nın Strazburg şehrinde olan MONEYVAL'a üye olan ülkeler ise; Arnavutluk, Andorra, Ermenistan, Azerbaycan, Bosna Hersek, Fransa, Hollanda, Bulgaristan, Hırvatistan, Moldova, Monako, Polonya, Litvanya, Kıbrıs Rum Cumhuriyeti, Çekya, Estonya, Gürcistan, Macaristan, Letonya, Liechtenstein, Sırbistan, Karadağ, Slovakya, Slovenya, Makedonya ve Ukrayna'dan oluşmaktadır. MONEYVAL'ı FATF'ta tam üye statüsünde temsil eden ülkeler ise Fransa ve Hollanda'dır.

2.2.10. Kara Para Aklama İle Mücadelede Asya Pasifik Grubu (Asia Pacific Group)

Asya Pasifik Grubu (APG) Şubat 1997'de Tayland'ın Bangkok şehrinde yapılan dördüncü Asya Pasifik Kara Para Aklama Sempozyumunda alınan kararlar neticesinde kara para aklamaya karşı bölgesel mücadele amacıyla oluşturulmuştur. Çalışmalarında FATF'ın Kırk Tavsiyesinde yer alan standartları esas alan Grup, ilerleyen süreçte bu kapsama terör finansmanı ile mücadeleyi de katmıştır. Tıpkı FATF da olduğu gibi üye olan ülkelerin çalışmalarını karşılıklı değerlendirme süreci ile ölçmektedir. Sekreteryası Avustralya'nın başkenti Sydney'de olan grubun üyesi olan ülkeler; Afganistan, Avustralya, Bangladeş, Brunei Sultanlığı, Kamboçya, Kanada, Tayvan, Cook Adaları, Fiji, Hong-Kong, Çin, Hindistan, Endonezya, Japonya, Laos, Makao-Çin, Malezya, Marshall Adaları, Moğolistan, Myanmar, Nauru, Nepal, Yeni Zelanda, Niue, Pakistan Kore Cumhuriyeti, Palau, Filipinler, Samoa, Singapur, Sri Lanka, Solomon Adaları, Tayland, Tonga, Amerika Birleşik

¹⁶⁴ FATE, **Committee of Experts on The Evaluation of Anti-Money Laundering Measures**, <https://www.fatf-gafi.org/pages/moneyval.html>, (11.12.2019)

Devletleri, Vanuatu, Vietnam'dır. Asya Pasifik Grubu 2006 tarihinde FATF'a imtiyazlı üye olarak kabul edilmiştir¹⁶⁵.

2.2.11. Karayipler Mali Eylem Görev Gücü

Karayipler Mali Eylem Görev Gücü (CFATF), kara para aklama ile mücadele amacıyla oluşturulmuştur. Karayipler havzasındaki otuz ülkeden oluşan FATF benzeri bir kuruluştur. Mayıs 1990 Aruba ve Kasım 1992 Jamaika toplantılarında verilen kararlar neticesinde kurulan Karayipler Mali Eylem Görev Gücü, 1988 tarihli Birleşmiş Milletler Viyana Sözleşmesi ile FATF Kırk Tavsiyesini kabul ettiğine dair mutabakat muhtırasını onaylamıştır. Karayipler Mali Eylem Görev Gücü, ilerleyen süreçte misyonuna terör finansmanı ile mücadeleyi de eklemiştir.

Karayipler Mali Eylem Gücü'nün sekreteryası Trinidad&Tobago'da bulunmaktadır¹⁶⁶. Karayipler Mali Eylem Görev Gücüne üye olan ülkeler ise; Antigua&Barbuda, Anguilla, Bahamalar, Barbados, Belize, Bermuda, British Virgin Adaları, Cayman Adaları, Kosta Rika, Dominik, Dominik Cumhuriyeti, El Salvador, Grenada, Guatemala, Guyana, Haiti, Honduras, Jamaika, Montserrat, Hollanda Antilleri, Nikaragua, Panama, St. Kitts and Nevis, St. Lucia, St. Vincent&Grenadines, Surinam, Trindad&Tobago, Turks&Caicos Adaları ve Venezuela'dır¹⁶⁷.

2.2.12. Kıyı Bankacılığı Denetim Grubu

Basel Komitesi'nin öncülüğünde Ekim 1980'de kurulan, FATF'ın gözlemci üyesi olan ve FATF tarafından "FATF benzeri kuruluş" statüsü verilen Kıyı Bankacılığı Denetim Grubu;

- Üyelerinin karşılıklı çıkar konularını müzakere ve tespit etmek,
- Bilgi ve tecrübeleri paylaşmak,

¹⁶⁵ Üstün, s.29,30

¹⁶⁶ Üstün, s.30

¹⁶⁷ CFATF, **Member Countries**, <https://www.cfatf-gafic.org/member-countries>, (14.12.2019)

- Kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele ile sınır ötesi bankacılık konularında uluslararası standartların uygulanmasını temin etmek ve bu amaçla oluşan uluslararası kuruluşlara iştirak etmek,

- Uluslararası alanda kabul edilen denetim ve gözetim standartlarının üyeleri tarafından uygulanmasını teşvik etmek, uluslararası bankacılık denetim ve gözetimi konusunda diğer denetim ve gözetim otoriteleri tarafından yapılan yapıcı ve olumlu önerileri kabul etmek ve geliştirmek ve benzeri amaçlar vesilesiyle fonksiyon göstermektedir.

Kıyı Bankacılığı Denetim Grubu üyesi olan ülkeler ise; Anguilla, Antigua ve Barbuda, Aruba, Bahamalar, Barbados, Belize, Bermuda, Cayman Adaları, Dominika, El Salvador, Grenada, Guyana, Haiti, Jamaika, Kurasao, Montserrat, Saint Kitts ve Nevis, Saint Lucia, Saint Vincent ve Grenadinler, Sint Maarten, Surinam, Trinand ve Tobago, Turcs ve Caicos adaları, Virgin adaları olmaktadır. Grubun başkanlığını ise Jersey’de bulunmaktadır¹⁶⁸.

2.2.13. Doğu ve Güney Afrika Suç Gelirlerini Aklama İle Mücadele Grubu

Tanzanya, Uganda, Malawi, Seyşeller, Mauritius, Mozambik ve Namibiya tarafından oluşturulan Doğu ve Güney Afrika ile Mücadele Grubu Tanzanya’nın Arusha kentinde gerçekleştirilen toplantı sonucunda on dört devletin bakan ve yüksek düzeydeki temsilcileri aracılığıyla, suçtan kazanılan gelirleri aklamaya karşı koyma nedeniyle oluşturulmuştur. İlk etapta sadece kara para aklama ile mücadele için oluşturulan grup daha sonraki süreçte terör finansmanı ile mücadeleyi de çalışma alanına dahil etmiştir.

Bölgesel olarak oluşturulan Doğu ve Güney Afrika Suç Gelirlerini Aklama ile Mücadele grubu FATF’ın beyan ettiği 40 Tavsiye kararını uygulamayı kabul etmiştir. Bu sayede, yasadışı gelirinden veya terör finansmanından elde edilen gelirlerin aklanmasıyla ilgili mücadelede diğer uluslararası kuruluşlarla ortaklık yapmayı, bölgesel tipolojileri ortaya çıkarmayı çalışmayı, bu problemlerle ilgili

¹⁶⁸ Üstün, ss.30,31,32

kurumların gelişimi ve insan kaynakları kapasitesi ile mücadele etmeyi ve ihtiyaç duyulan her noktada teknik yardım yapmayı içermektedir.

Sekreteryası Tanzanya'nın Daresalam şehrinde bulunan Doğu ve Güney Afrika Mali Eylem Görev Gücüne üye olan ülkeler; Kenya, Botswana, Malawi, Mauritius, Mozambik, Nambiya, Seyşeller, Güney Afrika, Swaziland, Tanzanya, uganda, Lesotho, Zambiya, Zimbabwe'den oluşmaktadır¹⁶⁹.

2.2.14. Suç Gelirlerini Aklamaya Karşı Hükümetler Arası Afrika Eylem Grubu (Inter governmental Group on Anti Money Laundering in Africa-GIABA)

Togo'nun Lome şehrinde Aralık 1999 tarihinde meydana gelen toplantı sonucunda Afrika Devletleri Ekonomik Birliği'ne bağlı olan üye ülkelerin hükümet ve devlet başkanlarının onaylaması sonucunda Kasım 2000'de Suç Gelirlerini Aklamaya Karşı Hükümetler Afrika Eylem Grubu'nun kurulmasına karar verilmiştir. Söz konusu eylem grubunun merkezi Senegal'in başkenti Dakar'da bulunmaktadır. Gruba üye olan ülkeler ise; Benin, Burkina Faso, Cape Verde (Yeşil burun Adaları), Fildişi Sahili, Gambiya, Gana, Gine-Bissau, Gine-Conakry, Liberya, mali, Nijer, Nijerya, Senegal, Sierra Leone ve Togo'dan oluşmaktadır. Suç Gelirlerini Aklamaya Karşı Hükümetler Arası Afrika Eylem Grubu, gerçekleştirdiği birinci toplantıda FATF 40 Tavsiye kararını kabul etmiştir. Ayrıca söz konusu grup 19 Eylül 2002 tarihindeki Bakanlar Konseyi toplantısında gerek suçtan elde edilen illegal gelirleri aklama gerekse terör finansmanı ile mücadele düzenlemelerini belirten bir direktifi onaylamıştır¹⁷⁰.

2.2.15. Güney Amerika Mali Eylem Görev Gücü (Financial Action Task Force On Money Laundering in South America- GAFISUD)

Kolombiya'nın Catagena şehrinde kurulan Güney Amerika Mali Eylem Görev Gücü'nün hedefi kara para aklama ile mücadeledir daha sonradan söz konusu grup çalışmalarına terör finansmanı ile mücadeleyi de dahil etmiştir. 8 Aralık 2000 tarihinde 9 Güney Amerika ülkesinin temsilcisi tarafından bir mutabakat muhtırası

¹⁶⁹ Sedefoğlu, s.88

¹⁷⁰ Sedefoğlu, s.91

ile grup meydana gelmiştir. Arjantin'in başkenti Buenos Aires'te bulunan Güney Amerika Mali Eylem Görev Gücü'ne üye olan ülkeler ise; Arjantin, Kolombiya, Ekvator, Meksika, Paraguay, Peru, Uruguay, Bolivya, Brezilya ve Şili'den oluşmaktadır. Güney Amerika Mali Eylem Görev Gücü 2006 yılında FATF'a imtiyazlı üye olarak kabul edilmiştir. Ayrıca gruba Amerikan Devletleri Organizasyonu (OAS) ve Amerika Yasadışı Uyuşturucu Kontrol Komisyonu (CICAD) danışmanlık yapmaktadır¹⁷¹.

2.2.16. Ortadoğu Kuzey Afrika Mali Eylem Görev Gücü (Middle East & North Africa Financial Action Task Force-MENAFATF)

Bahreyn'nin Manama şehrinde oluşturulan Ortadoğu Güney Afrika Mali Eylem Görev Gücü on dört ülkenin bakanlarının yaptığı toplantı sonucunda kurulmuştur. Toplantıya katılan ülkeler ise Ürdün, Birleşik Arap Emirlikleri, Bahreyn, Tunus, Cezayir, Suudi Arabistan, Suriye, Umman, Katar, Kuveyt, Lübnan, Mısır, Fas ve Yemen'den oluşmuştur. 2007 yılında Orta Doğu ve Güney Afrika Mali Eylem Görev Gücü FATF'a imtiyazlı üye olarak dahil olmuştur. Sekreteryası Bahreyn'de bulunan gruba şu anda üye olan ülkeler ise; Ürdün, Birleşik Arap Emirlikleri, Bahreyn, Tunus, Cezayir, Suudi Arabistan, Suriye, Sudan, Umman, Katar, Kuveyt, Lübnan, Mısır, Fas, Yemen Moritanya ve Irak olmaktadır¹⁷².

2.2.17. EURASIAN Grubu (EAG)

6 Ekim 2004 tarihinde gerçekleşen Moskova Konferansı'nda alınan karar doğrultusunda EURASIAN grubu oluşturulmuştur. FATF tarafından gerçekleştirilen 2004 yılındaki Genel Kurulda ise EURASIAN grubu gözlemci üye olarak gelmesi onaylanmıştır. Sekreteryası Rusya'nın başkenti Moskova'da bulunan grubun üyeleri ise; Belarus, Çin Kazakistan, Kırgızistan, Rusya Federasyonu, Tacikistan ve Özbekistan olmaktadır. Aralık 2005 tarihinde Türkiye gözlemci üye olarak EURASIAN grubuna dahil olmuştur¹⁷³.

¹⁷¹ Üstün, s.30

¹⁷² Üstün, s.31

¹⁷³ Sedefoğlu, ss.90,91

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KARA PARA AKLAMA İLE MÜCADELEDE MALİ POLİTİKALARIN ROLÜ VE ÖNEMİ

Ülkeler uluslararası ve ulusal düzeyde kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele için birçok yola başvurmaktadır. Bu yollardan en önemli ve caydırıcı olanlarından bir tanesi de ülkelerin uyguladıkları vergi politikalarıdır. Her ülke kendi içerisinde uyguladığı vergi politikaları sayesinde kara para aklama ve terör finansmanı ile mücadele etmektedir.

Her ülke vergilendirilebilir gelirinin kaçışını sınırlandırmaya çalışmaktadır. Vergi kaçakçılığı ile mücadelede OECD oldukça önemli bir rol oynamaktadır.

Bunlardan bir tanesi ülkeler arasında mali bilgilerin karşılıklı değişiminin geliştirilmesidir. OECD genel sekreterliğinin bir deklarasyonuna göre bazı ülkeler, Suudi Arabistan, Fas, Belize, OECD'nin idari yardımcılık ile ilgili çok yanlı konvansiyonunu imzalamaya hazır olacaklarını bildirmiştir. Bu idari yardımcılığın kapsamına, anlaşmalı alışveriş (treaty shopping), söz konusu melez montajlarla ve gayri maddi varlıkların transfer fiyatlandırması mekanizması ile yeniden biçimlendirilmesiyle mücadele etmektir.

Son yıllarda vergi kaçakçılığı ile ilgili yapılan en önemli gelişme ise 2013 yılında OECD ve G20 uygulamaya başladıkları aksiyon planı vergi matrahının aşındırılması ve karın aktarılmasıyla (Base Erosion and Profit Shifting) ile mücadele olmuştur. Bu projeler ise katma değer vergisi, dijital ekonomi, vergi optimizasyonu, vergi raporlaması ve fiyat transferlerini kapsamaktadır¹⁷⁴.

3.1. Türkiye’de Kara Para Aklama İle Mücadelede Mali Politikalar

Türkiye kara para aklama ve terör finansmanı ile ilgili olarak gerek Türk Ceza Kanunu’nda gerek Türk Vergi Kanunlarında yürürlüğe koyduğu maddelerle mücadele etmeyi amaçlamaktadır. Söz konusu kanunların yanı sıra Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK) kurularak bu konuda çok hassas ve duyarlı olduğunu göstermektedir. Türkiye’de 1996 yılında yürürlüğe giren 4028 sayılı Kanun illegal yollarla elde edilen gelirlerle mücadelede hukuki bir kimlik kazanmıştır ve 5549 Sayılı kanun yürürlüğe girinceye kadar 4028 sayılı Kanun, bu konunun hukuki dayanağını oluşturmuştur.

13.11.1996 tarihinde kabul edilen 4208 sayılı Kara Paranın Aklanmasının Önlenmesine Dair Kanunun mahiyeti kara para aklanmasının önlenmesi konusunda uygulanacak esasları belirlemektir. Kanunun 1. Maddesinde bulunan tanımında kara para şu şekilde ifade edilmektedir;

“Suç faillerinin belirlenmesi, her türlü delilin tespiti, toplanması, kaçak veya kaçak olmasından şüphe edilen mal veya fonların müsadereci amacıyla, yurtiçinde dağıtılacak veya yurtdışından Türkiye’ye getirilerek dağıtılacak veya

¹⁷⁴ Roland Walter, **Fiches de Droit Fiscal International**, Ellipses Yayıncılık, 3.Baskı, Paris, 2016, s.148

Türkiye'de hazırlanarak yurtdışına götürülecek veya Türkiye'den transit geçecek, uyuşturucu ve psikotrop Maddeler, 1988 tarihli Uyuşturucu ve Psikotrop Maddelerin Kaçakçılığına Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesinin Eki I ve II Numaralı Tablolar ile bu Tablo değişikliklerinde yer alan Maddelerin ve bunlara bağlı fonlar veya kara para veya kara paraya kaynaklık edecek diğer her türlü kaçak veya kaçak olmasından şüphe edilen eşyanın yetkili makamların bilgisi ve denetimi altında nakillerini”, ifade etmektedir¹⁷⁵.

Kanunla ilgili diğer maddeler ise 5549 sayılı Kanunda tekrardan düzeltilmiştir. Söz konusu kanun 2006 yılında revize edilerek 5549 sayılı Kanun olarak yürürlüğe girmiştir. 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun ismiyle yürürlüğe girmiştir. 5549 sayılı Kanun ile, suç gelirlerinin aklanmasının ve terörün finansmanın önlenmesini ve anılan suçlarla mücadelede etkinliğin yaratılmasını güvence veren yasal düzenlemeler yapılmış, bu mahiyette yükümlülükler belirlenmiş ve MASAK'ın görev ve yetki sınırları sadece kara para olmamakla beraber terörün finansmanını da yetkileri içine dahil etmiştir. 5549 sayılı Kanunda terörün finansmanına yönelik yapılan düzenlemelerin sonucunda, terör finansmanının da başlıca suçlar arasında yer alması işbu sebepten aklama ile ilişkin mücadeleye terör finansmanının dahil edildiği açık bir biçimde gözükmektedir. Söz konusu Kanununun 4. Maddesinde;

“Şüpheli işlem bildirimine ilişkin hükümler belirtilmiştir ve yükümlüler nezdinde veya bunlar vasıtasıyla gerçekleşen veya teşebbüs edilen işlemlere konu malvarlığının illegal şekillerde elde edildiğine veya kanuna aykırı gayelerle kullanıldığına dair herhangi bir bilgi, şüphe, veya bu şüpheyi doğrulacak nedenin keşfedilmesi durumunda bu işlemlerin yükümlüler tarafından Başkanlığa bildirilmesinin zaruri olduğu” belirtilmiştir¹⁷⁶.

5549 sayılı Kanunun 2. Maddesinin d bendine göre

“Yükümlü bankacılık, sigortacılık, bireysel emeklilik, sermaye piyasaları, ödünç para verme ve diğer finansal hizmetler ile posta ve taşımacılık, talih ve bahis oyunları alanında faaliyet gösterenler; döviz, taşınmaz, değerli taş ve maden, mücevher, nakil vasıtası, iş makinesi, tarihi eser, sanat eseri ve antika ticareti

¹⁷⁵ 4208 Sayılı Kara Paranın Önlenmesine Dair Kanun.

¹⁷⁶ 5549 Sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun, Md.4.

ile iştigal edenler veya bu faaliyetlere aracılık edenler ile noterler, spor kulüpleri, ve Cumhurbaşkanınca belirlenen diğerk alanlarda faaliyet gösterenleri” kast etmektedir.

Aynı kanunun 3. Maddesinde ise yükümlüler kimlik tespiti yapmak ve bilgi değışimi yapması açıklanmıştır. 3.Maddenin birinci bendinde;

“Yükümlüler, kendileri nezdine yapılan veya aracılık ettikleri işlemlerde işlem yapılmadan önce, işlem yapanlar ile nam veya hesaplarına işlem yapılanların kimliklerini tespit etmek zorundadır” 2. Bendinde ise, “kimlik tespitine esas belge nevilerini belirlemeye Bakanlık yetkili olup, kimlik tespitini gerektiren işlem türleri, bunların parasal sınırları ve konuyla ilgili diğerk usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir” şeklinde belirtilmiştir.

Kanunun 6. Maddesinde ise yükümlülerin devamlı bilgi vermesi zorunluluğı konmuştur. Maddenin birinci bendinde; “yükümlüler taraf oldukları veya aracılık ettikleri işlemlerden, Bakanlıkça belirlenecek tutarı aşanları Başkanlığa bildirmek zorundadır” diye belirterek yükümlülerin yapılacak şüpheli işlemlerin önüne geçmesi amaçlanmıştır. Kanunun 8. Maddesinin birinci bendinde ise;

“Yükümlüler, bu Kanunla getirilen yükümlölüklerle ve işlemlerine ilişkin her türlü ortamdaki; belgeleri düzenleme tarihinden, defter ve kayıtları son kayıt tarihinden, kimlik tespitine ilişkin belgeleri ise son işlen tarihinden itibaren sekiz yıl süreyle muhafaza ve istenmesi halinde yetkililere ibraz etmekle yükümlüdür” diye belirterek yükümlölere muhafaza ve ibraz zorunluluğı getirilmiştir.

Kanunun 10. Maddesi ise yükümlülerini korumaya yönelik olmaktadır. Kanunun birinci bendinde;

“Bu Kanun gereğince yükümlölüklerini yerine getiren gerçek ve tüzel kişiler hiçbir şekilde hukuki ve cezai bakımdan sorumlu tutulamaz” ikinci bendinde ise; “Özel kanunlarda hüküm bulunsa dahi şüpheli işlem bildiriminde bulunanlara dair, mahkeme dışında, üçüncü kişi, kurum ve kuruluşlara bilgi verilemez. Bu kişilerin kimliklerinin saklı tutulması ve güvenliklerinin sağılanması için mahkemece gerekli önlemler alınır”¹⁷⁷ diye belirtilerek yükümlülerin korunması amaçlanmıştır.

¹⁷⁷ 5549 Sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun, Md.151.

Türk Ceza Kanununda ise kara para aklama ve terör finansmanı ile ilgili kanunlar konulmuştur. Ceza kanunları açısından 1 Haziran 2006 yılında yürürlüğe giren 5237 Türk Ceza Kanununun 282. Maddesi aklama suçuyla alakalı olmaktadır. Söz konusu maddenin suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama başlıklı maddesine göre;

Madde 282- (1) (Değişik: 26/6/2009 – 5918/5 md.) “Alt sınırı altı ay veya daha fazla hapis cezasını gerektiren bir suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini, yurt dışına çıkaran veya bunların gayrimeşru kaynağını gizlemek veya meşru bir yolla elde edildiği konusunda kanaat uyandırmak maksadıyla, çeşitli işlemlere tâbi tutan kişi, üç yıldan yedi yıla kadar hapis ve yirmibin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.”

(2) (Ek: 26/6/2009 – 5918/5 md.) “Birinci fıkradaki suçun işlenmesine iştirak etmeksizin, bu suçun konusunu oluşturan malvarlığı değerini, bu özelliğini bilerek satın alan, kabul eden, bulunduran veya kullanan kişi iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

(3) “Bu suçun, kamu görevlisi tarafından veya belli bir meslek sahibi kişi tarafından bu mesleğin icrası sırasında işlenmesi halinde, verilecek hapis cezası yarı oranında artırılır.”

(4) “Bu suçun, suç işlemek için teşkil edilmiş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, verilecek ceza bir kat artırılır.”

(5) “Bu suçun işlenmesi dolayısıyla tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.”

(6) “Bu suç nedeniyle kovuşturma başlamadan önce suç konusu malvarlığı değerlerinin ele geçirilmesini sağlayan veya bulunduğu yeri yetkili makamlara haber vererek ele geçirilmesini kolaylaştıran kişi hakkında bu maddede tanımlanan suç nedeniyle cezaya hükmolunmaz”¹⁷⁸ denilerek ilgili kanunun 282. Maddesinde yürürlüğe girmiştir. Özellikle FATF’ın 40 Tavsiye Kararında kaçakçılık suçları ile ilgili yaptırımları da içermesi Vergi Usul Kanunu’nun vergi suç ve cezaları ile bağlantılı olmaktadır. Vergi Usul Kanunu 359. Maddesine göre kanunda sayılı olan fiillerin gerçekleşmesi durumunda kaçakçılık suçu işlenmiş sayılmaktadır. Vergi Usul Kanunu’nun 359.

¹⁷⁸ 5549 Sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun, Md. 5

Maddesinde, suçun ağırlığı ve buna bağlı olarak verilecek cezanın ağırlığı bakımından kaçakçılık suçları üç gruptan oluşmaktadır. Bunlar şu şekildedir;

18 Aydan 3 Yıla Kadar Hapis Cezasını Gerektiren Kaçakçılık Suçları:

Eğer kişiler veya kurumlar vergi kanunları uyarınca tutulan veya düzenlenen ayrıca saklama ve talep edilmesi halinde ibraz mecburiyeti bulunan defter ve kayıtlarda,

- “Hesap ve muhasebe hileleri yapma”,
- “Gerçek olmayan veya kayda konu işlemlerle ilişkisi bulunmayan kişiler adına hesap açmak”,
- “Defterlere kaydı gereken hesap ve işlemleri vergi matrahının azalması sonucunu doğuracak şekilde tamamen veya kısmen başka defter, belge, veya diğer kayıt ortamlarına kaydetmek (çift defter kullanma)”,
- “Defter, kayıt ve belgeleri tahrif etmek veya gizlemek (varlığı noter tasdik kayıtları veya sair suretlerle sabit olduğu halde, inceleme sırasında vergi incelemesine yetkili kimselere defter ve belgelerin ibraz edilmemesi gizleme anlamına gelmektedir)”,
- “Muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenlemek ve bu belgeleri kullanmak,”

Mükellefler bu suçlardan herhangi birini veya birkaçını işlemesi durumunda on sekiz aydan üç yıla kadar hapis cezası ile yargılanacaktır.”

2 Yılden 5 Yıla Kadar Hapis Cezasını Gerektiren Kaçakçılık Suçları:

- Eğer kişiler veya kurumlar, Belgelerin Maliye Bakanlığı ile anlaşması olmayan matbaalarca basılması veya bu belgelerin bilerek kullanılması halinde iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile yargılanacaklardır.

3 Yılden 5 Yıla Kadar Hapis Cezasını Gerektiren Kaçakçılık Suçları:

Eğer kişi ve kurumlar vergi kanunları uyarınca tutulan veya düzenlenen ve saklama ve gerektiğinde ibraz etme zorunluluğu bulunan,

- Defter, kayıt ve belgelerin yok edilmesi,
- Defter sayfalarının yok edilerek yerine başka sayfalar konulması veya hiç sayfa konulmaması,

- Belgelerin asıl ve suretlerinin tamamen veya kısmen de olsa sahte olarak düzenlenmesi veya bu şekilde hazırlanan belgelerin kullanılması

Halinde mükellefler üç yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile yargılanacaklardır.

Vergi Usul Kanunu 359. Maddesinde yer alan kaçakçılık suçları kişinin tek başına yapabileceği gibi başkaları tarafından iştirak edilerek de söz konusu kaçakçılık eylemleri gerçekleşebilmektedir. Birden fazla kişi söz konusu fiile doğrudan doğruya irtikap edebilir ve bu hareketleriyle suçun oluşmasında önemli bir rol oynayabilir veya suçun işlenmesini azmettirebilirler. Kaçakçılık suçunun işlenmesine yardım eden kişiler eğer bu durumdan maddi bir fayda hedeflemişler ise, suç için öngörülen cezanın aynısı ile cezalandırılırlar. Ancak bu durumdan herhangi bir maddi fayda hedeflememişler ise suç için öngörülen cezanın yarısı ile cezalandırılırlar¹⁷⁹.

Türkiye ayrıca 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunun “Dar Mükellefiyette Vergi Kesintisi” başlıklı 30.maddenin 7 numaralı fıkrasında vergi cennetleriyle mücadele hedefiyle oluşturulmuş özel bir düzenleme bulunmaktadır¹⁸⁰. Söz konusu kanun şu şekilde düzenlenmiştir;

“Kazancın elde edildiği ülke vergi sisteminin, Türk vergi sisteminin yarattığı vergilendirme kapasitesi ile aynı düzeyde bir vergilendirme imkanı sağlayıp sağlamadığı ve bilgi değişimi hususun göz önünde bulundurulması suretiyle Cumhurbaşkanınca ilan edilen ülkelerde yerleşik olan veya faaliyette bulunan kurumlara (tam mükellef kurumların bu nitelikteki ülkelerde bulunan iş yerleri dahil) nakden veya hesaben yapılan tahakkuk ettirilen her türlü ödemeler üzerinden, bu ödemelerin verginin konusuna girip girmediğine veya ödeme yapılan kurumun mükellef olup olmadığına bakılmaksızın %30 oranında vergi kesintisi yapılır”¹⁸¹. Bu kanun ile elde edilen suç gelirlerinin önce vergi cenneti ülkelerde aklanıp sonra ülkeye sokulmasının da önüne geçilmiş olması

¹⁷⁹ Mehmet Tosuner ve Zeynep Arıkan, **Vergi Usul Hukuku**, Masaüstü Yayıncılık, 2016, İzmir, ss. 277, 278, 279

¹⁸⁰ Salime Akbulut, Yeni Kurumlar Vergisi Kanunu ve Vergi Cennetlerine İlişkin Düzenlemeler, https://www.verginet.net/dtt/1/SalimeAkbulutSMMM-YeniKurumlarVergisiKanunuve8220VergiCennet_14962.aspx, (17.12.2019)

¹⁸¹ TBMM Mevzuat Bilgi Sistemi, <https://mevzuat.tbmm.gov.tr/mevzuat/faces/maddedetaylari?psira=55929>, (17.12.2019)

açısından oldukça önem arz etmektedir. Vergi cenneti ülkeler özellikle para aklayıcıları tarafından oldukça sık bir şekilde kullanılmaktadır. Elllerinde bulunan kara para bu ülkelerde aklanıp başka ülkelerdeki finansal sisteme girişi sağlanabilmektedir.”

Türkiye'nin para aklama ve vergi kaçakçılığı ilgili bir başka yaptırımı da serbest muhasebeci mali müşavirlere (SMMM) ve yeminli mali müşavirlere (YMM) olmaktadır. 18. No.lu serbest muhasebeci, serbest muhasebeci mali müşavirler, yeminli mali müşavirler Kanunu Genel Tebliğinde; “Yıllık gelir veya kurumlar vergisi beyannamesinin ilgili bölümleri ile mali tablolar ve bildirimlerin uygun kısımları, Yeminli Mali Müşavirlerce imzalanıp mühürlenmek ve Tasdik raporu düzenlemek suretiyle yerine getirilecektir. Ayrıca, tasdik raporu ve beyannamede yer alan miktarlar arasında bir uyumsuzluk varsa, beyannameye şerh düşürülerek tasdik işlemi yapılır” denilmektedir.

Tasdikin amacı, ödenmesi gereken gelir veya kurumlar vergisinin, doğruluğunu araştırmak, tespit etmek ve sağlamaktır. Yeminli Mali Müşavirlerin ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin gerek 3568 sayılı Kanunda gerekse Vergi Usul Kanununda sorumlulukları bulunmaktadır. Mali müşavirlerin VUK açısından iki türlü sorumluluğu bulunmaktadır. Mali sorumlulukları kanunun mükerrer 227. Maddesinde, cezai sorumlulukları ise aynı kanunun 360. Maddesinde düzenlenmiştir.

213 Sayılı Vergi Usul Kanununun Vergi Beyannamelerinin İmzalanması ve Yeminli Mali Müşavir Tasdik Raporları’ başlıklı mükerrer 227. Maddesine göre; “tasdik raporunu düzenleyen yeminli mali müşavirlerin düzenledikleri tasdik raporlarında yer alan bilgilerin, defter kayıtlarına, bu kayıtların dayanağını teşkil eden belgelere uygun olmamasından dolayı ortaya çıkan vergi ziyana bağlı olarak alınacak, vergi, ceza ve gecikme faizlerinden, mükellefle birlikte müştereken ve müteselsilen sorumlu olurlar”¹⁸².

Devlet bu kanun ile hem vergi kaçakçılık hem de para aklama ile mücadele edebilecek hem de vergi ziyana neden olabilecek her türlü tasdik önüne geçmiştir.

¹⁸² Raşit Uçan, **Yeminli Mali Müşavirlerin Geliri ve Kurumlar Vergisi Tasdik Raporundan (Tam Tasdikten) Doğan Sorumluluğu**, <http://www.tmud.org.tr/Files/YMM%20tam%20tasdik%20sorumluluğu.pdf>, İstanbul, 2015, s.s.5,7,8,9,10

Türkiye’de ekonomik durgunluk veya kriz dönemlerinde “varlık barışı” adı altında kişilerin veya kurumların yurt dışında tuttuğu bazı menkul kıymetleri ülke ekonomisine entegre etmek amacıyla bir uygulama yapılmaktadır. Bu uygulama Türkiye’de en son olarak 7143 Sayılı Kanunla yurt dışında bulundurdıkları para, döviz, altın ve menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçlarını 31 Temmuz 2018 tarihine kadar, bu tarihte dahil olmak üzere, getirmeleri halinde söz konusu varlıklar için bir vergi hesaplanmayacağı ayrıca 30 Kasım 2018 tarihine kadar gerçek ve tüzel kişiler tarafından Türkiye’deki bankalara veya aracı kurumlara bildirilmesi halinde %2 oranında vergi hesaplanacağı belirtilmiştir¹⁸³. Ayrıca kişiler ülke içinde bulundurdıkları ama finansal sisteme entegre edemedikleri para, döviz, altın, menkul kıymet ve sermaye piyasası araçlarını da %2 oranında vergi ödeyerek finansal sisteme dahil etme hakkına sahip olmuşlardır.

3.2. 5549 Sayılı Kanunun 4208 Sayılı Kanunundan Farkı

Kara para aklama suçu kavram olarak Türkiye’deki yasalara ilk defa 1996 yılında çıkarılan 4208 sayılı Kanun ile girmiştir. Söz konusu kanun “Kara Paranın Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun” olarak isimlendirilmiştir. 4208 sayılı Kanunda kara para aklamanın başlıca suçları belirlenmiş, kara para ve kara para aklama suç olarak belirlenmiş ve aklama suçunun cezası tespit edilmesine karşılık yükümlülükler bu kanunda yer almamıştır. 4208 sayılı Kanun yürürlükte 2006 yılına kalmış ve bu süre içinde para aklamayla mücadelede önemli gelişmeler meydana gelmiştir. Uluslararası anlaşmalar, iç mevzuatta yapılan düzenlemeler sayesinde kara para aklama ile mücadelede uluslararası standartlar yakalanmıştır.

5237 sayılı Türk Ceza Kanunda yer alan “Suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerini aklama” başlıklı 282. Madde mevzuatta yapılan en önemli değişikliktir. Bu kanun maddesi sayesinde kara para aklama suçu müstakil bir suç olarak kabul edilmiş ve bu suçun ağırlaştırıcı ve hafifletici nedenleri belirlenmiştir. Kara para aklama suçu Türkiye’de hem 4208 sayılı Kanunda hem de 5237 sayılı Türk Ceza Kanunda düzenlenmiştir. Aynı Suçun iki farklı kanunda yer almasının belli dezavantajı da bulunmaktadır. Aklama eyleminin gerçekleşmesi durumunda hangi

¹⁸³ Gelir İdaresi Başkanlığı, **7143 Vergi Ve Diğer Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması Kanunu**, Yayın No: 279, Temmuz, 2018

kanunun uygulanacağı ciddi bir problem yaratmış ve hukuki yorum açısından karmaşık bir hal almıştır.

Uluslararası düzeyde de kara para aklama ile mücadelede önemli değişiklikler yaşanmıştır. Bu konudaki en önemli değişiklik ise Türkiye'nin 1991 yılında üye olduğu FATF'ın (Mali Eylem Görev Gücü) 2003 yılında tekrar gözden geçirdiği 40 tavsiye kararına terör finansmanı ile mücadele edebilmek için dahil ettiği 9 özel tavsiye ve bu tavsiyeleri temel alarak hazırladığı "Kara Para Aklama ve Terörün Finansmanı ile mücadele Metodolojisi" olmuştur. Bu metodoloji sayesinde yükümlüler ve yükümlülükler daha belirgin olurken aynı zamanda kara paranın amlandığı finansal kuruluşlara yönelik önlemlerin arttırılmıştır. Bu sebeple Türkiye'de yeni bir kanun ihtiyacı şu sebeplerle meydana gelmiştir;

- Mevcut kanunlarımızda terörün finansmanı ile belli bir düzenleme yer almaz, iken aynı zamanda aklama suçunun ve bu suçla ilgili gereken düzenlemelerin ceza kanunu içinde yer alması,
- FATF'ın yeni standartlarına uygun şekilde yükümlülükleri yerine getirmektir.

18 Ekim 2006 tarihinde yayımlanan 5549 sayılı kanun, birçok açıdan 4208 sayılı kanundan farklılık göstermektedir. Yeni kanunda, caydırıcı tedbirler kapsamındaki suç ve cezaya ilişkin düzenlemeler dahil edilmeyen, bu noktaları ceza kanuna bırakan, anacak yükümlülükler ve idari, istihbari takip ve değerlendirme kapasitesini yükseltmeye önem veren bir kanun olmuştur. 5549 sayılı kanunun temel farklılıkları şunlardır,

- Terminoloji,
- Suç ve cezanın belirlendiği kanun,
- Yükümlülüklerin kanunda yer alması,
- -Yükümlülük ihlallerinin cezası,
- -Tedbir konulması,
- Muhafaza ve ibraz süresi,
- -MASAK'ın görevleri ve getirdiği yeni düzenlemeler
- Temel farklılıklar olmaktadır.

Bu noktadan hareketle 5549 sayılı Kanun 4208 sayılı Kanuna göre şu noktalardan hem farklılık göstermekte hem de daha geniş kapsamlı olmaktadır,

- 4208 sayılı Kanunda sadece “kara para” ve “kara para aklama” terimleri geçmekte iken, 5549 sayılı Kanun “suç geliri” ve suç gelirlerinin aklanması kavramlarını kullanmıştır. Bu sayede suç geliri; “Suçtan gelirlerinden elde edilen mal varlığı” olarak açıklanmıştır.
- 4208 sayılı Kanunda; sadece kara para aklama ile ilgili başlıca suçlar sayılmış ve cezası belirlenmişken, 5549 sayılı Kanunda sadece kara para aklama suçuna ve cezasına dair hiçbir tanımlamaya yer verilmeyip, söz konusu suç ve cezasını 5237 sayılı Türk Ceza Kanunun 282. Maddesine atf yapılmıştır ve bu sayede önceden yaşanan karışıklıkların önüne geçilmesi sağlanmıştır.
- 4208 sayılı Kanunda sadece bilgi ve belge verme yönünden yükümlülerin yükümlülüğü bulunmakta ve bunun dışında yükümlülükler konu olarak tanımlanmamışken, bunlar Yönetmeliğe bırakılmıştır. 5549 sayılı Kanunda ise yükümlülükler ayrıntılı bir şekilde belirlenmiş ve yükümlülüklerin her bir tanesi ayrı birer madde şeklinde hazırlanmıştır.
- 4208 sayılı Kanunda; Yükümlülük ihlalleri için 6 aydan bir yıla kadar hapis cezası ve 12 milyon liradan 120 milyon liraya kadar ağır para cezası öngörülmüşken, 5549 sayılı Kanunda yükümlülüklerin ihlal edilmesi durumunda, ihlal edilen yükümlülüğün türüne göre idari veya adli ceza uygulamasına karar verilmiştir.
- 4208 sayılı Kanunda tedbirin (dondurma, tasarrufun kısıtlanması, zapt) nasıl bir şekilde uygulanması gerektiğine dair Kanunda özel bir düzenleme varken, 5549 sayılı Kanunda “el koyma” uygulamasına dair özel bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu durumu 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 128. Maddesine göre yapılacağı belirlenmiştir.
- 4208 sayılı Kanunda kimlik tespitine ilişkin belgelerin saklanma süresi 5 yıl olmaksayken, 5549 sayılı Kanunda yükümlülüklerle ve yapılacak her türlü işleme ilişkin bütün belgelerin saklanma süresini 8 yıl boyunca saklanması kabul edilmiştir.

- 5549 sayılı Kanunda Mali Suçları Araştırma Kurumu'na (MASAK) 4208 sayılı Kanuna nazaran daha geniş ve yeni yetkiler verilmiştir¹⁸⁴.

3.3. Amerika Birleşik Devletlerinde Kara Para Aklama İle Mücadelede Uygulanan Mali Politikalar

Amerika Birleşik Devletlerin'de federal düzeyde kara para aklama ve terörün finansmanına karşı mücadeledeki kanunlar oldukça gelişmiş, olgunlaşmış ve kompleks bir yapıda olmaktadır. Bu durumun kaynağını oluşturan ise 1970 yılındaki Bankacılık Sırrı Kanunları (Bank Secrecy Act) olmaktadır. Bu kanun ile Amerikan finansal kurumlarına kara paranın ve terörün finansmanın aklanmasının önlenmesi ve belirlenmesi geniş kapsamlı kayıt tutma, rapor etme ve zorunlu riayet prosedürleri ile ilgili yasa yürürlüğe girmiştir. 1986 yılında Birleşik Devletlerin yasalaştırdığı Para Aklama Kontrolü Kanunu (Money Laundering Control Act) ise para aklamanın ilk defa ulusal düzeyde ceza gerektiren suç olduğunu yasalaştırmıştır¹⁸⁵. Ayrıca 1986 yılında yürürlüğe giren yasa 1956 yılının daha geniş kapsamlı bir hali olmaktadır. Şöyle ki, 1956 yılındaki yasada dolar transferi ile ilgili herhangi bir miktar soruşturma için verilmemişken, 1986 yılındaki yasa ile 10.000 Amerikan doları veya üstündeki miktarlar için finansal kurumlara paranın suçtan kaynaklanıp kaynaklanmadığının bilgisinin soruşturulması istenmiştir. Bu rakam gerek kişinin hesabına girsin gerekse hesabından çıksın 10.000 Amerikan dolarının eğer üstüneyse işlemi yapan finansal kurum bu işlemle ilgili rapor istenmektedir. Bu durumun tek istisnası Birleşik Devletler Posta Servisi olmaktadır. Söz konusu servis, ödemeler için veya transferler için sadece postacılık veya pulla ilgili olanlarında rakam 10.000 Amerikan doları aşsa dahi istisna kapsamına girmiştir.

Amerika Birleşik Devletleri, kumarhaneleri işini layıkıyla yapan ve yıllık oyun gelirleri bir milyon Amerikan dolarını aşan organizasyon olarak tanımlamaktadır. Amerika'da bulunan kumarhaneler kara para aklama ve terörün finansmanına karşı mücadelede nakit işlemlerini, kasalarına giren veya çıkan, 10.000

¹⁸⁴ Oktay Üstün, "5549 Sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun İle Getirilen Temel Değişiklikler", **Bankacılar Dergisi**, Sayı: 64, 2008, ss. 43,44,45

¹⁸⁵ LEXOLOGY, **Anti Money Laundering & Fraud**, <https://www.lexology.com/gtdt/tool/workareas/report/anti-money-laundering-and-fraud/chapter/usa>, (18.12.2019)

Amerikan dolarının üstünde ise bu rakamı rapor etmeleri talep edilmektedir. Birleşik Devletler Amerikan vatandaşı olanlardan yabancı bir ülkede menkul kıymetler veya diğer hesap türleri dahil olmak üzere herhangi bir finansal hesaptan mali çıkarı varsa veya imza yetkisi varsa, Amerikan vatandaşı olan bu kişi hesaplarının toplamı 10.000 Amerikan dolarını aşması halinde çalışmış olduğu yabancı banka ve bilançosunu rapor etmek zorundadır. Kişiler ayrıca Federal gelir vergisi beyannamelerini ibraz ederlerken yabancı ülkede mali faydalarının olup olmadığını bildirmek zorundadır.

Eğer kişiler fiziksel olarak herhangi finansal enstrümanı, 10.000 Amerikan dolarını aşan, taşıır, postalar veya naklederse veya fiziksel olarak taşınmasına, postalanmasına veya nakledilmesine sebep olursa, finansal enstrümanı fiziksel olarak taşıma, postalama veya nakletme girişiminde bulunursa Amerika'dan farklı bir ülkeye bu durumu Uluslararası Para veya Parasal Enstrüman Taşımacılığı'na (International Transportation of Currency of Monetary Instruments-CMIR) bildirme zorunluluğu vardır. İlave olarak ülke dışından Amerika'da bulunan bir vatandaş bu taşınan, postalanmış veya nakledilen parayı ve finansal enstrümanı almış ise ve bu rakam 10.000 Amerikan dolarının üstünde ise ve Uluslararası Para veya Parasal Enstrüman Taşımacılığı bu durumu henüz kayıt altına almadıysa, Amerika'da bu miktarı alan kişi miktarı, fatura tarihini, enstrüman veya enstrümanları ve teslim aldığı kişiyi bildirmek zorundadır.

Amerika Birleşik Devletleri, Belirlenmiş Hukuka Aykırı Aktiviteler (Specified Unlawful Activity) sürecinin tanımını ve neler olduğunun yorumlamıştır. Söz konusu süreçler kanuna uygun şekilde tanımlanamamaktadır. Yapılan yoruma göre paranın hukuka aykırı aktivitelerden türediği şu işlemlerle olabileceği belirtilmiştir;

- Kredi Limiti,
- Gayrimenkul,
- Ödemesi yapılmamış çekler,
- İflas aldatması ile saklanmış malvarlıkları,
- Aldatma şemasıyla edinilmiş envanter,

Amerika Birleşik Devletlerin’de sadece para aklama soruşturmalarında vergi bilgilerine başvurulmaktadır. 26. Maddeye göre tek taraflı duruşmalar vergi bilgilerinin kullanılmasına müsaade etmektedir ve bu durum hukuk muhakemeleri usulünde de kullanılmaktadır¹⁸⁶.

Amerika Birleşik Devletleri vergi kaçakçılığı konusuna da oldukça önem vermekte ve hassas davranmaktadır. Sebebi ise Amerika’da vergi konusunun gerek kişiler gerekse devlet açısından oldukça önemli bir konu olmasıdır. Amerikan toplumundaki vatandaşlar açısından vergiden kaçılmayacağına dair bir fikrin oluşması, hukuki düzenlemeler, uygulama, denetim ve yargı ile beraber vergi sisteminin etkinliğinin bir göstergesi olmaktadır. Amerika Birleşik Devletleri açısından vergi kaçırma yollarından ve bu nedenle suç teşkil eden ana fiillerden başlıca olanları ise; “Kasıtlı olarak düşük beyanda bulunmak veya bazı gelirleri beyan dışı bırakmak, Giderleri olduğundan fazla göstermek, İki farklı defter tutmak, Defterlere gerçek durumdan farklı kayıtlar yapmak, Şahsi giderlerini iş veya işletme gideri olarak göstermek, Gerçekdışı giderler göstermek, Gelir veya servetini saklamak veya transfer etmek” vergi kaçakçılığına sebep olan fiillerdir. Vergi kaçakçılığı suçu için Amerika’da İç Gelir Kanunu’nun (Title 26) “**Prosedür ve Yönetim**” başlıklı “**Suçlar, Kanunlara Aykırı Diğer Davranışlar**” alt başlıklı (F) bölümünde “Vergi Suçları” yer almaktadır. Vergi Suçları ile ilgili bölüm şekilde gösterilmiştir.

Tablo 1 ABD’de Vergi Suçları İle İlgili Düzenleme

Suç Başlığı ve İlgili Mevzuat	Suçun Tanımı ve Cezası
Vergi Kaçırmaya Teşebbüs	Bu Kanun kapsamındaki vergiyi kaçırmaya teşebbüs edenler, kanunla öngörülmüş diğer cezaların yanında; suç faili olarak,
(Title 26 USC § 7201)	– Beş yıla kadar hapis cezası veya gerçek kişiler için 250.000 \$ ve tüzel kişiler için 500.000 \$’a kadar para cezası ile veya yukarıdaki cezaların her ikisi ile birlikte cezalandırılır. Yargılama giderleri ayrıca alınır.
Kasıtlı olarak vergi kaçırma	Bu Kanun uyarınca toplanması, hesaplanması veya ödenmesi gerekli verginin toplanması, hesaplanması veya ödenmesini kasıtlı olarak yerine getirmeyen veya eksik yerine getirenler, bu Kanunla öngörülmüş diğer cezaların yanında, ağır suç faili olarak,
(Title 26 USC § 7202)	– Beş yıla kadar hapis cezası veya gerçek kişiler için 250.000 \$ ve tüzel kişiler için 500.000\$’a kadar para cezası ile veya yukarıdaki cezaların her ikisi ile birlikte cezalandırılır.

¹⁸⁶ IRS, **Money Laundering and Currency Crimes**, https://www.irs.gov/irm/part9/irm_09-005-005#idm140538253751680, (18.12.2019)

	Yargılama giderleri ayrıca alınır
Kasıtlı olarak Beyanname vermemeye, bilgi sunmama veya vergi ödememe (Title 26 USC § 7203)	Bu Kanun uyarınca hesaplan bir vergiyi ödemekle yükümlü olan ya da bu Kanun veya Kanun verdiği yetkiye dayanılarak yapılan düzenlemeler uyarınca beyanname vermek, kayıt tutmak veya herhangi bir bilgi sunması gerekenlerden kasıtlı olarak hesaplanan bir vergiyi ödemeyen veya eksik ödeyenler ile beyanname vermeyenler, gerekli kayıtları tutmayanlar ve sunmaları gerekli bilgileri sunmayanlar veya bunları Kanun veya düzenlemelerle öngörülen zamanlarda yerine getirmeyenler, kanunla öngörülen diğer cezaların yanında, hafif suç faili olarak, – Bir yıla kadar hapis cezası veya gerçek kişiler için 100.000 \$ ve tüzel kişiler için 200.000 \$’a kadar para cezası veya yukarıdaki cezaların her ikisi ile birlikte cezalandırılır. Yargılama giderleri ayrıca alınır.
Title 26 USC § 7206(1) Sahtekarlık ve yalan veya yanıltıcı beyan	Her kim kasıtlı olarak yanıltıcı beyanlarla iade talep eder, beyan veya diğer belgelerinin yalan ve yanıltıcı olduğu somut delillerle anlaşılırsa, bu Kanunla öngörülmüş diğer cezaların yanında, ağır suç faili olarak, – Üç yıla kadar hapis cezası veya gerçek kişiler için 250.000 \$ ve tüzel kişiler için 500.000 \$’a kadar para cezası ile veya yukarıdaki cezaların her ikisi ile birlikte cezalandırılır. Yargılama giderleri ayrıca alınır.
Title 26 USC § 7206(2) Sahtekarlık ve Yalan Beyana Yardım	Her kim vergi ile iade ve diğer belgelerde sahtecilik yapılması veya kasıtlı olarak yanıltıcı bilgilere yer verilmesi konusunda yardım eder, destek verir, danışmanlık yapar, öneride bulunursa, bu konuda belge sunması veya iade talep etmesi gereken kişi veya tüzel kişi adına bu konuda yetkili kılınmış kişinin rızasının ya da bilgisinin bulunup bulunmadığına bakılmaksızın, bu Kanunla öngörülmüş diğer cezaların yanında, ağır suç faili olarak, – Üç yıla kadar hapis cezası – veya gerçek kişiler için 250.000 \$ ve tüzel kişiler için 500.000 \$’a kadar para cezası veya yukarıdaki cezaların her ikisi ile birlikte cezalandırılır.
Yukarıdaki vergi kaçakçılığını düzenleyen fiillerin yanında aynı bölümde, vergi ile ilgili görevlerde bulunanların görevlerini yapmasının yolsuzluk veya zorlama içeren eylemlerle engellenmeye çalışılması durumu da ceza yatırımına bağlanmıştır. Bu kişiler için 3 yıla kadar hapis cezası ile gerçek kişiler için 250.000 \$, tüzel kişiler için 500.000 \$’a kadar para cezasının ayrı ayrı veya beraber uygulanması öngörülmüştür ¹⁸⁷ .	

Türkiye’de olduğu gibi Amerika’da da vergi kaçakçılığı suçları gerek para gerek hapis cezası ile cezalandırılmaktadır. Ancak Amerikan sistemindeki gerek para cezaları gerekse hapis cezaları Türkiye’dekine nazaran daha ağır olmaktadır.

3.4. Fransa’da Kara Para Aklama İle Mücadelede Uygulanan Mali Politikalar

Kara para aklama ve terör finansmanı ile mücadele konularında en hassas davranan ülkelerden bir tanesi Fransa olmaktadır. Fransız hükümeti aldığı kararlar doğrultusunda terörizmin finansmanı ve kara para aklama ile mücadelede birçok

¹⁸⁷ Hasan Aykın, **Vergi Suçu ve Cezaları: Amerika Birleşik Devletleri Örneği**, <https://vergidosyasi.com/2017/01/02/vergi-kacakciligi-sucu-ve-cezolari-amerika-birlesik-devletleri-ornegi/>, (18.12.2019)

yoldan uğraşmaktadır. Fransız hükümeti 12 Temmuz 1990 yılında 90-614 sayılı Kanun ile, finansal organizasyonlarında katılımıyla uyuşturucu trafiğinden gelen kara para ile mücadele ilgili kanunu yürürlüğe koymuştur. Bu kanun kredi kuruluşlarını ve sigorta şirketlerini defterlerinde kayıtlı tutukları miktarları deklare etmeye ve uyuşturucu trafiği gibi gözüken işlemleri bildirmeye mecbur bırakmıştır. Söz konusu deklarasyonlar ise TRACFIN (Traitement du Renseignement et Action Contre Les Circuits Financiers Clandestins) tarafından toplanılacak ve şayet TRACFIN söz konusu işlemlerde uyuşturucu trafiğine elverişli kanıtları ortaya koyarsa, söz konusu durum Cumhuriyet savcılığına başvurulacaktır. Söz konusu kanun Fransa'nın kara para aklama ile mücadelesindeki ilk kanundur ve sonradan birçok defa değişikliğe uğramıştır¹⁸⁸.

Fransız ceza Kanunu 324-1. Maddesi ile para aklamaya karşı genel bir suç düzenlemiştir ayrıca para aklamanın uyuşturucu trafiği ile bir bağlantısı varsa bu durum Kanunun 222-38. Maddesinde, terör finansmanı veya vergi kaçakçılığı ise Kanunun 421-1-6. Maddesinde düzenlenmiştir. Fransız Ceza Kanunlarında para aklama ile ilgili yaptırımlar ve para aklama ile ilgili cezalar ise aynı kanun 121-5. Maddesinde bulunmaktadır. Fransız Kanunlarında para aklama suçu ile ilgili yaptırımlar şu şekildedir;

- Para aklama suçu işleyen kişi beş yıla kadar hapis cezası ve 375000 euro para cezası,
- Para aklama suçunun uyuşturucu trafiği ile ilişkisi varsa, on yıla kadar hapis cezası ve 750000 euro para cezası,
- Terör finansmanı ile ilgiliyse 10 yıla kadar hapis cezası ve ayrıca 225000 euro para cezası,

Ödemekle yükümlü kalacaktır suçu işleyen kişi veya kişiler. Bazı meslek grupları, bankalar, kredi kuruluşları, sigorta şirketleri, inşaat şirketleri, muhasebeciler, avukatlar ve noterler yaptıkları işlemleri kontrollü ve ihtiyatlı

¹⁸⁸ SENAT, Amélioration De Lutte Contre Le Blanchiment D'argent Provenant D'activities Criminelles Organisées Article 19, <https://www.senat.fr/rap/100-005/100-00510.html>, 19.12.2019)

yapmaları gerekmektedir. Eğer para aklama ile ilgili şüpheli işlemleri fark ederlerse söz konusu işlemi TRACFIN'e deklare etmek zorundadır¹⁸⁹.

Fransız İhtiyatlı Denetim ve Karar Merci (French Prudential Supervision and Resolution Authority-ACPR) para aklama ve terörün finansmanı ile mücadelede bankaların, Avrupa Merkez Bankasına tabii büyük finansal kurumların kuruluşlarından sorumlu olmaktadır. 9 Mart 2010 tarihinde önceden Bankacılık Komisyonu (Banking Commission) ve Sigorta Kontrolü Yetkililerinden (Autorité de Controle et Des Assurances et Mutuelles-ACAM) sorumluluğunda bulunan para aklama ve terörün finansmanı ile mücadeledeki yetkileri devir almıştır. Fransız İhtiyatlı Denetim ve Karar Mercisinin sorumluluğu olduğu gruplar, bankalar (Fransa'da bulunan lisanslı bankalar ve Avrupa Ekonomik Bölgesinde işletilen kurumlar), sigorta şirketleri, finansal kuruluşlar, ödeme kuruluşları, elektronik para (E-money) kurumları ve döviz tacirleri olmaktadır. Önemli kurumlar Avrupa Merkez Bankasının altında bulunan Tek Denetleyici Mekanizması (Single Supervisory Mechanism-SSM) özel nedenlerden dolayı teftiş edilmektedir, ancak para aklama ve terörün finansmanı ile ilgili kontrolü yapan ise İhtiyatlı Denetim ve Karar Merci olmaktadır¹⁹⁰.

Fransa'da gayrimenkullerin alımı ve satımı noterler vasıtasıyla gerçekleşmektedir. Bu nedenle noterlerin yapılan işlemler nedeniyle sorumluluğa sahiptirler. Aynı zamanda emlakçılarda söz konusu işlemlere dahil olduklarından mütevellit emlakçılarındaki sorumluluğu bulunmaktadır. Bu nedenle gerek emlakçılar gerekse noterler mülk alım satım işlemi gerçekleşmeden önce paranın kaynağının nereden olduğu, evi alan kişinin kim olduğu, yaşı, iş durumu, vb... konularda soruşturma yapmaktadır. Noterlerin, yatırım şirketlerinin, döviz bürolarının ve emlakçıların söz konusu şüpheli işlemlerle ilgili olarak TRACFIN'e bilgi verme mecburiyetini ekonomik ve finansal düzeni sağlaması amacıyla 2 Temmuz 1998 yılında 98-546 no.lu kanunla yasalaştırmıştır¹⁹¹.

¹⁸⁹ Anti Money Laundering: France, <https://www.incegd.com/en/services/regulatory-solutions/compliance/anti-money-laundering/france>, (19.12.2019)

¹⁹⁰ IMF, **France Financial Sector Assessment Program Technical Note-Anti Money Laundering and Combating Financing of Terrorism Regime In France**, 2019, s.21

¹⁹¹ SENAT, Amélioration De Lutte Contre Le Blanchiment D'argent Provenant D'activités Criminelles Organisées Article 19, <https://www.senat.fr/rap/100-005/100-00510.html>, (20.12.2019)

Fransız hükümeti ayrıca gerek mükelleflerin gelir vergisi verirken daha düşük bir vergi ödemesi gerekse kendi alacağını güvence almak istemesinden dolayı, bazı aylarda gayrimenkul sermaye iradı eden kişilerin kira gelirlerini stopaj usulüyle almaktadır. Fransa’da emlakçıların ve şirketlerin ikamet acentasının denetiminden sorumlu olan kuruluş Fransa Rekabet, Tüketici İşleri ve Kaçakçılık Kontrolü Genel Müdürlüğü (Directorate General for Competition, Consumer Affairs and Fraud Control-DGCCRF) olmaktadır. Bu sorumluluğun sebebi ise, para aklama ve terörizmin finansmanı ile mücadele etmektir. Fakat ticari acentalar gayrimenkul işlemleri kapsamına girmelerine rağmen para aklama ve terörün finansmanı konularında denetlenmemektedir. Fransa’da şu anda mevcut 20000-25000 emlakçı, 30000-35000 ticari acenta, 3000 tane de şirket ikamet acentası olmaktadır. Fransa’da gayrimenkul danışmanlarından Ticaret ve Endüstri Odalarından (Chambres De Commerce et d’Industrie) lisans alması talep edilmektedir. Söz konusu lisans ticari temsilciler içinde geçerli olmaktadır. Fransa’da rekabet, tüketici işleri ve kaçakçılık kontrolü genel müdürlüğü ulusal risk tespitinde para aklama ve terörün finansmanı ile ilgili risklerin ana kaynağını gözlemlemiştir. En önemli risk kaynağını para aklama ve terör finansmanı ile ilgili olarak gayrimenkul danışmanları oluşturmaktadır Fransa’da ve bu duruma yabancı ülkelere gelen tehditlerde dahil olmaktadır¹⁹².

Fransız hükümetinin uluslararası diplomatik gündeminde vergi cennetleriyle mücadelede öncelik konumuna gelmiştir. Vergi matrahının aşındırılması kriz zamanlarında ve büyük mali kısıtlamalarda büyük bir problem yaratmaktadır ve bu konuyla ilgili henüz bir yasa maddesine karar verilmemiştir¹⁹³.

Fransız hükümeti vergi kaçakçılığı ile ilgili son yıllarda çok önemli çalışmalar yapmaktadır. Fransız hükümeti vergi kaçakçılığındaki cezaları 100%, 80% ve 40% olarak üç başlık altında toplamıştır. Eğer vergilerden kaçırılan miktar 100000 euro’nun üstündeyse ve vergi idaresi kontrole aykırı bir durum görmesi halinde 100% oranında ceza uygulayacak, eğer saklı bir aktivite, hileli uygulama

¹⁹² IMF, s.24

¹⁹³ France Diplomatie Ministry for Europe and Foreign Affairs, **Financial Transparency**, <https://www.diplomatie.gouv.fr/en/french-foreign-policy/economic-diplomacy-foreign-trade/a-european-and-international/making-international-regulations-an-asset-for-the-french-economy/article/financial-transparency>, (20.12.2019)

veya kanun kötüye kullanılması, yabancı ülkedeki hesapların, hayat sigortalarının veya ortaklıkların beyan edilmemesi ve kaçakçılar için uygulanacak ceza 80% oranında olmakta, eğer önceki altı yılda, vergi mükellefinin önceki bir denetim sırasında ceza alması durumunda, resmi bir ihbardan sonra kasıtlı olarak ihlal, yasaların kötüye kullanılması veya vergi beyannamesi vermeme cezası ise 40% olarak belirlenmiştir¹⁹⁴.

Fransa'da ayrıca başka yollar vasıtasıyla vergi kaçakçılığı yapan kişi veya kişiler tespit edilirse söz konusu kişiye 500000 euro para cezası ve beş yıl hapis cezası verilmektedir. Dahası bu para cezası 3000000 euro para cezasına kadar çıkabilmekte ve verilecek hapis cezası da yedi yıla kadar uzayabilmektedir. Bu cezalar işlenen suçun organize bir grup tarafından işlenmesi durumunda verilmektedir¹⁹⁵.

Fransız hükümeti ayrıca vergi kaçakçılığı ile mücadelede “vergi polisi” olarak adlandırılan yeni bir kurum oluşturmuştur. Eylem ve Kamu Hesaplarından Sorumlu Bakanlık (Ministere en charge de l'Action et Des Comptes Publics) içerisinde vergi polisi kurumu oluşturulmuştur. Vergi polisi, polis mahkemesi hakimi otoritesi ve Ulusal Finansal Savcılık Ofisi (Parquet National Financier) altında kurulmuştur. Bunun amacı ise yüksek seviyede vergi incelemesine ihtiyaç duyulmasıdır. Eylem ve Kamu Hesaplarından Sorumlu Bakanlık, vergi polislerinin birinci sınıf müfettişlerden oluşacağını açıklamıştır¹⁹⁶.

Fransa'da avukatların para aklama ve terörizmin finansmanında uygulama gözetim mecburiyetleri ve yaptırım uygulanması bulundukları yerel baro birliğinin sorumluluğunda olmaktadır. Fransa'da avukatlar mutlaka bir yerel baroya kayıt

¹⁹⁴ PWC Société d'Avocats, **Loi Relative a La Lutte Contre La Fraude: Les Principales Mesures**, <https://www.pwcavocats.com/fr/ealertes/ealertes-france/2018/10/loi-relative-a-la-lutte-contre-la-fraude-principales-mesures.html>, 15.10.2018, (20.12.2019)

¹⁹⁵ Service-Public.fr, **Quelles Sanctions En Cas De Fraude Fiscale ?** <https://www.service-public.fr/particuliers/vosdroits/F31451>, (20.12.2019)

¹⁹⁶ Ernst Young, **France Publishes Anti-Fraud ACT**, <https://www.ey.com/gl/en/services/tax/international-tax/alert--france-publishes-anti-fraud-act>, 29.10.2018, (20.12.2019)

olmak zorundadır ve bu sayede avukatların para aklama ve terörün finansmanına karşı gözetimleri bağlı bulundukları baro tarafından denetlenmektedir¹⁹⁷.

3.5. Kanada’da Kara Para Aklama İle Mücadelede Uygulanan Mali Politikalar

Kara para aklama ve terör finansmanı ile Kanada birçok yoldan mücadele etmektedir. Para aklama ve terörün finansmanı ile ilgili Kanada’da kurulmuş olan Kanada’nın finansal işlemler ve analiz raporları merkezi (Financial Transactions and Reports Analysis Centre of Canada-FINTRAC) Kanada’nın finansal bilgi alma birimi olmaktadır. Merkez para aklama ve terörün finansmanını belirleme, önleme ve engellemede yardım etmektedir¹⁹⁸.

Kanada finansal kuruluşlar, döviz bürosu işletmecileri, kumarhaneler ve finansal aracılık şeklinde hareket edenlerden belli durumlarda raporlar talep etmektedir. Bu durumlar ise;

- **Şüpheli İşlemler:** Para aklama ve terör finansmanı ile ilgili akla yatkın şüpheler olan finansal işlemlerde,
- **Büyük Nakit Transferleri:** Nakit miktarının faturası 10.000 dolar veya üstündeyse,
- **Elektronik Fon Transferi:** Kanada’dan başka bir ülkeye veya başka bir ülkeden Kanada’ya yapılan 10000 dolar ve üstü fon transferlerinde,
- **Terör Mülkü:** Nakit, banka hesapları, sigorta poliçeleri gayrimenkul, hisse senetleri, havale veya seyahat çekleri ve buna benzer varlıklara Birleşmiş Milletlerin belirlediği terör grupları tarafından sahip olunuyor veya kontrol ediliyorsa,

Bu işlemler bildirilmek zorundadır. Söz konusu işlemlerle ilgili raporları bildirmeyen kişiler ise suç işlemiş sayılacak ve iki milyon dolara kadar para cezası ve on yıl hapis cezasına çarptırılmaktadır. Ayrıca suçluları ve para aklayıcıları

¹⁹⁷ IMF, 2019, s.26

¹⁹⁸ Financial Transactions and Reports Analysis Centre of Canada, **Who We Are**, <https://www.fintrac-canafe.gc.ca/fintrac-canafe/1-eng>, (20.12.2019)

gizlemekte bir suç sayılmaktadır. Kanada’da suç geliri yasası büyük miktarlarda, 10000 dolar ve üzeri, ithalat ve ihracat yapanlardan nakit veya kolay bir şekilde paraya dönüştürülebilecek varlıklarla, seyahat çekleri veya Kanada sınırı dışından yapılan boş havaleler, Mutlaka Kanada Gümrük ve Gelir Servisine (Canada Customs and Revenue Agency) rapor edilmelidir. Bu rapor sonradan FINTRAC’a yönlendirilir. Söz konusu miktar eğer deklare edilmediyse bu miktara el konulur ve kişi para cezasını ödedikten sonra el konulan miktar kişiye iade edilir¹⁹⁹.

Kanada’da bankalar uzun zamandır para aklamaya karşı mücadele vermektedir. Kanada’da bankacılık endüstrisi şüpheli finansal işlemlerle ilgili olarak Kanada Kraliyet Atlı Polisi (Royal Canadian Mounted Police-RCMP) daha talep etmeden çok öncesinde gönüllü olarak rapor veren ilk endüstridir. Bankacılık sektörü, para aklama ve terörün finansmanı ile ilgili federal hükümetin eylemlerini ve devam eden planlarını Kanada’nın söz konusu durumlarla ilgili mücadelesinde güçlü bir şekilde desteklemektedir.

Kanada’da bankacılık sektörünün ana amacı para aklamayı belirlemek ve engellemektir ve bunu yaparken de müşterilerinin gizliliğini korumayı ve Kanada bankacılık sisteminin bütünlüğünü sağlamaktadır. Kanada’da bankalar, gayrimenkul aracıları, kumarhaneler, para hizmet işletmeleri Suç Gelirleri (Para Aklama) ve Terör Finansmanı Kanuna (Proceeds of Crime (Money Laundering) and Terrorist Financing Act) bağlı olmaktadır. Bu kanuna göre, söz konusu işlemleri yapan kişiler, rapor vermek, kayıt tutmak, müşteriye tanımak, usul taleplerine riayet etme ve şüpheli işlemleri FINTRAC’a rapor etmek zorundadır²⁰⁰. FINTRAC ayrıca başka işlemlerle ilgilenen kişilerden veya kurumlardan da şüpheli işlemler ile ilgili kendisine rapor verilmesinin zorunluluğunu bildirmiştir. FINTRAC’a göre şüpheli işlemlerle ilgili bilgi vermesi gerekenler;

- Hayat sigortası şirketleri, komisyoncular ve temsilciler,

¹⁹⁹ Office of The Auditor General of Canada, **Chapter-3 Canada’s Strategy To Combat Money Laundering**, https://www.oag-bvg.gc.ca/internet/English/parl_oag_200304_03_e_12909.html#ch3hd4b, (20.12.2019)

²⁰⁰ Canadian Banking Association, **Banks’ Efforts To Prevent Money Laundering and Terrorist Financing**, <https://cba.ca/money-laundering>, (21.12.2019)

- Muhasebeciler ve muhasebe firmaları (müşterileri namına bazı işlemleri yürütürken),
- Değerli maden ve taş satıcıları,
- Noterler ve British Columbia'nın noter dernekleri (müşterileri namına bazı işlemleri yürütürken),
- Menkul kıymetler satıcıları,
- Satış temsilcileri ve imarcılar (bazı işlemleri yürütürken)

Şüpheli işlemlerle ilgili rapor vermek zorundadır²⁰¹.

Kanada gayrimenkul sektörü açısından para aklayıcılara çekici gelmektedir. Bu durumun başlıca sebepleri stabilite ve potansiyel değer artış kazancıdır. Özellikle son yıllarda Kanada'ya olan yoğun talep değer artışı açısından oldukça önem taşımaktadır. Öte yandan Kanada'da gayrimenkulün bazı karakteristikleri suçluları ve para aklayıcıları çekmektedir. Bu karakteristikler ise; yüksek değer, fiyatlarda potansiyel manipülasyon, anonim olarak kalabilme imkanı ve düzenlemede gözetim ve yürürlükteki boşluklar olmaktadır.

Kanada'da sadece bir ev yüzbinlerce hatta milyonlarca dolara satılmakta, bu sayede suçlu elinde bulundurduğu parayı sadece bir mülke yatırım yaparak aklama imkanına sahip olabilmektedir. Özellikle de lüks evler para aklayıcılar açısından oldukça cezbedici olmaktadır. Mülkü aldıktan sonra da para aklayıcılar elinde bulundurduğu yasadışı gelirini çeşitli yöntemler sayesinde ev üzerinden aklama imkanına sahip olmaktadır. Manipülasyon açısından ise bir mülkün kesin olarak değerini belirlemek oldukça güç bir durum olmaktadır. Bu yüzden bu evin değerinin belirlenmesi için profesyonel değer biçicilere ihtiyaç duyulmaktadır ve bu kişiler mutlaka eğitimden geçip lisansını almış kişilerden oluşmalıdır. Bu noksan bilgi para aklayıcılar tarafından mülkün değerinin olduğundan daha yüksek veya düşük gösterilmesi suretiyle sömürülmektedir. Bu suç ortaklığına değer biçiciler, emlakçılar, avukatlar ve noterlerde dahil olabilmektedir.

²⁰¹ Financial Transactions and Reports Analysis Centre of Canada, **Who Must Report**, <https://www.fintrac-canafe.gc.ca/reporting-declaration/info/re-ed-eng>, (21.12.2019)

Zayıf düzenleme ve yürürlük açısından ise, gayrimenkule yatırım yaparak suçlular Kanada'nın para aklama ile mücadeledeki en güçlü elementlerini bozabilmektedir. Satın alımlar eğer dış finansman olmaksızın yapılırsa finansal kuruluşların düzenlediği sıkı para aklama ile mücadelelerinden para aklayıcılar kaçınacaklardır. Bazı meslek gruplarının para aklama ile mücadelede herhangi bir yasal düzenlememesinin olmaması ve bu meslek gruplarının ev alım işlemlerine dahil olması durumunda daha az bir şekilde etkilenecek veya hiçbir şekilde para aklama ile mecburiyetlerinden, rapor veya bildirim zorunluluğu, etkilenecektir. Anonim olma açısından ise, mülkü edinirken ve mülke sahip olduktan sonra suçluların anonim olarak kalabilmesi para aklama ile mücadele uzmanları tarafından para aklamanın gayrimenkul aracılığıyla yapılmasını kolaylaştıran en önemli faktör olduğunu belirtmektedir. Şirketlerin, temsilcilerin veya paravan kişilerin arkasında gizlenerek suçlular hukuki yaptırımlara yakalanmadan işlemlerini gerçekleştirebilmektedir²⁰².

Ayrıca Kanada vergi sistemine göre, götürü gider yöntemini seçen mükellefler sabit bir götürü gideri yoktur. Bunun yerine bir mükellef elde ettiği kira gelirlerine orantılı bir götürü gider oranı uygulamaktadır. Mesela Kanada vergi sistemine göre, götürü gider yöntemini seçen bir mükellef 5.000 kanada dolarına kadar elde ettiği kira geliri için %10, 5.000-15.000 kanada doları için %20, 15.000 kanada dolarından daha yüksek miktarda kira geliri elde eden mükellefler ise %30 oranını uygulayabilmektedir. Bu oranlar yarı miktarı için Kanada'da bulunan Quebec'de uygulanmaktadır²⁰³. Bu sayede özellikle para aklayıcılar lüks ev almaları halinde ve bu mülklerini kiraya vermeleri halinde daha yüksek miktardan kiraya vermeleri durumundan dolayı götürü gider uygulamasından daha büyük oranda faydalanabileceklerdir.

Kanada hükümeti söz konusu durumla başa çıkabilmek için önceden belli bir miktarın üstünde gayrimenkul alan kişilere Kanada Vatandaşı olma hakkını yürürlükten kaldırmıştır. İlerleyen süreçte ise, Kanada hükümeti Kanada vatandaşı

²⁰² Adam Ross, **Opacity Why Criminals Love Canadian Real Estate (Aand How To Fix It)**, <http://www.transparencycanada.ca/wp-content/uploads/2019/03/BOT-GTA-Report-WEB-copy.pdf>, (21.12.2019), ss.20,21,

²⁰³ Mehmet Feyzi Birgili, Artan Oranlı Götürü Gider Usulünün Vergilendirme Açısından Avantajı, **Yaklaşım Dergisi**, Sayı: 292, 2017, s.522-525.

olmayan kişilerin mülk alması halinde 15% oranında Kanada Devletine mülk alımı için vergi ödemesini zorunlu kılmıştır. Vergi kaçakçılığı Kanada’da çok ciddi bir suç teşkil etmektedir. Kanada Suçlu Sorgulama Programı (Criminal Investigations Program) önemli vergi kaçırma, vergi kaçakçılığı ve vergi kanunlarındaki diğer ciddi vergi ihlallerini sorgulamaktadır. Ayrıca Kanada Kamu Davası Servisi’ne (Public Prosecution Service of Canada) için cezai kovuşturmaları uygun davaları sevk etmektedir.

Suçlu Soruşturma Programının önem vererek odaklandığı durumlar belli kriterler içermektedir. Bu kriterler;

- Vergi Kaçakçılığının uluslararası unsurun önemli ve maddi bir unsur olması durumunda,
- Devleti dolandırma amacıyla yapılan iyi organize edilmiş vergi planlarında,
- Para aklama ve terör finansmanını kapsayan finansal suç işleyerek vergi kaçırma durumlarında,
- Gelir vergisi, mal ve hizmet vergisi (goods and service tax) ve uyumlaştırılmış satış vergisi (harmonized sales tax) kayıtdışı ekonomiyi dahil ederek yapılan ve önemli maddi unsuru olan vergi kaçakçılığında,

Suçlu soruşturma programı inceleme yapmaktadır.

Öte yandan Kanada Gelir Servisi (Canada Revenue Agency-CRA) Kanada Kraliyet Atlı Polisi, yerel polis ve diğer kolluk kuvvetleri ile birlikte çalışıp vergi hilelerine karşı ve vergi sisteminin bütünlüğünü sürdürmek için sert önlemler almaktadır. Kanada’da vergi kaçakçılığı ciddi bir suç olmaktadır. Gerek kişinin kendi vergilerinde hile yapması veya yurtdışında sahip olduğu malvarlığı veya parasını gizlemesi halinde ciddi yaptırımlar olmaktadır. Vergi mükellefleri eğer vergi kaçakçılığı ile suçlanması durumunda borçlu oldukları bütün vergiyi, faizlerini ve Kanada Gelir Servisi tarafından tahakkuk ettirilmiş para cezasını ödemek zorundadır. Ayrıca mahkemeler kaçırılan verginin 200% oranında para cezası ve beş yıla kadar hapis cezası verebilmektedir²⁰⁴.

²⁰⁴ Canada Revenue Agency, **Tax Evasion. There Are Consequences**, <https://www.canada.ca/en/revenue-agency/campaigns/tax-cheating-consequences.html>, (21.12.2019)

Ayrıca Kanada’da Gelir Vergisi Kanunu 238. Maddesine (Section 238 Of The Income Tax Act) göre eğer mükellef vergi beyannamesinde yapması gerekenleri dahil etmemişse ceza uygulanacağı kanunda belirtilmiştir. Söz konusu durumla ilgili ceza ise 1000 ile 25000 dolar arasında bir para cezası ve bir yıla kadar hapis cezası olmaktadır²⁰⁵.

3.6. Almanya’da Kara Para Aklama İle Mücadelede Uygulanan Mali Politikalar

Almanya Avrupa Birliği’nin para aklama ile mücadele yasasını (Money Laundering Act) 1993 yılında yürürlüğüne koymuştur. Söz konusu yasa ile Almanya belli standartlara uymaya başlamış ve belli kuruluşları ülke içinde kurmuştur. Almanya Mali Eylem Görev Gücü (FATF) üyesi olarak FATF-49 standartlarının çoğunluğuna riayet etmektedir. Alman hükümeti finansal bilgi birimini (Zentralstelle für Verdachtsanzeigen) oluşturmuş ve birim federal suç polisine bağlı olarak işlemlerini yürütmektedir. Ayrıca birim Egmont Grubunun üyesi olmaktadır. Finansal kuruluşlar kayıt tutmak ve şüpheli işlem bildirimlerini Zentralstelle für Verdachtsanzeigen’e bildirmek zorundadır. Söz konusu kayıtlar tutulmaya başladığı andan itibaren altı yıl süre ile saklanmak zorundadır. Almanya’da bankalar da para aklama ile ilgili şüpheli işlemlerini Zentralstelle für Verdachtsanzeigen’e bildirmek zorundadır hem de söz konusu hesapların dondurulması için eyalet savcısına (Staatsanwaltschaft) bildirmek zorundadır. Almanya’da bütün bireysel kişiler ülkeye girerken veya ülkeden çıkarken eğer üzerlerinde nakit olarak on beş bin veya üstünde euro para taşıyorlarsa bu miktarı deklare etmek zorundadır. Finansal kuruluşlarda müşterilerinin on beş bin veya üstünde euro nakit para veya değerli maden işlemlerinin kimliğini tespit etme zorundadır. Almanya’da hesap açma prosedürlerinde hesap sahibinin resmi kimlik saptaması talep edilmektedir.

Almanya’da mukim olan veya olmayan herkesin yaptığı işlemler ve ayrıca mukim olup yurtdışında hesap sahip olanların yaptığı bütün işlemler eğer on iki bin beş yüz euro’yu aşması durumunda Bundesbank’a rapor edilmek zorundadır²⁰⁶.

²⁰⁵ Turbotax, **Penalty For Tax Evasion In Canada**, <https://turbotax.intuit.ca/tips/penalty-for-tax-evasion-in-canada-159>, (21.12.2019)

²⁰⁶ HSBC Germany Report, Germany/Deutschland, 29.08.2006, s.4

Gayrimenkul sektörü açısından, Uluslararası Şeffaflık (Transparency International) raporuna göre Almanya'nın zayıf kanunları ve düzenlemeleri yüzünden gayrimenkul pazarında kirli milyarlarca euro yasadışı gelirinin bu pazara yönlendirilmesine neden olmaktadır ve ülke bir anlamda para aklama yuvasına dönüşmüştür. Almanya'da mülk alım satımı ile para aklama oranı %30 oranına kadar yükselmiştir. Bu işlemler yasal veri tabanında gözükmeyen kişiler aracılığıyla yürütülmektedir²⁰⁷. Almanya parlamentosu bu durumla mücadele etmek için yeni bir para aklama ile mücadele yasasını yürürlüğe geçirmiştir. Gayrimenkul sektöründe, noterler ve emlakçılar bu yasayla para aklama durumlarını rapor etmek için daha sıkı kurallara uymak durumunda kalacaklardır. Aynı zamanda aylık on bin euro, veya on bir bin yirmi dört dolar, değerinde daire kiralama durumu bu kiralama işlemleri de rapor edilecektir²⁰⁸.

Almanya para aklamayı ceza gerektiren bir suç olarak 1992 yılında 261 no.lu Alman Ceza Kanun'da tanımlamıştır ve yürürlüğe 1993 yılında girmiştir. Bu kanunda kredi kuruluşları ve diğer işlemlerle ilgili olarak yasal yükümlülükler oluşturulmuştur. 2008 tarihinde ise Para Aklama Kanunu ve Alman Bankacılık Kanunu birkaç düzenleme ile birlikte terörizmin finansmanı ile mücadeleyi de kapsayacak şekilde yasayı düzenlemiştir²⁰⁹. Almanya'da 43 sayılı Para Aklama Kanununun ikinci bölümünde bu kanuna uyma zorunluluk yükümlülüğü bulunan kişi ve kurumları açıkça belirtmiştir. Kanuna göre yükümlülük zorunluluğu olan kişi ve kurumlar;

- Alman Bankacılık Kanunun birinci maddesinde (Kreditwesengesetz) tanımlanan kredi kuruluşları,
- Alman Bankacılık Kanunun birinci maddesinde tanımlanan finansal servis kuruluşları,

²⁰⁷ Lydia Osborne, **German Real Estate Is A Money Laundering Haven, Report**, <https://www.occrp.org/en/27-ccwatch/cc-watch-briefs/9022-report-german-real-estate-is-a-money-laundering-haven>, (22.12.2019)

²⁰⁸ DW, **German Parliament Passes Anti-Money-Laundering Laws**, (15.11.2019), <https://www.dw.com/en/german-parliament-passes-anti-money-laundering-laws/a-51260043>, (22.12.2019)

²⁰⁹ KfW, **Prevention Of Money Laundering**, <https://www.kfw.de/KfW-Group/About-KfW/Verantwortung-und-Corporate-Governance/Integrität-Compliance/Geldwäscheprävention/>, (22.12.2019)

- Ödeme Servisleri Denetim Kanunun birinci maddesinde tanımlanan ödeme kuruluşları, Alman şubeleri, yurtdışındaki şubeleri,
- Finansal kuruluşlara vererek veya bedelini ödeyip finansal kuruluşlardan elektronik para alan bağımsız iş insanları,
- Ödeme Servisleri Denetim Kanunu'nda tanımlanan elektronik para aracıları,
- Bankacılık Kanunu birinci maddesinde tanımlanan finansal şirketler,
- Alman Sigorta Sözleşmesi Yasası (Versicherungsvertragsgesetz) elli dokuzuncu maddesinde tanımlanan sigorta aracıları ancak bu yasaya Alman Endüstri Kanunu (Gewerbeordnung) otuz dördüncü maddesinin üçüncü ve dördüncü bentlerinde tanımlanan sigorta aracıları dahil olmamaktadır,
- Alman Yatırım Kanununda (Kapitalanlagegesetzbuch) tanımlanan varlık yönetim şirketleri ve Avrupa Birliği ve yabancı ülkelerde bulunan bütün Alman şubeleri,
- Baro birliğine üye avukatlar, yasal danışmanlar ayrıca noterler ve patent vekilleri,
- Baro birliğine dahil olmayan ve Alman Yasal Hizmetler Yasası (Rechtsdienstleistungsgesetz) onuncu bölümüne kayıtlı yasal danışmanlar. Bu kişiler müşterilerinin adı ve hesabı adına finansal veya gayrimenkul işlemlerini yürütenlerden oluşmaktadır,
- Denetmenler, uzman muhasebeciler, vergi danışmanları ve vergi müfettişleri,
- Emlakçılar,
- Şans oyunları düzenleyicileri ve aracıları,²¹⁰

Bu kapsamda kanuna bağlı yükümlüler olmaktadır.

Almanya vergi kaçakçılığı ile mücadele konusunda da ciddi önlemler almıştır. Almanya'da vergi suçu işleyenler, vergi kaçakçılığı ve benzer suçlar, 370 sayılı Alman Vergi Kanununa (Abgabenordnung) göre eğer ticari veya organize

²¹⁰ BaFin, **Money Laundering Act**, (12.10.2018), https://www.bafin.de/SharedDocs/Veroeffentlichungen/EN/Aufsichtsrecht/Gesetz/GwG_en.html, (22.12.2019)

aktiviteler sonucunda Katma Değer Vergisinin tahakkuk eden verginin altında bir ödeme yapılması veya ödemenin hiç yapılmaması durumunda ise Alman Katma Değer Vergisi Kanunu (Umsatzsteuergesetz) 26-C bölümüne göre cezaya çarptırılmaktadır. Genellikle bu tip suçlar para cezası veya hapis cezası ile Almanya'da cezalandırılmaktadır.

Almanya'da vergi suçunu kasten işlememekle beraber yapılabilecek hatalar sonucunda verginin düşük miktarda ödenmesi para cezası ile cezalandırılmaktadır. Örneğin, dikkatsizlik ile verginin düşük beyan edilmesi Vergi Kanununun 378. Maddesine göre cezalandırılırken, stopaj vergilerini havale etmemek veya tamamını almamak ise aynı kanunun 380. Maddesine göre cezaya tabii olmaktadır. Öte yandan Almanya'da mükellefler gönüllü olarak 25000 euro'nun üzerindeki miktarlarda vergi kaçakçılığı yaptıklarını söylerlerse, Alman hükümeti yapmış olduğu kovuşturmadan vazgeçecek ve vergi mükellefinin Hazine'ye ödeyeceği ceza Alman Vergi Kanunu 398.A maddesine göre olacaktır. Bu duruma göre eğer Almanya'da bir vergi mükellefi; -Tahakkuk eden vergi 100000 euro'yu aşmamış ise %10 oranında, Tahakkuk eden vergi 100000 euro'yu aşmış fakat 1000000 euro'yu aşmamış ise %15 oranında, Tahakkuk eden vergi miktarı 1000000 euro'nun üzerinde ise %20 oranında, mükellefler ödemek zorunda kaldıkları cezalardır.

Vergi ihlalleri ile ilgili suçlar ise ikiye ayrılmaktadır. Vergi Danışmanlık Kanunu (Steuerberatungsgesetz) de yapılan ihlaller ve İdari Suçlar Kanununda (Gesetz über Ordnungswidrigkeiten) olmak üzere ikiye ayrılır. Her iki durumla ilgili verilecek olan para cezası ise İdari Suçlar Kanunu 29-A maddesinde yer almaktadır²¹¹.

Alman Vergi Kanunlarına göre vergi kaçakçılığı cezaları oldukça ağır olmaktadır. Almanya'da vergi kaçakçılığından yargılanan bir kişi beş yıla kadar hapis cezası ile yargılanabilmekte veya suça uygun olan bir para cezasıyla cezalandırılmaktadır. Vergi dolandırıcılığında ise, özellikle ciddi davalarda, altı aydan on yıla kadar suçu işleyen kişi hapis cezasına çarptırılabilir. Vergi

²¹¹ Federal Ministry of Finance, **Prosecution Of Tax Crimes And Tax-Related Administrative Offences** In 2017, <https://www.bundesfinanzministerium.de/Content/EN/Standardartikel/Topics/Taxation/Articles/2018-09-20-prosecution-of-tax-crimes-2017.html>, (23.12.2019)

kaçakçılığı suçlarında ise para cezası 50.000 euro'ya kadar çıkabilmektedir. Dahası Federal Yüksek Mahkeme işlenen suç eğer çok ciddi ise para cezasının yanında hapis cezası da verebilmektedir. Bunun sebebi ise vergi kaçakçılığının cezai suç girişimi olarak kabul edilmesidir²¹².

3.7. Birleşik Krallık'ta Kara Para Aklamaya Karşı Uygulanan Mali Politikalar

Birleşik Krallıkta para aklama ile mücadelede rejim gereksinimleri nedeniyle 2002 yılında Suç Gelirleri Yasası (Proceeds of Crime Act-POCA) düzenlenmiştir. Bu kanun 2005 tarihinde Ciddi Organize Suçlar ve Polis Yasası (Serious Organised Crime and Police Act-SOCTA) olarak geliştirilmiştir. Birleşik Krallıkta terörizmin finansmanı ile ilgili olarak 2000 yılında Terörizm Yasası (Terrorism Act-TA) düzenlenmiştir. Bu yasa ise 2001 yılında Terörizm ile mücadele, Suç ve Güvenlik Yasası (Anti-Terrorism, Crime and Security Act-ATCSA) ve 2006 yılında Terörizm Yasası (Terrorism Act-TA) olarak düzenlenmiştir.

2017 yılında ise Birleşik Krallıkta para aklama , terörizmin finansmanı ve fonların transferi ile ilgili düzenlemeler yapılmıştır. 26 Haziran 2017 tarihinde, Birleşik Krallıkta Mali Eylem Görev Gücüne bağlı Avrupa Birliğinin dördüncü para aklama direktiflerinin uygulanması amacıyla bu düzenlemenin yapılması amaçlanmıştır. Bu düzenlemeler 2007 tarihinde yapılmış olan Para aklama düzenlemelerinin üzerine ekleme yapılarak geliştirilmiştir²¹³. Söz konusu düzenlemenin ikinci bölümünün birinci kısmında hangi meslek gruplarının ve işletmelerin Birleşik Krallıkta işlemlerini sürdürmeleri boyunca uygulamada olacağını açıklamıştır. Bu duruma göre;

- Kredi kuruluşları,
- Finansal kurumlar,
- Denetmenler, iflas uygulayıcıları, dış muhasebeciler ve vergi danışmanları,

²¹² MTR Rechtsanwalte, **Criminal Tax Law**, <https://www.mtrlegal.com/en/legal-advice/tax-law/criminal-tax-law.html>, (23.12.2019)

²¹³ Institute of Financial Accountants, **UK Law And Guidance**, <https://www.ifa.org.uk/technical-resources/aml/uk-law-and-guidance>, (23.12.2019)

- Bağımsız yasal profesyoneller,
- Temsilciler veya şirket hizmet sağlayıcıları,
- Emlakçılar,
- Yüksek değerli bayiler,
- Kumarhaneler,²¹⁴

Birleşik Krallık düzenlemelerine göre uygulamaya tabii olmaktadır. Eğer kişiler Birleşik Krallıkta finansal sektörde işlemlerini yürütüyorlarsa para aklama ile mücadele planlamasına kayıt olabilmeleri gerekmektedir. Yukarıda sayılan meslek gruplarını icra edenler ise mutlak surette bu planlamaya kayıt olmak zorundadır. Bu kayıt ise, söz konusu endüstri sektörünün düzenlemesini yapan müfettişin aracılığıyla yapılmaktadır. Eğer kişinin yaptığı işlem düzenlemeler kapsamına girmesine rağmen denetmenlik otoritesine girmemiş ise kişi kanunu ihlal etmiş sayılır²¹⁵.

Avrupa Birliğinin her ülkesinin hepsi mutlaka finansal bilgi birimine (Financial Intelligence Unit) sahip olmak zorundadır ve bu birin Avrupa Birliği yasalarına ve uluslararası standartlara uymak zorundadır. Birleşik Krallık bu bağlamda şüpheli aktivite raporlarını alan, analiz eden ve bu bilgileri yayan ulusal sorumluluğu bulunan Birleşik Krallık Finansal Bilgi Birimi (United Kingdom Financial Intelligence Unit-UKFIU) oluşturmuştur. Şüpheli işlem raporları para aklamayla mücadelenin, terörizmin, ciddi ve organize suçların, yolsuzluğun ve vergi kaçakçılığıyla mücadelede çok önemli kaynak olmaktadır.

Birleşik Krallıkta yasadışı finansman ile mücadele eden bir diğer kurumda Ulusal Suç Teşkilatı (National Crime Agency-NCA) olmaktadır. Ulusal Suç Teşkilatı Birleşik Krallığın Suç Finansları Yasası 2018 (Criminal Finances Act 2018), Açıklanamayan Servet Düzeninin (Unexplained Wealth Orders-UWOs) yasama gücünü kullanarak suç varlığından kurtulmaya çalışmaktadır. Ayrıca Ulusal Suç Teşkilatı Hesap Dondurma Düzenini (Account Freezing Orders) kullanarak

²¹⁴ 2017 No. 692 Financial Services, **The Money Laundering, Terrorist Financing And Transfer Of Funds (Information On The Payer) Regulations 2017**, http://www.legislation.gov.uk/uk/si/2017/692/pdfs/uk/si_20170692_en.pdf, 26.06.2017, (23.12.2019)

²¹⁵ Gov UK, **Anti-Money Laundering Registration**, <https://www.gov.uk/anti-money-laundering-registration>, (23.12.2019)

hesaplarda bulunan milyonlarca Poundu dondurmıştır. Öte yandan Ulusal Suç Teşkilatı para aklayıcılarının kimliğini tespit ederek ve onları yakalayarak ilerideki suç aktivitelerinin de önüne geçmektedir ve bu sayede Birleşik Krallığı para aklayıcılar açısından caydırıcı bir yer haline getirmeyi hedeflemektedir. Ulusal Suç Teşkilatı para aklama yollarını engellerken bu konuda diğer kanun güçleri ve özel sektör organizasyonları ile işbirliği içinde çalışmaktadır²¹⁶.

Gayrimenkul sektörü Birleşik Krallıkta para aklayıcılar için son derece ciddi bir problem teşkil etmektedir. Öncelikle 2011 Avrupa Ekonomik Krizinden en çok etkilenen ülkelerden biri olan ve aynı zamanda Birleşik Krallık ülkelerinden olan İrlanda Cumhuriyetinde gayrimenkul fiyatları düşmüştür ve aynı zamanda belli bir rakamın üzerinde ev alınması durumunda İrlanda, minimum iki milyon euro, İrlanda vatandaşlığına geçilebilecek olması para aklayıcıları cezbetmektedir.

İngiltere’de de gerek BREXIT sürecine bağlı olarak ev fiyatlarının düşmesi gerekse Poundun kıymetli olması nedeniyle İngiltere’de mülk alımı para aklama açısından riskli olmaktadır. Mülk alım problemi para aklama sebebiyle özellikle Londra’da olmaktadır. Ayrıca para aklayıcılar genellikle evleri bireysel olarak almayıp daha sıklıkla kurdukları veya satın aldıkları şirketler üzerine almaktadır²¹⁷.

İngiltere’de Majestelerinin Vergi ve Gümrük Dairesi (Her Majesty’s Revenue and Customs-HRMC) Birleşik Krallığın sorumluluğunda vergileri toplamakla, ödemeler yapmak ve gümrüklerle ilgili otoriteye sahip olmaktadır. Dairenin en hayati sorumluluğu ise parayı toplayıp bu toplanan paraları Birleşik Krallık kamu hizmetlerine, ihtiyacı olan ailelere ve finansal desteğe ihtiyacı olan bireylere aktarmaktır. Majestelerinin Vergi ve Gümrük Dairesi Parlamento Yasası ile 2005 yılında İç Gelir Gümrük ve Tüketim Vergisi (Inland Revenue and Customs and Excise) yerine yeni bir departman olarak kurulmuştur. Kurumun sorumlulukları;

- Gelir Vergisi, Kurumlar Vergisi, Değer Artış Vergisi, Veraset Vergisi, Sigorta Primi Vergisi, Damga, Emlak ve Petrol Gelirleri Vergisi,

²¹⁶ National Crime Agency, **Money Laundering And Illicit Finance**, <https://www.nationalcrimeagency.gov.uk/what-we-do/crime-threats/money-laundering-and-terrorist-financing>, (23.12.2019)

²¹⁷ Chris Stokel-Walker, **New Data Shows London’s Property Boom Is A Money Laundering Horror**, (09.04.2019), <https://www.wired.co.uk/article/money-laundering-hmrc-tax-update>, (23.12.2019)

- Çevre Vergisi,
- İklim değişikliği ve Arazi Yükseltme Vergisi,
- İthalattan yapılan Katma Değer Vergisi dahil olmak üzere Katma Değer Vergisi,
- Gümrük Vergisi,
- Tüketim Vergisi,
- Ticaret İstatistikleri,
- Ulusal Sigorta,
- Vergi İndirimleri,
- Çocuk Paraları,
- Ulusal Minimum Maaş Yürürlüğü,
- Öğrenim Kredisinin Geri Ödenmesinin Toplanması,

Majesteleri Vergi ve Gümrük Dairesinin sorumluluğunda olmaktadır²¹⁸.

Birleşik Krallıkta bir kişinin vergi kaçırdığından şüphe ediliyorsa bu durum Majesteleri Gelir ve Gümrük Dairesine bildirilmektedir²¹⁹. Eğer Birleşik Krallıkta vergi kaçakçılığına bağlı bir suç işlenmiş ise ağır para cezası ve Birleşik Krallıkta verilebilecek vergi cezası ile ilgili karar hapis cezası olmaktadır. Ceza ve ortalama vergi kaçakçılığı kanunu çeşitli olabilmektedir. Vergi kaçakçılığı ile ilgili verilebilecek cezalar ise;

- **Gelir Vergisinde Yapılan Vergi Kaçakçılığı:** Jürisiz yargılama sonucunda verilen bu mahkumiyet kararında kaçakçılık suçunun cezası altı ay hapis cezası veya beş bin Pounda kadar para cezası olmaktadır. Gelir Vergisinde yapılan vergi kaçakçılığı ile ilgili verilebilecek en yüksek ceza ise yedi yıl hapis cezası veya sınırsız para cezası olmaktadır.

²¹⁸ HM Revenue & Customs, **About Us**, <https://www.gov.uk/government/organisations/hm-revenue-customs/about>, (23.12.2019)

²¹⁹ Gov UK, **Report Tax Evasion**, <https://www.gov.uk/report-an-unregistered-trader-or-business>, (23.12.2019)

- **Katma Değer Vergisinde Yapılan Kaçakçılık:** Sulh ceza mahkemesi altı aya kadar hapis cezası vermekte veya yirmi bin Pound para cezası vermektedir. Eğer ceza mahkemesi kararı verirse suçu işleyen kişi en fazla yedi yıl hapis cezasına çarptırılmakta veya sınırsız para cezası ile cezalandırılmaktadır.
- **Kamu Gelirlerinde Hile Yapma:** Bu durum Birleşik Krallıkta çok ciddi bir suç sayıldığından mütevellit söz konusu suçu işleyen kişi ömür boyu hapis cezasına çarptırılmakta veya sınırsız para cezası ile cezalandırılmaktadır.
- **Majesteleri Gelir ve Gümrük Dairesine Yanlış Belgeler Sunma:** Bu suç karşı gerek suç ceza mahkemesi veya jürisiz yargılama sonucunda verilecek ceza yirmi bin Pounda kadar değişen para cezası veya altı aya kadar hapis cezası olmaktadır.
- **Gümrük Kaçakçılığı:** Jürisiz yargılama ile yapılan mahkeme bu suçu işleyen kişilere yirmi bin Pound para cezası vermektedir. Eğer kişi ceza mahkemesinde yargılanırsa ve suçlu bulunursa ceza mahkemesi yedi yıla kadar hapis cezası vermektedir veya sınırsız para cezasına çarptırmaktadır²²⁰.

Birleşik Krallıkta özellikle son yıllarda vergi kaçakçılığı ilgili suçlarda artış gözlenmektedir. Yapılan istatistiklere göre Birleşik Krallıkta yapılan vergi kaçakçılığı ile ilgili davalar toplamda 3809 olmaktadır 2017-2018 yılında bu oran 2015-2016 yıllarında ise 2972 olmaktadır.

Majesteleri Gelir ve Gümrük Dairesinin raporuna göre Birleşik Krallıktaki vergi kaybı vergi kaçakçılığı sebebiyle otuz üç milyar Pound olmaktadır 2016/2017 yılı içinde. 2017-2018 yılında oranın artması nedeniyle vergi kaybı daha da artmıştır.

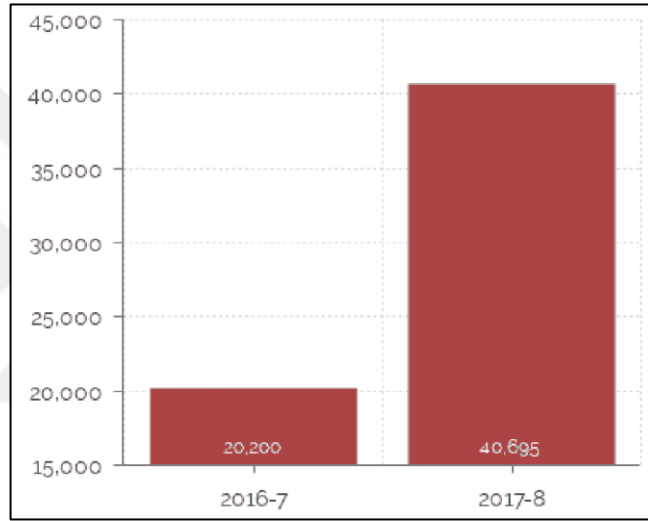
2017-2018 yılında Birleşik Krallıkta rapor edilmiş olan vergi kaçakçılığı davası 2016-2017 yılına göre neredeyse iki kat artmıştır. 2016-2017 yılında yirmi bin iki yüz dava rapor edilmişken 2017-2018 yılında bu rakam kırk bin altı yüz doksan beşe kadar yükselmiştir.

²²⁰ Patrick Cannon, **What Are The Penalties For Tax Evasion (UK)?**, <https://www.patrickcannon.net/news/tax-evasion-penalties-uk/>, (23.12.2019)

Birleşik Krallıkta Majesteleri Gelir ve Gümrük Dairesine ödenmesi gereken vergilerin vergi kaçakçılığı nedeniyle ödenmemesi yüzünden oluşan vergi kaybı 2016-2017 yılında %33 oranında olmaktadır. İstatistiklere göre Birleşik Krallıkta en yüksek oran 35% ile 2013-2014 yılında gerçekleşmiştir²²¹.

Birleşik Krallıkta kara para hakkında bazı verilere aşağıda grafikler halinde sunulmuştur.

Grafik 1 İngiltere'de Vergi Kaçakçılığı Vakası Rapor Sayısı (2016-2017)

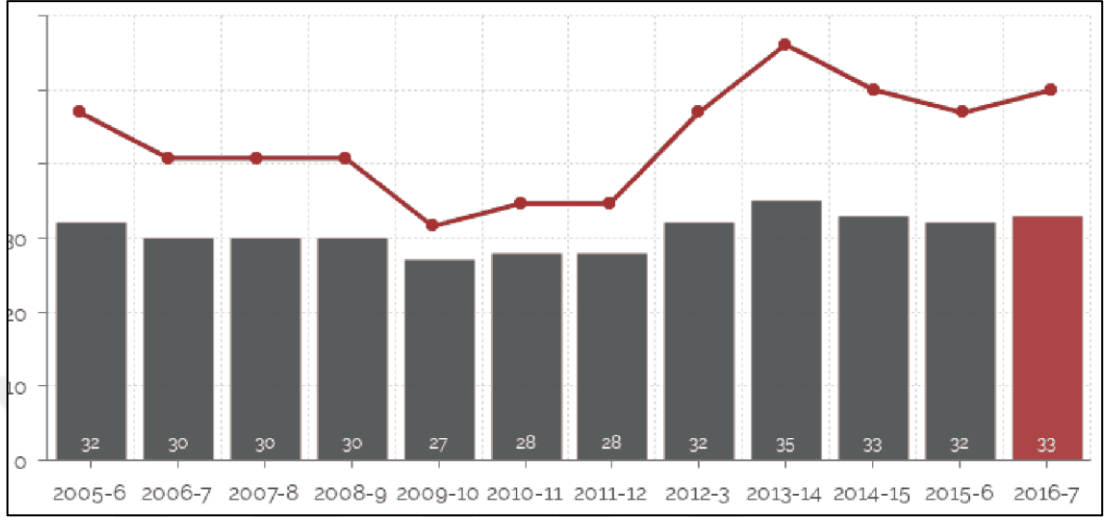

Kaynak: Patrick Cannon, 2017.

İngiltere’de 2017-2018 yılında vergi kaçakçılığı rapor sayısı 2016-2017 yılındaki vaka rapor sayısının iki katından daha fazla olmuştur. İngiltere birçok yoldan vergi kaçakçılığı ile mücadelede mücadelesini sürdürmekte olsada vergi kaçakçılığı sayısı çok büyük bir oranda artmıştır.

²²¹ Patrick Cannon, **UK Tax Evasion Statistics 2018**, <https://www.patrickcannon.net/insights/uk-tax-evasion-statistics/>, (24.12.2019)

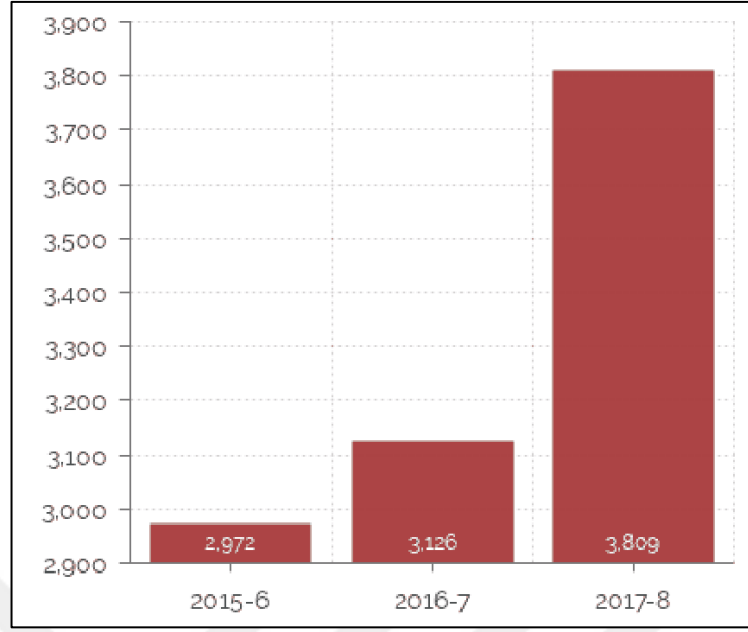
Grafik 2 İngiltere Vergi Açığı İstatistikleri

Kaynak: Patrick Cannon, 2017.

İngiltere’de vergi açığı istatistikleri sadece 2009 ile 2012 yılları arasında %30’un altında olmuştur. Özellikle 2013-2014 döneminde vergi açığı istatistiği en yüksek orana, %35, ulaşmıştır. İngiltere’de vergi açığı istatistikleri ise 2014-2017 yılları arasında ise hemen hemen sabit kalmıştır. Benzeri bir durum 2006-2009 yılları arasında yaşanmış sonrasında vergi açığı istatistikleri düşüş göstermiştir.

Grafik 3 İngiltere'deki Vergi Kaçakçılığı Davası Sayısı (2015-2017)

Kaynak: Patrick Cannon, 2017.

İngiltere’de vergi kaçakçılığı dava sayıları vergi kaçakçılığı rapor sayısı ile eşgüdümlü olarak yükselmekte ve 2015-2018 yılları arasında sürekli artış göstermektedir. Özellikle 2017-2018 yılında vergi kaçakçılığı dava sayısı 3809’a kadar yükselmiştir. Öte yandan vergi kaçakçılığı vaka rapor sayısı 40695 olmakta iken konuyla ilgili dava sayısı 3809 olmuştur.

3.8. İtalya’da Kara Para Aklama İle Mücadelede Uygulanan Mali Politikalar

İtalya ekonomisi dünyanın en büyük sekizinci, Avrupa Bölgesinin ise üçüncü büyük ekonomisi olmaktadır. Buna karşılık İtalya’da yerel olarak ve ülke dışından para aklama suçu ile mücadele etmektedir. Yerel olarak bazı organize suç grupları, özellikle Camorra, the ‘Ndrangheta ve the Cosa Nostra, grupları fonları aklamadaki ana gruplar olmaktadır. 2015 yılında Bank of Italy (BOI) şüpheli işlem transferlerinin 10% oranında arttığını açıklamıştır. Bu şüpheli işlem transferleri organize suçlardan, yolsuzluktan ve vergi kaçakçılığı nedeniyle oluşmaktadır²²². Para aklama suçu İtalya’da cezai bir suç sayılmaktadır ve 648. maddesinde İtalyan Ceza Kanununda (Italian Criminal Code-ICC) yer almaktadır. Bu kanun maddesine göre;

²²² Associazione Nazionale Specialisti Sicurezza in Aziende di Intermediazione Finanziaria, **Money Laundering-Italy**, <https://www.anssaif.eu/2016/02/osservatorio-sul-terrorismo/money-laundering-italy.html>, 18.02.2016, (24.12.2019)

para transferlerine, mallara veya yüksek değerli şeyleri bilen, niyet eden ve aracılık eden kişiler cezalandırılmaktadır²²³.

İtalya'da her türlü finansal suçun para aklama ile ilgisi olmamaktadır. İtalya'da kredi kartı ve internet dolandırıcılığı hızla artmasına karşılık bu suçların para aklama suçuyla bir ilgisi olmamaktadır. İtalya'da para aklama bankacılık sektörü vasıtasıyla ve daha sıklıkla bankacılık olmayan finansal sistem aracılığıyla aklanmaktadır. Bu sistemlere örneklere örnek olarak, kumarhaneler, para transfer büroları ve altın pazarı verilebilir. İtalya'da bankalardaki mevduatların kontrolü ile ilgili çok sıkı kanunlar bulunmaktadır. Bankalar mutlaka müşterilerinin kimliğini tespit etmek ve kayıt tutmak zorundadır. Ayrıca bankalar on beş bin euro üzerindeki işlemleri İtalyan Finansal Bilgi Birimi'ne (FIU) ve İtalyan Kambiyo Bürosuna (Italian Exchange Office) rapor etmek zorundadır. Bank of Italy'nin zorunlu yönetmeliğine göre, bütün şüpheli nakit transfer işlemler ve diğer aktiviteler, örneğin üçüncü kişilere yapılan uluslararası ödemeler, mutlaka rapor edilmek zorundadır. Ayrıca İtalyan Kanunu on beş bin euro üzerindeki nakit kullanımını veya cirolu hamiline yazılı ticari senet kullanımını yasak etmiştir. Bu durumun tek istisnası ise yetkili aracılar ve temsilciler olmaktadır. İtalya'da bankalar ve diğer finansal kuruluşlar gerekli kayıtları tutmak ve önemli işlemleri on yıl süre ile tekrar düzenlemesi gerekmektedir. Bu işlemlere para transferlerinin çıkış noktası ve bankadan veya İtalya'dan gönderilen ilgili mesajlarda dahil olmaktadır²²⁴.

İtalya'da avukatlar ve danışmanlar da para aklama yasasına dahildir. Söz konusu yasa İtalya'da 21 Kasım 2007 tarihinde Avrupa Birliği Para Aklama Direktifleri yasası sonucunda oluşturulmuştur. İtalya'da avukatlar para aklama mücadelede ilgili rehberlik etmesi istenmektedir. Avukatların yapacağı ise;

- Kredi ve bankamatik kartlarında kanuna aykırı davranışların örneklerinin Finansal Bilgi Birimine bildirilmesi,

²²³ Roberto Pisano Valeria Acca ve Chiara Cimino, **Anti Money Laundering Italy**, <https://gettingthedealthrough.com/area/50/jurisdiction/15/anti-money-laundering-italy/>, Haziran,2019, (24.12.2019)

²²⁴ Banker's Academy, **Anti Money Laundering In Italy**, <http://bankersacademy.com/resources/free-tutorials/57-ba-free-tutorials/660-aml-italy>, (24.12.2019)

- Temsilcilerin kötüye kullandıkları kanuna aykırı davranışların örneklerinin Finansal Bilgi Birimine bildirilmesi,
- Oyun ve bahis sektörü ile bağlantılı kanuna aykırı davranışların örneklerinin Finansal Bilgi Birimine bildirilmesi,
- Uluslararası vergi ve fatura kaçakçılığı ile bağlantılı kanuna aykırı davranışların örneklerinin Finansal Bilgi Birimine bildirilmesi,
- Faktoring aktiviteleri sırasında yapılan kanuna aykırı muhtemel vergi kaçakçılığı örneklerinin Finansal Bilgi Birimine bildirilmesi,
- Şüpheli işlem raporlarının toplanma ve yönetilmesindeki elektronik sistemde yapılacak küçük değişiklikler,
- Şirketlerin ve şirketlerin krizlerinin kanuna aykırı olanlarının örneklerinin Finansal Bilgi Sistemine bildirilmesi,
- Kamu finansmanındaki kanuna aykırı davranışlarının suistimallerini Finansal Bilgi Birimine bildirilmesi,
- Şüpheli işlemleri belli meslek gruplarında gerçekleştiren profesyonellerin, avukatların, muhasebecilerin, kanunsuz göstergelerini Hazine Bakanlığına bildirilmesi,
- Şüpheli işlem rapor edilme mecburiyetinde sistemi aydınlatmak amacıyla Hazine Bakanlığının bildirilmesi,

Avukatların para aklama ile mücadelede uyması gereken yükümlülüklerdir. Ayrıca İtalya’da baroların avukatları para aklama ile mücadele düzenlemelerine göre terfi ettirme ve denetleme yetkisi bulunmaktadır²²⁵.

İtalya’da gayrimenkul sektörü vergi kaçakçılığından meydana gelen illegal paranın aklanmasındaki tercih edilen sektörlerden bir tanesidir. Noterler gayrimenkul ödemelerinde özellikle büyük miktarlardaki işlemlere daha önemle dikkat etmektedir. Ayrıca İtalya’da gayrimenkul sektörü nakit olarak elde bulundurulmuş suçtan gelirlerini aklamakta kullanılmaktadır. Bu nedenle gayrimenkul işlemleri

²²⁵ CanaestriniLex, **Anti-Money Laundering Regulations In Italy** (14.04.2014), <https://canaestrinilex.com/en/readings/anti-money-laundering-regulations-in-italy/>, (24.12.2019)

büyük risk taşımaktadır. İtalya’da noterlere göre; ayrıca Adriyatik sahilleri de gayrimenkul sektörü özellikle gayrimenkul sektörü açısından suç örgütlerine cezbedici görünmektedir²²⁶.

İtalya’da vergi kaçakçılığı sadece belli bir eşiğin üstünde ödenmeyen vergilerin üstünde ise cezai suç olmaktadır yoksa sadece idari bir suç olarak oluşmakta ve idari yaptırımlara göre cezalandırılmaktadır. İtalya’da vergi beyannamesinde dolandırıcılık yapılması durumunda bu suçun cezai bir suç olarak görülmesi için eğer ödenmesi gereken vergi miktarının otuz bin üstü euro miktarında ödenmemiş vergi var ise bu durum cezai suç olarak kabul edilmektedir. Bu her vergi için geçerli olmaktadır. Ayrıca beyan edilmeyen gelir vergisi oranı 5% oranını aşarsa veya beyan edilmeyen vergi miktarı tutarı bir buçuk milyon euro’yu aşması halinde de bu durum cezai bir suç olarak kabul edilmektedir.

İtalya’da vergi beyannamesinde dolandırıcılık niyetiyle yapılmaksızın yapılan ve doğru olmayan vergi beyannamesinde ise, bu durum eğer ödenmemiş vergi miktarı yüz elli bin euro’yu geçmesi durumunda ve beyan edilmeyen gelir vergisinde toplam gelirin %10’unu aşıyorsa veya beyan edilmeyen miktarlar üç milyon euro’dan fazla ise bu durumda cezai bir suç olarak görülmektedir. İtalya’da son başvuru tarihinden sonraki doksan gün içinde Katma Değer Vergisi iadesi veya kesilen vergi beyanı sunulmaması durumunda sadece ödenmemiş vergiler elli bin euro’dan fazla ise bu durum cezai suç olarak kabul edilmektedir.

İtalya’da stopaj vergisinin ve Katma Değer Vergisinin ihmal edilmesi durumunda ve bu rakam yirmi beş bin euro’yu aşması durumunda bu durum cezai suç olarak görülmektedir. İtalya’da var olmayan şirketlerden kullanılan fişler ve faturalar eğer üçüncü kişilerin gelir vergisi ve katma değer vergisinden kaçınılması için kullanılmış ise bu durumda cezai suç olarak kabul edilmektedir²²⁷.

²²⁶ IMF, **Italy: Financial Sector Assessment Program-Detailed Assessment Report On Anti-Money Laundering And Combating The Financing Of Terrorism**, <https://www.imf.org/external/pubs/ft/scr/2006/cr0684.pdf>, 2006, ss.18,19

²²⁷ Arnone & Sicomo, **Italy: Tax Evasion In Italy: Is Tax Evasion A Criminal Offence?**, (01.08.2019), <http://www.mondaq.com/italy/x/832056/White+Collar+Crime+Fraud/Tax+Evasion+In+Italy+Is+Tax+Evasion+A+Criminal+Tax+Offence>, (25.12.2019)

İtalya’da vergi kaçakçılığı ile mücadelede daha katı kurallar 26 Ekim 2019 tarihinde 124 Sayılı kanun hükmüyle (aynı tarihte 252. Sayılı İtalyan Resmi Gazetesinde de yayımlanmıştır) yeni kanunlar yürürlüğe girmiştir. Öncelikle vergi kaçakçılığında suç sayılan eşiklerin miktarları düşürülmüştür. Vergi kaçakçılığı amacıyla yapılan kasten hatalı doldurulup alınan vergi iadesinde yapılan hatalar önceden yüz elli bin euro’yu geçmesi halinde suç sayılmaktayken yeni kanun ile bu rakam yüz bin euro’ya indirilmiştir. Beyan edilmeyen vergi matrahının toplam tutarı üç milyon euro’yu geçmesi halinde cezai suç olmaktadır yeni kanunda bu rakam iki milyon euro’ya düşürülmüştür. Vergi iadesi sonucunda gelen stopaj vergilerindeki veya stopaj vergisi sertifikasında suç sayılan eşik önceden yüz elli bin euro iken yeni kanun ile bu miktar yüz bin euro’ya, katma değer vergisinin ödenmemesindeki eşik iki yüz elli bin euro iken bu rakam da yüz elli bin euro’ya indirilerek vergi kaçakçılığı yapılması halinde cezai suç olarak kabul edilen eşikler düşürülmüştür.

Ayrıca İtalya’da önceki kanunlar üçüncü kişilerin hakiki vergi borçlusunu muaf tutmaksızın vergi borcunu üstlenmesi imkanını tanıırken yeni kanunda hükmüyle geliştirilen kanun ile vergi borcunu üstlenen kişi kendi ödemelerindeki vergi indirimlerini kullanmaktan hariç bırakılmıştır. Öte yandan yeni hükümler, KDV kredilerine ilişkin mahsuplaştırma ödemelerine ilişkin mevcut kuralları, doğrudan ve ikame gibi diğer vergi türlerini de kapsayacak şekilde genişletilmiştir. Beş bin euro’yu aşan doğrudan vergiler ile ilgili krediler, yalnızca gelir vergisi beyannamesinin yapılmasını izleyen onuncu günden veya bu vergi kredisinin ortaya çıktığı talepten sonra mahsup ödeme olarak kullanılabilir²²⁸.

İtalya’da vergi kaçakçılığına ilgili suçlara uygulanan cezalarda son dönemde oldukça sertleşmektedir. Eğer bir kişi yeni kanun hükmüne göre, yüz bin euro’nun üstünde yanıltıcı faturalar kullanarak vergiden kaçınmaya çalışırsa dört yıldan sekize yıla kadar hapis cezasına çarptırılmaktadır. Öteki suçlarla ilgili cezalarda, yanlış

²²⁸ Barbara Scampuddu and Gian Luca Nieddu, **New Italian Tax Decree Imposes Stricter Evasion Penalties**, (27.11.2019), <https://www.internationaltaxreview.com/article/b1j6tz6kx0bn1d/new-italian-tax-decree-imposes-stricter-evasion-penalties>, (25.12.2019)

beyannamede bulunmak gibi, bunu yapan kişiyi iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırmaktadır²²⁹.

İtalya'da Finansal Suçları Sorgulama Birimi (Guardia di Finanza) adında Ekonomi ve Finans Bakanlığının otoritesi altında bir İtalyan polis gücü kurulmuştur. Bu birimin bir bölümü İtalyan silahlı güçlerine ve kuvvetlerine bağlı olmaktadır. Finansal suçları sorgulama biriminin kuruluş amacı; vergi kaçakçılığı, finansal suçlar, kaçakçılık, para aklama, uluslararası illegal uyuşturucu trafiği, illegal göç, gümrük ve sınır kontrolü, kredi kartı dolandırıcılığı, siber suçlar, terör finansmanı, sahte para basma, telif hakkı ihlalleri ile mücadele etmek ve kamu düzeni ve güvenliğini sağlamaktır. Finansal suçları sorgulama birimi yardım amacıyla bazı özel departmanlara da sahip olmaktadır. Bu departmanlar; Organize Suçları sorgulama Grubu (Organized Crime Investigation Group-GICO), Uyuşturucuya Karşı Grubu (Counter-Narcotics Group-GOA), Siber Suçlara Karşı Grubu (Counter-Cybercrime Group-GAT) ve Hava-Denizcilik Operasyonları Kumandası (Air-Naval Operational Command- ROAN) olmaktadır²³⁰.

İtalya'da vergileri toplamakla sorumlu kurum İtalyan Gelir Teşkilatı (Italian Revenue Agency) olmaktadır. Kurum aynı zamanda vergi mükelleflerine hizmet ve yardım sunmakta ve vergi kaçakçılığı ile mücadelede soruşturmaları ve değerlemesini de gerçekleştirmektedir. İtalyan Gelir Teşkilatı kadastro ve haritacılık hizmetlerini de sağlamaktadır. F24 online sistemi aracılığı ile kamu idaresindeki ödemeleri yönetmektedir ve bütün kamu otoriteleri ve sağlık sigortası kartı için e-faturaları idare etmektedir²³¹.

İtalya'da zaman zaman uygulanan varlık barışı ise özellikle para aklayıcıların ve vergi kaçakçılar lehine bir durum olmaktadır. Bu kişiler çok düşük bir vergi ödeyerek başka ülkelerde bulundurdıkları illegal gelirlerini aklanmış bir şekilde ülkedeki finansal sisteme dahil edebilme imkanına sahip olmaktadır. Bu durum ise

²²⁹ Bloomberg Tax, **Italy Imposes Tougher Penalties For Tax Evasion**, <https://news.bloombergtax.com/daily-tax-report-international/italy-imposes-tougher-penalties-for-tax-evasion>, (25.12.2019)

²³⁰ OSCEPOLIS, **Italy**, <https://polis.osce.org/country-profiles/italy#>, (25.12.2019)

²³¹ Agenzia Entrate, **The Revenue Agency**, <https://www.agenziaentrate.gov.it/portale/web/english/nse/the-revenue-agency>, (25.12.2019)

gerek kara para aklama ile mücadeleyi gerekse vergi kaçakçılığını önleme açısından İtalya için olumsuz bir durum oluşturmaktadır.

3.9. İsviçre’de Kara Para Aklama İle Mücadelede Uygulanan Mali Politikalar

Çok uzun yıllardır İsviçre para aklayıcılar tarafından bir ‘ vergi cenneti’ olarak kabul edilmekteydi. Tax Justice Network tanımına göre ise İsviçre dünyadaki vergi cennetlerinin büyük babası olarak tanımlanmaktadır. Gerek ülkenin birinci ve ikinci dünya savaşına girmeyip tarafsız kalması gerekse İsviçre bankalarının müşterilerinin hesapları ile ilgili olarak hiçbir bilgiyi açıklamaması nedeniyle yasadışı gelir elde eden kişiler ve terör finansmanından kaynaklan gelirler İsviçre bankalarına aktarılmaktaydı. İsviçre bankalarını kullananlardan bazıları, Adolf Hitler, Muammer Kaddafi ve Hüsnü Mübarek olmaktadır.

İsviçre son dönemde para aklama ile ve terör finansmanı ile mücadelede artık yeni düzenlemeler yapmaya başlamaktadır. Özellikle son dönemde vergi kaçakçılığı ile mücadele için yeni önlemler alınmaya devam etmektedir. Bu konuda Almanya ile İsviçre arasında bir anlaşma yapılmıştır²³². Bu anlaşma 2011 yılında gerçekleşmiştir. İsviçre’nin para aklamayı ve terör finansmanını önlemek için katı düzenlemelere sahip olmaktadır. İsviçre Mali Eylem Görev Gücünün uluslararası standartlarını uygulamaktadır.

İsviçre para aklama ile mücadeleye giren ilk ülkelerden biri olmaktadır. 1977 yılında başlatılan İsviçre Bankacılar Kanunu (Swiss Banks Code-CDB) anlaşması ile gerekli özen kullanılmaya başlamıştır. İsviçre sözleşmeyi imzalayan tarafların tanınmasında ve bir menkul kıymetin son hamilinin kimliğinin tespitinin yapılmasında öncü olmaktadır. İsviçre bankacılık kanunu para aklama ile mücadelede en önemli desteklerden bir tanesi olmaktadır. Söz konusu kanun periyodik bir biçimde gözden geçirilmekte ve sürekli kanunlar sürekli olarak geliştirilmektedir.

İsviçre’nin para aklama ile mücadeledeki mekanizmaları durmadan gelişmektedir. İsviçre de bankacılık kanunu hükümlerine ek olarak para aklama ve

²³² Simon Piel, **Qu’est-ce Qu’un Paradis Fiscal**, (18.08.2011), (http://www.lemonde.fr/evasion-fiscale/article/2011/08/18/qu-est-ce-qu-un-paradis-fiscal_1561157_4862750.html), (26.12.2019)

terörün finansmanı ile mücadelede 305 sayılı İsviçre Ceza Kanunları da uygulanmaktadır. Ayrıca İsviçre’de Finansal Pazar Denetleyici Otoritesi (Financial Market Supervisory Authority-FINMA) oluşturulmuştur. Finansal Pazar Denetleyici Otoritesinin amacı ise para aklamayı ve terör finansmanını engellemektir²³³. Ayrıca İsviçre’de oluşturulan Para Aklama Raporlama Ofisi (Money Laundering Report Office of Switzerland-MROS) İsviçre Federal Polisi biriminde yer almaktadır. Ofisin görevi ise finansal araçlar ve emniyet teşkilatı arasında gelen bilgileri aktarma ve filtrelemedir. Söz konusu kurum kendi içerisinde bir polis otoritesi değildir, özel görevleri olan idari bir birimdir²³⁴.

Günümüzde ise İsviçre para aklama ile mücadele yönetmeliklerinde de daha da sıkılaştırıcı olmayı planlamaktadır ve yönetmeliklerine uluslararası standartları getirmeyi hedeflemektedir. İsviçre Federal Meclisi, ülkenin yürütme organı, yeni politikasını açıklamıştır. Yeni politikasına göre İsviçre avukatlar, noterler ve şirketlerin ve temsilcilerin yönetilmesinde role sahip olan danışmanlara odaklanmıştır. 2016 yılında yayımlanan Panama belgelerinde İsviçre’deki araçlar, avukatlar ve finansal danışmanlar, müşterilerinin namına otuz sekiz binden fazla offshore hesap açmalarına yardım ettiklerini son kırk yılda ortaya çıkarmıştır. Söz konusu politika ise Mali Eylem Görev gücü önermelerini izlemektedir.

Ayrıca yapılacak güncellemeler ile birlikte değerli metaller ve nakit transferleri ile ilgili parasal eşğin düşürülmesinin plan taslağı çizilmektedir. Söz konusu durumda eşik şuan için yüz elli bin İsviçre Frangı iken yeni eşikte miktarın yüz bin İsviçre Frangına düşürülmesi amaçlanmaktadır. Bu durum ancak nihai tüketiciye olan değerli metal ve yontulmamış kıymetli taşlara bu eşik uygulanmayacaktır²³⁵. Söz konusu güncellemeler sonucunda değerli metal ve nakit işlemleri gerekli özen gereksinimlerinin kontrol edilmesi sonucunda

²³³ Swiss Bankers Association, **The Fight Against Money Laundering**, <https://www.swissbanking.org/en/topics/regulation/the-fight-against-money-laundering>, (26.12.2019)

²³⁴ Federal Police of Police Fedpol, **Money Laundering Reporting Office Switzerland (MROS)**, <https://www.fedpol.admin.ch/fedpol/en/home/kriminalitaet/geldwaescherei.html>, (26.12.2019)

²³⁵ Swissinfo.ch, **Swiss Government Proposes Overhaul Of Money-Laundering Laws**, (26.06.2019), <https://www.swissinfo.ch/eng/fight-against-dirty-money-swiss-government-proposes-overhaul-of-money-laundering-laws-/45037972>, (26.12.2019)

gerçekleşebilecek. İsviçre’de söz konusu politika kabul edilmesi geçmesi durumunda yürürlüğe 2021 yılında geçecektir²³⁶.

İsviçre’de para aklama ile mücadelenin yasal dayanağını oluşturan birkaç tane etmen bulunmaktadır. Para aklama ile mücadelede para aklama ile mücadele kanunu, para aklama ile mücadele yasası ve para aklama ile mücadelede finansal pazar denetmenlik otoritesi yasası mücadelenin yasal dayanağını oluşturmaktadır.

Para aklama ile mücadele kanunu federal bir kanun olmakta ve finansal araçlara uygulanmakta ve para aklama ile mücadele ve terörün finansmanı ile mücadeleyi yönetmektedir. Bu kanun finansal işlemlerin yürütülmesindeki gereken özenin sağlanmasını temin etmektedir.

Para aklama ile mücadele yasası ise finansal aracılıktaki mesleki uygulamalar için gereksinimleri ve tacirlerin mutlaka yerine getirmesi gereken zorunlulukları ve raporları gereken özenle düzenlemektedir. Finansal pazar denetim otoritesi yasası ise finansal araçların para aklama ve terör finansmanını engellemedeki yerine getirmek zorunda oldukları mecburiyetlerinin nasıl olacağını düzenlemektedir²³⁷.

İsviçre’de 305 sayılı Ceza Kanuna göre para aklama ile mücadele de finansal işlemlerin gerekli titizlikle yapılması gerekli olmaktadır. Kanunun ikinci maddesine göre finansal araçlar olarak kabul edilenler ise;

- Bankacılık Kanununa göre tanımlanan bankalar,
- Hisse senedi hesabı ve toplu sermaye yatırımları sunan veya dağıtan fon yöneticileri,
- Değişken sermayeli, toplu sermaye yatırımları sunan limited ortaklıkları olan sermaye şirketleri veya sabit sermayeli ve varlık yöneticisi olan yatırım şirketleri,
- Sigorta Denetim Kanuna göre tanımlanan sigorta kuruluşları,

²³⁶ Maya PERRY, **Switzerland to Tighten Its Anti-Money Laundering Rules**, (28.06.2019), <https://www.occrp.org/en/daily/10083-switzerland-to-tighten-its-anti-money-laundering-rules>, (26.12.2019)

²³⁷ FINMA, **Legal Basis For Combating Money Laundering**, [https://www.finma.ch/en/documentation/legal-basis/laws-and-ordinances/anti-money-laundering-act-\(aml\)/](https://www.finma.ch/en/documentation/legal-basis/laws-and-ordinances/anti-money-laundering-act-(aml)/), (26.12.2019)

- Menkul kıymetler yasasına göre tanımlanan hisse senedi aracıları,
- Kumarhane yasasına göre tanımlanan kumarhaneler,
- Profesyonel temeli olan finansal aracı olan kişiler. Bu kişilerin kanuna göre kabul edilmesi için, kredi işlemlerini (özellikle tüketici kredileri veya konut kredisi, faktoring, ticari finansman veya finansal kiralama) yürütmesi, başka kişilerin namına elektronik transferlerini veya ödeme işlemleri hizmetlerini sağlaması, kendi hesaplarına veya başka kişilerin hesaplarına kağıt para ve bozuk para, para piyasası enstrümanları, döviz, değerli metaller, ticari mallar veya hisse senetlerinin alım satımını yapan kişiler, varlıkları yöneten kişiler, yatırım yapanlar veya yatırım danışmanları, hesaplarda hisse senetlerini tutanlar veya hisse senetlerini yöneten kişiler bu kapsama girmektedir.

Bu kanun kapsamında uygulamaya girmeyenler ise;

- İsviçre Ulusal Bankası (the Swiss National Bank),
- Vergiden muaf tutulan emeklilik işi ile ilgili kuruluşlar,
- Vergiden muaf tutulan emeklilik işi ile ilgili kuruluşlara hizmet temin eden kişiler,
- Sadece yabancı finansal kuruluşlara hizmet sağlayan finansal aracılar,²³⁸

Bu kanun kapsamına dahil olmamaktadır.

Gayrimenkul açısından para aklamak ise İsviçre’de imkansız olmaktadır. İsviçre kanunlarına göre İsviçre vatandaşı olmayan kişilerin mülk almasına izin verilmemektedir. Bu nedenden dolayı suçtan elde edilen gelirlerin gayrimenkul sektörü vasıtasıyla para aklanma ihtimali yoktur. Ancak İsviçre vatandaşı olup yasadışı gelir elde eden kişiler bu yöntem ile para aklayabilmektedir.

İsviçre’de vergi kaçakçılığı ise İsviçre kanunlarına göre geliri veya malvarlığını beyan etmek gibi “unutulan” basit eylemlerden meydana gelmiş ise

²³⁸ Federal Act on Combating Money Laundering in the Financial Sector (AntiMoney Laundering Act, AMLA), (19.12.2006), https://www.finma.ch/FinmaArchiv/gwg/e/dokumentationen/gesetzgebung/bundesgesetzgebung/pdf/AMLA_e.pdf?lang=en, (26.12.2019)

cezalandırılmamaktadır. Aksine vergi dolandırıcılığı, yanıltıcı belgeler kullanılmış ise, bu durum cezalandırılmaktadır²³⁹.

İsviçre suç kanunu suç tiplerini işlenen suçun ciddiyetine göre üç gruba ayırmaktadır. Ağır suçlar üç yıldan daha fazla hapis cezası hükmü verilen cezalar için uygulanmaktadır, Hafif suçlarda ise üç yıldan fazla olmayan hapis cezası hükmü verilmekte veya para cezasına suçu işleyen kişi çarptırılmaktadır, kanunu ihlal edilmesi halinde İsviçre kanunlarına göre bu eylem para cezası ile cezalandırılmaktadır.

Bütün İsviçre Vergi Kanunları aynı yapıda uygulanmaktadır. İsviçre’de idari suçlar en hafif ihlal suçu olmaktadır. Doğrudan vergilerle ilgili olarak, kasti olarak veya ihmal dolayısıyla, bir uyarı bildirimine rağmen, yasa hükümlerine veya işbu belgede yayınlanan bir emir uyarınca tabii olduğu göreve uyulmaz ise; vergi beyannamesinin veya buna ilişkin delil olarak ibraz edilen şeylerin sunulmaması veya belgelendirme, bilgilendirme veya raporlama görevine uyulmaması durumunda bin İsviçre Frangı para cezası verilir.

Vergi kaçakçılığında ise bu suçlar da ihlal olmasına rağmen daha ağır olduğundan daha ciddi cezai yaptırımlar uygulanmaktadır. Örneğin, İsviçre’de katma değer vergisinde bir vergi döneminde vergi makbuzunu beyan etmeyerek veya tüm makbuzları beyan etmeyerek vergiden muaf mallardan makbuzları beyan eden ayrıca iktisap vergisine tabi mallarını beyan etmeyerek devletin zararına kasıtlı bir şekilde azaltan bir kişi veya girdilerini çok yüksek gösterip vergi indirim hakkına sahip masrafları beyan ederek haksız yere geri ödeme veya vergi indiriminden faydalanan kişi dört yüz bin İsviçre Frangını aşmayan para cezasına çarptırılmaktadır. İsviçre’de Aralık 2014 yılındaki yasa hükmüyle ciddi vergi suçlarına, ağır hapis cezası olarak sınıflandırılmamasına rağmen, para aklama suçlarını ağır hapis cezası hükümlerine göre cezalandırılacaktır²⁴⁰.

Ayrıca, İsviçre’de vergi kaçakçılığı yapılması durumunda kaçırılan verginin üç katı miktarında cezai yaptırım olmaktadır bu durum bazı durumlarda daha da

²³⁹ Public Eye, **Tax**, <https://www.publiceye.ch/en/topics/archive/tax>, (26.12.2019)

²⁴⁰ EATLP Congress, 2015-National Report Switzerland, **Surcharges And Penalties In Tax Law**, <http://www.eatlp.org/uploads/public/2015/National%20report%20Switzerland.pdf>, (26.12.2019)

yükselebilmektedir. Katma Değer Vergisinde bu miktar dört yüz bin İsviçre Frangını aşmamak koşuluyla beş katına kadar kaçırılan verginin cezai yaptırımını olmaktadır.

İsviçre’de vergi mükellefinin vergi beyannamesinde veya uyulması gereken vergi kanunlarına riayet etmede bir hata yapabilir. Bu durum vergilerdeki prosedür işlemlerinin bozukluğu olmaktadır. Böyle bir durumla karşılaşan bir mükellef on bin İsviçre Frangına kadar para cezası ile cezalandırılmaktadır. Vergi dolandırıcılığı ise vergi kaçakçılığının bir formu olmakta ve vergi otoritelerini direkt vergilerde sahte belge kullanarak veya direkt olmayan vergilerde ise vergi otoritelerini yanlış yönlendirme amacıyla hileler geliştirme veya yalanlar ağı ile kolayca fark edilemeyecek şekilde vergi dolandırıcılığı yapmak isteyen vergi mükellefleri bu tipte problemler oluşturabilmektedir.

İsviçre’de vergi dolandırıcılığı otuz bin İsviçre Frangına kadar para cezası ile cezalandırılmakta veya beş yıla kadar hapis cezası verilmektedir. Öte yandan vergi prosedürlerinde ihmal nedeniyle bozukluk yaşayanlar ve vergi otoriteleri tarafından vergi kaçakçılığı ile ilgili kovuşturma açılan kişiler ise hapis cezası ile cezalandırılmamaktadır. İsviçre yirmi altı kantondan oluşmaktadır ve her bir kantonal vergi otoriteleri kantonal ve toplumsal direkt vergileri federal adına toplama adına yetkili birim olmaktadır. İsviçre’deki bazı kantonal vergi otoriteleri ise;

- Kantonal Zürih Vergi Dairesi Zürihteki kanton için (Cantonal Tax Office Zurich , Kantonaes Steueramt Zürich),
- Berne Kantonundaki Vergi İdaresi Berne kantonu için (Steuerverwaltung des Kantons Bern),
- Cenevre Kantonu için Kantonal Mali Otoritesi (Administration Fiscale Cantonale)

Bu kuruluşlardan birkaç tanesi olmaktadır²⁴¹.

İsviçre’de yaşamayan İsviçre vatandaşı olan kişiler ise yaşadıkları ülkelerde elde ettikleri gelirleri internet üzerinden İsviçre’de beyan etmek zorundadır.

²⁴¹ Micheal Nordin, Daniela Huber ve Schellenberg Wittmer, **Tax Litigation In Switzerland: Overview**, (01.04.2018), [https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/2-623-7547?transitionType=Default&contextData=\(sc.Default\)&firstPage=true&bhcp=1](https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/2-623-7547?transitionType=Default&contextData=(sc.Default)&firstPage=true&bhcp=1), (26.12.2019)

3.10. Farklı Ülkelerde Kara Para Aklama İle Mücadelede Uygulanan Mali Politikalar

Para aklama ve terör finansmanı ile mücadele eden bir diğer ülke ise Japonya'dır. Japonya para aklama ile ilgili ciddi yaptırımlar uygulamakta ve söz konusu eylemlerin gerçekleşmesini önlemek için ülkede teşkilatlar kurulmuştur. Japonya Mali Eylem Görev Gücüne (FATF) 1990 yılından beri üyedir ayrıca para aklama ile mücadelede Asya Pasifik Grubunun da üyesi olan Japonya MONEYVAL'da gözlemci olmaktadır²⁴².

Para aklama Japonya'da kalıcı bir problem olmaktadır. Japonya'nın para aklama ile mücadele sistemi olmasına rağmen, ülke hala organize suçlardan ve diğer ulusal ve uluslararası elementler nedeniyle suç gelirlerinin ülkede aklanması riski ile karşı karşıya olmaktadır. Japonya'da aklanan fonlar genellikle uyuşturucu trafiğinden ve finansal suçlardan, illegal kumar, tefecilik, internet dolandırıcılığı düzenleri, gasp, meşru şirket aktivitelerin suistimali ile gerçekleşmektedir. Bu suçların genellikle Japonya'daki organize suç örgütleriyle bağlantısı bulunmaktadır.

Japonya'da ilk defa para aklama suç olarak kanundaki yerini 1992 yılında uyuşturucu ile bağlantılı para aklama olarak Uyuşturucu ile Mücadele Özel Kanununda (Anti-Drug Special Law) yerini almıştır.

Japonya para aklama ile mücadeledeki içeriğini geliştirmiştir. 1992 yılında sadece Uyuşturucu trafiğinden elde edilen suç gelirlerinin aklanması suç sayılmaktayken bu durumun ötesine 1999 yılında Organize suçlarla Mücadele Kanunu ile geçilmiştir. Bu kanunda cinayet, ağır cezayı gerektiren müessir fiil, tefecilik, hırsızlık, dolandırıcılık ve adam kaçırmadan elde edilen illegal gelirlerin aklanması da kanun içine dahil edilmiştir ve kanun Şubat 2000 yılında yürürlüğe girmiştir.

Japon Finansal Servis Teşkilatı (Japan's Financial Services Agency-FSA) ise kamu sektöründeki finansal kuruluşları ve hisse senedi işlemlerini denetlemektedir. Finansal servis teşkilatı gelen bilgileri sınıflandırmakta ve analizler yapmaktadır finansal kurumlardan gelen şüpheli işlem raporları doğrultusunda. Bu sayede hukuki

²⁴² FATF, JAPAN, <http://www.fatf-gafi.org/countries/#Japan>, (27.12.2019)

yaptırım otoritelerine bilgileri temin etmektedir. Japonya'daki bankaların müşterilerin kimliğinin tespit edilip rapor edilmesi, kayıt tutulması ve yüksek miktardaki para transferlerinin de rapor edilmesi kanun ile talep edilmektedir.

Japon Finansal Haber Alma Merkezi (Japan Financial Intelligence Center-JAFIC) ise Japonya'daki para aklama suçlarını yıllık raporlarını yayımlamaktadır²⁴³. Japon finansal haber alma merkezi 1 Nisan 2007 tarihinde organize suçlar departmanı ve ulusal polis teşkilatının suçlu soruşturma bürosu altında kurulmuştur. Japon finansal haber alma merkezi şüpheli işlem raporlarının toplanması, düzenlenmesi ve analiz edilmesinde merkezi bir rol oynamaktadır²⁴⁴.

Japonya ulusal polis teşkilatı ülkedeki şüpheli kripto para işlem raporlarının 2018 yılında birdenbire yükseldiğini açıklamıştır. Verilere göre Japonya ulusal polis teşkilatı yedi bin doksan altı kripto paralarla ilgili olarak şüpheli işlem bildiriminin tespit ettiğini ve bunun bir önceki yıla göre 961% oranında yükseldiğini yayımlamıştır. Öte yandan Japonya Nisan 2017'de kripto paraları hükümet kanunlarına uygun bankalarda ve finansal kuruluşlarda işlem görmesini yasal olduğunu ve kriptoları tanıdığını kanunla kabul etmiştir. Öte yandan bankalar ve finansal kuruluşlar kripto para işlemlerini yaparken sıkı para aklama ile mücadele ve müşterini tanı kurallarına ve yıllık denetimlere uymak zorundadır²⁴⁵.

Japonya'da para aklama ile ilgili riskli ürünler ve hizmetler tanımlanmıştır. Tanımlanan mal ve hizmet riskleri ve bunu veren kurumlar ise;

- Mal ve hizmetler ile ilgilenmekte olan mevduat alma kurumları,
- Sigorta ile ilgilenmekte olan sigorta şirketleri,
- Finansal enstrümanlar, iş operatörleri ve ticaret eşyası ile ilgili yatırımlar,
- Fon transferi servisi ile ilgilenmekte olan fon transferi hizmeti sağlayıcıları,
- Borç para vermek ile ilgilenmekte olan borç para verici kişiler,

²⁴³ Banker's Academy, **Anti Money Laundering In Japan**, <http://bankersacademy.com/57-ba-free-tutorials/641-aml-japan>, (27.12.2019)

²⁴⁴ JAFIC, **About Jafic**, https://www.npa.go.jp/sosikihanzai/jafic/en/jafic_e/about_e.htm, (27.12.2019)

²⁴⁵ Asia Blockchain Review, **Digital Money Laundering In Japan Soared In 2018**, (25.03.2019), <https://www.asiablockchainreview.com/digital-money-laundering-in-japan-soared-in-2018/>, (27.12.2019)

- Sanal para ile ilgilenmekte olan sanal para döviz bürosu hizmeti sağlayıcıları,
- Döviz bürosu ile ilgili olarak döviz bürosu işletmecileri,
- Kredi kartları ile ilgili olarak kredi kartı operatörleri,
- Gayrimenkul ile ilgili olarak emlakçılar,
- Değerli metaller ve taşlarla ilgili olarak değerli metaller ve taşların ticaretini yapan kişiler,
- Posta teslim servisi ile ilgili olarak posta teslim servisi hizmeti sağlayanlar,
- Telefon servisi ile ilgili olarak telefon servisi hizmeti sağlayıcıları,
- Yasal ve muhasebecilik hizmetleri ile ilgili olarak yasal ve muhasebecilikte profesyonel olan kişiler,
- Yeni teknolojiyi kullanarak hizmet sunanlar (elektronik para),

Riskli mal ve hizmet temin edenler arasına girmektedir²⁴⁶.

Japon Posta Bankası (Japan Post Bank) denizaşırı banka transferlerinde para aklama ile mücadele etmek amacıyla gönderilecek miktara bir limit koymuştur. Yeni düzenleme ile günlük gönderilebilecek miktar denizaşırı ülkelere beş milyon Japon Yeninden fazla olamayacaktır. Bu hareketin yapılmasının amacı ise illegal işlemlerin engellenmesidir. Önceden bankadan müşteriler servisi kullanarak istedikleri miktarda para gönderebilme hakkına sahip olmaktaydı. Ayrıca Japon posta bankası döviz alım satımlarına da bir sınırlama getirerek müşterilerin günlük yüz bin Japon Yeninden daha fazla döviz almasını bitirmiştir²⁴⁷.

Japonya’da vergilerden sorumlu yetkili Ulusal Vergi Teşkilatı (National Tax Agency) olmaktadır. Japonya’da vergiler ise kişisel gelir vergisi, kurum kazancı vergisi, stopaj ve tüketim vergisi olmaktadır²⁴⁸.

²⁴⁶ National Public Safety Commission, **National Risk Assessment of Money Laundering And Terrorist Financing**, https://www.npa.go.jp/sosikihanzai/jafic/en/nenzihokoku_e/data/jafic_nra_e2018.pdf, 2018, ss.19,73

²⁴⁷ The Japan Times NEWS, **Japan Post Bank To Cap Overseas Remittances To ¥5 Million A Day To Tackle Money Laundering**, https://www.japantimes.co.jp/news/2019/08/09/business/japan-post-bank-cap-overseas-remittances-¥5-million-day-tackle-money-laundering/#.XgYYsd-j_Q, 09.08.2019, (27.12.2019)

²⁴⁸ National Tax Agency, <http://www.nta.go.jp/english/index.htm>, (27.12.2019)

Japonya’da bir vergi mükellefi eğer cevap verirken bir hata yaparsa, vermiş olduğu cevaplar yanlış ise veya denetimleri zorlaştırıcı veya engelleyici bir eylemde bulunmuş ise bu kişi bir yıldan beş yıla hapis cezasına çarptırılmakta veya beş yüz bin Japon Yenine kadar para cezası ödeme cezası verilmektedir²⁴⁹. Japonya’da vergi kaçakçılığı suçu vergi cezaları davalarında en çok karşılaşılan durum olmaktadır. Japonya’da bir vergi mükellefinin vergi kaçakçılığı ile ilgili cezai suç olması mükellefin;

- Bir vergiyi kaçırmış olması veya kanuna aykırı eylemlerle (defterlerde veya belgelerde yanıltmaca) veya aldatmaca ile geri ödeme alması veya gizli bir banka hesabı açması aracılığıyla,
- Kendi evini gizlemek veya zarar vermek veya buna benzer bir eylemde bulunup bu maksatla vergi müfettişini aldatarak mülküyle ilgili olarak vergi ödemekten kaçınmak,

Bu durumlar Japonya’da vergi kaçakçılığının cezai bir suç kapsamında değerlendirilmesini sağlayacak nedenlerden bazılarını oluşturmaktadır²⁵⁰.

Japonya’da vergi kaçakçılığı ile ilgili davalar kapsamlı bir şekilde iki kategoride sınıflandırılmaktadır. Davaların vergi kaçırma niyetiyle yapıldığına dair olanlar şu şekildedir;

- Hisse senedi komisyoncusu firmadaki bir çalışanın gelirini eksik beyan etme,
- Ölmüş eşinin evinin değerini olduğundan eksik beyan etme,
- Şirket sahibinin şirket gelirini eksik beyan etmesi,
- Yatırım dolandırıcılığıyla türetilen gelirin saklanması,
- Bağış ile maskelenmiş miras vergisinin eksik beyan edilmesi,

İkinci durumda ise davalarla ilgili olarak özün önceliği doktrini şu şekildedir;

- Şirketlerle bağlantılı gayrimenkul işlemlerinden türeyen gelirin kaydırılması,

²⁴⁹ Eiichiro Nakatani and Kei Takada, **Tax Controversy Japan**, <https://gettingthedealthrough.com/area/59/jurisdiction/36/tax-controversy-japan/>, Eylül-2019, (27.12.2019)

²⁵⁰ Kenji Hashidate, Takahiro Mikami, Makoto Sato and Kaoru Akeda, **Tax Litigation In Japan: Overview**, (01.04.2018), [https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/2-622-7831?transitionType=Default&contextData=\(sc.Default\)&firstPage=true&bhcp=1](https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/2-622-7831?transitionType=Default&contextData=(sc.Default)&firstPage=true&bhcp=1), (27.12.2019)

- Şirketlerle bağlantılı satış hasılatının bağış yapılmış gibi gösterilerek kaydırılması,

Japonya’da son dönemdeki vergi kaçakçılığı ile ilgili davalardan birkaç tanesini oluşturmaktadır²⁵¹.

Avustralya kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadelede çok önemli kararlar alan ülkelerden bir tanesidir. Avustralya gerek ülke içinde gerekse ülke dışından gelebilecek risklere karşı gerek kanun hükümleriyle gerekse konuyla ilgili kurduğu kurumlarla mücadelesini sürdürmektedir. Avustralya parlamentosunun tanımına göre, para aklama suç gelirlerinin kaynağının şeklini değiştirme süreci olup, fonları finansal sisteme görünür bir şekilde entegre etmektedir. Para aklama ciddi ve organize suçların finansal sisteme zarar veren ve ekonomiyi tahrif eden kolaylaştıran bir kilit olmaktadır.

Avustralya’nın para aklama mücadeledeki çalışmaları uluslararası yasal zorunluluklarla ve Mali Eylem Görev Gücü tarafından geliştirilen Para aklama ve terörizmin finansmanı ve üremesine karşı mücadeledeki uluslararası standartlara dayanmaktadır. Ayrıca Avustralya Mali Eylem Görev Gücü (FATF) üyesi olmaktadır. Avustralya’da 2006 yılındaki Para aklama ve terörizmin finansmanı ile mücadele kanunu (AML/CTF Act) ve bağlantılı yönetmelikler ve kurallar Avustralya düzenleme rejiminin çerçevesini para aklamanın ve terörizmin finansmanını önlemede ve belirlemeyi amaçlamaktadır²⁵². Finansal sektöre, kumar sektörüne, para transfer hizmetlerine, külçe tacirlerine ve diğer profesyonellere ve özel hizmetler temin eden işletmelere (rapor veren işletmelere olarak bilinmekte) birçok mecburiyet empoze koyarak para aklama ve terörizmin finansmanının engellenmesi hedeflenmektedir. Bu mecburiyetler içinde müşterini tanı ile kesin doğrulama bilgi toplanması ve müşteriler bu hizmetleri temin etmesi halinde müşterilerin kimliğinin tespit edilmesi dahil olmaktadır.

²⁵¹ Naoto Chiba, **Trends In Recent Rulings On Tax Evasion**, (26.07.2018), <https://www.taxathand.com/article/10092/Japan/2018/Trends-in-recent-rulings-on-tax-evasion>, (27.12.2019)

²⁵² Cat Barker, **Money Laundering And Terrorism Financing**, https://www.aph.gov.au/About_Parliament/Parliamentary_Departments/Parliamentary_Library/pubs/BriefingBook45p/MoneyLaundering, (27.12.2019)

Ayrıca para aklama ve terörizmin finansmanı ile mücadele kanununda bir takım reformlar yapılmıştır. Birinci kısmında yapılan reformların, finansal sektörü hedef almayı amaçlamaktaydı ve kanunda reformlarla geniş bir biçimde yerine getirilmiştir. Kanundaki yeni reform sonrası zorunlulukların son halini alması ve yürürlüğe girmesi ise 12 Aralık 2008 tarihinde olmuştur.

Kanundaki ikinci kısımdaki reformlar ise diğer çeşitli sektörleri, özellikle yasal hizmet sektörlerini hedef almayı amaçlamaktaydı. İkinci kısımdaki mevzuatlar günümüzde hala Avustralya hükümeti tarafından geliştirilmektedir²⁵³.

İşletmelerde para aklama ve terörizmin finansmanı ile mücadeleye 1988 yılındaki Gizlilik Kanununun (Privacy Act) taleplerine riayet etmek mecburiyetindedir. Avustralya hükümetine bağlı olarak ayrıca Avustralya İşlem Raporları ve Analizleri Merkezi (Australian Transaction Reports and Analysis Centre-AUSTRAC) oluşturulmuştur. Kurumun sorumluluğu ise para aklama ve terörizmin finansmanı ile mücadele kanundaki uygunluğun emin olmasından sorumlu olmaktadır.

Avustralya işlem raporları ve analizleri merkezine para aklama ve terörizmin finansmanı kanunun saydığı kişiler ve kurumlar kayıt olmak zorundadır. Merkez risk değerlendirmelerini sürdürmekte ve belirlenmiş risklere cevap veren bir programı elinde bulundurmaktadır. Müşterinin kimliğinin tespitinin ve gerekli özenin üstlenilmesi ve Avustralya işlem raporları ve analizleri merkezinin konusu olan bazı işlerin raporlanması merkezin konusunu oluşturmaktadır. Ayrıca Avustralya işlem ve analiz merkezi Finansal Haber Alma Birimi rolüne de sahip olmaktadır. Avustralya işlem raporları ve analizleri merkezi raporlardaki bilgiyi analiz etmektedir, diğer girdiler ile birlikte, finansal haber almayı da geliştirmektedir bu sayede partner teşkilatlarla, hukuki yaptırım teşkilatları, Avustralya Vergilendirme Ofisi (Avustralya Taxation Office) ve uluslararası ortakları ile paylaşmaktadır.

Avustralya'da küçük işletmeler, gizlilik kanununa göre yıllık kaybı üç milyon Avustralya doları veya daha düşük olan işletmeler, genellikle gizlilik kanunu kapsamına girmemektedir. Öte yandan küçük işletmeler para aklama ve terörizmin

²⁵³ Law Council of Australia, **Anti-Money Laundering**, <https://www.lawcouncil.asn.au/policy-agenda/regulation-of-the-profession-and-ethics/anti-money-laundering>, (28.12.2019)

finansmanı amacıyla mücadelede para aklama ve terörizmin finansmanı kanununa göre rapor vermektedir²⁵⁴.

Avustralya Federal Parlamentosu 2018 yılında para aklama ve terörizmin finansmanı kanununu geliştirmiştir. Söz konusu kanun finansal kanunlar ile geliştirilmiştir ve yeni kanuna göre;

- Avustralya işlem raporları ve analizleri merkezi CEO'sunun gücü ve görevleri arttırılmıştır,
- Dijital para birimi temin edenler Avustralya para aklama ve terörizmin finansmanı mevzuatlarına mecbur bırakılmışlardır,
- Eski kanundaki bazı mevzuatları endüstriler adına hafifletilmiştir.

Yeni kanunlara göre Avustralya'da, Avustralya işlem raporları ve analizleri merkezinin yeni görevlerinden bir tanesi, raporlayan bir işletmeye geriye dönük olarak ihlal edilen bir yükümlülüğe uyması için telafi edici bir yön verme hakkına sahip olmaktadır. Ayrıca, CEO yeni geliştirilmiş mevzuat sayesinde işlevleri için gerekli veya tesadüfi görevleri yerine getirme hakkına da sahip olmaktadır.

Önceki mevzuatta dijital para temin eden kişiler para aklama ve terörizmin finansmanı kanunu çerçevesinde yoktu ancak kanunun geliştirilmesi sayesinde dijital para temin edenlerde kanuna tabii olmuşlardır.

Öte yandan düşük risk sektörlerinde olanlar ise hafifletici düzenlemelere tabii olmuşlardır. Önceki kanunda, nakit transit sektörü, sigorta aracıları ve genel sigorta temin edenler para aklama ve terörizmin finansmanı kanununa göre düzenlenmekteydi. Yeni kanuna göre bu işleri gerçekleştirenlerin düzenlemeleri kaldırılmıştır. Eski kanunda uyumluluk yükümlülükleri sadece “belirlenmiş bir iş grubu” aracılığıyla paylaşılmaktayken yeni kanunda uyumluluk yükümlülükleri “şirket grubu” aracılığıyla paylaşılma imkanı tanınmıştır. Son olarak da, önceki

²⁵⁴ Office of the Australian Information Commissioner, **Anti-Money Laundering**, <https://www.oaic.gov.au/privacy/other-legislation/anti-money-laundering/>, (27.12.2019)

kanunda muhabir bankacılık ilişkisi tanımı dar bir anlamda tanımlanmaktayken yeni kanunda bu anlam genişletilmiştir²⁵⁵.

Gayrimenkul sektörü açısından ise, Avustralya para aklama ile mücadele uzmanlarına göre Avustralya yasal olmayan paranın gayrimenkul piyasasına girişi ile mücadele de dünya standartlarının gerisinde kaldığı konusunda uyarıda bulunmuşlardır. Uluslararası uyuşturucu trafiğinden ve diğer suçlardan gelen para Avustralya gayrimenkul piyasasına gitmekte ve bu durumda Avustralyalıların bir ev almak için baktıklarında gayrimenkul fiyatlarını bozmaktadır.

2015 yılındaki Avustralya işlem rapor ve analiz merkezi raporunda, AUSTRAC, sadece Çinli gayrimenkul yatırımcılarının yapmış olduğu şüpheli işlemlerin değeri bir milyar dolar civarında olduğu tahmin edilmektedir.

Avustralya gayrimenkul pazarı gerek yabancı gerekse yerel illegal gelirlerin aklanmasında özellikle cezbedici bir durak olmaktadır. Uyuşturucu trafiğinden, vergi suçlarından, geniş çeşitlilikte yapılan ekonomik suçlardan kaynaklanan paralar bu paraların gayrimenkul sektörü vasıtasıyla Avustralya’da bu kişilere daha da para kazandırmaktadır²⁵⁶.

Vergi kaçakçılığı Avustralya’da çok ciddi suçlardan bir tanesi olmaktadır ve çok ciddi cezai yaptırımlarla suçu işleyen kişi veya kişiler cezalandırılmaktadır.

Avustralya’da vergi mükelleflerinin vergisini ödemesi ile ilgili mevzuat ilk düzenleme 1901 yılındaki Tüketim Kanunu (Excise Act) olmuştur. 1953 yılında Vergilendirme İdaresi Kanunu (Taxation Administration Tax) oluşturulmuştur ve vergi suçları ile ilgili düzenlemelerde 1995 yılındaki Ceza Kanunu Yasasında (Criminal Code Act) düzenlenmiştir.

Vergi kaçakçılığı için kovuşturma açılan suçlar ise Avustralya Ceza Kanununun 134.1(1), 134.2(1) ve (135.4(3) kısımlarında yer almaktadır. Söz konusu cezalara göre verilebilecek en ağır ceza ise on yıl hapis cezası olmaktadır. Bu suçlar

²⁵⁵ Murray Deakin ve Sara Liu, **New Anti-Money Laundering And Counter-Terrorism Financing Laws**, (30.01.2018), <https://www.pwc.com.au/legal/assets/legaltalk/new-anti-money-laundering-and-counter-terrorism-financing-laws-300118.pdf>, (28.12.2019), ss.1,2,3,4

²⁵⁶ Jarni Blakkarly, **Australia Is Failing To Combat Dirty Money Entering The Property Market**, (27.06.2019), <https://www.sbs.com.au/news/australia-is-failing-to-combat-dirty-money-entering-the-property-market>, (28.12.2019)

Avustralya kanunlarına göre vergi kaçakçılığı ile ilgili temel suçlar olmaktadır ve cezai yaptırımları ağırdır.

134.1(1) bölümündeki yaptırım kandırma yoluyla mülk edinme olmaktadır. Avustralya ceza kanuna göre kişinin bu suçtan suçlu olduğu şu durumlarda öngörülmektedir;

- Kişinin bir mülkü diğer bir kişiden haksız yollarla, aldatma, kandırma, gibi dürüst olmayan şekillerde elde edip mülk sahibi kişiyi mülkünden mahrum etmesi durumunda,

- Edinilen mülkün toplum varlığına ait olması durumunda,

Kanunun bu kısmına göre suç sayılmaktadır.

134.2(1) bölümünde suç sayılan ise kişinin kandırma suretiyle finansal kazanç elde etmesidir. Bu suçu işleyen kişi şu durumlarda suçlu olarak kabul edilmektedir,

- Kişinin bir başka kişiyi kandırma, aldatma suretiyle bir başka kişiden finansal fayda sağlaması durumunda,

Kanun bu bölümüne göre bu yapılan finansal fayda suç sayılmaktadır.

135.4(3) bölümü ise bir kişi dolandırmak için bir komplo kurduysa bu durumda kişi suçlu sayılmaktadır. Kişinin suçlu sayılması için;

- Suçu işleyen kişi üçüncü bir kişiye dürüst olmayan bir şekilde ve zarar vermek amacıyla bir başka kişiyle komplo kurması halinde,

Kanunun bu bölümüne göre kişi suçlu olarak sayılmaktadır.

Alternatif suçlar ise 135.2(1) bölümünde düzenlenmiştir. Kanun başlığı ise finansal avantaj sağlamaktır. Ancak alternatif bir suç olduğundan bu kişi on yıl yerine verilebilecek en yüksek ceza on iki ay olmaktadır. Bir kişinin kendine finansal fayda sağladığından suçlu olması için bu durumda kovuşturma akla yatkın şüphelerin ötesinde kanıtlaması gerekenler ise;

- Kişinin yaptığı eylem sonucunda kendisi için bir başka kişiden kendi adına finansal fayda sağlaması durumunda,

- Kişinin finansal avantajı elde edemeyeceğini bilmesine rağmen yine de elde etmesi durumunda,

Bu suçu işleyen kişi veya kişiler Avustralya ceza kanunlarına göre alternatif suçlara göre cezalandırılacaklardır²⁵⁷. Vergi kaçakçılığının Avustralya’da ceza kanunu dışında da belli başka formları olmaktadır. Avustralya’da vergi kaçakçılığının diğer biçimleri;

- İşçilere ücretlerini nakit ödeyip böylece ödemiş oldukları ücretleri düşük göstermek,
- İşçilerden yapılan kaynakta kesintiyi Avustralya Vergilendirme Ofisine göndermede eksiklik yapma,
- Nakit ödemeleri rapor vermemek,
- Belgelerde sahtecilik yapma veya vergi iadelerini bildirmeme,
- Ödemeleri düşürmek için hile veya sahtekarlık yapma,
- Kesintilerde ve azaltmaları kötüye kullanma,
- Mal ve hizmet vergisini (Good and Service Tax) eksik iddia etme,

Avustralya’da vergi kaçakçılığı olarak kabul edilmektedir ve bu duruma göre kişiler hapis veya para cezasına çarptırılmaktadır. Avustralya’da vergi kaçakçılığı ile ilgili suçlar mahkemede yargılanmaktadır ve dava ile ilgili kararı mahkeme vermektedir. Avustralya vergilendirme ofisi davalarda kaçakçılık kovuşturmasında ve tanımlamada standartları uygulamaktadır ve mahkemelerde öneriler vererek mahkeme ile beraber çalışmaktadır.

Avustralya’da vergi kaçakçılığı ile ilgili olarak hapis cezası dışında şu cezalar verilmektedir;

- **Para cezası:** Eğer vakıa çok ciddi değilse sadece para cezası ile kişi cezalandırılmaktadır. Para cezası miktarı gerçekleştirilmiş suçtan daha yüksek olmamaktadır.

²⁵⁷ Ugur Nedim, **What Are The Penalties For Tax Fraud In Australia**, (18.07.2019), <https://www.sydneycriminallawyers.com.au/blog/what-are-the-penalties-for-tax-fraud-in-australia/>, (28.12.2019)

- **Toplum Servisi Hizmeti:** Kişi eğer vergi kaçakçılığından dolayı Avustralya'da ceza almış ise Avustralya'da toplum hizmetleri servisi (Community Service Orders) suçu işleyen kişiye para ödemeksizin toplum hizmetlerinde çalıştırmaktadır.
- **İyi Davranış Eshamları:** Bu ceza ise bir kişiye 'iyi davranış' göstermesini verilen zaman dilimi içerisinde talep etmektedir. Eğer bu konuda bir başarısızlık, eksiklik olması durumunda kişi tekrardan mahkemeye götürülür ve potansiyel olarak daha ağır bir ceza ile karşılaşır.
- **Periyodik Tutuklama Cezası:** Vergi kaçakçılığı yapan bir kişi Avustralya'da haftanın iki günü hapisaneye götürülmektedir. Kişinin hapisanede hafta sonları veya yarım gün çalışması gerekmektedir. Bu durum toplum hizmetleri servisine çok benzemektedir. Tek farkı bu cezayı alan kişiler hapisanede hizmet vermek zorundadır.
- **Tecil Edilmiş Cezalar:** Avustralya'da bir kişi eğer bu cezayı almış ise hapisaneye götürülmekte ve cezasını burada çekmektedir ancak eğer kişi iyi davranışlarda bulunması şartı ile bu ceza ile kısaltılabilmektedir. Bu durumun oluşabilmesi için kişinin yatacağı hapis süresi beş yıldan fazla olmaması gerekmektedir.

Avustralya'da bir kişinin daha önce kriminal kaydı yoksa ve ilk defa bir vergi kaçakçılığı suçu işlediği mahkeme tarafından kanıtlanmış olsa bile kişiye iyi halinden dolayı bir defalığına kişiye ceza verilmeden bırakılabilmektedir. Öte yandan, bu iyi davranıştan dolayı ceza almayan kişi tekrar aynı veya benzer bir suçtan mahkeme karşısına çıkması halinde daha ciddi cezalarla karşılaşabilmektedir²⁵⁸.

Para aklama ve terörizmin finansmanı ile mücadelede en etkin rol oynayan ve sürekli yeni çözümler üreten ülkelerden bir başkası da Rusya olmaktadır. Mali Eylem Görev Gücüne göre, Rusya Federasyonu (Rusya) kara para aklama ve terör finansman riskleri hakkında derin bir anlayışa sahiptir ve bu riskleri ele almak için politikalar ve yasalar oluşturmuştur. Öte yandan karmaşık kara para aklama

²⁵⁸ O'Sullivan Legal, **What Is Tax Fraud/Evasion ?**, <https://www.osullivanlegal.com.au/tax-lawyer/>, (28.12.2019)

davalarının denetimine ve kovuşturmasına öncelik verme yaklaşımını arttırmalıdır. Bu husus özellikle yurtdışından para aklanması konusunda olmalıdır.

Rusya özellikle yolsuzlukla ve uyuşturucu trafiği açısından hem transit hem de varış ülkesi olan rolüyle ilgili olarak, ülkedeki işlenen suçlardan elde edilen gelirlerin önemli kara para aklama riskleriyle karşı karşıya olduğunu kabul etmektedir²⁵⁹. Rusya'nın ulusal para aklama ile mücadele sistemi performansına göre beşinci sırada yer almaktadır ve düzenli izleme prosedürünün yerleştirmesine imkan sağlamıştır²⁶⁰. Rusya Federasyonunun da kredi kuruluşlarının düzenleme otoritesi Rusya Merkez Bankasında olmaktadır. Rusya baklalarının kara para aklama ile mücadelesi diğer Merkez Bankalarının düzenleyici belgeleri ile uygun olarak düzenlenmekte ve icra edilmektedir.

Rusya'da kara para aklama ve terörizmin finansmanın önlenmesi ile ilgili olarak 7 Ağustos 2001 tarihinde Federal Yasa No.115-FZ yürürlüğe girmiştir. Rusya'da kredi kuruluşlarının müşterilerinin, müşteri temsilcilerinin, hak sahiplerinin ve hak sahibi olanların kimliğinin tespiti ile ilgili kredi kuruluşları suç gelirlerinin aklanması ve terör finansmanından dolayı Rusya Merkez Bankası No.499-P yönetmeliklerine 15 Ekim 2015 tarihinde tabii olmuştur. Rusya'da para aklama ve terör finansmanı ile ilgili sorumlulukları İç Kontrol Yönetmeliklerine göre şu şekildedir;

- Müşterileri, temsilcilerini ve hak sahiplerinin kimliğinin tespit edilmesi,
- Müşteriler ve hak sahiplerinin bilgilerinin güncellenerek tutulması,
- Müşterileri ve onların operasyonları hakkında araştırma yürütme,
- Federal yasa No.115-FZ tarafından istenen bilgileri belgelemek ve yetkili organa sunmak,
- Üyelerinden en az bir tanesi aşırılık yanlısı faaliyete katılım göstergesine sahip bir kuruluş veya birey olması halinde, müşteri operasyonlarını Federal

²⁵⁹ FATF, **Russian Federation's Measures To Combat Money Laundering And Terrorist Financing**, (17.12.2019), <https://www.fatf-gafi.org/publications/mutualevaluations/documents/mer-russian-federation-2019.html>, (29.12.2019)

²⁶⁰ TASS, **Russia's Anti-Money Laundering System Among World's Top-5 Most Effective, Says Regulator**, (18.10.2019), <https://Tass.Com/Economy/1084008>, (29.12.2019)

yasa No. 115-FZ uyarınca belirlenen bir süre boyunca askıya alma hakkına (müşterinin hesabına para transferi hariç) sahiptir. Ayrıca terör kuruluşları veya kişiler tarafından doğrudan veya dolaylı olarak sahip olunan veya kontrol edilen bir tüzel kişiliği veya bu kuruluşlar veya kişiler adına hareket eden kişi veya kuruluşlarında işlemleri askıya alma hakkına sahip olması,

- Sürekli olarak düzenleyici kurumlar tarafından yönetilmeyen bölgelerde kayıtlı yerleşik olmayan bankalarla ilişkilerden kaçınılması için önlemler almak. Sebebi ise bu bankalardaki hesaplar diğer bankalar tarafından kullanılabilir.

Rusya da para aklama ve terör finansmanı iç kontrol yönetmeliği bankalara yasaklar koymuştur. Bu yasaklar ise;

- Bireyler veya yasal kişiler olmadan sadece belgeleri sunmuş anonim kişiler adına hesap açma,
- Kendini veya yetkili temsilcisinin varlığını yapmayan bireyler için banka hesabı açma,
- Sürekli olarak düzenleyici kurumlar tarafından yönetilmeyen bölgelerde mukim olmayan bankalarla ilişkiler kurma ve sürdürme,
- Federal yasa No.115-FZ be iç kontrol yönetmeliğinin şart koşmuş olduğu müşteriye banka hesabı açılması için kimlik tespiti için gerekli belgelerin müşteri veya temsilcisi tarafından sunulmaması, ayrıca Federal yasa No.115-FZ ve iç kontrol yönetmeliğinin şart koşmuş olduğu belgelendirilmesi mutlak surette gerekli yardımcı bilgilerin sunulmaması,

İç kontrol yönetmeliğine göre bankalara yasaklanmış olan kurallardır. Bankalar bu durumlarda müşteri veya temsilcisi adına hesap açması yasaktır²⁶¹.

Rusya'da para aklama ülke içinde genellikle dört ana kategoriye ayrılmaktadır. İlegal fonların kaynağını oluşturanlar ise;

- Doğal kaynakların; petrol, doğal gaz, metaller, vb..., illegal olarak satışı,

²⁶¹ Bank Forshtadt, **Anti-Money Laundering Aand Terrorism Financing Policy**, https://forshtadt.ru/eng/about_bank/anti_money_laundering_and_terrorism_financing_poli/, (30.12.2019)

- Alkol, tütün, silah ve uyuşturucu kaçakçılığı,
- Klasikleşmiş tipteki illegal aktivitelerden. Örneğin, fuhuş, hırsızlık, dolandırıcılık, araba hırsızlığı ve harç kesme,
- Beyaz yakalıların işlediği suçlardan, mesela devletin mülkünü ve fonlarının yağmalanması, gelir ve karlarda yalan beyannameler, vergi kaçakçılığı, sermayenin illegal yollarla ülke dışına çıkarılması,

Rusya’da en çok karşılaşılan illegal paranın meydana geldiği şekiller olmaktadır. Rusya’da bankalar ve finansal kuruluşların haricinde suç gelirlerinin amlandığı yerler ise döviz büroları, banka olmayan finansal kuruluşlar, kumarhaneler ve gayrimenkul şirketleri ile yapılmaktadır. Ayrıca aklama işlemleri nakit ve havale transferleri ve bununla beraber banka ve seyahat çekleri sayesinde de aklanabilmektedir²⁶².

Rusya vergi ile ilgili yapılabilecek her türlü hata, gecikme ve suça karşılık ciddi yaptırımlar uygulamaktadır. Rusya’da vergi kaçakçılığı ciddi bir suç olmaktadır. Rusya’da bir vergi mükellefi eğer vergi iadesini son tarihinde dosyalamamış ise her ay gecikme için 5% oranında gecikme cezası ödemek ile yükümlüdür. Bu ceza oranı 30% aşmamakla beraber bin Rus Rublesinden de az olmamaktadır.

Eğer vergi iadesindeki kurallara ve düzenlemelere uymada ihmalkarlık veya ilgisizlik yaptıysa bir mükellef veya tutması gereken kayıtları ve yardımcı belgeleri tutmada eksiklik yaptıysa bu suçun cezası daha ağırdır. Bu suçu işleyen kişi Rusya vergi cezalarına göre ödeyeceği para cezası ilk sefer ise on bin Rus Rublesi olmakta ancak takip eden vergilendirme yılında aynı cezayı işlemesi durumunda ödeyeceği ceza otuz bin Rus Rublesine yükselmektedir. Öte yandan Rusya’da vergi mükellefi ihmali yüzünden vergisini ödemesi gerekenden daha düşük ödemiş ise, bu kişiye uygulanacak vergi cezası eksik ödediği miktarın 20% oranında ceza kesilmektedir.

Eğer kontrol edilen işlemlerle ilgili olarak raporlar son tarihine kadar dosyalandırılmadı ise mükellef bununla ilgili olarak beş bin Rus Rublesi ceza

²⁶² Olga Miniuk, **Money Laundering In Russia And What We Know!**, <https://aml-knowledge-centre.org/what-we-know-about-money-laundering-in-russia/>, (30.12.2019)

ödemek ile cezalandırılacaktır. Ayrıca dosyalandırılması halinde de bütün talep edilen belgeler yoksa veya yanlış bilgileri içeriyorsa yine aynı ceza mükellefe uygulanmaktadır²⁶³.

Vergi suçları ise Rusya Federasyonu Ceza Kanuna göre düzenlenmiştir ve mevzuatları Ceza Yargılama Kanuna göre uygulanmaktadır. Rusya’da vergi kaçakçılığı en yaygın vergi suçu olmaktadır. Eğer mükellef Rusya’da finansal ve ekonomik faaliyetleriyle ilgili raporlarının bir kısmını veya tamamını vermemesi, büyük miktardaki vergilerin ödenmemesi vergi kaçakçılığı suçu olarak sayılmaktadır. Rusya Federasyonu Ceza Kanunu vergi suçlarıyla ilgili kriminal sorumlulukları altı kategoride oluşturmuştur. Kanuna göre;

- Mükelleflerin ödemesi gereken vergiler ve/veya gümrük vergilerinin kaçakçılığı (Madde 198),
- Organizasyonların ödemesi gereken vergiler ve/veya gümrük vergilerinin kaçakçılığı (Madde 199),
- Vergi müfettişlerine gümrük vergilerinin icra edilmesindeki eksiklik (Madde 199.1),
- Bireylerin veya organizasyonların para veya mülklerini gizleyerek ile ilgili ödemek zorunda olduğu vergi ve/veya rüsumları ödememesi (Madde 199.2),
- Sigortalı bir işçinin iş kazalarına ve meslek hastalıklarına karşı zorunlu sosyal sigorta için sigorta primlerinin ödemeyerek devlet bütçe dışı fonuna kaçılması (Madde 199.3),
- Sigortalı bir tüzel kişilik tarafından iş kazası ve meslek hastalıklarına karşı zorunlu sosyal sigorta primlerinin ödenmeyerek devlet bütçe dışı fonuna kaçılması (Madde 199.4)²⁶⁴

²⁶³ A+, **Tax Penalties In Russia**, (25.11.2016), <https://www.accountor.com/en/russia/tax-penalties-russia>, (30.12.2019)

²⁶⁴ Maxim Rovinskiy, **Tax Litigation In The Russian Federation: Overview**, (01.02.2018), [https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/9-624-4790?transitionType=Default&contextData=\(sc.Default\)&firstPage=true&bhcp=1](https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/9-624-4790?transitionType=Default&contextData=(sc.Default)&firstPage=true&bhcp=1), (30.12.2019)

Rusya’da vergi suçu olarak kabul edilen ve Rusya Federasyonu ceza kanunlarına göre yaptırım yapılacak nedenlerden olmaktadır. Rusya’da vergi kaçakçılığı ile verilen cezalar ise şu şekildedir;

- Büyük bir miktarda, üç yıldan fazla iki milyon Rus Rublesi, vergi kaçakçılığı yapıldıysa verilecek ceza yüz bin ile üç yüz bin Rus Rublesi arasında para cezası veya iki yıla kadar hapis cezasına çarptırmaktır,
- Bir grup tarafından gizli bir işbirliğine dayanılarak yapılan vergi kaçakçılığının cezası ise iki yüz bin ile beş yüz bin Rus Rublesi arasında para cezası veya altı yıla kadar hapis cezası olmaktadır,
- Özellikle büyük miktarda, üç yıldan fazla on milyon Rus Rublesi, vergi kaçakçılığı yapıldıysa verilecek ceza iki yüz bin ile beş yüz bin Rus Rublesi arasında para cezası veya altı yıla kadar hapis cezasına çarptırmaktır,
- Vergi kaçakçılığı vergiden kaçınmak için kurulan şirketler, kontrolü elde bulundurulan yurtdışındaki şirketler ve transfer fiyatlandırması ile yapılırsa eğer kaçırılan miktar büyük miktardaysa yüz bin ile üç yüz bin Rus Rublesi Para cezası veya iki yıla kadar hapis cezası olmakta, eğer ödenmeyen miktar özellikle büyük miktarda ise verilecek ceza iki yüz bin ile beş yüz bin Rus Rublesi arasında para cezası veya altı yıla kadar hapis cezası olmaktadır. Rusya’da bu yöntemle para aklayanlar için günümüzde spesifik bir ceza olmamaktadır²⁶⁵.

Rusya’da bir vergi mükellefi eğer ilk defa vergi kaçakçılığı suçu işlemiş ise veya rüsumlar vergi müfettişine eksik ibraz ettiyse veya hiç etmediyse bir sefer için bu mükellef ödenmesi gereken bütün borçları ve bu borçların oluşturduğu cezaları ve Rusya Federasyonu Vergi Kanunlarında sabit oranda belirlenmiş para cezasını ödemek zorunluluğuyla kriminal yükümlülükten muaf tutulmaktadır²⁶⁶.

²⁶⁵ PWC, **Up To Six Years For Tax Evasion Through Offshores- The Bill is Submitted To State Duma**, 2014, (30.12.2019)

²⁶⁶ Rovinskiy, (30.12.2019)

SONUÇ ve DEĞERLENDİRME

İnsanlar eski tarihlerden itibaren zaman zaman yasadışı faaliyetlere girmekte ve bunun sonucunda gelir elde etmektedir. İnsanların elde edilen bu yasadışı gelirini finansal sisteme tekrardan entegre etmek için bu parayı aklamaya çalışmakta ve bu şekilde legal bir görünüm vermektedir.

Özellikle 1980 yılından itibaren gerek ulaşım araçlarının artması gerekse bilişim cihazlarının ve internetin yaygınlaşmasıyla yasadışı gelir elde eden kişiler para aklama açısından kendilerine alternatif yollar bulmaktadır. Para aklamanın tarihten beri birçok yöntemini bulan para aklayıcılar için özellikle son yıllarda yaygınlaşan internet kullanımı para aklamalarını hem daha kolaylaştırmış hem de daha hızlı bir şekilde finansal sisteme bu suç gelirlerini yasal bir biçimde entegre etme imkanı vermiştir. Hemen hemen her ülke için ciddi bir problem olan para aklama ülkelerin vergi kaybına uğratmaktadır. Sebebi ise bu suç gelirlerinin genellikle ülke dışında, özellikle “vergi cenneti”, olarak tanımlanan yasal prosedürlerin son derece az ve zayıf olduğu hatta hiç olmadığı ülkeleri kullanarak tekrar kendi ülkelerine bu paraların dönmesidir.

Elbette sadece vergi cenneti ülkeleri dışında yasadışı gelir elde eden kişiler veya organizasyonlar belli şekillerde dikkat çekmeden bu suç gelirlerini kendi ülkelerinde de aklayabilmektedir. Özellikle döviz bürolarını kullanarak veya banka hesabı açıp parayı bu hesaba yatırarak veya değerli metal ve/veya taşlar satın alarak paralarını aklamaları bu yöntemlerden sadece birkaç tanesi olmaktadır. Bu yöntemler dışında ülkedeki vergi ve ceza kanunlarındaki boşlukları kullanarak daha birçok şekilde yasadışı gelir elde eden kişiler veya organizasyonlar farklı yöntemlerle de paralarını aklama imkanına sahip olmaktadır.

Öte yandan para aklamanın dışında devletlerin son yıllarda mücadele ettiği bir diğer ciddi problem ise terörün finansmanı olmaktadır. Özellikle uluslararası suç örgütlerinin illegal yollarla elde ettikleri gelirlerini bir şekilde finansal sisteme entegre etme çabaları veya finansal sistemler aracılığıyla temin etmek istedikleri malları engellemek için hükümetler özellikle 11 Eylül 2001 tarihinde gerçekleşen Amerika Birleşik Devletlerindeki “İkiz Kuleler” saldırısından sonra bu konuda ciddi tedbirler almaya başlamıştır. Her ne kadar tedbirler en üst seviyede alınsa bile terör

örgütleri terörün finansmanını bir şekilde başarabilmektedir. Terör örgütleride bilişim cihazları ve interneti kullanarak elde ettikleri suç gelirlerini rahat bir şekilde istedikleri yere aktarma imkanına sahip olmaktadır.

Her iki durumda hem ülkeler hem de bu ülkelerde yaşayan insanları ciddi anlamda tedirgin etmektedir. Ülkeler hem suçla hem de terörün finansmanı ile mücadele ederken çok hassas davranmakta ve hem ceza hem de vergi kanunlarında sürekli yenilikler yapmaktadır. Bu durumun yakın tarihteki en bilinen örneğini sanal paralar oluşturmaktadır. Sanal paralar daha çok yeni bir kavram olmakta ve bazı ülkelerin mevzuatında konuyla ilgili bir kanun yer almamaktadır. Bazı ülkelerde ise konu ile ilgili kanunlar yakın zamanda yürürlüğe girmiştir ve sürekli düzenlenmektedir. Konu ile ilgili kanunlar ülkeler tarafından hazırlanması sürecinde sanal paralar para aklayıcılar gerekse terör grupları tarafından ciddi şekilde suistimal edilmiştir. Günümüzde gerek internet ortamında gerekse finans sektöründe gelişen teknoloji ile yeni enstrümanların da ortaya çıkacağı düşünülürse ve bu durumun hemen mevzuatta yer almamasından dolayı bu yeni enstrümanların suistimal edilme riski oldukça fazla olmaktadır.

Para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele kapsamında ülkeler ise ciddi bir dayanışma ve işbirliği içerisinde olmaktadır. Yapılan Viyana konvansiyonu, Palermo konvansiyonu ve Strazburg sözleşmesi gibi uluslararası sözleşmeler sayesinde özellikle finansal kuruluşlar aracılığıyla para aklama ve terörün finansmanın önüne geçilmeye çalışılmaktadır. Önceki yıllarda bankada kişilerin hesap açması gerek yurtiçinde gerekse yurtdışında oldukça kolay bir şekilde gerçekleşmekteyken uluslararası sözleşmelerde “müşterini tanı” ve “müşterinin kimliğinin” tespiti başta olmak kayıt tutma ve kayıtların uzun süreli saklanması gibi bankalara ve finansal kuruluşlara konulan birçok zorunluluk para aklama ve terörün finansmanının önüne geçmiştir. Günümüzde gerek gelişmiş ülkelerde gerek gelişmekte olan ülkelerde gerekse vergi cenneti olarak isimlendirilen ülkelerde banka hesabı açma koşulları farklı olmakla beraber genellikle hesap açmak isteyen kişinin mutlak surette hesap açmak istediği ülkeye gitmesi ve talep edilen koşulların sağlanması şartıyla banka hesap açılmaktadır. Hatta Kanada’da bazı bankalar Kanada vatandaşı olmayan ve hesap açmak isteyen kişilerden referans talep etmektedir. Söz konusu konvansiyonlarda suçun ve suçtan elde edilen gelirlerin kapsamı da

genişlemektedir. Viyana konvansiyonu sadece uyuşturucu ve psikotrop maddelerin kaçakçılığından elde edilen gelirleri yasadışı gelir olarak kabul etmişken, Strazburg konvansiyonunda ise suçların ve bu suçlardan elde edilen gelirler çoğaltılmıştır. Bu duruma bağlı olarak da para aklama ile mücadelenin boyutu genişletilmiştir. Bu sözleşmeler Avrupa Konsey Direktiflerinin oluşturulmasında önemli dayanaklardan olmuştur. 91/308/EC Sayılı direktifin dayanağını Viyana Konvansiyonu oluşturmaktayken, 2001/97 Sayılı direktifte kara para aklama suçu ile ilgili öncül suçlar ve yükümlü grupları genişletilmiştir. Bu genişletilme yapılırken Strazburg konvansiyonundaki yasadışı gelirlerin kapsamının genişletilmesi ve buna bağlı yükümlü grupların ve yükümlülüklerin fazlaşmasıdır. Sebebi ise Strazburg konvansiyonunun da Viyana konvansiyonundan farklı olarak para aklama suçunun kapsamını genişletilmek üzere hazırlanmasıdır. Ayrıca Avrupa konseyi direktifleri yükümlü grupları ve yükümlülüklerini belirlemiş ve her bir direktifte yükümlü grupların kapsamını genişleterek oluşabilecek para aklama suçuna karşılık meslek gruplarının kötüye yönelik işlemlerde bulunmasını engellemeyi amaçlamıştır.

Her ne kadar direktiflerde ve yapılan sözleşmelerde finansal kuruluşlar aracılığıyla para aklanmanın önüne geçilmesi amaçlansada günümüzde hala bankalar muhabir bankalar veya vergi cenneti ülkelerde oluşturdukları paravan şirketler vasıtasıyla kara parayı aklamaktadır. Bu duruma en yakında verilebilecek en çarpıcı örnekler ise ünlü Alman ve Danimarka bankalarının yasadışı gelir elde eden kişilerin paralarını aklamak için kullandıkları offshore hesaplar veya muhabir bankalar verilebilir.

Mali Eylem Görev Gücü ise öncelikle kara paranın aklanması daha sonra da terörün finansmanı ile ilgili getirdiği standartlar ülkelere oldukça faydalı olmaktadır. Özellikle Mali Eylem Görev Gücü (FATF) 40 Tavsiye Kararı ülkelerin para aklama ve terörün finansmanı ile mücadelesinde hem kendi kanunlarında hem de uygulamada bir standart getirmesini sağlamıştır. Mali Eylem Görev Gücüne günümüzde hemen hemen bütün ülkeler üye olmasa bile para aklama ve terörizmin finansmanı ile mücadelede getirmiş olduğu uluslararası standartlara uymaktadır. Yapılan yıllık toplantılarda ülkelerin gerek kendi içlerindeki riskleri gerekse yeni teknoloji sebebiyle oluşabilecek potansiyel riskler görüşülmekte ve bu yönde çözüm

önerileri aranmaktadır. Ayrıca Mali Eylem Görev Gücü sayesinde ülkeler arasındaki işbirliği ve dayanışma seviyesi de yükselmiştir.

Ülkeler Mali Eylem Görev Gücüne benzer kuruluşlar oluşturmuş ve bölgesel olarak gerek Afrika’da gerek Latin Amerika’da gerek Asya’da ve Avrupa’da bölgesel olarak para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele etmektedir. Mali Eylem Görev Gücü gibi kuruluşların ülkelerin bir araya gelip oluşturulması ise ülkelerin gerek para aklanmasından gerekse terörün finansmanından muzdarip olduklarının açık bir göstergesidir. Ülkeler kendi aralarında bölgesel olarak bir dayanışmaya dayanarak oluşturdukları bölgesel kuruluşlar hem mevzuatta kanunların ve yaptırımların ağırlaştırılması hem de aklanın paranın ve terörün finansmanı açısından oldukça önem taşımaktadır.

Mali Eylem Görev Gücü gibi para aklama ve terör finansmanı ile mücadele konusunda oluşturulan Egmont Grubu da oldukça önem taşımaktadır. Hemen hemen bütün ülkelerin üye olduğu Egmont Grubu, her ülkenin finansal mali istihbarat birimi oluşturmasını sağlamış ve ülkelerin para aklama, terör finansmanı ve vergi kaçakçılığı gibi suçlarda birbirleri arasında iletişim içinde olmasını sağlamıştır. Ayrıca Egmont Grubuna üye olan ülkeler birbirleri arasında bir dayanışma içerisinde çalıştığından dolayı yasadışı gelir elde eden kişi veya organizasyonları tespit edip yakalamaları da daha hızlı ve etkin bir şekilde gerçekleşmektedir. Grubun kendi içerisinde oluşturmuş olduğu ve üye ülkelerin iletişimlerini sağladığı güvenli iletişim ağları sayesinde herhangi bir bilginin dışarıdan tespit edilmesine olanak sağlamaksızın suçluların tespit edilmesi ve gereken müdahalenin yapılması da Egmont Grubunun konuya vermiş önemi gösteren en önemli kanıtlardan biri olmaktadır.

Bununla beraber başta IAIS ve IOISCO olmak üzere bazı meslek gruplarının oluşturduğu birlikler koymuş oldukları kurallar sayesinde para aklamının ve terörün finansmanının önüne geçmeyi amaçlamıştır. Özellikle sigorta ve finansal kuruluşların oldukça fazla suistimal edilmesinden dolayı bu iki meslek grubunun oluşturduğu birliklerin kuruluşlardan müşterileri hakkında oldukça fazla ve detaylı bilgi istemesi ve araştırma yapması ve gereken özen ile işlemlerin gerçekleşmesi gibi

birçok bu meslek gruplarında çalışan kişileri ve kurumları daha fazla sorumluluk almaya itmiştir.

Devletler ise Mali Eylem Görev Gücünün koymuş olduğu uluslararası standartların dışında para aklama, terörün finansmanı ve bunlara bağlı olarak vergi kaçakçılığı için kendi mevzuatlarında ciddi yaptırımlar uygulamaktadır. Öncelikle hemen her devlet vergi kaçakçılığı suçunu farklı şekillerden ele alsa bile bu suçun cezası o ülkenin ceza kanunlarında yer almaktadır ve bu suçu işleyen kişi veya kurumlar bu kanuna göre cezaya çarptırılmaktadır. Ayrıca ülkeler başta bankalar ve finansal kuruluşlar olmak üzere birçok sektörde oluşabilecek para aklama ve terör finansmanı risklerine karşılık olarak kanunlarında söz konusu mesleği icra eden kişi veya kuruluşlara yükümlülükler yüklemiştir. Bu yükümlülükler sayesinde mesleğini icra eden kişiler daha hassas davranacaklarından mütevellit para aklama ve terör finansmanı riskinde daha azalması beklenmektedir.

Ayrıca birçok ülke bankalar ve döviz büroları başta olmak üzere belli bir rakamın üzerinde finansal işlemlerin rapor edilmesini talep etmektedir. Bunun yapılmasındaki temel amaç ise büyük miktardaki rakamların yasadışı gelir olabilme potansiyeli olmasıdır. Amerika’da bu rakam on bin Amerikan doları olmaktadır İtalya’da ise on beş bin euro ve üstü rakamların rapor edilmesi kanun tarafından zorunlu kılınmıştır.

Bununla birlikte devletler kendi içlerinde finansal haber alma teşkilatları oluşturmakta ve bu sayede aklanabilecek suç gelirlerinin önüne geçmeyi amaçlamaktadır. Türkiye’de finansal haber alma teşkilatı 1996 yılında Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK) ismiyle kurulmuştur. Ayrıca bazı ülkeler vergi polisi teşkilatına da sahip olmakta ve bu sayede işlenebilecek vergi kaçakçılığı suçu başta olmak üzere para aklama dahil birçok suçun hem önüne geçmeyi hem de caydırıcı bir güç olmayı amaçlamaktadır.

Her ne kadar devletler birçok yoldan para aklamanın ve terörün finansmanın önüne geçmeyi hedeflese de bazı sektörler gerek gelişmiş gerekse gelişmekte olan ülkeler açısından ciddi zayıflığa sahip olmakta ve para aklayıcılar başta olmak üzere terör grupları tarafından da bu sektörlerle finansman yapılmaktadır. Gayrimenkul sektörü özellikle bu konuda son derece hassas bir yapıda olmaktadır. Özellikle

gelişmekte ülkelerin zaman zaman resesyon ve ekonomik krize girmelerinden dolayı sektörlerin oldukça fazla etkilenmesi yasadışı yollardan elde edilen paranın bu sektörler vasıtasıyla aklanma riskini yükseltmektedir. Bu konuda Fransa'nın yaptığı gibi mülk alacak yabancı kişiler hakkında ciddi ve uzun araştırmalar yapmak ve gerek noterlere gerekse emlakçılara söz konusu mülk alımı ile ilgili olarak müteselsil veya cezai sorumluluk yüklemek bir çözüm olmakla beraber sürecin yavaş işlemlerinden dolayı kötü durumda olabilecek bir ekonomiyi daha da çıkmaza sürüklenme riskini de içinde barındırmaktadır. Ayrıca Fransa'nın almış olduğu ciddi yaptırım kararları her ne kadar para aklama ile mücadelenin önüne geçse de gelişmekte olan ülkelerde, özellikle inşaat sektöründe, arz büyümesi bir diğer tabirle inşaatların fazlaştığı ve buna bağlı olarak konut sayısının çoğalması ve buna bağlı olarak gelişebilecek resesyon dönemlerinde birçok sektörü olumsuz etkileme riskini de barındırmaktadır.

Ayrıca bazı yasal profesyonellerin, başta avukatlar, işlerinde meslek etiğine bağlı olarak çalışmaması ve para aklama ve vergi kaçakçılığı gibi illegal yollara gitmesi de diğer bir problem olmaktadır. Ancak son dönemde özellikle yasal profesyonel kişilerle ilgili olarak gelişmiş ülkelerde ciddi yaptırımlar ve denetimler söz konusu olmaktadır.

Türkiye'de ise bu durum serbest muhasebeci, serbest muhasebeci mali müşavir ve yeminli mali müşavirler açısından geçerli olmakta ve ciddi cezai yaptırımları bulunmaktadır. Gerek Mali Müşavirlik Kanunu gerekse Vergi Usul Kanunu mükerrer 227. Maddede bu işi icra eden kişilerin beyan edilen beyannameden işveren ile beraber müteselsilen sorumluluğunun olduğu her iki kanunda da yerini almıştır. Her ne kadar bu mesleği icra eden kişilere gelen belgelerle ilgili olarak başta karşıt inceleme yapma gibi bazı imkanlar verilmiş olsa da yapılacak hatada taşınan riskler son derece ağır olmaktadır.

Günümüzde gerek ülkelerin ceza ve vergi kanunlarındaki yaptırımları gerekse ülkelerin birbirleri arasında yapmış olduğu uluslararası sözleşmeler ve oluşturduğu kuruluşlar, başta Mali Eylem Görev Gücü, olmak üzere birçok uluslararası ve bölgesel kuruluşun varlığı ciddi oranda para aklayıcıları ve vergi kaçakçılığı yapan kişileri caydırmaktadır. Ancak bu kişilerin globalleşen dünyadaki ulaşım araçları ve

internet sayesinde kanunların daha zayıf olduğu ülkelere gidip bu ülkelerde paralarını aklama ve kaçırdıkları vergiyi bu ülkede bankaya koyup ileriki süreçte finansal sisteme aktarmaları oldukça yüksek olmaktadır. Ayrıca dünyada yaşanan ekonomik krizler zaman zaman bütün ülkeleri etkileyebilmekte ve ülkeler kendileri için gerek sıcak paraya gerekse yeni yatırımlara ihtiyaç duymaktadır. Bu durumda kaynağı çok incelenmeden gelen paralar da para aklayıcılar tarafından fırsata çevrilmekte ve elde ettikleri suç gelirlerini tamamen yasal bir şekilde finansal sisteme dahil edebilmektedir.

Bunun yakın tarihteki en önemli iki örneğı ise 2008 yılında Amerika’da yaşanan ekonomik kriz ve 2011 yılında Avrupa’da meydana gelen ekonomik kriz olmaktadır. Bu süreçte özellikle Avrupa’da başta Yunanistan, İspanya, İtalya, İrlanda ve Portekiz olmak üzere birçok ülke ekonomik krizden kurtulmak için özellikle gayrimenkul sektöründe vatandaşlık hakkı, oturma izni, çalışma izni gibi birçok imkan ve olanağı yatırımcılara temin etmiştir. Ayrıca bazı ülkeler, Avrupa’da Malta ve Güney Kıbrıs ve karayiplerde bulunan St. Kitts and Nevis, St. Lucia, Dominica gibi ülkeler ülkeye yapılacak bir bağış konusunda, ülkelere göre bu rakam farklılık göstermektedir, kişilere bu ülkelerin vatandaşlığına geçme hakkına sahip olmaktadır.

Amerika Birleşik Devletleri ise özellikle gelişmekte olan veya işsizliğin yoğun olan yerlerde yatırım yapılması halinde, 900.000 dolar ve üstü yatırımlar, yatırım yapan kişilere “yeşil kart” vermektedir.

Ayrıca ülkeler bu süreçlerde “ Varlık Barışı” ismiyle tabir edilen bir uygulama ile kişilerin veya kurumların yurt dışında bulunan varlıklarını cüzi bir vergi karşılığında, bir vergi cezası olmaksızın kabul etmektedir. Bu kanun sadece yurt dışında malvarlığı olanlar için değil aynı zamanda yurt içinde elde edilen gelirleri de kapsamaktadır. Öte yandan varlık barışı kanununu zaman zaman yürürlüğe geçiren bazı ülkeler ise, İtalya, Amerika Birleşik Devletleri, Fransa, Almanya, İspanya ve Türkiye olmaktadır. Bu durum ülkelerin her ne kadar yasadışı suç gelirleri, terörün finansmanı ve vergi kaçakçılığı ile mücadele de kanunlarını sürekli revize edip düzenlemesine ve sıkı denetim ve kontroller uygulamasına rağmen söz konusu fonların bir şekilde ülkeden çıkarıldığını veya ülke içinde gizlenebildiğinin açık bir göstergesi olan bir kanun olmaktadır.

Türkiye açısından ayrıca belli meslek gruplarında, mali müşavirler ve avukatlar başta olmak üzere, kanunlarda olan boşluklar nedeniyle para aklayıcılar bu meslek gruplarına danışıp veya bu meslek gruplarının aracılığıyla yasadışı gelirlerini daha hızlı bir şekilde finansal sisteme entegre ettirebilmektedir.

Suç gelirlerinin aklanması ve vergi kaçakçılığı ile oluşan bir diğer problem de ülkeler açısından gerçek lehdar olmaktadır. Kişiler veya kurumlar gerek suç gelirlerini aklamak için gerekse vergiden kaçırdıkları parayı başka ülkelerde, özellikle belli zamanlarda sıcak para ihtiyacı duyan, finansal sisteme aktarmakta veya sahip oldukları başka ülkelerdeki paravan şirketlere aktarmaktadır ve bu ülkelerdeki vergi oranlarının daha düşük olmasından dolayı daha düşük bir vergi ödemektedir. Bu durumun tespiti halinde esas vergilendirme yetkisine sahip olan ülke ile vergilendirmeyi yapmış ülke arasında gerçek lehdar sorunu ortaya çıkmaktadır. Bunun sebebi ise çifte vergilendirme probleminin meydana gelmesidir.

Türkiye kripto paralarla ilgili olarak ise bazı kripto çeviricilerinden bir takım bilgileri almasını talep etmiştir. Bu bilgiler kişinin T.C. Kimlik numarası, isim soyad, yaş, gibi bilgileri kapsamaktadır. Ayrıca kripto paraların alımına Türkiye'deki kripto para sağlayanlar alımlara bir limit getirmiştir. Bu günlük bin Türk Lirası, otuz günlük ise beş bin Türk Lirası olmaktadır. Bu sayede para aklamak isteyen kişiler büyük miktarda sanal para alma imkanını Türkiyedeki para çeviriciler üzerinden gerçekleştirmesi imkansız bir hale gelmiştir.

Ülkeler her ne kadar uluslararası sözleşmeler ile, uluslararası ve ulusal örgütler ile ve birbirleriyle dayanışma içerisinde olup suç gelirlerinin aklanması, terörün finansmanı ve vergi kaçakçılığı ile mücadele etmeye çalışsa da gerek teknolojinin getirdiği yenilikler gerek finansal yeni enstrümanların ortaya çıkması gerekse ülkelerin mevzuatlarında olabilen yasal boşluklar nedeniyle para aklayıcılar veya vergi kaçırıcılar bu gelirlerini aklama imkanına sahip olabilmektedir. Özellikle son yıllarda teknolojinin de ilerlemesi ile birlikte yasadışı suçlardan elde edilen gelirler karmaşık bir şekilde aklanıp finansal sisteme sokulabilmektedir. Bu duruma ilave olarak, dünyanın küreselleşmesi nedeniyle para aklayıcılar veya kurumlar bu suç gelirlerini eskiden beri bilinen basit yöntemlerle aklamak yerine kripto paralar satın alarak, online bahis sitelerinde oyun oynayarak veya bir spor

kulübü satın alarak ellerindeki suç gelirlerini gerek kısa vadede gerek orta veya uzun vadede finansal sisteme aktarmaktadır. Hatta bazı durumlarda, özellikle orta ve uzun vadede, aklamaya çalıştıkları yasadışı gelirinin çok üstünde meblağları yasal bir dayanak ile geri alma imkanına sahip olmaktadır.

Elbette ülkeler bu durumlar mücadele etmekte ve sürekli olarak vergi ve ceza kanunlarında düzenlemeler yapmakta ve söz konusu işlenecek suçlara karşı yaptırımları da ağırlaştırmaya çalışmaktadır. Öte yandan, gerek uluslararası sözleşmeler gerekse ülkelerin kendi iç hukuklarındaki düzenlemeler sayesinde birçok kişi ve kuruluş, başta banka ve finansal kuruluşlar olmak üzere, yaptıkları işlemlerde daha özenli ve titiz davranmaya mecbur bırakılmıştır. Bu sayede oluşabilecek şüpheli işlemler ülkelerin oluşturmuş olduğu mali istihbarat birimlerine hızlı bir şekilde aktarılacağından para aklanmasının veya yasadışı suç gelirlerinin ülke dışına çıkarılması daha zor bir hale gelmiştir.

Ülkelerin mali istihbarat birimleri ve mali polisleri para aklayıcıların yerlerini tespit ve sahip oldukları yasadışı gelirlere ivedi bir şekilde el koyması bununla birlikte para aklayıcılar eğer bir başka ülkeye kaçmış ise, yasadışı geliri elde ettiği ülkeye teslim edilmesi para aklayıcıların para aklamalarını caydırabilecektir.

KAYNAKÇA

4208 Sayılı Kara Paranın Önlenmesine Dair Kanun, RG: 19.11.1996 ve Sayı: 22822

5549 Sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun, Kabul Tarihi: 11/10/2006, RG: 18/10/2006 ve Sayı: 26323.

A+, **Tax Penalties In Russia**, (25.11.2016), <https://www.accountor.com/en/russia/tax-penalties-russia>, (30.12.2019)

About Business Crime Solutions Inc. **What Is Money Laundering**, https://www.moneylaundering.ca/public/law/what_is_ML.php, (10.05.2019)

ACAMS, <https://www.acams.org/aml-glossary/index-s/>, (11.05.2019)

ACAMSTODAY, **What Is The Real Money Laundering Risk In Life Insurance? High-Risk, Low-Risk or No Risk-What Is The Question** (29.02.2012), <https://www.acamstoday.org/what-is-real-money-laundering-risk-in-life-insurance/>, (23.05.2019)

Acca, Roberto Pisano Valeria and Cimino, Chiara. **Anti Money Laundering Italy**, <https://gettingthedealthrough.com/area/50/jurisdiction/15/anti-money-laundering-italy/>, Haziran,2019, (24.12.2019)

Agenzia Entrate, **The Revenue Agency**, <https://www.agenziaentrate.gov.it/portale/web/english/nse/the-revenue-agency>, (25.12.2019)

Akar, Yıldırım. **Kara Paranın Aklanması**, SPK Yayınları, 1997, s. 51'den aktaran Candan Sedefoğlu, **Suç Gelirlerinin Aklanmasında Önleyici ve Denetleyici Kurumlar, Mali Suçları Araştırma Kurulu Ve Mali Eylem Görev Gücü**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2009.

Akbulut, Salime. **Yeni Kurumlar Vergisi Kanunu ve Vergi Cennetlerine İlişkin Düzenlemeler**, https://www.verginet.net/dtt/1/SalimeAkbulutSMMM-YeniKurumlarVergisiKanunuve8220VergiCennet_14962.aspx, (17.12.2019)

AML 101, **Trade Based Money Laundering**, <http://www.robakconsulting.com/blog/2017/8/28/trade-based-money-laundering>, 28.08.2017, (12.06.2019)

Anti Money Laundering Forum, **EUROPE**, <https://www.anti-moneylaundering.org/Europe.aspx>, (04.12.2019)

Anti Money Laundering: France, <https://www.incegd.com/en/services/regulatory-solutions/compliance/anti-money-laundering/france>, (19.12.2019)

Apak, Talha. **Naylon Fatura Nedir? Nasıl Önlenir?**, <http://www.alomaliye.com/2017/10/23/naylon-fatura-nedir-nasil-onlenir/>, (08.06.2019)

Arda, Erhan. **Ekonomi Sözlüğü**, Alfa Basım Yayım, İstanbul, 2003.

Arnone &Sicomo, **Italy: Tax Evasion In Italy: Is Tax Evasion A Criminal Offence?**, (01.08.2019),

<http://www.mondaq.com/italy/x/832056/White+Collar+Crime+Fraud/Tax+Evasion+In+Italy+Is+Tax+Evasion+A+Criminal+Tax+Offence>, (25.12.2019)

Asia Blockchain Review, **Digital Money Laundering In Japan Soared In 2018**, (25.03.2019), <https://www.asiablockchainreview.com/digital-money-laundering-in-japan-soared-in-2018/>, (27.12.2019)

Associazione Nazionale Specialisti Sicurezza in Aziende di Intermediazione Finanziaria, **Money Laundering-Italy**, <https://www.anssaif.eu/2016/02/osservatorio-sul-terrorismo/money-laundering-italy.html>, 18.02.2016, (24.12.2019)

Australian Government, **Introduction to Money Laundering** Transaction Reports and Analysis Centre, <https://michaelsmithnews.typepad.com/files/money-laundering.pdf>, 2008.

Aydınşakir, Esen. **Karapara Aklamayla Mücadele**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın, 2008.

Aykın, Hasan **Aklama ve Terörün Finansmanı İle Mücadelenin Küresel Boyutu**, Ümit Ofset Matbaacılık, Ankara, 2010.

Aykın, Hasan **Vergi Suçu ve Cezaları: Amerika Birleşik Devletleri Örneği**, <https://vergidosyasi.com/2017/01/02/vergi-kacakligi-sucu-ve-cezalari-amerika-birlesik-devletleri-ornegi/>, (18.12.2019)

Aykın, Hasan. **Karaparanın Aklanmasıyla Mücadele Konusundaki Temel Uluslararası Metinler ve Oluşumlar**, <http://www.mfa.gov.tr/karaparanin-akalanmasiyla-mucadele-konusundaki-temel-uluslararasi-metinler-ve-olusumlar-tr.mfa>, (21.11.2019)

Aykın, Hasan. **Siber Suçlar ve Karapara Aklama Semineri**, http://www.masak.gov.tr/media/portals/masak2/files/Siber_suc_ve_money_launderin_g_aci_s_konusmasi.doc, (20/06/2012).

Azdural, A. Fuat. “Factoring İşlemleri ve Türkiye’deki Durumu”, **Vergi Raporu Dergisi**, Sayı: 28.

BaFin, **Money Laundering Act**, (12.10.2018), https://www.bafin.de/SharedDocs/Veroeffentlichungen/EN/Aufsichtsrecht/Gesetz/GwG_en.html, (22.12.2019)

Bank Forshtadt, **Anti-Money Laundering and Terrorism Financing Policy**, https://forshtadt.ru/eng/about_bank/anti_money_laundering_and_terrorism_financing_poli/, (30.12.2019)

Banker’s Academy, **Anti Money Laundering In Italy**), <http://bankersacademy.com/resources/free-tutorials/57-ba-free-tutorials/660-aml-italy>, (24.12.2019)

Banker’s Academy, **Anti Money Laundering In Japan**, <http://bankersacademy.com/57-ba-free-tutorials/641-aml-japan>, (27.12.2019)

Banks For International Settlements, **Corresponding Banking**, <https://www.bis.org/cpmi/publ/d147.pdf>, (31.05.2019).

Barker, Cat. **Money Laundering And Terrorism Financing**, https://www.aph.gov.au/About_Parliament/Parliamentary_Departments/Parliamentary_Library/pubs/BriefingBook45p/MoneyLaundering, (27.12.2019)

Başak, Ramazan. **50 Soruda Karapara ve Karaparanın Aklanmasının Önlenmesi**, Türkiye Bankalar Birliği, İstanbul, 1998.

BBVA, **What Is Private Banking**, <https://www.bbva.com/en/what-is-private-banking/>, (31.05.2019)

Birgili, Mehmet Feyzi. “Artan Oranlı Götürü Gider Usulünün Vergilendirme Açısından Avantajı”, **Yaklaşım Dergisi**, Sayı: 292, 2017, s.522-525.

Blakkarly, Jarni. **Australia Is Failing To Combat Dirty Money Entering The Property Market**, (27.06.2019), <https://www.sbs.com.au/news/australia-is-failing-to-combat-dirty-money-entering-the-property-market>, (28.12.2019)

Bloomberg Tax, **Italy Imposes Tougher Penalties For Tax Evasion**, <https://news.bloombergtax.com/daily-tax-report-international/italy-imposes-tougher-penalties-for-tax-evasion>, (25.12.2019)

Canada Revenue Agency, **Tax Evasion. There Are Consequences**, <https://www.canada.ca/en/revenue-agency/campaigns/tax-cheating-consequences.html>, (21.12.2019)

Canadian Banking Association, **Banks’ Efforts To Prevent Money Laundering and Terrorist Financing**, <https://cba.ca/money-laundering>, (21.12.2019)

CanaestriniLex, **Anti-Money Laundering Regulations In Italy** (14.04.2014), <https://canestrinilex.com/en/readings/anti-money-laundering-regulations-in-italy/>, (24.12.2019)

Cannon, Patrick. **UK Tax Evasion Statistics 2018**, <https://www.patrickcannon.net/insights/uk-tax-evasion-statistics/>, (24.12.2019)

Cannon, Patrick. **What Are The Penalties For Tax Evasion (UK)?**, <https://www.patrickcannon.net/news/tax-evasion-penalties-uk/>, (23.12.2019)

CAPGEMINI, **The Growing Threat of Money Laundering**, https://www.capgemini.com/wp-content/uploads/2017/07/The_Growing_Threat_of_Money_Laundering.pdf, (13.05.2019)

cBanque Avec AFP, **Lutte Anti-Blanchiment: Tracfin Pointe Du Doigt Le Bitcoin**, (28.11.2018), <https://www.cbanque.com/actu/71066/lutte-anti-blanchiment-tracfin-pointe-du-doigt-le-bitcoin>, (22.05.2019)

CFATF, **Member Countries**, <https://www.cfatf-gafic.org/member-countries>, (14.12.2019)

Chene, Marie. **Hawala Remittance System and Money Laundering**, (23.08.2008)
<https://www.u4.no/publications/hawala-remittance-system-and-money-laundering.pdf>, (19.05.2019)

Chiba, Naoto, **Trends In Recent Rulings On Tax Evasion**, (26.07.2018),
<https://www.taxathand.com/article/10092/Japan/2018/Trends-in-recent-rulings-on-tax-evasion>, (27.12.2019)

Council of The European Union, **The Role Of Criminal “Hawala” And Other Similar Service Providers (HOSSPS) In Illegal Immigration, Money Laundering And Terrorism Financing-Recommendations For Changes And Other Initiatives**, <https://www.statewatch.org/news/2017/sep/eu-council-austria-europol-hawala-money-transfer-crime-12005-17.pdf>, Brussel, (20.05.2019)

Credit Resource Center, **What Is Cryptocurrency**,
<https://www.discover.com/credit-cards/resources/what-is-cryptocurrency/>, (21.05.2019).

Çakın, Harun Murat. **Türkiye ve Dünya Boyutlarıyla Kara Para Gerçeği ve Aklama Suçu**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya, 2019.

Çelik, Kayahan. **Kara Para Aklama Suçuyla Ulusal ve Uluslararası Düzeyde Mücadele ve Türkiye Örneği**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum, 2011

Çelik, Kayahan. **Kara Para Aklama Suçuyla Ulusal ve Uluslararası Düzeyde Mücadele ve Türkiye Örneği**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum, 2011.

Çelik, Kayhan. **Kara Para Aklama Suçuyla Ulusal ve Uluslararası Düzeyde Mücadele ve Türkiye Örneği**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum, 2011.

Deakin, Murray and Liu, Sara. **New Anti-Money Laundering And Counter-Terrorism Financing Laws**, (30.01.2018), <https://www.pwc.com.au/legal/assets/legaltalk/new-anti-money-laundering-and-counter-terrorism-financing-laws-300118.pdf>, (28.12.2019).

Değirmenci, Olgun. **Mukayeseli Hukukta Ve Türk Hukukunda Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama Suçu (Kara Para Aklama Suçu)**, Turhan Kitabevi, Ankara, 2007.

Doğan, Zeki ve Er, Mustafa. “Karapara Aklamada Kullanılan Yöntemler”, *Vergi Dünyası Dergisi*, Mayıs-2016, s.145

Dönmez, Uğur. **Karapara Ve Türkiye’de Karaparanın Aklanması İle Mücadele**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2010.

Dursun, Hasan. “Bankacılık Yoluyla Kara Para Aklanılması Ve Alınması Gereken Karşı Önlemler”, **Kamu İş Dergisi**, Cilt: 10, Sayı: 2, 2008, ss. 97-135, s.101

DW, **German Parliament Passes Anti-Mone-Laundering Laws**, (15.11.2019), <https://www.dw.com/en/german-parliament-passes-anti-money-laundering-laws/a-51260043>, (22.12.2019)

EATLP Congress, 2015-National Report Switzerland, **Surcharges And Penalties In Tax Law**, <http://www.eatlp.org/uploads/public/2015/National%20report%20Switzerland.pdf>, (26.12.2019)

Egmont Group, **Structure and Organization of The Egmont Group of Financial Intelligence Units**, <https://egmontgroup.org/en/content/structure-and-organization-egmont-group-financial-intelligence-units>, (07.01.2020)

Eiichiro Nakatani and Kei Takada, **Tax Controversy Japan**, <https://gettingthedealthrough.com/area/59/jurisdiction/36/tax-controversy-japan/>, Eylül-2019, (27.12.2019)

Ellis, Edward. **The Art of Money Laundering: How to Fight to Perfect Crime**, (26.12.2018), <https://amlrightsourc.com/posts/money-laundering-artwork/>, (16.05.2019)

Ergül, Ergin **Karapara Endüstrisi Ve Aklama Suçu**, Yargı Yayınevi, Ankara, 2001.

Ernst Young, **France Publishes Anti-Fraud ACT**, <https://www.ey.com/gl/en/services/tax/international-tax/alert--france-publishes-anti-fraud-act>, 29.10.2018, (20.12.2019)

EUR-LEX, **Document 31991L0308**, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:31991L0308>, (04.12..2019)

EU MONITOR, **Directive 2005/60-Prevention of the Use of the Financial system for the Purpose of Money Laundering and Terroist Financing**, <https://www.eumonitor.eu/9353000/1/j9vvik7m1c3gyxp/vitgbgiia8zq>, (04.12.2019)

European Institute of Management and Finance, **Understanding Money Laundering**, https://eimf.eu/understanding_money_laundering/, (05.06.2019).

FATF, **Committee of Experts on The Evaluation of Anti-Money Laundering Measures**, <https://www.fatf-gafi.org/pages/moneyval.html>, (11.12.2019)

FATF, **Japan**, <http://www.fatf-gafi.org/countries/#Japan>, (27.12.2019)

FATF, **Money Laundering And Terrorist Financing Vulnerabilities Of Legal Professionals, Fatf Report**, Paris, 2013.

FATF, **Money Laundering Through The Football Sector**, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/ML%20through%20the%20Football%20Sector.pdf>, 2009.

FATF, **Russian Federation's Measures To Combat Money Laundering And Terrorist Financing**, (17.12.2019), <https://www.fatf-gafi.org/publications/mutualevaluations/documents/mer-russian-federation-2019.html>, (29.12.2019)

FATF, **What Is Money Laundering**, <https://www.fatf-gafi.org/faq/moneylaundering/>, (10.05.2019).

Federal Act on Combating Money Laundering in the Financial Sector (AntiMoney Laundering Act, AMLA), (19.12.2006), https://www.finma.ch/FinmaArchiv/gwg/e/dokumentationen/gesetzgebung/bundesgesetzgebung/pdf/AMLA_e.pdf?lang=en, (26.12.2019)

Federal Ministry of Finance, **Prosecution of Tax Crimes And Tax-Related Administrative Offences In 2017**, <https://www.bundesfinanzministerium.de/Content/EN/Standardartikel/Topics/Taxation/Articles/2018-09-20-prosecution-of-tax-crimes-2017.html>, (23.12.2019)

Federal Office of Police Fedpol, **Money Laundering Report Office Switzerland (MROS)**, <https://www.fedpol.admin.ch/fedpol/en/home/kriminalitaet/geldwaescherei.html>, (26.12.2019)

FINMA, **Legal Basis For Combating Money Laundering**, [https://www.finma.ch/en/documentation/legal-basis/laws-and-ordinances/anti-money-laundering-act-\(amla\)/](https://www.finma.ch/en/documentation/legal-basis/laws-and-ordinances/anti-money-laundering-act-(amla)/), (26.12.2019)

FİBA Faktoring, **Faktoring Nedir**, <http://www.fibafaktoring.com.tr/faktoring-nedir>, (06.06.2019)

Fiedler, Ingo. **Online Gambling as a Game Changer to Money Laundering?**, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2261266, University of Hamburg, Institute of Commercial Law, 30.04.2013.

Financial Crimes Enforcement Network, **The Egmont Group of Financial Intelligence Units**, <https://www.fincen.gov/resources/international/egmont-group-financial-intelligence-units>, (07.01.2020)

Financial Services, (2017 No. 692), **The Money Laundering, Terrorist Financing And Transfer Of Funds (Information On The Payer) Regulations 2017**, http://www.legislation.gov.uk/uksi/2017/692/pdfs/uksi_20170692_en.pdf, 26.06.2017, (23.12.2019)

Financial Transactions and Reports Analysis Centre of Canada, **Who We Are**, <https://www.fintrac-canafe.gc.ca/fintrac-canafe/1-eng>, (20.12.2019)

Financial Transactions and Reports Analysis Centre of Canada, **Who Must Report**, <https://www.fintrac-canafe.gc.ca/reporting-declaration/info/re-ed-eng>, (21.12.2019)

Flood, Alison. **Fake Books Sold On Amazon Could Be Used For Money Laundering**, <https://www.theguardian.com/books/2018/apr/27/fake-books-sold-amazon-money-laundering>, (17.06.2019)

France Diplomatie Ministry for Europe and Foreign Affairs, **Financial Transparency**, <https://www.diplomatie.gouv.fr/en/french-foreign-policy/economic-diplomacy-foreign-trade/a-european-and-international/making-international-regulations-an-asset-for-the-french-economy/article/financial-transparency>, (20.12.2019)

Fransizka Zibold, **Online Gambling In The EU**, [http://www.europarl.europa.eu/RegData/bibliotheque/briefing/2013/130509/LDM_BRI\(2013\)130509_REV1_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/bibliotheque/briefing/2013/130509/LDM_BRI(2013)130509_REV1_EN.pdf), (26.05.2019).

Gayam, Kasiswer Reddy. **Money Laundering: Methods and Markets**, https://www.academia.edu/38998458/Money_Laundering_Methods_and_Markets, (23.05.2019)

GOPAC, Anti-Money Laundering, <http://gopacnetwork.org/programs/antimoney-laundering/>, (21.11.2019).

Gov UK, **Anti-Money Laundering Registration**, <https://www.gov.uk/anti-money-laundering-registration>, (23.12.2019)

Gov UK, **Report Tax Evasion**, <https://www.gov.uk/report-an-unregistered-trader-or-business>, (23.12.2019)

Görgün, Murat **Karapara İle Mücadelede Bankaların Rolü Ve Karapara Aklama Riskinin Bankalarca Yönetimi**, Marmara Üniversitesi Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü, İstanbul, 2011.

Gözcü, Geylani. **Karapara ve Karapara Aklama Mekanizması**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2015.

Gülyüz, Fatma. **Muhabir Banka Nedir**, <https://www.dunyapara.com/muhabir-banka-nedir/>, (31.05.2019)

Güner, Sedat. **Organize Suç Örgütleri Kara Para ve Aklanması**, Bilgi Yayınları, Ankara, 2003.

Hashidate Kenji, Mikami Takahiro, Sato Makoto and Akeda Kaoru, Tax Litigation In Japan: Overview, (01.04.2018), [https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/2-622-7831?transitionType=Default&contextData=\(sc.Default\)&firstPage=true&bhcp=1](https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/2-622-7831?transitionType=Default&contextData=(sc.Default)&firstPage=true&bhcp=1), (27.12.2019)

Herrera, Fernando **Trade Base Money Laundering**, https://cdn.ymaws.com/www.ictfworld.org/resource/resmgr/2016chicagofl/Trade_Base_Money_Laundering_.pdf, (12.06.2019)

HG.org, Legal Resources, **Stages of Money Laundering**, <https://www.hg.org/legal-articles/stages-of-money-laundering-40408>, (05.06.2019).

HM Revenue & Customs, **About Us**, <https://www.gov.uk/government/organisations/hm-revenue-customs/about>, (23.12.2019)

Houben, Robby and Snyers, Alexander. **Cryptocurrency and Blockchain**, <http://www.europarl.europa.eu/cmsdata/150761/TAX3%20Study%20on%20cryptocurrencies%20and%20blockchain.pdf>, 2018.

HSBC Germany Report, Germany/Deutschland, (29.08.2006).

Hürriyet Gazetesi, **Dev Şirketin Ceo'su Hakkında Yeni İddia**, (22.04.2019), <http://www.hurriyet.com.tr/ekonomi/dev-sirketin-ceosu-hakkinda-yeni-iddia-41190255>, (15.05.2019)

Hürriyet Gazetesi, **Kara Parayı Böyle Aklıyorlar**, (14.07.1998), <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/kara-parayi-boyle-akliyorlar-39028757>, (13.05.2019)

ICAS Practice Support, **AML Awareness: Three Stages Of Money Laundering**, <https://www.icas.com/professional-resources/anti-money-laundering-resources/latest-developments/aml-awareness-three-stages-of-money-laundering>, (05.06.2019).

IEDUNOTE, **Offshore Banking-Definition, Advantages, Disadvantages**, <https://iedunote.com/offshore-banking>, (29.05.2019).

IMF, **France Financial Sector Assessment Program Technical Note-Anti Money Laundering And Combating Financing Of Terrorism Regime In France**, 2019.

IMF, **Italy: Financial Sector Assessment Program-Detailed Assessment Report On Anti-Money Laundering And Combating The Financing Of Terrorism**, <https://www.imf.org/external/pubs/ft/scr/2006/cr0684.pdf>, 2006, ss.18,19

Institute of Financial Accountants, **UK Law And Guidance**, <https://www.ifa.org.uk/technical-resources/aml/uk-law-and-guidance>, (23.12.2019)

INTERPOL, **Our History**, <https://www.interpol.int/Who-we-are/Our-history>, (14.12.2019)

IRS, **Money Laundering and Currency Crimes**,
https://www.irs.gov/irm/part9/irm_09-005-005#idm140538253751680, (18.12.2019)

İpek, Halim. **Bir Sorun Kara Para ve Karaparanın Aklanması**, Beta Yayınevi, İstanbul, 2000.

JAFIC, **About Jafic**,
https://www.npa.go.jp/sosikihanzai/jafic/en/jafic_e/about_e.htm, (27.12.2019)

Jancsics, David. **Shell Companies And Government Corruption**, San Diego State University, California, 2018.

Kaptangil, Kerem **Kayıtdışı Ekonomi ve Karapara**, Siyasal Yayınevi, Ankara, 2017.

KfW, **Prevention Of Money Laundering**, <https://www.kfw.de/KfW-Group/About-KfW/Verantwortung-und-Corporate-Governance/Integrität-Compliance/Geldwäscheprävention/>, (22.12.2019)

Kırmızıtaş, Türkan. **6361 Sayılı Finansal Kiralama, Faktoring Ve Finansman Şirketleri Kanunu’na Göre Finansal Kiralama Sözleşmesi**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2016.

Kiendl, Ivanda Kristo and Thirion, Elodie. **An Overview of Shell Companies In The European Union**,
http://www.europarl.europa.eu/cmsdata/155724/EPRS_STUD_627129_Shell%20companies%20in%20the%20EU.pdf, (14.05.2019).

Kingston, Kato G. “Churches And Orivate Educational Institutions As Facilitator Of Money Laundering In Nigera”, **African Journal Of Education And Technology**, Vol: 1, No: 1, 201.

Korkmaz, İbrahim. **Kara Para Aklama Suçu**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dicle Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır, 2002.

Kuntay, Çelik vd., **Kara Para Aklama, Tanımı, Aşamaları, Yöntemleri ve İlgili Uluslararası Çalışmalar**, 2. Baskı, MASAK Yayınları, Ankara, 2000.

Law Council of Australia, **Anti-Money Laundering**, <https://www.lawcouncil.asn.au/policy-agenda/regulation-of-the-profession-and-ethics/anti-money-laundering>, (28.12.2019)

Law Teacher, The Early History Of Money Laundering, <https://www.lawteacher.net/free-law-essays/commercial-law/the-early-history-of-money-laundering-commercial-law-essay.php>, (10.05.2019).

Le Collectif des LutTins, **Comment Blanchir L'argent Sale?**, [http://www.preavis.org/formation-mr/Luttins/brochure blanchiment 1-0.a5.pdf](http://www.preavis.org/formation-mr/Luttins/brochure_blanchiment_1-0.a5.pdf), (08.06.2019)

Legal Information Institute, **Money Laundering**, https://www.law.cornell.edu/wex/money_laundering, (14.05.2019)

LEXOLOGY, **Anti Money Laundering & Fraud**, <https://www.lexology.com/gtdt/tool/workareas/report/anti-money-laundering-and-fraud/chapter/usa>, (18.12.2019)

Linda Gustitus, Elise Bean and Robert Roach, **Correspondent Banking:A Gateway For Money Laundering**, <https://www.hsdl.org/?view&did=3558>, 2001.

Lydia Osborne, **German Real Estate Is A Money Laundering Haven, Report:**, <https://www.occrp.org/en/27-ccwatch/cc-watch-briefs/9022-report-german-real-estate-is-a-money-laundering-haven>, (22.12.2019)

Martis, Genesis J. A. **Guidance To Understand Hawala And To Establish The Nexus With Terrorist Financing**, (18.03.2018), <https://www.acams.org/aml-white-paper-understand-hawala-nexus-terrorist-financing/>, (20.05.2019).

Medhi, Arjun **Unfit, Improper Ownership In Uk Football Clubs**, Transparency International,

https://www.transparency.org/files/content/feature/1.14 ImproperOwnersUKFootball_Medhi_GCRSport.pdf, (01.06.2019)

Miniuk, Olga. **Money Laundering In Russia And What We Know!**, <https://aml-knowledge-centre.org/what-we-know-about-money-laundering-in-russia/>, (30.12.2019)

Miralis, Nyman Gibson. **How Is Money Laundered Through Real Estate**, <https://ngm.com.au/money-laundering-real-estate/>, (16.05.2019)

Miynat, Mustafa ve Duramaz, Selim. “Karapara Aklama Aracı Olarak Yeni Bir Mali Suç: Siber-Aklama,” **Celal Bayar Üniversitesi Yönetim ve Ekonomi Dergisi**, Cilt:20, Sayı:1, 2013.

MTR Rechtsanwälte, **Criminal Tax Law**, <https://www.mtrlegal.com/en/legal-advice/tax-law/criminal-tax-law.html>, (23.12.2019)

Muhasebe Türk, **Kambiyo Kontrolü Nedir**, <https://www.muhasebeturk.org/nedir/kambiyo-kontrolu-nedir-ne-demek-anlami-tanimi>, (11.02.2018)

National Crime Agency, **Money Laundering And Illicit Finance**, <https://www.nationalcrimeagency.gov.uk/what-we-do/crime-threats/money-laundering-and-terrorist-financing>, (23.12.2019)

National Public Safety Commission, **National Risk Assessment of Money Laundering And Terrorist Financing**, https://www.npa.go.jp/sosikihanzai/jafic/en/nenzihokoku_e/data/jafic_nra_e2018.pdf, 2018.

National Tax Agency, <http://www.nta.go.jp/english/index.htm>, (27.12.2019)

NDTV, **Three Arrested For Trying To Smuggle 80000 Dollar From Kolkata Airport**, (03.12.2018), <https://www.ndtv.com/kolkata-news/three-arrested-for-trying-to-smuggle-80-000-from-kolkata-airport-1957294>, (13.05.2019)

Nedim, Ugur **What Are The Penalties For Tax Fraud In Australia**, (18.07.2019), <https://www.sydneycriminallawyers.com.au/blog/what-are-the-penalties-for-tax-fraud-in-australia/>, (28.12.2019)

Nordin, Micheal, Huber, Daniela and Wittmer, Schellenberg. **Tax Litigation In Switzerland: Overview**, (01.04.2018), [https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/2-623-7547?transitionType=Default&contextData=\(sc.Default\)&firstPage=true&bhcp=1](https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/2-623-7547?transitionType=Default&contextData=(sc.Default)&firstPage=true&bhcp=1), (26.12.2019)

O'Sullivan Legal, **What Is Tax Fraud/Evasion ?**, <https://www.osullivanlegal.com.au/tax-lawyer/>, (28.12.2019)

OECD, **Tax Transparency 2014 Report on Progress**, <https://www.oecd.org/tax/transparency/44430243.pdf>, (10.02.2018)

Office of The Auditor General of Canada, **Chapter-3 Canada's Strategy To Combat Money Laundering**, https://www.oag-bvg.gc.ca/internet/English/parl_oag_200304_03_e_12909.html#ch3hd4b, (20.12.2019)

Office of the Australian Information Commissioner, **Anti-Money Laundering**, <https://www.oaic.gov.au/privacy/other-legislation/anti-money-laundering/>, (27.12.2019)

Office Of The Comptroller Of The Currency, **Money Laundering: A Banker's Guide To Avoiding Problems**, <https://www OCC.treas.gov/topics/bank-operations/financial-crime/money-laundering/pub-money-laundering-bankers-guide-avoiding-probs.pdf>, Aralık,2002, Washington DC

OSCEPOLIS, **Italy**, <https://polis.osce.org/country-profiles/italy#>, (25.12.2019)

Önce, Saime vd. **Uluslararası İşletmecilik**, Anadolu Üniversitesi Yayını 2004, Eskişehir.

Öztürk, Serdar ve Ülger, Özlem. “Vergi Cennetlerinin Küresel Finansal Kriz Üzerine Ekonomik Etkileri: Vergi Kaçırma, Vergiden Kaçınma ve Kara Para Aklamadaki Rolü”, **Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi**, 2016, ss.237-254.

Papanicolaou, George, **Stages of Money Laundering**, Compliance Alert, <http://calert.info/details.php?id=1239>, (05.06.2019)

Perry, Maya. **Switzerland to Tighten Its Anti-Money Laundering Rules**, (28.06.2019), <https://www.occrp.org/en/daily/10083-switzerland-to-tighten-its-anti-money-laundering-rules>, (26.12.2019)

Piel, Simon. **Qu’est-ce Qu’un Paradis Fiscal**, (18.08.2011), (http://www.lemonde.fr/evasion-fiscale/article/2011/08/18/qu-est-ce-qu-un-paradis-fiscal_1561157_4862750.html), (26.12.2019)

Pro Compliance, **MASAK’A Şüpheli Durumlarda Mahkeme Kararı Olmaksızın Geçici Süreli Malvarlığı Dondurma Yetkisi Verildi**, (9.05.2016), <https://www.procompliance.net/masaka-supheli-durumlarda-mahkeme-karari-olmaksizin-gecici-sureli-mal-varligi-dondurma-yetkisi-verildi/>, (10.05.2109).

Public Eye, **Tax**, <https://www.publiceye.ch/en/topics/archive/tax>, (26.12.2019)

PWC Société d’Avocats, **Loi Relative a La Lutte Contre La Fraude: Les Principales Mesures**, <https://www.pwcavocats.com/fr/ealertes/ealertes-france/2018/10/loi-relative-a-la-lutte-contre-la-fraude-principales-mesures.html>, 15.10.2018, (20.12.2019)

PWC, **Up To Six Years For Tax Evasion Through Offshores- The Bill is Submitted To State Duma**, 2014, (30.12.2019)

REUTERS, **Belgiann Police Raid Anderlecht Offices Inmoney Laundering Probe Involving 2015 Transfer Of Aleksander Mitrovic To Newcastle For 13m**, (24.04.2019), <https://www.dailymail.co.uk/sport/football/article->

6955499/Newcastles-Aleksandar-Mitrovic-Belgian-police-investigation.html,

(03.06.2019)

Robertson, Jamie. **First Tax Havens Blacklist Published By EU**, (05.12.2017),

<http://www.bbc.com/news/business-42237315>, (21.02.2018).

Rosenfield, David M. **Two Key Current Money Laundering Issues For Banks**,

<http://www.herrick.com/publications/two-key-current-money-laundering-issues-for-banks/>, (12.06.2019)

Ross, Adam. **Opacity Why Criminals Love Canadian Real Estate (Aand How To Fix It)**, <http://www.transparencycanada.ca/wp-content/uploads/2019/03/BOT-GTA-Report-WEB-copy.pdf>, (21.12.2019).

Rovinskiy, Maxim. **Tax Litigation In The Russian Federation: Overview**, (01.02.2018), [https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/9-624-4790?transitionType=Default&contextData=\(sc.Default\)&firstPage=true&bhcp=1](https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/9-624-4790?transitionType=Default&contextData=(sc.Default)&firstPage=true&bhcp=1),

(30.12.2019)

Sanctis, Fausto Martin De. **Football, Gambling And Money Laundering, Aglobal Criminal Justice Perspective**, Springer Pres., 2014.

Sanctis, Fausto Martin De. **Money Laundering Through Art**, Springer International Publishing, 2013.

Sandhu, Harjit Singh ve Jost, Patrick M. **Hawala Alternative Remittance System And Its Role In Money Laundering**, <https://www.treasury.gov/resource-center/terrorist-illicit-finance/Documents/FinCEN-Hawala-rpt.pdf>, (16.05.2019).

Sat, Diana Mergenovna vd. "Investigation of Money Laundering Methods Through Cryptocurrency", **Journal of Theoretical and Applied Information Technology**, Vol: 83, No: 2, 2016, pp. 248,249.

Scampuddu, Barbara and Nieddu, Gian Luca. **New Italian Tax Decree Imposes Stricter Evasion Penalties**, (27.11.2019),

<https://www.internationaltaxreview.com/article/b1j6tz6kx0bn1d/new-italian-tax-decree-imposes-strict-evasion-penalties>, (25.12.2019)

Sebilcioğlu, Fikret. **Paravan Şirketlerin Karanlık Yüzü**, <http://www.cerebra.com.tr/files/images/content/Associations/TEID/InMagazine-2016-FS-Panama.pdf>, , (14.05.2019)

Sedefoğlu, Candan. **Suç Gelirlerinin Aklanmasında Önleyici Ve Denetleyici Kurumlar; Mali Suçları Araştırma Kurulu ve Mali Eylem Görev Gücü**, İstanbul, 2009.

SENAT, Ameliortaion De Lutte Contre Le Blanchiment D'argent Provenant D'activities Criminelles Organisees Article 19, <https://www.senat.fr/rap/100-005/100-00510.html>, 19.12.2019)

Send That Cash, What Is Hawala, <https://www.sendthatcash.com/moneytransfer/what-is-hawala.php>, (16.05.2019).

Sermaye Piyasası Kurulu, **Uluslararası Menkul Kıymetler Komisyonları Örgütü (IOSCO)**, <https://www.spk.gov.tr/Sayfa/AltSayfa/771>, (13.12.2019)

Service-Public.fr, **Quelles Sanctions En Cas De Fraude Fiscale**, <https://www.service-public.fr/particuliers/vosdroits/F31451>, (20.12.2019)

Sırma, İbrahim ve Saldanlı, Arif “Kara Para Aklamada Sermaye Piyasası Araçları'nın Kullanımı”, **İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi**, Cilt 3, Sayı 3, 2015, ss.108-118.

Simmons & Simmons, **Trade Based Money Laundering**, <http://www.elexica.com/-/media/files/microsites/structures%20solutions%20in%20trade%20finance/chapters/07%20tbml.pdf>, (11.06.2019)

Skills Certified, **Process Of Money Laundering**, <https://www.vskills.in/certification/tutorial/aml-kyc-2/process-of-money-laundering-placement-layering-integration/>, (05.06.2019).

Smellie, Patrick. **How Anti Money Laundering Measures Can Hurt Migrant Workers**, <https://www.noted.co.nz/money/investment/how-anti-money-laundering-measures-can-hurt-migrant-workers/>, (04.06.2019)

Sollenberger, Roger. **Are People Laundering Money Through A 758.000 Dollar Jose Uribe Baseball Card ?**, (09.07.2018), <https://www.golfdigest.com/story/are-people-laundering-money-through-a-dollar758000-jose-uribe-baseball-card>, (07.06.2019)

Stokel-Walker, Chris. **New Data Shows London's Property Boom Is A Money Laundering Horror**, (09.04.2019), <https://www.wired.co.uk/article/money-laundering-hmrc-tax-update>, (23.12.2019)

Swiss Bankers Association, **The Fight Against Money Laundering**, <https://www.swissbanking.org/en/topics/regulation/the-fight-against-money-laundering>, (26.12.2019)

Swiss Private Bank, **What Is Private Bank**, <https://www.private-banking-dot.com/what-is-a-private-bank.html>, (31.05.2019)

Swiss Private Bank, **What Is Private Banking**, <https://www.private-banking-dot.com/what-is-a-private-bank.html>, (31.05.2019)

Swissinfo.ch, **Swiss Government Proposes Overhaul Of Money-Laundering Laws**, (26.06.2019), <https://www.swissinfo.ch/eng/fight-against-dirty-money-swiss-government-proposes-overhaul-of-money-laundering-laws-/45037972>, (26.12.2019)

Sylvain Hermon and Florent Benaych-Georgess, **Les Paradis Fiscaux**, <https://www.eleves.ens.fr/pollens/seminaire/seances/paradis/paradisfisc.html>, (11.02.2018)

Şahin, Emir. **Hukukumuzda Kumar/Şans Oyunları**, <http://www.muhammedbalci.com/hukukdunyasi/alintilar/174.pdf>, (23.05.2019).

Şahinler, Dilşat **Dünyada ve Türkiye’de Kara Para Sorunu: Karşı Önlemler**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli, 2006.

T. C. Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü, **Mali Eylem Görev Gücü, FATF’nın 40 Tavsiye Kararı**, <http://www.diabgm.adalet.gov.tr/arsiv/fatf/40tavsiye.html>, (16.12.2019)

T. C. Hazine ve Maliye Bakanlığı, **Mali Eylem Görev Gücü (Fatf) 40 Tavsiye**, <https://ms.hmb.gov.tr/uploads/2019/01/FATF-Tavsiyeleri-2012.pdf>, (29.12.2019)

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı, **Avrupa Birliği Direktifleri**, <https://www.hmb.gov.tr/avrupa-birligi-direktifleri>, (04.12.2019)

TASS, **Russia’s Anti-Money Laundering System Among World’s Top-5 Most Effective, Says Regulator**, (18.10.2019), <https://Tass.Com/Economy/1084008>, (29.12.2019)

TBMM Mevzuat Bilgi Sistemi, <https://mevzuat.tbmm.gov.tr/mevzuat/faces/madedetaylari?psira=55929>, (17.12.2019)

The Japan Times NEWS, **Japan Post Bank To Cap Overseas Remittances To Y 5 Millin A Day To Tackle Money Laundering**, https://www.japantimes.co.jp/news/2019/08/09/business/japan-post-bank-cap-overseas-remittances-¥5-million-day-tackle-money-laundering/#.XgYYYsd-j_Q, 09.08.2019, (27.12.2019)

Thony, Jean-François, “Money Laundering And Terrorism Financing: An Overview” <http://www.imf.org/external/np/leg/sem/2002/cdmfl/eng/thony.pdf>, (01.12.2009).

The Wolfsberg Group, **Global Banks: Global Standards**, <https://www.wolfsberg-principles.com/about/mission>, (07.12.2019)

Tosuner, Mehmet ve Arıkan, Zeynep. **Vergi Usul Hukuku**, Kanyılmaz Matbaası, İzmir, 2016.

Turbotax, **Penalty For Tax Evasion In Canada**, <https://turbotax.intuit.ca/tips/penalty-for-tax-evasion-in-canada-159>, (21.12.2019)

Türk Dil Kurumu, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5ce6a4679b6f88.07747989, (22.05.2019)

Türk Dil Kurumu, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5ce6faf9145fe1.20044053, (23.05.2019)

Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar, <https://www.darphane.gov.tr/upload/files/mevzuat/kambiyo/2008Tebliğ32karar%5B1%5D.pdf>, (31.05.2019)

U.S Customs and Border Protection, **CBP Foils 879K Dollar Currency Smuggling Attempt**, (18.07.2018), <https://www.cbp.gov/newsroom/local-media-release/cbp-foils-879k-currency-smuggling-attempt>, (13.05.2019).

Uçan, Raşit **Yeminli Mali Müşavirlerin Geliri ve Kurumlar Vergisi Tasdik Raporundan (Tam Tasdikten) Doğan Sorumluluğu**, <http://www.tnud.org.tr/Files/YMM%20tam%20tasdik%20sorumluluğu.pdf>, İstanbul, 2015.

UNODC, **International Money-Laundering Information Network (IMoLIN), Anti-Money-Laundering International Database (AMLID)**, <https://www.unodc.org/unodc/en/money-laundering/imolin-amlid.html?ref=menuaside>, (18.11.2019)

Uygur, Özgüven **Vergi Cennetleri İle Karapara Aklamanın Mali Piyasalara Etkisi**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2010, ss.46,47

Üstün, Oktay “Karapara Aklama ve Terörün Finansmanı İle Mücadelede Uluslararası Girişimler ve Araçlara Toplu Bakış”, **Bankacılar Dergisi**, Sayı.65, 2008, ss.21,22

Üstün, Oktay “Mali Eylem Görev Gücü’nün (FATF) Dokuz Özel Tavsiyesi”, **Bankacılar Dergisi**, Sayı: 52, 2005, ss. 10-27.

Üstün, Oktay. “5549 Sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun İle Getirilen Temel Değişiklikler”, **Bankacılar Dergisi**, Sayı: 64, 2008.

Vizyonpara. **Hayali İhracat Nedir, Nasıl Yapılır? Kravathı Soyguncular**, (19.09.2018), <https://vizyonpara.com/hayali-ihracat-nedir-nasil-yapilir/>, (04.06.2019)

Wells, Suzanne. **How Common Money Laundering Techniques Work On Ebay**, <https://www.thebalancesmb.com/how-money-laundering-works-on-ebay-4145387>, (17.06.2019)

Wheatley, Joseph. “Ancient Banking Modern Crimes:How Hawala Secretly Transfers The Finances of Criminals and Thwarts Existing Laws”, **26 U. PA. J. INT'L ECON. L.**, 2005, s.347-349.

Wolfsberg Group, **Working Groups**, <https://www.wolfsberg-principles.com/publications/working-groups>, (11.12.2019)

Worldwide Incorporation Services, **Offshore Tax Havens Benefits Of Forming A Company In Offshore Tax Havens**, <https://www.wis-international.com/offshore-tax-havens.html>, (21.02.2018)

XEND PAY, <https://www.xendpay.com/smurfing>, (11.05.2017)

Yazıcı, Ayla “Yeni Karapara Aklama Yöntemleri Olarak Akıllı Kartlar ve İnternet”, **Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Cilt: 8, Sayı: 2, 2008, ss. 153-168.

Yılmaz Abdannur ve Demir Mehmet, **Vergi Cennetleri ve Küresel Vergi Eşitsizliği**, Maliye Dergisi, Ocak-Haziran 2019, Sayı.176, s.333

Yetim, Sedat. **Karaparanın Aklamasi, Boyutları ve Mafyokrasi**, Nesil Basımevi, İstanbul, 2000.

Zevkliler, Aydın ve Gökyayla, K. Emre. **Borçlar Hukuku, Özel Borçlar Hukuku İlişkileri**, 13.Basım, Ankara, 2013.

